ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าลาดกระบัง

โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ จังหวัดปราจีนบุรี

THE ECONOMIC AREA DEVELOPMENT FOR BANN-NA-PREUW AGRICULTURAL COMMUNITY, PRACHINBURI PROVINCE

นางสาวสุมนัสยา ชวนชิด

ห้องสมุด คณะครุศาสตร์ฯ สจล.
A030099

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....30099
วัน,เดือน,ปี.....27 ก.ย. 2550

.b.....1181312x
.i.....

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2547

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญานิพนธ์ : โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ จังหวัดปราจีนบุรี

: THE ECONOMIC AREA DEVELOPMENT FOR BANN-NA-PREUW AGRICULTURAL COMMUNITY, PRACHINBURI PROVINCE

ชื่อนักศึกษา : นางสาวสุมนัสยา ชวนชิด รหัส 46035035

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เบญจวรรณ อุบลศรี

คณะ : ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ภาควิชา : ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม

สาขาวิชา : สถาปัตยกรรม

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้คณะกรรมการตรวจปริญญานิพนธ์ได้ตรวจพิจารณาและเห็นชอบแล้วจึงอนุมัติให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิตประจำปีการศึกษา 2547

.....คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

(รศ.ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล)

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ พัสตราภรณ์ มีศิริ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ สมิทธิ์ หวังเจริญ)

.....กรรมการ

(ผศ. สมพล ดำรงเสถียร)

.....กรรมการ

(ผศ. สุรศักดิ์ กังขาว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.....กรรมการ

(ผศ. สุทัศน์ จุฬ้ามาณี)

.....กรรมการ

(ดร. คุ้มพงศ์ หนูบรรจง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ สันติ กวินวงษ์ไพบูลย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ เบญจวรรณ อุบลศรี)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ทศพร โสดาบรรลุ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ชูเกียรติ แซ่ตั้ง)

.....กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์ ชาติไท จันเสน)

.....กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(อาจารย์ อัครพงศ์ อนุพันธุ์พงศ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญานิพนธ์ : โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ จังหวัดปราจีนบุรี
THE ECONOMIC AREA DEVELOPMENT FOR BAAN-NA-PREUW AGRICULTURAL COMMUNITY, PRACHINBURI PROVINCE

นักศึกษา :นางสาวสุมนัสยา ชวนชิด รหัส 46035035

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เบญจวรรณ อุบลศรี

คณะ : ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ภาควิชา : ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม

สาขาวิชา : สถาปัตยกรรม

บทคัดย่อ

โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ มีขั้นตอนในการศึกษาตั้งแต่รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาพื้นที่และหาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนา ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้เป็นการออกแบบและวางผังเพื่อปรับปรุงเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรในบริเวณพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเหมาะสมของสภาพปัจจุบัน รวมทั้งนโยบายและแนวทางพัฒนาจากแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จากแนวโน้มในการพัฒนาและความเหมาะสมในศักยภาพของพื้นที่ดังกล่าว จังหวัดปราจีนบุรีจึงได้ดำเนินการวางผังเมืองรวมจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีประสิทธิภาพ โดยชุมชนบ้านนาปรือซึ่งเป็นชุมชนลำดับที่ 2 รองจากชุมชนศูนย์กลางจังหวัด ซึ่งมีแนวโน้มการขยายตัวและมีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนา เพื่อเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี โดยผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่และมีชุมชนที่เป็นศูนย์กลางที่สำคัญจำนวน 3 ชุมชนโดยในแต่ละชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องมีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบศักยภาพต่างๆ ของชุมชนเพื่อหาความเหมาะสมในการปรับปรุงเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร จากการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีและกระบวนการคิด พบว่าได้ชุมชนหนองชะอมมีแนวโน้มการขยายตัวเพื่อเป็นชุมชนหลักในการปรับปรุงเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรที่สำคัญในผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ เนื่องจากสภาพปัจจุบันของชุมชนหนอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชะอมที่มีกิจกรรมการค้าผลิตผลทางการเกษตรบริเวณตลาดหนองชะอม และประกอบกับศักยภาพของพื้นที่ที่มีผลิตผลทางการเกษตรที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในจังหวัดปราจีนบุรี รวมทั้งมีเส้นทางการคมนาคมของถนนที่ตัดผ่านพื้นที่มีความสำคัญในการเป็นเส้นทางเชื่อมโยงจากกรุงเทพมหานครจนถึงอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการขยายตัวในด้านการค้ากับชายแดนทางฝั่งอินโดจีนที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบันเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ศึกษา

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาและวิเคราะห์บทบาทที่สำคัญพอสรุปได้ว่าแนวโน้มบทบาทของพื้นที่ศึกษาควรพัฒนาและปรับปรุงเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางการค้าผลิตผลทางการเกษตร การลงทุน การพัฒนาและการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยสามารถรองรับประชาชนในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดใกล้เคียงโดยมีประชากรเป้าหมาย 164,882 คน ต่อ 1 ปี โดยมีกิจกรรมหลักคือ กิจกรรมทางด้านการค้าผลิตผลทางการเกษตร กิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและพื้นที่รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีพื้นที่ความต้องการในอนาคตในปีเป้าหมาย พ.ศ. 2567 เท่ากับ 92,600 ตารางเมตร

ในการวางแนวทางในการพัฒนาโดยได้จากผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการกำหนดกิจกรรม ให้พื้นที่ศึกษาสามารถพัฒนาและปรับปรุงเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร โดยนำนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนานำมาสรุปเป็นแนวความคิดในการออกแบบและวางผัง โดยแนวทางในการพัฒนาแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ๆ ละ 5 ปี รวมระยะเวลาในการพัฒนา 20 ปี โดยในการพัฒนาช่วงแรกประกอบด้วยการพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม ปรับปรุงร้านค้าสองฝั่งถนน ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ตามโครงการและจัดสร้างตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร รวมถึงกลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร ตลอดระยะเวลาในช่วงการพัฒนานี้รัฐจะมีมาตรการต่างๆ เช่น ข้อบังคับ กฎหมายและข้อกำหนดเพื่อสามารถควบคุมให้สามารถดำเนินการพัฒนาเป็นไปตามผังที่วางเอาไว้ โดยมีภาคเอกชนร่วมมือกับทางภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่ของชุมชนให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรีและภาคตะวันออก เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ จังหวัดปราจีนบุรี สามารถสำเร็จลุล่วงลงได้ดีด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นแรงสนับสนุน ให้คำปรึกษาและข้อคิดคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นส่วนช่วยผลักดันให้ปริญญานิพนธ์โครงการนี้เกิดขึ้นได้และสำเร็จลงด้วยดี ซึ่งผู้จัดทำรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณทุกท่านสำหรับการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ดังนี้

บิดา มารดา ที่ให้ความรักเป็นกำลังใจ เป็นแรงผลักดันและความหวังในการทำปริญญานิพนธ์และให้การสนับสนุนมาโดยตลอด

อาจารย์เบญจวรรณ อุบลศรี อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ จากความประทับใจในการเรียนวิชาผังเมือง จนเป็นปริญญานิพนธ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ให้ความกรุณาแนะนำ ให้คำปรึกษา และให้ความรู้มากมายทำให้ปริญญานิพนธ์นี้สามารถเสร็จสมบูรณ์ลงได้

อาจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรมทุกท่าน ที่ให้ความรู้และความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและให้ข้อคิดในการทำปริญญานิพนธ์

คุณมัชฌิมนต์ แสงรุ่งสว่าง และคุณบงกช เจ้าหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ที่ให้ข้อมูล ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการสำรวจและเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่สามารถทำให้ปริญญานิพนธ์นี้เกิดขึ้นและสำเร็จลงได้

เจ้าหน้าที่ทุกท่านในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย ที่กรุณาแนะนำข้อมูลในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งพ่อค้าแม่ค้าในตลาดหนองชะอมที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

พี่เดียร์ น้อย อุ๋ม นุ นุช อร นาเดีย ป้อม เก่ง ลาฟ และเพื่อน ๆ ที่อยู่ทั้งราชบุรีและลาดกระบัง รวมทั้งบุคคลอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงที่ช่วยเหลือ และให้กำลังใจที่ดีและทำให้งานครั้งนี้สำเร็จลงได้ ผู้จัดทำขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

นางสาวสุมนัสยา ชวนชิด
ผู้จัดทำปริญญานิพนธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ ก

กิตติกรรมประกาศ ข

สารบัญ ค

สารบัญตาราง จ

สารบัญภาพ ฌ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ 1

1.2 เหตุผลในการนำเสนอปริญญานิพนธ์ 4

1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา 5

1.4 วัตถุประสงค์ของโครงการ 7

1.5 ขอบเขตของปริญญานิพนธ์ 8

1.6 วิธีการดำเนินปริญญานิพนธ์ 8

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากปริญญานิพนธ์ 11

1.8 อภิธานศัพท์ 12

บทที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในประเทศ 13

2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับภาค 24

2.3 การศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับจังหวัด 29

บทที่ 3 การศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา

3.1 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเขตการค้า 42

3.2 การศึกษาผังและอาคารตัวอย่าง 51

3.3 การศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนเมือง 71

3.4 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา 106

บทที่ 4 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา

4.1 การวิเคราะห์แผนพัฒนาและโครงการที่เกี่ยวข้อง 149

4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน 156

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.3 การวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ศึกษา 161
4.4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนาของพื้นที่ศึกษา 167
4.5 การวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ศึกษา 168
4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาศัยภาพในการพัฒนา 171
4.7 การวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต 185
บทที่ 5 การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา
5.1 การกำหนดนโยบายของการวางแผนพัฒนา 189
5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต 192
5.3 การวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษา 201
5.4 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต 203
บทที่ 6 การเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาชุมชน
6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา 208
6.2 แนวทางการพัฒนาด้านกายภาพ 209
6.3 สรุปภาพรวมการออกแบบ 230
6.4 แนวทางการดำเนินงานให้เป็นตามแผนและผัง 231
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ
7.1 สาระสำคัญของการศึกษา 272
7.2 ข้อเสนอแนะ 274
บรรณานุกรม 275

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 แสดงพื้นที่และอัตราการสูญเสียดินตามรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาคต่าง ๆ 15

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนประชากรจากการทะเบียนจำแนกตามเพศเป็นรายภาคปี พ.ศ. 2546 19

ตารางที่ 2.3 แสดงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต 19

ตารางที่ 2.4 แสดงรายได้เฉลี่ยประชาชาติ,รายได้เฉลี่ย : คน ,งบประมาณประเทศและการท่องเที่ยว 20

ตารางที่ 2.5 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเพศเป็นรายภาคปีพ.ศ. 21

ตารางที่ 2.6 แสดง การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุ พ.ศ.2546-2566 22

ตารางที่ 2.7 แสดงการใช้ที่ดินของจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. 2541 33

ตารางที่ 2.8 แสดง จำนวนพื้นที่และประชากรจังหวัดปราจีนบุรี แยกเป็นรายอำเภอและเทศบาล 36

ตารางที่ 2.9 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนบ้านรายอำเภอ 37

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนและอัตราขยายตัวของประชากรจังหวัดปราจีนบุรีเป็นรายอำเภอและเทศบาล ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 - 2546 47 74

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนหมู่บ้านในเขตพื้นที่วางผัง 77

ตารางที่ 3.3 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ปี พ.ศ.2547 85

ตารางที่ 3.4 แสดงจำนวนและชนิดของอาคารในพื้นที่ศึกษา จำนวนตามเขตสำรวจผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 88

ตารางที่ 3.5 แสดงลักษณะทางกายภาพของอาคาร ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 90

ตารางที่ 3.6 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาน้ำท่วม ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 91

ตารางที่ 3.7 แสดงจำนวนและสัดส่วนของประชากร ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือจำแนกเป็น รายเขตสำรวจ 92

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 3.8 แสดงความหนาแน่นของประชากรรายเขตสำรวจ ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 94

ตารางที่ 3.9 แสดงโครงสร้างอายุและเพศของประชากร ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 96

ตารางที่ 3.10 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามสถานภาพในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 97

ตารางที่ 3.11 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้มีงานทำจำแนกตามหมวดอาชีพในผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 98

ตารางที่ 3.12 แสดงจำนวนและอัตราขยายตัวของประชากรจังหวัดปราจีนบุรี เป็นรายอำเภอ เทศบาลและตำบลในเขตผังเมืองรวมชุมชน 99

ตารางที่ 3.13 แสดงการคาดประมาณประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 100

ตารางที่ 3.14 แสดงลักษณะการประกอบกิจการค้าและบริการ ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 102

ตารางที่ 3.15 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานประกอบการพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 103

ตารางที่ 3.16 แสดงจำนวนหมู่บ้านและชื่อหมู่บ้านในตำบลโคกไม้ลาย 107

ตารางที่ 3.17 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเพศ ในพื้นที่ อบต.โคกไม้ลาย 108

ตารางที่ 3.18 แสดงจำนวนและสัดส่วนเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆประจำปีงบประมาณ2541-2546 อบต.โคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 111

ตารางที่ 3.19 แสดงอัตราการเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.โคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 112

ตารางที่ 3.20 จำนวนและสัดส่วนของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.โคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 113

ตารางที่ 3.21 แสดงอัตราการเพิ่มของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.โคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 114

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 3.22 แสดงประเภทการใช้ที่ดิน ชุมชนหนองชะอม 117

ตารางที่ 3.23 แสดงจำนวนพื้นที่และชนิดอาคาร ชุมชนหนองชะอม 118

ตารางที่ 3.24 แสดงราคาที่ดินในปี พ.ศ. 2547 – 2550 122

ตารางที่ 3.25 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเพศ ในพื้นที่ อบต.บ้านพระ 124

ตารางที่ 3.26 แสดงจำนวนและสัดส่วนเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ2541-2546 อบต.บ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 126

ตารางที่ 3.27 แสดงอัตราการเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.บ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 127

ตารางที่ 3.28 จำนวนและสัดส่วนของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.บ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 128

ตารางที่ 3.29 แสดงอัตราการเพิ่มของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.บ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 129

ตารางที่ 3.30 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเพศ ในพื้นที่ อบต.ไม้เค็ด 131

ตารางที่ 3.31 แสดงจำนวนและสัดส่วนเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ2541-2546 อบต.ไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 133

ตารางที่ 3.32 แสดงอัตราการเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.ไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 134

ตารางที่ 3.33 จำนวนและสัดส่วนของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.ไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 135

ตารางที่ 3.34 แสดงอัตราการเพิ่มของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.ไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 136

ตารางที่ 3.35 แสดงประเภทการใช้ที่ดิน ชุมชนนเรศวร 139

ตารางที่ 3.36 แสดงจำนวนและชนิดอาคาร ชุมชนนเรศวร 140

ตารางที่ 3.37 แสดงราคาที่ดินในปี พ.ศ. 2547 – 2550 145

ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะและค่าน้ำหนักของปัจจัย 175

ตารางที่ 5.1 แสดงข้อมูลจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษาปี พ.ศ. 2543 – 2547 193

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 5.2	แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษา	194
ตารางที่ 5.3	แสดงข้อมูลจำนวนประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงในเขตผังเมืองรวม ชุมชนบ้านนาปรือปี พ.ศ. 2542 – 2546	196
ตารางที่ 5.4	แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในพื้นที่ใกล้เคียง	197
ตารางที่ 5.5	แสดงการคาดการณ์ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงที่เข้ามาใช้โครงการ ปี พ.ศ. 2545และปี พ.ศ. 2565	198
ตารางที่ 5.6	แสดงจำนวนประชากรในเขตอิทธิพล	199
ตารางที่ 5.7	แสดงการคาดการณ์ประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้ โครงการ ปี พ.ศ. 2546 และปี พ.ศ. 2566	200
ตารางที่ 5.8	แสดงความต้องการพื้นที่ในอนาคต	207
ตารางที่ 6.1	แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม	224
ตารางที่ 6.2	แสดงช่วงระยะเวลาในการพัฒนาพื้นที่	234

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 3.1 แสดงโอกาสของการซื้อสินค้า ณ ศูนย์การค้าต่างๆที่แข่งขันกัน 45

ภาพที่ 3.2 แสดงการกำหนดขอบเขตของ CBD ตามวิธีการของ Murphy and Vance 47

ภาพที่ 3.3 แสดงโครงสร้างทางบทบาทหน้าที่ของ CBD 49

ภาพที่ 3.4 ผังบริเวณของตลาดบองมาร์เช่ 53

ภาพที่ 3.5 ผังแสดงการใช้พื้นที่ภายในตลาดบอง มาร์เช่ 54

ภาพที่ 3.6 ภาพสถานที่บริเวณต่างๆภายในตลาดบอง มาร์เช่ 55

ภาพที่ 3.7 แสดงแผนภาพการเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โครงการศูนย์รวบรวมผักและผลไม้เพื่อการส่งออก 62

ภาพที่ 3.8 แสดงผังบริเวณตลาดไท 63

ภาพที่ 3.9 ภาพสถานที่บริเวณต่างๆภายในตลาดไท 64

ภาพที่ 3.10 ภาพสถานที่บริเวณต่างๆภายในตลาดศรีเมือง 69

ภาพที่ 3.11 แสดงแผนที่ขอบเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 80

ภาพที่ 3.12 แสดงแผนที่การแบ่งโซนสำรวจผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 82

ภาพที่ 3.13 แสดงแผนที่ตั้งและสภาพทั่วไปของผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 84

ภาพที่ 3.14 แสดงแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ 86

ภาพที่ 3.15 แสดงเส้นทางการคมนาคมและบริเวณที่ตั้งของตำบลโคกไม้ลาย 109

ภาพที่ 3.16 แสดงอาณาเขตโดยรอบของพื้นที่ศึกษา ชุมชนหนองชะอม 115

ภาพที่ 3.17 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา 118

ภาพที่ 3.18 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา ชุมชนหนองชะอม 120

ภาพที่ 3.19 แสดงเส้นทางการคมนาคมและบริเวณที่ตั้งของตำบลบ้านพระ 125

ภาพที่ 3.20 แสดงเส้นทางการคมนาคมและบริเวณที่ตั้งของตำบลไม้เค็ด 132

ภาพที่ 3.21 แสดงอาณาเขตโดยรอบของพื้นที่ศึกษา ชุมชนนเรศวร 137

ภาพที่ 3.22 แสดงอาณาเขตโดยรอบของพื้นที่ศึกษา ชุมชนนเรศวร 139

ภาพที่ 3.23 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา ชุมชนหนองชะอม 142

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 4.1 แสดงกิจกรรมประเภทต่างๆในชุมชนหนองชะอม 160
ภาพที่ 4.2 แสดงข้อได้เปรียบและลักษณะเด่นด้านการคมนาคม 164
ภาพที่ 4.3 แสดงลักษณะของถนนในสภาพปัจจุบัน 165
ภาพที่ 4.4 แสดงลักษณะของย่านการค้าริมถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข33 ชุมชนหนองชะอม 166
ภาพที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนระบบการเข้าถึง 176
ภาพที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนกายภาพของพื้นที่ 177
ภาพที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนความสูงของอาคาร 178
ภาพที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนความหนานแน่นของพื้นที่ 179
ภาพที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนราคาที่ดิน 180
ภาพที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจ 181
ภาพที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนแหล่งจ้างงาน 182
ภาพที่ 4.12 แสดงค่าคะแนนรวมทั้งหมด 183
ภาพที่ 6.1 แสดงโครงข่ายคมนาคมที่ปรับปรุงใหม่ในพื้นที่ศึกษา 213
ภาพที่ 6.2 แสดงแนวทางเลือกที่ 1 218
ภาพที่ 6.3 แสดงประโยชน์การใช้ที่ดินในทางเลือกที่ 1 219
ภาพที่ 6.4 แสดงแนวทางเลือกที่ 2 220
ภาพที่ 6.5 แสดงประโยชน์การใช้ที่ดินในทางเลือกที่ 2 221
ภาพที่ 6.6 แสดงแนวทางเลือกที่ 3 222
ภาพที่ 6.7 แสดงประโยชน์การใช้ที่ดินในทางเลือกที่ 3 223
ภาพที่ 6.8 แสดงจินตภาพของพื้นที่ 228
ภาพที่ 6.9 แสดงความเป็นมาของโครงการ 242
ภาพที่ 6.10 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ 242
ภาพที่ 6.11 แสดงขอบเขตของการศึกษาปริญญานิพนธ์ 243
ภาพที่ 6.12 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านนโยบาย 243
ภาพที่ 6.13 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ 244

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 6.14 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ 244
ภาพที่ 6.15 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม 245
ภาพที่ 6.16 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ 245
ภาพที่ 6.17 แสดงการศึกษาอาคารตัวอย่าง 246
ภาพที่ 6.18 แสดงการศึกษาสภาพปัจจุบันของจังหวัดปราจีนบุรี 246
ภาพที่ 6.19 แสดงการศึกษาขอบเขตและที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา 247
ภาพที่ 6.20 แสดงการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านพื้นที่ 247
ภาพที่ 6.21 แสดงการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านสังคม 248
ภาพที่ 6.22 แสดงการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ 248
ภาพที่ 6.23 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเหมาะสมของพื้นที่ 249
ภาพที่ 6.24 แสดงสภาพปัจจุบันของชุมชน 249
ภาพที่ 6.25 แสดงสภาพปัจจุบันของชุมชน 250
ภาพที่ 6.26 แสดงสภาพปัจจุบันของชุมชน 250
ภาพที่ 6.27 แสดงแนวโน้มการขยายตัวของชุมชน 251
ภาพที่ 6.28 แสดงข้อได้เปรียบและศักยภาพของพื้นที่ศึกษา 251
ภาพที่ 6.29 แสดงการวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ศึกษา 252
ภาพที่ 6.30 แสดงการวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ศึกษา 252
ภาพที่ 6.31 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านการเข้าถึง 253
ภาพที่ 6.32 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านลักษณะของพื้นที่ 253
ภาพที่ 6.33 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านความสูงของอาคาร 254
ภาพที่ 6.34 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านความหนาแน่น 254
ภาพที่ 6.35 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านราคาที่ดิน 255
ภาพที่ 6.36 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านศูนย์กลาง
กิจกรรมทางเศรษฐกิจ 255

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 6.37 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านแหล่งจ้างงาน 256
ภาพที่ 6.38 แสดงคะแนนรวมการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ 256
ภาพที่ 6.39 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ 257
ภาพที่ 6.40 แสดงการวิเคราะห์บทบาทพื้นที่ศึกษาในอนาคต 257
ภาพที่ 6.41 แสดงการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา 258
ภาพที่ 6.42 แสดงการคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต 258
ภาพที่ 6.43 แสดงการวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ศึกษา 259
ภาพที่ 6.44 แสดงการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต 259
ภาพที่ 6.45 แสดงแนวทางการพัฒนาพื้นที่ศึกษา 260
ภาพที่ 6.46 แสดงแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมของพื้นที่ศึกษา 260
ภาพที่ 6.47 แสดงแนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม 261
ภาพที่ 6.48 แสดงการสรุปแนวทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่ 261
ภาพที่ 6.49 แสดงการสรุปแนวทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่ 262
ภาพที่ 6.50 แสดงการสรุปแนวทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่ 262
ภาพที่ 6.51 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม 263
ภาพที่ 6.52 แสดงแนวความคิดในการออกแบบ 263
ภาพที่ 6.53 แสดงผังแม่บทของโครงการ 264
ภาพที่ 6.54 แสดงตำแหน่งอาคารตามจุดต่างๆภายในตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร 265
ภาพที่ 6.55 แสดงรูปแบบอาคารภายในตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร 266
ภาพที่ 6.56 แสดงรูปด้านทั้งหมดของตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร 267
ภาพที่ 6.57 แสดงรูปด้านภายในของตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร 268
ภาพที่ 6.58 ทัศนียภาพภายในบริเวณตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร 269
ภาพที่ 6.59 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบริเวณผัง 270
ภาพที่ 6.60 แสดงหุ่นจำลองพื้นที่ปรับปรุงและพื้นที่วางผังของโครงการ 271

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ในอดีตประเทศไทยได้มีการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประเทศไทยมีความพร้อมและทัดเทียมกับนานาอารยประเทศได้ในทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่ทำให้ประเทศพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง แต่ในเนื่องจากในภาวะปัจจุบัน มีการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการขยายตัวในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ที่อยู่อาศัย ธุรกิจ การใช้บริการ สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ตอบสนองกับจำนวนประชากรที่มีมากขึ้นและทันต่อภาวะการแข่งขันในตลาดโลกและสาเหตุข้างต้นนี้เองทำให้การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประชากรของประเทศในทุก ๆ ภาคได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยที่ไม่พัฒนาแบบกระจุกตัวอยู่แต่เฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้นแต่สามารถพัฒนากระจายความเป็นฐานทางเศรษฐกิจได้ในทุกภูมิภาคของประเทศ

เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นนั้นด้านการค้าก็มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามไปด้วยอย่างค่อยเป็นค่อยไปในขณะเดียวกันความเจริญเศรษฐกิจได้เจริญเติบโตมากขึ้นบทบาททางด้านการค้าก็มากยิ่งขึ้น มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นและกระจายออกสู่ภูมิภาคและจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดปราจีนบุรีก็เช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นจังหวัดที่ใกล้กับเมืองหลวงของประเทศและเริ่มมีการพัฒนาจังหวัดให้มีความก้าวหน้าเพื่อเป็นสถานที่รองรับการขยายตัวของเมืองหลวงต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 – 3 (พ.ศ. 2504 – 2519) ที่มุ่งเน้นการขยายโครงสร้างฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และกายภาพ ขยายขอบเขตการพัฒนาออกไปยังส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นจึงส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ไม่สามารถพัฒนาทุกๆด้านได้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ทั้งหลายขาดแคลนอยู่มาก เนื่องจากความขัดเจนทางด้านแผนงานและทำให้บาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการล่าช้าออกไป อีกทั้งในช่วงระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่3(2515-2519) ส่งผลให้สินค้าและบริการภายในประเทศไม่ขยายตัวเท่าที่ควร กระทบต่อภาวะการผลิต การจ้างงาน และรายได้ประชาชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชนบท จนต้องอพยพหลั่งไหลเข้ามาแออัดอยู่ในเมืองมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ และทวีความรุนแรงมากขึ้น และได้ส่งผลกระทบต่อเนื่อง และส่งผลให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 – 7 (พ.ศ. 2520 – 2539) ดำเนินการเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ โดยกำหนดแนวทางเศรษฐกิจในการลงทุนกิจการอุตสาหกรรมและเร่งกระจายรายได้เพื่อลดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมให้น้อยลง เร่งกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและการขยายบริการสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นชนบท ซึ่งส่งเสริมความเป็นธรรมทางสังคม และความมั่นคง ทางเศรษฐกิจการเมืองของประเทศในระยะยาวและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรส่งปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความไม่สมดุลในตลาดแรงงาน จึงมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในเมืองและชนบท ให้สมดุลกับการเพิ่มของประชากร มุ่งการพัฒนาและเพิ่มแนวคิดใหม่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีคุณภาพที่ดีขึ้น ตลอดจนมุ่งรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมากกว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับสูงและเพิ่มโอกาสการพัฒนาความเจริญ โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ทั้งนี้เพื่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจยิ่งขึ้น และสร้างความสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และดำเนินการตามนโยบายต่อไปเพื่อในพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) มีการดำเนินงานต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) เป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ มีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจน อีกทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศให้เกิดการพัฒนาที่ยิ่งขึ้น และความเป็นอยู่ดีมีสุขของคนไทย สร้างค่านิยมตระหนักถึงความจำเป็นและทัศนคติที่ดีมีกระบวนการทำงานโดยยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่บนพื้นฐานะของความสมดุลพอดี และความพอประมาณอย่างมีเหตุผล โดยเริ่มปรับฐานเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับฐานรากถึงระดับมหาภาค และปรับนโยบายเศรษฐกิจของประเทศที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อนำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สามารถรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่ไปกับการสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงาม โดยยึดแนวทางการพัฒนาประทศของกระทรวงมหาดไทย โดยเริ่มจากนโยบายของแผนมหาดไทยฉบับที่ 1-4 (พ.ศ. 2515 – 2534) ที่มีนโยบายส่วนใหญ่เน้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่องการปกครองของประเทศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต่อมาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวางผังเมืองในนโยบายของแผนมหาดไทยฉบับที่ 5-6 (พ.ศ. 2535 – 2544) เริ่มมีนโยบายของการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนต่อเนื่องถึงแผนมหาดไทยฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545 – 2549) ซึ่งมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคน ครอบครัว และชุมชนในการพึ่งตนเองและมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ และการพัฒนาเมืองน่าอยู่ โครงสร้างพื้นฐานและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และสืบเนื่องจากการที่รัฐบาลโดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2545 เร่งรัดให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำผังเมืองรวมให้ครอบคลุมทั่วประเทศภายใน 3 ปี และกระทรงมหาดไทย ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ที่จะทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองรวมในท้องที่ 72 จังหวัด กรมโยธาธิการและผังเมืองสนองนโยบายดังกล่าว จึงต้องดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวม เพื่อสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกา การวางผังเมืองรวมจังหวัดจะต้องให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาค เพื่อสร้างกระบวนการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อนำไปสู่ทิศทางการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพบนพื้นฐานความเข้าใจร่วมกันทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาพกลางตอนล่าง (ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ นครนายก สระแก้ว ปราจีนบุรี) โดยเป็นแหล่งรองรับและการขยายตัวของเมืองหลวงและสนามบินสุวรรณภูมิ ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเทศ และแพทย์แผนไทยสู่มาตรฐานโลกเชื่อมโยงการผลิตสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก เป็นศูนย์ธุรกิจและพาณิชยกรรมนานาชาติการค้า รวบรวมและกระจายสินค้า และเปิดประตูสู่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับอินโดจีน จังหวัดปราจีนบุรีจึงได้ดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อนโยบายข้างต้น จึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดให้เป็นไปในทางที่สอดคล้องกันโดยให้เป็นเมืองน่าอยู่ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่สะอาดสวยงามเป็นระเบียบ ปลอดภัย มีผังเมืองและสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเทศ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูปที่มีคุณภาพ โครงสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เชิงพาณิชย์และการส่งออกเป็นแหล่งผลิตสินค้าอุตสาหกรรมต่อเนื่องและส่งออก โดยการพัฒนาคนด้านทักษะ เทคโนโลยีและกำกับดูแลสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยให้ได้มาตรฐาน และเป็นศูนย์กลางการแพทย์ในระดับชาติและนานาชาติ

เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีได้เล็งเห็นถึงการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนให้มีความพร้อมและสมบูรณ์ในทุกๆด้าน และหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้เมืองพัฒนาได้ คือการปรับปรุงและพัฒนาย่านธุรกิจการค้า พานิชยกรรม ในพื้นที่ให้มีความเจริญโดยเร่งปรับปรุงและวางผังในพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่างๆ ของจังหวัด ดังเช่น ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ ซึ่งในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือนั้น มีศูนย์กลางความเจริญอยู่ 3 แห่ง คือ ศูนย์ศูนย์กลางชุมชนเดิม คือเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย ศูนย์กลางชุมชนสี่แยกนเรศวร เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทศูนย์กลางพานิชยกรรมของชุมชน ประกอบด้วยอาคารพาณิชย์ ร้านค้า และบริการเกาะกลุ่มริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ซึ่งเป็นบริเวณทางจุดตัดทางขึ้นเขาใหญ่ และเดินทางสู่สถาบันการศึกษาเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และในบริเวณนี้เองเป็นสถานที่ให้บริการสินค้าอุปโภคและบริโภค เกิดเป็นตลาดนัดในระดับชุมชนเพื่อให้บริการกับประชาชนในพื้นที่โดยรอบ และศูนย์กลางชุมชนสามแยกหนองชะอม ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการค้า ผลผลิตทางการเกษตร จุดแวะพักเพื่อซื้อของฝาก จึงทำให้พบว่าบริเวณสามแยกหนองชะอม มีความเป็นศูนย์กลางบริการด้านพาณิชย์ให้กับนักท่องเที่ยวทางผ่านจากอรัญประเทศสู่กรุงเทพ ฯ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจากแนวโน้มการเร่งรัดการขยายตัวของเศรษฐกิจมีมากขึ้น และมีการส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินของแต่ละพื้นที่

ด้วยเหตุนี้การวางผังปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจ ในระดับชุมชนจึงมีความสำคัญมากเพื่อช่วยส่งเสริม เศรษฐกิจในภาคการเกษตรให้มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาสู่ระดับประเทศต่อไป เพื่อเป็น รากฐานของเศรษฐกิจในระดับชุมชน และ ระดับประเทศต่อไป อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์และรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและ อาชีพดั้งเดิมของคนไทย

1.2 เหตุผลของโครงการ

1.2.1 ด้านนโยบาย

1.2.1.1 เพื่อตอบสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 – 9 (พ.ศ. 2504 – 2549) ซึ่งมีแผนงานการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจจากเมืองหลวงสู่ภูมิภาคและชนบท ในทุกปี และยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

1.2.1.2 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนมหาดไทยฉบับที่ 1-7 (พ.ศ. 2515 – 2549) เป็นแผนแม่บทของกระทรวงมหาดไทย โดยมีนโยบายส่งเสริมการใช้ประโยชน์ของที่ดินให้เกิดประสิทธิภาพและการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีการพึ่งพาตนเองได้ พัฒนาเมืองน่าอยู่และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.1.3 เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยในการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองรวมในท้องถิ่นที่ 72 จังหวัด และสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาเพื่อนำไปสู่ทิศทางการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพ

1.2.1.4 เพื่อตอบสนองแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ นครนายก สระแก้ว ปราจีนบุรี) ในเรื่องการเป็นศูนย์ธุรกิจ และพาณิชยกรรมนานาชาติด้านการค้า บริการ รวบรวมและกระจายสินค้าสู่ตลาดโลก

1.2.1.5 เพื่อตอบสนองแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่มีนโยบายให้จังหวัดปราจีนบุรีเป็นเมืองน่าอยู่ มีผังเมืองและสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป เพื่อเชื่อมโยงไปสู่เชิงพาณิชย์ และการส่งออก

1.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

จากการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจของประเทศเกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดธุรกิจการค้าอย่างมากมาย เพื่อรองรับกับผู้บริโภคที่นับวันจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้เกิดธุรกิจการค้าหลากหลายรูปแบบและกระจายพื้นที่เศรษฐกิจออกสู่ชนบทมากขึ้น

1.2.3 ด้านสังคม

เนื่องจากจำนวนประชากรที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการรองรับกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนไปและรองรับกับความต้องการของประชากรที่มีมากขึ้น และให้การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ และเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาประเทศต่อไป

1.2.4 ด้านกายภาพ

เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ของที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงย่านธุรกิจการค้าที่มีอยู่เดิม เพื่อให้เป็นแหล่งรองรับและตอบสนองกับความต้องการของพื้นที่และให้สอดคล้องกันกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา

1.3.1 ด้านนโยบาย

เนื่องจากนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 – 9 (พ.ศ. 2504 – 2549) ซึ่งมีการดำเนินโยบายโครงสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ และได้พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่องแต่เนื่องจากความผันผวนของตลาดโลกและความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยครั้งจึงทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จึงส่งผลให้การพัฒนาเป็นไปอย่างล่าช้า และกระจายความเจริญไปได้ไม่ทั่วถึงและเกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม

1.3.1.1 แผนของกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 1-7 (พ.ศ. 2515 – 2549) โดยส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องการปกครองมากกว่าการพัฒนาเมืองซึ่งขาดการดูแลและควบคุมการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.1.2 แผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างได้เล็งเห็นถึงแนวทางการพัฒนาและการขยายตัวของเมืองหลวง จึงดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจ และโครงสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาและวางผังปรับปรุงพื้นที่ เพื่อให้ทันกับความเจริญที่จะเกิดขึ้น

1.3.1.3 แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี ได้จัดการดำเนินนโยบายของจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างโดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดและวางผังปรับปรุงพื้นที่ธุรกิจการค้า เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองหลวงเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของนโยบายที่กำหนดไว้

1.3.2 ด้านเศรษฐกิจ

จากสภาพพื้นที่ปัจจุบันและลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นแหล่งผลิตผลทางการเกษตรและสินค้าแปรรูปแต่ยังขาดตลาดในการรองรับผลผลิตเหล่านั้นซึ่งเป็นผลให้การเติบโตทางเศรษฐกิจ และ มาตรฐานของรายได้ของประชาชนมีไม่แน่นอน

1.3.3 ด้านสังคม

ปัญหาด้านสังคม เกิดจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่มีน้อยเนื่องจากมีการตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายตามพื้นที่สวน ไร่ นาของตนเองจึงได้รับข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง การพัฒนาจึงมีแค่บริเวณที่มีการรวมตัวของชุมชนเท่านั้น

1.3.4 ด้านกายภาพ

เนื่องจากบริเวณแหล่งชุมชนมีการทำกิจกรรมทางด้านการค้าจึงส่งผลให้ เกิดบริเวณพื้นที่ทิ้งขยะมูลฝอย และน้ำท่วมขังเนื่องจากมีการวางท่อระบายน้ำไม่ทั่วถึง รวมทั้งการเดินทางสัญจรของทางเท้ายังไม่เป็นระเบียบอาคารบ้านเรือนทรุดโทรมและโดยภาพรวมของผังเป็นพื้นที่การเกษตรทำให้การเข้าถึงของเส้นทางการคมนาคมลำบาก ส่วนพื้นที่ย่านการค้าของชุมชนคือชุมชนสี่แยกนเรศวร ที่มีสภาพการค้าเป็นแบบตลาดนัดในตอนเย็นเท่านั้นจึงทำให้บริเวณนี้มีผู้คนหนาแน่นมากในเฉพาะช่วงเวลาเย็น แต่ตอนกลางวันบริเวณนี้เป็นจุดเปลี่ยนเส้นทางการเดินรถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของถนนหลายสายจึงมีนักเดินทางและประชาชนในพื้นที่ที่จะเดินทางไปยังที่ต่างๆมารอขึ้นรถบริเวณนี้ และอีกชุมชนหนึ่งคือ ชุมชนสามแยกหนองชะอม ปัจจุบันมีการใช้เป็นบริเวณที่มีการซื้อขายผลไม้ของชุมชนมีการตั้งร้านเป็นแผงยาวริมทางหลวง โดยมีเฉพาะรถโดยสารของนักท่องเที่ยวเท่านั้นที่มีการแวะพักซื้อของฝากทางการเกษตร โดยไม่มีการจอดของรถโดยสารประจำทางทำให้การซื้อขายสินค้าไม่คึกคักเท่าที่ควร จากปัญหาดังกล่าวจึงได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงทัศนียภาพของชุมชน เพิ่มศักยภาพในการส่งเสริมการค้าขายและเร่งสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางเพื่อส่งเสริมการซื้อขายในชุมชน เร่งการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

1.4 วัตถุประสงค์ของปริญญานิพนธ์

1.4.1 ด้านนโยบาย

1.4.1.1 เพื่อศึกษาแนวทางการวางผังปรับปรุงพื้นที่ย่านการค้าและเศรษฐกิจเขตผังเมืองของชุมชนบ้านนาปรือและพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจ เกิดจากกระจายรายได้ของคนในพื้นที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 – 9 (พ.ศ. 2504 – 2549)

1.4.1.2 เพื่อศึกษาแผนมหาดไทยฉบับที่ 1 -7 (พ.ศ. 2515 – 2549) ที่มีการส่งเสริมการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่และเร่งการแก้ปัญหาของสังคม

1.4.1 3 เพื่อศึกษาแผนยุทธศาสตร์กลุ่มภาคกลางตอนล่าง ได้เน้นการพัฒนาเมืองเพื่อเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมืองหลวง

1.4.1.4 เพื่อศึกษาแผนยุทธศาสตร์จังหวัดปราจีนบุรี ที่มีนโยบายในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในจังหวัดให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับศักยภาพการพัฒนาในการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัด

1.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของปัจจัยต่างๆทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีผลต่อการปรับปรุงและพัฒนาเศรษฐกิจในย่านการค้าที่สำคัญให้มีความก้าวหน้าและเป็นแหล่งผลักดันพืชผลทางการเกษตร และอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

1.4.3 ด้านสังคม

เพื่อศึกษาแนวความคิดในการพัฒนาเมืองให้มีความเจริญในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีการกระจายรายได้สู่ทุกพื้นที่ และส่งผลให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.4 ด้านกายภาพ

เพื่อศึกษาการให้ประโยชน์ของที่ดินให้เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่ และส่งเสริมแผนการปรับปรุงแหล่งการค้าขายที่สำคัญ พัฒนาเป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจให้มีความเจริญ รองรับและสอดคล้องกับการพัฒนาในอนาคต โดยที่สามารถคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ได้อย่างเดิม

1.5 ขอบเขตของการศึกษาปริญญานิพนธ์

1.5.1 ส่วนของการศึกษาภาคข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และกายภาพ ซึ่งรวมทั้งแผนพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการที่เกิดขึ้น รวมไปถึงผู้ใช้ของโครงการและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาแนวความคิดในการออกแบบผังเมืองและชุมชน และทฤษฎีที่สามารถประยุกต์ใช้ในงานออกแบบและวางผัง
4. ศึกษาข้อมูลด้านเทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในโครงการ
5. ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากโครงการ ซึ่งรวมไปถึงการเปรียบเทียบระหว่างข้อดีและข้อเสียของโครงการ
6. ศึกษากฎหมาย พระราชบัญญัติและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1.5.2 ส่วนของการศึกษาภาคออกแบบ

1. วิเคราะห์ที่ตั้งโครงการเพื่อการออกแบบ
2. จัดทำรูปแบบการวางผังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของที่ตั้งโครงการ
3. ปรับปรุงทัศนียภาพให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนที่เป็นอยู่
4. นำเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม เข้ามาช่วยส่งเสริมในการพัฒนาชุมชนและย่านธุรกิจการค้าในชุมชนให้พัฒนาสู่การค้าเกษตรในระดับย่าน

1.6 วิธีการดำเนินปริญญานิพนธ์

1.6.1 ขั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.6.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยการศึกษาค้นคว้า สอบถาม สัมภาษณ์บุคคลทั้ง ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและออกสำรวจพื้นที่ของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.1.2 **ข้อมูลทุติยภูมิ** (Secondary data) โดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำราวิชาการ ผลการวิจัย แผนที่ ภาพถ่ายและเอกสารต่าง ๆ โดยจำแนกข้อมูลได้ดังนี้

1 ข้อมูลด้านนโยบาย

- นโยบายระดับประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 – 9 (พ.ศ. 2504 – 2549)
- แผนของกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 1 -7 (พ.ศ. 2515 – 2549)
- แผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ นครนายก สระแก้ว ปราจีนบุรี)
- แผนยุทธศาสตร์ จังหวัดปราจีนบุรี

2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

- แผนงบประมาณของการดำเนินงาน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอยและวัสดุ ในการสำรวจผังเมืองที่เปิดใหม่
- ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ ภาค จังหวัด และเขตพื้นที่วางผังที่มีอิทธิพลต่อโครงการ
- ศึกษาสภาวะเศรษฐกิจ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการลงทุนซึ่งส่งผลต่อโครงการ

3 ข้อมูลด้านสังคม

- สถิติการเพิ่มของประชากรที่อยู่ในชุมชน พฤติกรรมของคนในชุมชนที่มีผลต่อความเป็นไปได้ของโครงการและมีอิทธิพลต่อการออกแบบ
- สถิติของหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ ที่มีผลต่อโครงการ

4 ข้อมูลด้านกายภาพ

- การใช้ประโยชน์ของที่ดินได้อย่างคุ้มค่า
- ศึกษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ในชุมชนและโดยรอบภายในเขตผัง
- ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการของชุมชน

1.6.2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

จากการรวบรวมข้อมูลทางด้านต่าง ๆ แล้วจึงทำการแยกรายละเอียดเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเหตุผลและหลักการ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.2.1 ข้อมูลด้านนโยบาย

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยยกเอาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพื่อเป็นการพิจารณาประกอบการร่างแผนการทำงาน

1.6.2.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

วิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวและความเป็นไปได้ของโครงการ โดยอาศัยข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้อง

1.6.2.3 ข้อมูลด้านสังคม

ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้ของโครงการและศักยภาพของคนในชุมชนเพื่อกำหนดขนาดของโครงการ ให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน

1.6.2.4 ข้อมูลด้านกายภาพ

วิเคราะห์สภาพพื้นที่ทั่วไปในชุมชน เพื่อทำการจัดหาพื้นที่ ที่เหมาะสมในการวางผังปรับปรุงและพัฒนาบริเวณย่านการค้าที่สำคัญ

1.6.3 ขั้นสังเคราะห์ข้อมูล

เป็นการนำเอาผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล มาสรุปและทำการประเมินค่า เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดพื้นที่กิจกรรมและรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ให้เหมาะสมกับชุมชนที่เป็นอยู่

1.6.4 ขั้นเสนอแนะและการออกแบบ

1.6.4.1 สร้างแนวความคิดในการออกแบบ

ขอบเขตของการศึกษาแนวทางในการออกแบบวิเคราะห์ การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอแนวทางในการปรับปรุง ซึ่งมีขอบเขตในการปรับปรุง ประกอบส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1 ส่วนอาคาร

- ปรับปรุงอาคารที่มีสภาพเก่าแก่รวมไปถึงการรื้อถอน สร้างใหม่ให้มีมาตรฐานสำหรับชุมชน
- ปรับปรุงตลาดของชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ
- จัดวางผังพื้นที่ในย่านการค้ากับย่านพักอาศัยที่อยู่ในบริเวณเดียวกันให้เป็นระเบียบ เพื่อการอยู่อาศัยที่ถูกสุขลักษณะ
- จัดสร้างอาคารเพื่อเป็นแหล่งรวมของผลผลิตทางการเกษตรเพื่อส่งเสริมการขายและเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2 ส่วนพื้นที่สาธารณะ

- ปรับปรุงทางเท้าภายในชุมชน
- ปรับปรุงพื้นที่สำหรับทิ้งขยะ
- ปรับปรุงพื้นที่บริเวณตลาดหนองชะอมและบริเวณสี่แยกนเรศวรที่อยู่ในเขตชุมชนให้มีความสวยงามและสะดวกในการใช้พื้นที่
- จัดทำสถานที่พักคอยรถโดยสารประจำทาง บริเวณสี่แยกนเรศวร และ บริเวณตลาดหนองชะอม

3 ส่วนพื้นที่โล่ง

- จัดทำสวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ เพื่อจัดเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในชุมชน

1.6.4.2 สร้างทางเลือกให้เหมาะสมกับการออกแบบ

1.6.4.3 ขั้นตอนกระบวนการออกแบบ

1.6.4.4 กำหนดกิจกรรมภายในพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึง องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของโครงการ

1.6.5 ขั้นสรุปผลและการนำเสนอโครงการ

1.6.5.1 สรุปภาคข้อมูล และการวิเคราะห์

1.6.5.2 สรุปขั้นตอนของกระบวนการออกแบบ

1.6.5.3 นำเสนอผลงานการออกแบบ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1.7.1.1 ด้านนโยบาย

เป็นส่วนหนึ่งช่วยให้นโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมไปถึงแผนงาน

1.7.1.2 ด้านเศรษฐกิจ

ได้ทราบถึงระบบเศรษฐกิจในประเทศและชุมชนที่ศึกษา

1.7.1.3 ด้านสังคม

ได้ศึกษาถึงความเป็นอยู่และกิจกรรมของคนในชุมชน ซึ่งมีผลต่อการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7.1.4 ด้านกายภาพ

ได้ศึกษาถึงการใช้ประโยชน์ของที่ดิน เพื่อให้ได้ประโยชน์และคุ้มค่าอย่างสูงสุด

1.7.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำปริญญานิพนธ์

1.7.2.1 สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการทำปริญญานิพนธ์มาใช้กับโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.7.2.2 ทำให้รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์และสามารถนำมาใช้ประกอบในการออกแบบ

1.7.2.3 ได้ทราบถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่ดำรงชีพด้วยการเกษตร การค้าขาย และอุตสาหกรรม เพื่อสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นหมุนเวียนภายในชุมชน

1.7.2.4 ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขที่เริ่มมีการพัฒนาความเป็นอยู่ให้มีความเจริญขึ้น

1.8 อภิธานศัพท์

เศรษฐกิจการเกษตร หมายถึง การจำแนก การพรรณนา และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาทางเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวกับการเกษตรและการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การพัฒนาการเกษตร หมายถึง การขยายกำลังและเพิ่มผล การผลิตทางการเกษตร การทำให้ดีขึ้นซึ่งภาวะการลงทุน การผลิต การตลาด กลไกลราคาสินค้าเกษตรกรรม รายได้ของเกษตรกร โภชนาการและสวัสดิการอื่นของ เกษตรกร ตลอดจนกิจการที่เกี่ยวเนื่องกับการนั้น

ตลาดกลางสินค้าเกษตร หมายถึง แหล่งรวบรวมและซื้อขายสินค้าเกษตรเป็นประจำตลอดปีที่มีผู้ซื้อขายจำนวนมากเข้ามาแข่งขันการซื้อขายกันโดยตรงโดยรูปการขายส่งด้วยวิธีการตกลงราคากันอย่างเปิดเผย หรือประมูลราคา ตั้งอยู่ในแหล่งศูนย์กลางการคมนาคมและมีอาณาเขตพื้นที่กว้างขวาง และสะดวกในการดำเนินกิจกรรมการตลาด และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่จะให้บริการแก่ผู้ซื้อผู้ขาย อาทิ สถานที่ซื้อขาย ลานจอดรถ สถานที่เก็บรักษาสินค้า หรือคลังสินค้าสาธารณะ สถานที่ขนส่งสินค้าและบริการ ข่างสารข้อมูลทางการตลาด หรือชั่งตวงวัด อุปกรณ์สำหรับขนถ่ายสินค้าและการตรวจสอบคุณภาพ โทรศัพท์ ห้องสุขา การรักษาความสะอาดปลอดภัย การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท น้ำและไฟฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในประเทศ

2.1.1 การศึกษาทางด้านกายภาพในประเทศ

2.1.1.1 ขนาดที่ตั้ง

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนทางซีกโลกเหนือ (North Tropical Zone) ซึ่งอยู่ระหว่างเส้นศูนย์สูตร (Equator) และเส้นทรอปิก ออฟ แคนเซอร์ (Tropic of cancer) โดยมีส่วนที่อยู่เหนือสุดที่ละติจูดหรือเส้นรุ้งขนานที่ 5 องศา 37 ลิปดาเหนือ กับ 20 องศา 27 ลิปดาเหนือ และระหว่างลองติจูดหรือเส้นแวงที่ 97 องศา 22 ลิปดาตะวันออก ประเทศไทยมีพื้นที่ทั้งสิ้น 513,115.029 ตารางกิโลเมตร หรือ 198,183 ตารางไมล์ นับว่าประเทศไทยมีพื้นที่อยู่ในเกณฑ์ขนาดปานกลาง ส่วนที่ยาวที่สุดของประเทศไทย ซึ่งวัด จาก อ.แม่สาย จ.เชียงราย ซึ่งอยู่เหนือสุดถึง อ.เบตง จ.ยะลา ซึ่งอยู่ใต้สุด มีความยาวประมาณ 1,648 กิโลเมตร ส่วนที่กว้างที่สุดของประเทศไทยวัดจากด่านเจดีย์สามองค์ใน เขต อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกสุดจนถึงช่องเม็กในเขต อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี ซึ่งอยู่ทางตะวันออกสุด มีความกว้างประมาณ 780 กิโลเมตร ส่วนที่แคบ ที่สุดของประเทศไทย อยู่ในบริเวณภาคตะวันตก ที่ ต.คลองวาฬ จ.ประจวบคีรีขันธ์กว้างประมาณ 10.6 กิโลเมตร สำหรับแผ่นดินส่วนที่แคบที่สุดของแหลมทองระหว่างฝั่งทะเล อันดามัน และฝั่งทะเลอ่าวไทย ซึ่งเป็นบริเวณที่เรียกว่า "คอคอดกระ" วัดจากฝั่งแม่น้ำกระบุรีถึงฝั่งทะเลด้านตะวันออกกว้าง 64 กิโลเมตร

2.1.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ถ้าพิจารณาจากแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของไทยจะเห็นว่า ภูมิประเทศของไทยแบ่งออกได้เป็น 6 เขตดังนี้คือ

1. เขตภูเขาและที่ราบระหว่างภูเขาภาคเหนือ
2. เขตที่ราบภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เขตภูเขาสูงภาคตะวันตก

4. เขตภูเขาและที่ราบชายฝั่งภาคตะวันออก

5. เขตที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6. เขตภูเขาและที่ราบชายฝั่งคาบสมุทรภาคใต้

2.1.1.3 สภาพภูมิอากาศ

ประเทศไทยอยู่ใต้อิทธิพลของลมมรสุมฤดูร้อนที่พัดจากน้ำเข้าสู่ภาคพื้นทวีป และลมมรสุมฤดูหนาวที่พัดจากภาคพื้นทวีปลงสู่ทะเล อันเป็นผลให้ในช่วงฤดูร้อน ประเทศไทยจะมีสภาพ อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกติดต่อกันโดยเฉลี่ยประมาณ 6 เดือน ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม ฤดูหนาว จึงทำให้มีสภาพอากาศที่แห้งแล้งและหนาวเย็น แต่ว่าจะปรากฏอยู่เพียงระยะเวลาสั้น ๆ คือราว ๆ 3 เดือนเท่านั้น ส่วนระยะเวลาที่เหลืออีกประมาณ 3 เดือนจะเป็นช่วงที่อากาศร้อนและแห้งแล้งมาก

ภูมิอากาศของประเทศไทยขึ้นอยู่กับลมมรสุมตามฤดูกาล 2 ชนิด คือ

- ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะเริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ เป็นลมหนาวแห้งแล้งพัดออกจากศูนย์กลาง ความกดอากาศสูง พัดมายังประเทศไทยทางภาคเหนือ ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ภาคกลาง ส่วนภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลมนี้จะพัดผ่านอ่าวไทยจึงนำฝนมาตกด้วย

- ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ในฤดูร้อนของซีกโลกเหนือ บริเวณทวีปเอเชียมีอุณหภูมิสูง ความกดอากาศต่ำ ส่วนในบริเวณน่านน้ำมหาสมุทร แปซิฟิก และอินเดีย ไม่ร้อนเท่ามีความกดอากาศสูง ทำให้มีลมพัดจากบริเวณน่านน้ำสู่พื้นทวีป เมื่อพัดข้ามเส้นศูนย์สูตรลมจะเบี่ยงเบนไปทาง ขวามือ กลายเป็นลมตะวันออก เฉียงใต้ ลมนี้จะพัดตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนกันยายน ส่วนภาคใต้ของประเทศไทยลมนี้จะไปสิ้นสุดราวกลางเดือนตุลาคม ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นฤดูฝนของ ประเทศไทย

ฤดูกาลของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม จนถึงราวกลาง เดือนตุลาคม
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์
- ฤดูร้อน เริ่มตั้งกลางเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1.4 การใช้ประโยชน์จากที่ดิน

ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม เพราะเนื้อที่ส่วนใหญ่ของประเทศเป็นพื้นที่ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลักษณะการใช้ที่ดินขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ ภาคกลางเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ จึงเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุดจึงมีผลทำให้ในบริเวณพื้นที่ภาคกลางนั้นมีการทำการเกษตรมากที่สุด

ตารางที่ 2.1 แสดงพื้นที่และอัตราการสูญเสียดินตามรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาคต่าง ๆ[1]

รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้
	พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)
1. ป่าไม้	13,624,192	48,214,357	15,192,145	8,405,590
2. ที่นา	37,972,843	15,196,970	12,530,777	3,612,413
3. พืชไร่	13,454,928	10,474,955	9,438,406	150,342
4. ไม้ผลและไม้ยืนต้น	1,844,105	1,753,992	4,379,380	12,120,934
5. สวนผักและไม้ดอก	209,090	275,615	309,380	64,095
6. ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	394,819	134,158	124,526	53,309
7. ที่รกร้าง	2,068,752	431,739	444,823	675,931
8. ที่อยู่อาศัยที่อื่นๆ และเนื้อที่ไม่ได้จำแนก	35,965,234	29,545,894	22,518,806	19,114,378
รวม	105,533,963	106,027,680	64,938,253	44,196,992

1 ฝ่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย , " โครงการจัดทำแผนหลักการจัดตั้งระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ " (ม.ป.ท., 2536), 52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1.5 การคมนาคมและการขนส่ง

- การคมนาคมขนส่งทางบก

การคมนาคมขนส่งทางบกนั้นมีหลายเส้นทางการเดินทางและสามารถเดินทางได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น การเดินทางด้วยรถยนต์ รถไฟ ที่มีเส้นทางการเดินทางเชื่อมโยงทั้งประเทศและสามารถเดินทางติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้อีกด้วย

การเดินทางด้วยรถยนต์

การเดินทางด้วยรถยนต์ภายในประเทศไทยนั้นสามารถเดินทางได้โดยทางหลวงแบ่งออกเป็น 6 ประเภทได้แก่

1. ทางหลวงพิเศษ คือ ทางหลวงที่ได้ออกแบบเพื่อให้การจราจรผ่านได้ตลอดรวดเร็วเป็นพิเศษ

2. ทางหลวงแผ่นดิน คือ ทางหลวงสายหลักที่เป็นโครงข่ายเชื่อมระหว่างภาคจังหวัดอำเภอตลอดจนสถานที่ที่สำคัญ ทางหลวงแผ่นดินสายประธานเชื่อมการจราจรระหว่างภาคต่อภาค มีอยู่ 4 สายาคือ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) จากกรุงเทพฯ-เชียงราย 1,005 กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) จากสระบุรี-หนองคาย 508 กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) จากกรุงเทพฯ-ตราด 305 กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) จากกรุงเทพฯ- จ.สงขลา 1,274 กิโลเมตร

3.ทางหลวงชนบท คือ ทางหลวงนอกเขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาล

4.ทางหลวงเทศบาล คือ ทางหลวงในเขตเทศบาง

5.ทางหลวงสุขาภิบาล คือ ทางหลวงในเขตสุขาภิบาล

6.ทางหลวงสัมปทาน คือ ทางหลวงที่รัฐบาลได้ให้สัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ได้รับสัมปทานและได้ลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงสัมปทาน

นอกจากนี้ยังมีทางหลวงสายเอเชีย ซึ่งเป็นถนนสายสำคัญของประเทศในการติดต่อเชื่อมโยงกับประเทศกับประเทศต่างๆในเอเชีย โดยมีโครงข่ายทางหลวงเอเชีย มีระยะทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ประมาณ 65,000 กิโลเมตร เชื่อมโยง 15 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก จุดเริ่มต้นที่ทวีปยุโรปซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตก เชื่อมโยงไปยังประเทศเวียดนามและฟิลิปินซึ่งอยู่ทางตะวันออก ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้และประเทศศรีลังกาซึ่งอยู่ทางด้านใต้

การเดินทางด้วยรถไฟ

การขนส่งทางรถไฟในประเทศไทย มีเส้นทางการขนส่งที่สำคัญอยู่ 4 เส้นทาง โดยมีศูนย์กลางที่อยู่สถานีกรุงเทพฯ เรียกว่า "หัวลำโพง"

- สายตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มจากสถานีกรุงเทพมุ่งไปทิศเหนือ ผ่านอยุธยา สระบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกศ และสุดกปลายทางที่ อุบลราชธานี (กม.ที่ 575)

- สายเหนือ แยกออกจากทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือที่สถานีชุมทางบ้านภาชี ผ่านลพบุรี นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เด่นชัย (จังหวัดแพร่) ลำปาง ลำพูน สุดปลายทางที่สถานีเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ (กม.ที่ 751)

- สายตะวันออก เริ่มจากสถานีกรุงเทพผ่านฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สุดปลายทางที่อรัญประเทศ (กม.ที่ 255)

- สายใต้ สถานีชุมทางตลิ่งชัน ทางสายนี้ผ่าน นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ยะลา สุดปลายทางที่สุไหง-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส ที่สถานีชุมทางหาดใหญ่ (กม.ที่ 945) มีทางแยกไปบรรจบกับทางรถไฟของประเทศมาเลเซียที่สถานีปาดังเบซาร์ (กม.ที่ 990) อีกแยกหนึ่งไปสุดทางที่สุไหงโก-ลก (กม. ที่ 1,159)

- การคมนาคมขนส่งทางน้ำ

การขนส่งทางน้ำนั้นได้แบ่งออกเป็นการขนส่งทางแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ภายในประเทศ และการคมนาคมขนส่งทางชายฝั่งทะเลและมหาสมุทร ทั้ง 2 ด้าน ของคาบสมุทรตอนใต้ของประเทศไทย และมีท่าเรือขนส่งสินค้าเพื่อไว้สำหรับขนถ่ายสินค้าทั้งในและต่างประเทศ โดยท่าเรือทั้งหมดที่มีอยู่ในปัจจุบันแบ่งออก 2 ส่วน คือ ท่าเรือระหว่างประเทศและท่าเรือภายในประเทศ โดยท่าเรือภายในประเทศจะประกอบไปด้วยท่าเรือชายฝั่งทะเลและท่าเรือในแม่น้ำ

- การคมนาคมขนส่งทางอากาศ

ประเทศไทยมีสายการบินให้บริการภายในประเทศถึง 4 สายการบิน คือ สายการบินไทย สายการบินบางกอกแอร์เวย์ สายการบินบีพีแอร์ไลน์และสายการบินแองเจิ้ลแอร์ไลท์

30099

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สายการบินกรุงเทพ (ดอนเมือง) สนามบินเชียงใหม่ สนามบินภูเก็ต สนามบินหาดใหญ่ (จังหวัดสงขลา) และกำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่คือ สนามบินสุวรรณภูมิ และสำหรับสายการบินที่ทำการบินภายในประเทศ ได้แก่ บริษัทการบินไทยจำกัด เป็นรัฐวิสาหกิจ บินประจำในเส้นทาง 22 จุดการบิน โดยมีท่าอากาศยานกรุงเทพเป็นศูนย์กลาง บริษัทการบินกรุงเทพจำกัด เป็นบริษัทเอกชน บินประจำในเส้นทางกรุงเทพ ฯ - สมุย กรุงเทพฯ - หัวหิน กรุงเทพ - แม่ฮ่องสอน กรุงเทพฯ - ตรัง และภูเก็ต – เกาะสมุย บริษัททรอปิคัลซีแอร์จำกัด เป็นบริษัทเอกชนบินประจำระหว่างภูเก็ต - กระบี่ ทุกวัน วันละ 1 เที่ยว นอกจากนี้ยังมีบริษัทเอกชนอีก 4 สายการบินได้รับอนุญาตให้ทำการบินไม่ประจำ ประเภทเช่าเหมาลำโดยใช้อากาศยานขนาดเล็กทำการบินคือ บริษัทสหกลแอร์ (1990) จำกัด

2.1.2 การศึกษาทางด้านเศรษฐกิจในประเทศ

2.1.2.1 สภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ

ระบบเศรษฐกิจภายในของประเทศไทยเป็นแบบผสม หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่รัฐเข้ามามีส่วนในการดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจของประเทศหลายประการ แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะเป็นของเอกชน ซึ่งเป็นระบบที่ประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลกนิยมใช้ในปัจจุบัน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงประมาณ 7-8% ซึ่งถ้ามองในทางเศรษฐศาสตร์แล้ว ตัวเลขดังกล่าวมีผลในการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการพัฒนาการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และการพัฒนาการผลิตเพื่อส่งออก

2.1.2.2 การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ

จากการพิจารณาทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศ โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้คาดการณ์แนวโน้มทางเศรษฐกิจไทยในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้าว่าประเทศไทยจะมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP Growth)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 แสดงการประมาณการเศรษฐกิจไทยในช่วงครึ่งหลังปี 2546[2]

หน่วย : อัตราการขยายตัวจากปีก่อนหน้า	ครึ่งแรก 2546	ครึ่งหลัง 2546*	เฉลี่ยปี 2546
การส่งออก (ในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐฯ)	19.0%	5.0%	11.5%
การนำเข้า (ในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐฯ)	15.5%	5.1%	10.0%
ดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรม	13.9%	11.5%	12.7%
ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน	6.1%	4.6%	5.4%
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน	11.9%	9.6%	10.7%
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	1.8%	1.8%	1.8%
GDP	6.0%	5.0%	5.5%

ตารางที่ 2.3 แสดงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต[3]

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ	อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของประเทศ (Real GDP Growth)			
	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่9	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่10	แผนพัฒนาฯฉบับที่11	แผนพัฒนาฯฉบับที่12
1.ภาคเกษตรกรรม	2.1	2.3	2.5	2.9
2.ภาคบริการ	5.4	5.6	5.0	4.7
3.ภาคอุตสาหกรรม	6.5	6.4	6.1	6.0
รวม	5.6	5.7	5.3	5.2

2 ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ,2546

3 สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งประเทศไทย (TDRI) , 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2.3 โครงสร้างการผลิตระดับประเทศ

ผลิตภัณฑ์ภาค (GRP) ทุกภาคขยายตัวสูงขึ้น โดยมี ภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคตะวันตกเป็นภาคนำ การผลิตในภูมิภาคเริ่มปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์ภาค (GRP) ทุกภาค มีอัตราการเติบโตสูงขึ้น โดยมีภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคตะวันตก เป็นภาคนำในอัตราร้อยละ 7.8 6.3 และ5.3 ตามลำดับ โดยที่ภาคเหล่านี้เติบโตมาจากการผลิตในสาขาของภาคเกษตรเป็นสำคัญ โดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรม สาขาการค้า และสาขาบริการ ส่วนภาคอื่นที่เหลือมีการเติบโตสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2542 อย่างไรก็ตามภาคเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังมีการเกษตรเป็นฐานการผลิตหลัก ซึ่งในปีนี้ขยายตัวได้ดี โดยเฉพาะในหมวด

ตารางที่ 2.4 แสดงรายได้เฉลี่ยประชาชาติ,รายได้เฉลี่ย : คน ,งบประมาณประเทศและการท่องเที่ยว[4]

ปีงบประมาณ	รายได้ประชาชาติ (พันล้านบาท)	รายได้เฉลี่ย ต่อ คน (บาท)	งบประมาประเทศ (ล้านบาท)	งบประมาณการท่องเที่ยว(ล้านบาท)
2540	4,740.2	78,484	-	-
2541	4,628.4	75,967	-	-
2542	4,615.4	75,143	-	2,649.2
2543	4,904.7	78,702p	-	2,920.2
2544	5,208.6	80,963p	910,000	2,918.8
2545	5,309.2e	84,272e	1,023,000	3,075.4
2546	5,588.8e	-	999,900	3,311.9

P = ตัวเลขเบื้องต้น e = ตัวเลขประมาณ

4 ศูนย์สารนิเทศเศรษฐกิจการค้า กรมเศรษฐกิจพาณิชย์, "รายงานรายได้ประชาชาติ",2546 (อัดสำเนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3 การศึกษาทางด้านสังคมของประเทศ

2.1.3.1 ประชากรในประเทศ

ประเทศไทยแบ่งออกเป็น 6 ภาค โดยปัจจุบันมีประชากรในประเทศทั้งสิ้น 62,799,872 คน โดยภาคที่มีประชากรมากที่สุด คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก ตามลำดับ โดยสามารถจำแนกตามเพศและรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเพศเป็นรายภาคปีพ.ศ.[5]

ภาค	ประชากร			ความหนาแน่น ต่อ ตร.กม
	หญิง	ชาย	รวม	
ทั่วราชอาณาจักร	62,799,872	31,139,647	31,660,225	122.39
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	9,668,854	4,679,270	4,989,584	1245.73
ภาคกลาง	3,002,544	1,483,448	1,519,096	180.95
ภาคตะวันออก	4,300,513	2,148,640	2,151,873	117.81
ภาคตะวันตก	3,660,366	1,807,796	1,842,570	84.80
ภาคเหนือ	12,152,502	6,031,399	6,121,103	71.64
ภาคใต้	8,415,908	4,2183,184	4,232,724	119.01
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	21,609,185	10,805,910	10,803,275	127.97

5 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, "รายงานประจำปี 2545",2545 (อัดสำเนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3.2 โครงสร้างประชากรไทยในอนาคต

จากแนวโน้มของอัตราการเพิ่มของประชากรที่ลดลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยสามารถลดอัตราเพิ่มประชากรจากร้อยละ 3 เมื่อเริ่มดำเนินงานโครงการใหม่ๆ จนเป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 5 ฉบับ ที่ผ่านมา นับตั้งแต่ฉบับที่ 3 จนถึงแผนฯ ฉบับที่ 7 เหลืออัตราเพิ่มประชากรเพียงร้อยละ 2.5, 2.1, 1.7, 1.4 และ1.2ในปัจจุบัน ทำให้คาดการณ์กันว่า ในอนาคตอันใกล้อัตราเจริญพันธุ์รวมยอดของประเทศไทยจะลดลงอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับทดแทน ประชากรไทยจะมีจำนวนน้อยเกินไป จำนวนเด็กจะมีน้อยเกินไป ในขณะที่ผู้สูงอายุจะมีมากขึ้น ทำให้ปัญหาการขาดผู้ดูแลจำนวนประชากรในวัยแรงงานจะมีไม่เพียงพอ

ตารางที่ 2.6 แสดง การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุ พ.ศ.2546-2566[6]

จำนวนประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไป อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี		
พ.ศ. 2546	6.6ล้านคน	-
พ.ศ.2551	7.8ล้านคน	3.9%
พ.ศ.2556	9.5ล้านคน	4.2%
พ.ศ.2561	11.5ล้านคน	4.3%
พ.ศ.2566	13.7ล้านคน	3.8%

2.1.3.3 การปกครอง

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กำหนดให้อำนาจในการออกกฎหมาย (นิติบัญญัติ) อำนาจในการนำกฎหมายไปใช้ในการปฏิบัติ (บริหาร) และอำนาจการตัดสินคดีความ (ตุลาการ) ซึ่งรวมเรียกว่า " อำนาจอธิปไตย" เป็นของปวงชนชาวไทย โดยมีองค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมาย

---

6 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ,"เอกสารประมาณการเพิ่มจำนวนประชากร" ,2546 (อัดสำเนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายปกครองสูงสุดของประเทศ และพระมหากษัตริย์จะทรงใช้พระราชอำนาจ ทั้ง 3 นี้ผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลตามลำดับ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญยังกำหนดให้จัดรูปแบบการปกครองออกเป็น 3 ส่วน คือ

1) การปกครองส่วนกลาง แบ่งออกเป็น กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ และส่วนราชการอื่นๆ ที่เทียบเท่า

2) การปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งจะแบ่งเป็นในรูปของจังหวัด แล้วแบ่งย่อยออกเป็นอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านตามลำดับ ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 76 จังหวัด 913 อำเภอ/กิ่งอำเภอ 7,416 ตำบล และ 66,975 หมู่บ้าน

3) การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 75 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 6,282 แห่ง เทศบาล 333 แห่ง และสุขาภิบาล 794 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการปกครองส่วนพิเศษอีก 2 แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

2.1.3.4 การสาธารณสุข

ด้านสุขภาพของคนไทยในปัจจุบันโดยรวมอยู่ในภาวะที่ค่อนข้างดี มีการพัฒนาในทางที่ดีอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ในพ.ศ. 2540 อายุเฉลี่ยของคนไทยเมื่อแรกเกิดเพิ่มขึ้น โดยที่ผู้ชายมีอายุเพิ่มจาก 56 ปี ในพ.ศ. 2507 มาเป็น 70 ปี ในพ.ศ.2540 ส่วนผู้หญิงเพิ่มจาก 62 ปี เป็น 75 ปี อัตรากำลังคนทางด้านสาธารณสุข ใน พ.ศ. 2544 ประเทศไทยมีแพทย์ที่จดทะเบียนไว้กับแพทย์สภา ทั้งหมด 26,225 คน คิดเป็นอัตราส่วนต่อประชากร 1: 3,136 คน ปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตแพทย์ได้ปีละประมาณ 1,200 คน นอกจากนี้ยังมีการผลิตกำลังคนด้านสาธารณสุข สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ปัจจุบันมีสถาพยาบาลทั่วประเทศ 1,345 แห่งในกรุงเทพมหานครมีโรงพยาบาลของรัฐ 53 แห่ง กล่าวได้ว่าโรงพยาบาลในประเทศไทยมีเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ค่อนข้างทันสมัย อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีการแพทย์โดยเฉพาะเครื่องมือแพทย์ที่มีประสิทธิภาพสูง ส่วนใหญ่จะอยู่ในเมืองใหญ่และอยู่ในภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ และด้วยนโยบายของรัฐบาลภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (25401-2544) รัฐบาลได้เร่งดำเนินนโยบายตามโครงการหลักประกันสุขภาพทั่วหน้า " 30 บาทรักษาทุกโรค " เพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพให้แก่คนไทยที่ไม่มีสิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลจากที่ใดได้ให้สามารถเข้าใช้บริการรักษาสุขภาพได้โดยรัฐบาลจะเป็นผู้จ่ายค่ารักษาพยาบาลแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3.5 ศาสนา

ศาสนาประจำชาติ คือ ศาสนาพุทธ มีผู้นับถือประมาณ 95% และศาสนาอื่นๆ ได้แก่ ศาสนาคริสต์ อิสลาม ฮินดู ฯลฯ อีก 5% แต่เนื่องจากประเทศไทยไม่มีข้อจำกัดในการนับถือศาสนา จึงมีชาวไทยที่นับถือศาสนาอื่น ๆ อยู่เป็นจำนวนไม่น้อย และภาษาราชการ คือ ภาษาไทย

2.1.3.6 ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทยสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณกาล แม้ว่าในระหว่างช่วงเวลายาวนาน ที่ผ่านมาไทยจะมีโอกาสรับเอาวัฒนธรรมของชาติอื่นๆ ทั้งจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงหรือชาติที่อยู่ห่างไกล ในทวีปยุโรปและอเมริกาเข้ามามากมาย แต่ก็สามารถนำเอาวัฒนธรรมที่ได้รับเข้ามาประยุกต์ และปรับให้เข้ากับลักษณะนิสัยของคนไทยได้อย่างกลมกลืน วัฒนธรรมอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมมองเห็นได้ชัดจากโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถาน งานด้านสถาปัตยกรรมและงานประเพณีต่างๆ และอีกประเภทหนึ่งคือวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า แต่สามารถสังเกตได้จากแนวความคิดประเพณีและขนบธรรมเนียมที่สืบทอดต่อกันมา

2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันในภาคตะวันออก

2.2.1 การศึกษาทางด้านกายภาพของภาคตะวันออก

2.2.1.1 ขนาดและที่ตั้ง

ภาคตะวันออกมีเนื้อที่ทั้งหมด 32,980 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด เป็นภาคที่มีขนาดเล็กที่สุดของประเทศ โดยมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ คือ ทิศเหนือ อยู่ที่ละติจูด 14 องศาเหนือ 30 ลิปดาเหนือ ทิศใต้ อยู่ที่ละติจูด 11 องศาเหนือ 32 ลิปดาเหนือ ทิศตะวันออก อยู่ที่ลองจิจูด 102 องศาตะวันออก 52 ลิปดาตะวันออก ทิศตะวันตก อยู่ที่ลองจิจูด 100 องศาตะวันออก 48 ลิปดาตะวันออก โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จ.บุรีรัมย์ นครราชสีมา และนครนายก ดินแดนที่อยู่เหนือสุดของภาคตะวันออก คือ เขาใหญ่ อ.ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับอ่าวไทย ดินแดนที่อยู่ใต้สุดของภาคตะวันออก คือ แหลมสารพัดพิษ อ.คลองใหญ่ จ.ตราด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ดินแดนที่อยู่ตะวันออกสุดของภาคตะวันออก คือ แหลมสารพัดพิษ อ.คลองใหญ่ จ.ตราด
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และอ่าวไทย ดินแดนที่อยู่ตะวันตกสุดของภาคตะวันออก คือ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

2.2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ภาคตะวันออกมีลักษณะแตกต่างไปจากภาคกลางทั้งทางด้านภูมิประเทศ ภูมิอากาศ พืชธรรมชาติ และสภาพ สังคมเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะว่าพื้นที่ในภาคนี้ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยภูเขา แนวเทือกเขา ที่สูงที่ราบแคบ ๆ ทางตอนบน และชายฝั่งทะเล สำหรับที่ราบตอนบนซึ่งอยู่ในเขต จ.นครนายก และปราจีนบุรี เป็นที่ราบอยู่ ระหว่างแนวเทือกเขา ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและแนวเทือกเขาของภาคนี้ภูมิประเทศแต่เดิมอาจเป็นแนวเทือกเขาต่อกัน แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยา แผ่นดินยุบตัวลงเกิดเป็นที่ราบแคบ ๆ เรียกกันว่า ฉนวนไทย (Thai corridor) เชื่อมโยงเข้าไปยังที่ราบในประเทศกัมพูชา แนวเทือกเขาสูงทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เทือกเขาจันทบุรี ซึ่งเป็นเทือกเขาหินแกรนิตที่มีความ แข็งแกร่ง มียอดเขา สอยดาวเหนือและยอดเขาสอยดาวใต้ นอกจากนี้ยังมีเทือกเขาบรรทัดใช้เป็นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาทางด้านตะวันออก นอกจาก ภูมิประเทศ ที่เป็นเทือกเขาสูงแล้ว พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลูกฟูก มีลูกเนินเตี้ย ๆ ชายฝั่งทะเลเป็นเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นกว่าบริเวณอื่น ๆ ชายฝั่งทะเลเว้าแหว่ง บางแห่งเป็นที่ลุ่มต่ำน้ำทะเลท่วมถึง มีป่าชายเลนหรือป่าโกงกางขึ้นอยู่ในหลายบริเวณ

นอกจากนี้บริเวณใกล้ชายฝั่งมีเกาะใหญ่น้อยมากมาย เกาะที่สำคัญได้แก่ เกาะช้าง เกาะกูด และเกาะล้าน ซึ่งเกาะเหล่านี้ปัจจุบันกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ในภาคนี้ ลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยาของพื้นที่ในภูมิภาคนี้ เทือกเขาสูงส่วนใหญ่เป็นหินแกรนิตที่แทรกตัวขึ้นมาสลับระหว่างหินชั้น หินแกรนิตเหล่านี้มีหลายยุค ตั้งแต่ คาร์บอนิเฟอรัส ไทรแอสสิก และครีเตเชียส หินชั้นส่วนใหญ่เป็นหินชุดราชบุรี และกาญจนบุรี นอกจากหินดังกล่าวแล้ว ยังมีหินบะซอลท์แทรกขึ้นมาเป็นหย่อม ๆ ในเขต จ.จันทบุรี มีแร่ธาตุที่มีค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พลอย ที่มีชื่อเสียงของภาคนี้ แม่น้ำสายสั้น ๆ ที่เกิดจากเทือกเขาสูงของภาคนี้ได้แก่ แม่น้ำระยอง แม่น้ำเวฬุ แม่น้ำกระแส แม่น้ำจันทบุรี และคลองใหญ่ บริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลส่วนหนึ่งเกิดจากแม่น้ำเหล่านี้พัดพาเอาตะกอนมาทับถมพอกพูนตั้งแต่โบราณมาถึงปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ประเภทภูมิอากาศ

ด้านตะวันออกของภาคมีภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน ส่วนด้านตะวันตกและด้านเหนือมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้นสลับแห้งแล้ง หรือภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา

อุณหภูมิ

ตอนบนของภาคพิสัยอุณหภูมิสูงเพราะตั้งอยู่ในภาคพื้นทวีป ด้านตะวันตกและด้านใต้พิสัยอุณหภูมิต่ำเพราะตั้งอยู่ใกล้ภาคพื้นสมุทร จังหวัดที่เคยมี อุณหภูมิสูงสุด และต่ำสุดคือ จ.สระแก้ว สูงสุด 41.7 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 7.6 องศาเซลเซียส

ปริมาณน้ำฝน

ฝนทางด้านตะวันออกมากกว่าทางด้านตะวันตก เพราะด้านตะวันออกเป็นด้านต้นลมของทิวเขาบรรทัด ส่วนด้านตะวันตกเป็นด้านปลายลมของทิวเขาตะนาวศรี อ.ที่มีฝนตกมากที่สุดในประเทศไทยคือ อ.คลองใหญ่ จ.ตราด บริเวณที่ฝนตกน้อยคือ เกาะสีชัง

ฤดูกาล

ภาคตะวันออกมี3ฤดูคือ

ฤดูฝน เริ่มต้นในปลายเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ในตอนเริ่มต้นฤดูจะมีพายุฝนฟ้าคะนองทำให้เกิดฝนตกกระจาย ต่อจากนั้นจะมีลมมรสุม ตะวันตก เฉียงใต้นำฝนมาตก ฝนจะตกมากที่สุดในเดือนกันยายน บริเวณด้านใต้ของเทือกเขาจันทบุรีและด้านตะวันตกของทิวเขาบรรทัด ในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ นี้บางครั้งพื้นที่ภาคตะวัน ออกจะได้รับพายุดีเปรสชันจากทะเลจีนใต้ ซึ่งจะเข้ามาสู่จังหวัดต่าง ๆ ทางด้านอ่าวไทย ทำให้มีฝนตกเป็นปริมาณมากในเดือนกันยายนถึงตุลาคมภาคตะวันออกมีฝนตกมากรองจากภาคใต้

ฤดูหนาวหรือฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะเริ่มต้นประมาณเดือนพฤศจิกายน จนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะพัดแรง และนำ ความหนาว เย็นมาสู่ภาคตะวันออกแต่อุณหภูมิของอากาศไม่ลดต่ำมากเหมือนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะได้รับอิทธิพลจากลมทะเล ในฤดูนี้ทะเลจะมี คลื่นแรงโดยเฉพาะ บริเวณชายฝั่ง จาก อ.สัตหีบไปจนสุดแดนประเทศไทยที่ จ.ตราด ในฤดูหนาวนี้อาจมีฝนตกได้ถ้าหากมีพายุพัดผ่าน นำฝนมาตกแต่ฝนจะตกในฤดูหนาวน้อยกว่าในฤดูฝนฝนจะตกน้อยที่สุดในเดือนธันวาคม

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ในฤดูร้อนจะมีลมจากทิศใต้หรือจากทิศตะวันออกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ภาคตะวันออก ทำให้อากาศไม่ร้อนมานัก บริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกจึงเป็นแหล่งพักผ่อนตากอากาศในฤดูร้อนได้อย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพราะนอกจากจะมีอากาศสบายในฤดูร้อนแล้ว ยังมีทิวทัศน์ ชายทะเลที่สวยงาม ทั้งทางด้านชายฝั่งของแต่ละจังหวัดและตามเกาะต่าง ๆ อีกด้วย

2.2.2 การศึกษาทางด้านเศรษฐกิจในภาคตะวันออก

2.2.2.1 สภาพทางเศรษฐกิจทั่วไปและการประกอบอาชีพ

ภาคตะวันออกเป็นบริเวณที่กำลังได้รับการพัฒนา เพราะเป็นภาคที่อุดมไปด้วยทรัพยากรที่มีค่า เช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ ผลผลิตจากพืช สัตว์น้ำ ชายฝั่ง ทิวทัศน์ ป่าเขาที่สวยงาม ปัจจุบันนี้ภาคตะวันออกก็กำลังได้รับการพัฒนาเป็น แหล่งอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ มีการวางท่อก๊าซธรรมชาติส่งขึ้นฝั่งที่เขต จ.ระยอง ประชากรในภาคนี้จะมีงาน ทำเพิ่มขึ้น แต่ลักษณะเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพของประชากรในภูมิภาคนี้กำลังมีการเปลี่ยนแปลงต่อไปโดยเปลี่ยนจากเศรษฐกิจแบบเก่าของท้องถิ่น ได้แก่ อาชีพทางด้านการทำไร่ การทำนา การประมงแบบเก่า มาเป็นเศรษฐกิจ แบบใหม่ทางด้านอุตสาหกรรม การค้า การท่องเที่ยว นอกจากนี้การเพาะปลูกก็มีลักษณะก้าวหน้าแบบใหม่ โดยมีการทำไร่ และทำสวนผลไม้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาทำให้การเพาะปลูกและการประมงแบบเก่าลดน้อยลงไป

1. การเพาะปลูก แม้ภาคตะวันออกจะมีการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมและการบริการค่อนข้างสูง แต่ อาชีพการเพาะปลูกก็ยังเป็นอาชีพสำคัญของประชากรส่วนใหญ่ พืชสำคัญที่นิยมปลูกกันมาก ได้แก่ ข้าวเจ้า ผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ส้มเขียวหวาน ลางสาดระกำ สละ พื้นที่ที่มีปลูกผลไม้กันมากนั้น ได้แก่ จ.ระยอง จันทบุรี ปราจีนบุรี สระแก้ว ตราด เครื่องเทศ เช่น พริกไทย กระวาน พืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรดและมีการปลูกไผ่ตง นอกจากนั้นก็มีการปลูกยางพารา และสะตอ เป็นต้น

2. การประมง มีทั้งประมงน้ำลึก ประมงชายฝั่งและประมงชายฝั่ง มีการเลี้ยงปลาในกระชัง ทำฟาร์มหอย นางรม ทำฟาร์มหอยมุก ฟาร์มปูทะเล และมีผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำที่สำคัญของภาคได้แก่ น้ำปลา กะปิ กุ้งแห้ง ปลาเค็ม เป็นต้น

3. การทำป่าไม้ ปัจจุบันพื้นที่การทำป่าไม้ในภาคตะวันออกได้ลดลง เพราะมีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ แต่ยัง ทำไม้ในป่าชายเลนได้

4.การทำเหมืองแร่

5.อุตสาหกรรม ได้แก่

- อุตสาหกรรมพื้นเมือง อุตสาหกรรมในครัวเรือน มีการทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่ อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี มีการทำครกและโม่หินที่สกัดจากหินแกรนิต เช่น ที่ ต.อ่างศิลา อ.เมือง จ.ชลบุรี มีการทำของที่ระลึกต่าง ๆ สำหรับ ขายนักท่องเที่ยวที่ชายหาดบางแสน และตลาดหนอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มน ใน จ.ชลบุรี ตลาดบ้านเพ ใน จ.ระยอง เป็นต้น ผลิตเสื่อ จันทบูร จากกก และยังมีการนำเสื่อจันทบูรมาเปลี่ยนเป็นสินค้ารูปแบบต่าง ๆ เช่น กระเป๋าถือ มู่ลี่ ถาดใส่ผลไม้ ที่เก็บ เครื่องเขียน ที่ใส่ซองจดหมาย เป็นต้น

- อุตสาหกรรมสมัยใหม่ รัฐบาลได้สร้างเขตอุตสาหกรรมฝั่งทะเลตะวันออกขึ้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม หนัก เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและอุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบต่าง ๆ เพื่อได้ผลิตผลที่จะใช้ในประเทศและส่งเป็น สินค้าออก รัฐบาลได้ให้บริการด้านสาธารณูปโภคเพื่อดึงดูดอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น และเพื่อดึงดูด อุตสาหกรรมให้ออกจากเขตกรุงเทพฯ และมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ภาคตะวันออกเป็นเมืองหลักที่จะช่วยรับแรงงาน จากภาคเกษตรกรรมไว้โดยไม่ต้องเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ทั้งหมด ซึ่งนอกจากจะช่วยทำให้ภาคตะวันออกมีความก้าว หน้าทางเศรษฐกิจแล้ว ยังจะช่วยบรรเทาปัญหามลพิษสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ และลดความแออัดของประชากรในกรุง เทพฯ อีกด้วย เขตอุตสาหกรรมในเขตฝั่งทะเลตะวันออก ได้แก่ เขตอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จ.ชลบุรี และมาบตาพุด จ.ระยอง และอุตสาหกรรมผลิตไม้อัด อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

- อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภาคตะวันออกมีทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่มาก เช่น มีชายทะเลที่สวยงาม เช่น บางแสน พัทยา จ.ชลบุรี และอีกหลายแห่งใน จ.ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ตลอดจนตามเกาะต่าง ๆ ใน ภูมิภาค การท่องเที่ยวได้นำรายได้เข้าสู่ภูมิภาคแลประเทศไทยได้เป็นจำนวนมาก จึงได้มีการสร้างปัจจัยส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น ที่พักอาศัย ถนน และเปิดสนามบินอู่ตะเภา จ.ระยอง ให้เป็นท่าอากาศยานภายในประเทศและนานา ชาติ

2.2.3 การศึกษาทางด้านสังคมในภาคตะวันออก

2.2.3.1 ประชากรในภาคตะวันออก

ภาคตะวันออกซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ 7 จังหวัด มีเนื้อที่ 34,381 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 3.9 ล้านคน จังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จ.ชลบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ และมีการพัฒนาทาง เศรษฐกิจมากที่สุดของภาค จังหวัดที่มีประชากรรองลงมา คือ จ.ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ระยอง จันทบุรี ปราจีนบุรี และ ตราด ตามลำดับ

ความหนาแน่นของประชากร

จังหวัดที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด ได้แก่ จ.ชลบุรี ส่วนจังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นลดหลั่นกันลง มาตามลำดับ คือ ระยอง ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ตราด จันทบุรี และสระแก้ว จ.ชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีการเติบโตทาง เศรษฐกิจมากที่สุดในภาคนี้ โดยเฉพาะด้านนิคมอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่นับว่าเจริญก้าวหน้าและมีชื่อเสียงมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเพิ่มของประชากร

อัตราการเพิ่มของประชากรในภาคตะวันออกนับว่าอยู่ในเกณฑ์สูงระหว่าง พ.ศ 2525 เป็นต้นมา มีอัตรา การเพิ่มร้อยละ 2.3 มีการเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะใน พ.ศ 2525 มีการเพิ่มถึงร้อยละ 2.7 ส่วนใหญ่เกิดจากการ อพยพย้ายถิ่นของประชากรจากภูมิภาคอื่นเข้ามา ซึ่งมีอยู่อย่างสม่ำเสมอ

2.2.3.2 ศาสนา

ศาสนาที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา แต่ใน จ.จันทบุรี ตราด ได้มีประชากรที่นับถือศาสนา คริสต์นิกายโรมันคาทอลิกปะปนอยู่บ้าง เพราะเคยเป็นดินแดนที่ฝรั่งเศสเข้ามายึดครองอยู่ระยะหนึ่ง

2.2.3.3 ขนบธรรมเนียมประเพณี

ผู้คนแถบภาคตะวันออกคล้ายคนภาคกลาง ค่อนไปทางปักษ์ใต้ แต่สำเนียงการพูดและภาษาท้องถิ่นมีคำสร้อยท้ายคำซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ในเรื่องผิวพรรณอาจแตกต่างตรงขาวกว่า ส่วนบ้านเรือที่อยู่อาศัยคล้ายคลึงกันมาก บ้านเรือนเก่า ๆ นิยมปลูกเป็นเรือนไทยปั้นหยา พื้นบ้านยกใต้ถุนสูงเตี้ย ๆ และมีเสาปูนรองรับเสาบ้าน เพื่อกันความชื้นจากพื้นดินอีกที ทั้งมักปลูกอยู่ในลานทรายท่ามกลางดงมะพร้าว

งานประเพณีของคนในภาคตะวันออกคืองานบุญเช่นเดียวกับชนในภาคอื่นที่ไปวัดทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา และมีเทศกาลนมัสการหลวงพ่อโสธร ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา งานสมโภชต้นศรีมหาโพธิ 200 ปี ที่จังหวัดปราจีนบุรี นอกจากนี้เป็นเทศกาลส่งเสริมผลผลิตของภูมิภาคนี้ซึ่งเป็นผลไม้ชั้นยอด งานเทศกาลเกี่ยวกับผลไม้มีชื่อแตกต่างกันไป แต่จัดต่อเนื่องกันทั้งจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง นอกจากนั้นมีประเพณีวิ่งควายและงานเทศกาลพัทยาที่จังหวัดชลบุรี ส่วนจังหวัดระยองจัดงานวันเกาะแก้วพิสดารและงานสุนทรภู่รำลึก

2.3 การศึกษาสภาพปัจจุบันของจังหวัดปราจีนบุรี

2.3.1 การศึกษาทางด้านกายภาพของจังหวัดปราจีนบุรี

2.3.1.1 ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดปราจีนบุรีตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 13 องศา 39 ลิปดา ถึง ละติจูดที่ 14 องศา 27 ลิปดา เหนือ และเส้นลองติจูดที่ 101 องศา 09 ลิปดา ถึง ลองติจูด 102 องศา 07 ลิปดาตะวันออก มีพื้นที่ทั้งหมดมีพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมาณ 4,760 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,976,000 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครนายก และจังหวัดนครราชสีมา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครราชสีมา
- ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสระแก้ว
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดนครนายก และจังหวัดฉะเชิงเทรา

2.3.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ แบ่งออกเป็นลักษณะ คือ

ตอนบน เป็นที่อยู่ลึกเข้าไปทางตอนเหนือของบริเวณเขาใหญ่ ซึ่งเป็นรอยต่อกับจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเป็นภูเขาที่ราบสูงและป่าทึบ มีเขตติดต่อกับเทือกเขาดงพญาเย็น บริเวณยอดเขามีที่ราบสูง 1,326 เมตร และบริเวณเชิงเขาสูง 474 เมตร จากระดับน้ำทะเล มีลักษณะเป็นที่ราบสูงคล้ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำหลายสาย ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอประจันตคาม อำเภอนาดี และบางส่วนของอำเภอกบินทร์บุรี

ตอนล่าง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ แล้วไหลผ่านอำเภอศรีมหาโพธิ อำเภอประจันตคาม อำเภอเมือง และอำเภอบ้านสร้าง แล้วไหลเข้าเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

2.3.1.3 ลักษณะภูอากาศ

ปราจีนบุรีมีสภาพอากาศที่แห้งแล้งและชุ่มชื้นสลับกันอย่างชัดเจน ลักษณะแบบฝนเมืองร้อน ในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะมีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกตลอดฤดู แต่ในฤดูมรสุมตะวันตก เฉียงเหนือหรือฤดูหนาวนั้น จะมีอากาศแห้งแล้ง มีฤดูที่แตกต่างกัน 3 ฤดู คือ

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน-เดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนกุมภาพันธ์

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม-เดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27-30 องศาเซลเซียส (83-88 องศาฟาเรนไฮท์)

ปริมาณน้ำฝนวัดได้เฉลี่ย 1,380 มิลลิเมตรต่อปี เดือนสิงหาคม – กันยายน มีฝนตกเฉลี่ยมากที่สุด 435 มิลลิเมตร มีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย 98% และต่ำสุด 55%

2.3.1.4 การคมนาคมขนส่งของจังหวัดปราจีนบุรี

1) ทางรถยนต์

จังหวัดปราจีนบุรี มีการคมนาคมทางบกสะดวก สามารถเชื่อมต่อระหว่างภาคตะวันออก ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพมหานครและประเทศกัมพูชา โดยผ่านจังหวัดสระแก้ว ในปัจจุบันจังหวัดปราจีนบุรีมีถนนที่เป็นทางหลวงแผ่นดิน มีถนนทางหลวงสาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลัก ได้แก่ สาย 33 สาย 304 สาย 319 (สุวินทวงศ์) สาย 3481 และสาย 3293 นอกจากนั้นเป็นเส้นทางหลวงท้องถิ่นเชื่อมระหว่างอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านต่างๆ อีกประมาณ 452 สาย เป็นระยะทาง 2,900 กิโลเมตร ซึ่งทางหลวงแผ่นดินสายสำคัญๆ ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 เส้นทางปราจีนบุรี - สระแก้ว มีระยะทาง 76.157 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 เส้นทางกบินทร์บุรี - นครราชสีมา มีระยะทาง 56.087 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 เส้นทางพนมสารคาม - ปราจีนบุรี มีระยะทาง 31.665 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 320 จากแยกเข้าปราจีนบุรี - สถานีรถไฟ มีระยะทาง 7.812 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3069 เส้นทางจากปราจีนบุรี - อำเภอศรีมหาโพธิ มีระยะทาง 20.822 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3070 เส้นทางจากอำเภอศรีมโหสถ - อำเภอศรีมหาโพธิ มีระยะทาง 16.00 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3071 เส้นทางจากสถานีรถไฟ - คลองโคกกะจะ มีระยะทาง 4.34 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3072 เส้นทางจากทางแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 - อำเภอประจันตคาม มีระยะทาง 1.017 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3074 เส้นทางจากทางแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 มีระยะทาง 3.025 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3076 เส้นทางจากบ้านสร้าง - บ้านบางหอย มีระยะทาง 25.768 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3077 เส้นทางปราจีนบุรี - เขาใหญ่ มีระยะทาง 11.600 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3078 เส้นทางประจันตคาม - ศรีมหาโพธิ มีระยะทาง 11.275 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3481 เส้นทางบ้านสร้าง - บางขนาก มีระยะทาง 19.397 กิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3281 จากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3070 - ระเบาะไผ่ มีระยะทาง 12.662 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3290 จากบ้านโคกอุดม - บ้านคลองทราย มีระยะทาง 17.461 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3293 เส้นทางปราจีนบุรี - อำเภอบ้านสร้าง มีระยะทาง 20.00 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3452 จากเขตเทศบาลเมืองปราจีนบุรีบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 มีระยะทาง 15.857 กิโลเมตร ระยะทางรวม 350.945 กิโลเมตร

(1) เส้นทางติดต่อกับภาคกลาง

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และ 305 เส้นทางปราจีนบุรี - นครนายก - รังสิต - กรุงเทพมหานคร มีระยะทาง 136 กิโลเมตรทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 และ 319 เส้นทางปราจีนบุรี - พนมสารคาม - ฉะเชิงเทรา - มีนบุรี - กรุงเทพ มีระยะทาง 158 กิโลเมตร

- เส้นทางปราจีนบุรี -นครนายก - หินกอง และต่อด้วยเส้นทางหมายเลข 1 หินกอง - สระบุรี มีระยะทาง 86 กิโลเมตร สู่จังหวัดสระบุรี

- เส้นทางบ้านสร้าง - บางน้ำเปรี้ยว - หนองจอก - มีนบุรี มีระยะทาง 70 กิโลเมตร

(2) เส้นทางติดต่อชายฝั่งทะเลตะวันออก

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 , 304 และ 331 เส้นทางปราจีนบุรี - พนมสารคาม - สัตหีบ มีระยะทาง 180 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และ 317 แล้วต่อด้วยทางหลวงหมายเลข 3 ถึงบริเวณท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง เส้นทางปราจีนบุรี - สระแก้ว - จันทบุรี - ระยอง มีระยะทาง 360 กิโลเมตร

(3) เส้นทางออกสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 เส้นทางกบินทร์บุรี - ปักธงชัย - นครราชสีมา มีระยะทาง 140 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และ 348 เส้นทางกบินทร์บุรี - วัฒนานคร - ตาพระยา - นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีระยะทาง 220 กิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ทางน้ำ

การคมนาคมขนส่งทางน้ำของจังหวัดปราจีนบุรี มีลักษณะเป็นเชิงพาณิชย์ อยู่ในแถบตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง โดยเป็นการขนส่งข้าวเปลือกไปสู่อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา นอกจากนั้นเป็นการคมนาคมขนส่งระยะใกล้ ส่วนการขนส่งประเภทเรือจ้างไม่เป็นที่นิยม

3) ทางอากาศ

มีสนามบินของทหาร อยู่ที่ มทบ. 12 ค่ายจักรพงษ์ 1 แห่ง

4) ทางรถไฟ

มีสถานีรถไฟที่ตัวเมืองปราจีนบุรี 1 แห่ง มีรถไฟวิ่งผ่าน ไป-กลับ วันละ 14 ขบวน เป็นรถดีเซลรางธรรมดา จำนวน 8 ขบวน รถดีเซลรางชานเมือง จำนวน 4 ขบวน และรถธรรมดารวมโดยสารสินค้า จำนวน 2 ขบวน

2.3.1.5 การใช้ประโยชน์จากที่ดิน

จังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัดที่มีตอนเหนือของจังหวัดเป็นภูเขาและพื้นที่ตอนล่างเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ จึงมีพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 2,976,476.25 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่การเกษตร พื้นที่ป่าไม้ ที่เหลือเป็นพื้นที่ไม่ได้จำแนก

ตารางที่ 2.7 แสดงการใช้ที่ดินของจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. 2541[7]

หน่วยวัด : ไร่

จังหวัด	เนื้อที่ 1/ ทั้งหมด	เนื้อที่ 2/ ป่าไม้	ขนาดของฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม	เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร	เนื้อที่ไม่ได้จำแนก
ปราจีนบุรี	2,976,476	998,907	37.0166	33,568	1,242,574	734,995

7 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการใช้ที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี",2541 (อัดสำเนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 การศึกษาทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดปราจีนบุรี

2.3.2.1 สภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

ในปี 2544 จังหวัดปราจีนบุรีมีประชากรรวม 443,767 คน เป็นชาย 223,148 คน เป็นหญิง 220,619 คน เศรษฐกิจของจังหวัดปราจีนบุรี ขึ้นอยู่กับรายได้ทางด้านอุตสาหกรรม การค้าส่งและค้าปลีก และด้านการเกษตรเป็นหลัก

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดปราจีนบุรี (G.P.P.) ในปี 2543 มูลค่า 26,585 ล้านบาท รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี 53,599 บาท แยกเป็นเกษตรกรรม 17.51% อุตสาหกรรม 29.45% ก่อสร้าง 3.13% การค้าส่งและค้าปลีก 22.20% การธนาคาร ประกันภัยและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ 4.53% การบริการ 9.67% และอื่น ๆ 13.51% ซึ่งจังหวัดปราจีนบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด อยู่ในลำดับที่ 5 ของภาคตะวันออก และจัดอยู่ในลำดับที่ 27 ของประเทศไทย

2.3.2.2 ความก้าวหน้าในด้านการค้าการลงทุนของจังหวัด

- ด้านเกษตรกรรม

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่

1) ข้าวนาปี พื้นที่เพาะปลูก 704,426 ไร่ ผลผลิต 252,545 ตัน

2) ข้าวนาปรัง พื้นที่เพาะปลูก 92,300 ไร่ ผลผลิตจะออกสู่ตลาดประมาณเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม

3) มันสำปะหลัง พื้นที่เพาะปลูก 190,455 ไร่ ผลผลิต 714,206 ตัน

จังหวัดปราจีนบุรีได้จัดทำโครงการรับจำนำผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปี 2543/44 ผลการดำเนินงานโครงการของ ธ.ก.ส. จังหวัดปราจีนบุรีรับจำนำมันสำปะหลัง ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2544 ธ.ก.ส. ได้จ่ายเงินกู้แก่เกษตรกรจำนวน 1,658 ราย รวมปริมาณหัวมันสด 209,213 ตัน รวมปริมาณมันเส้น 79,593 ตัน เป็นเงิน 177,831,311 บาท

- ด้านอุตสาหกรรม

เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีเป็นเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 3 ทำให้ผู้ประกอบการได้รับสิทธิประโยชน์ในด้านภาษีอากรค่อนข้างมาก จึงมีผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งขณะนี้มีโรงงานทั้งสิ้น 619 โรงงาน เงินทุน 68,716 ล้านบาท จำนวนคนงาน 51,443 คน และตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2543 มีผู้ประกอบที่ได้รับอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุน จำนวน 32 ราย เงินลงทุน 5,843 ล้านบาท จำนวนคนงาน 7,917 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ด้านพาณิชยกรรม/บริการ

การค้าในจังหวัดปราจีนบุรีเป็นการค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นส่วนใหญ่ซึ่งส่งมาจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ภาวะการค้าโดยทั่วไปไม่คึกคักเท่าที่ควร เนื่องจากอำนาจซื้อของประชากรมีน้อย สาเหตุจากภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงเริ่มฟื้นตัว ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากลดลงอย่างต่อเนื่องรวมทั้งราคาน้ำมันได้ปรับสูงขึ้นตลอดปี ทำให้ประชาชนระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น ปัจจุบันมีผู้จดทะเบียนพาณิชย์ทั้งสิ้น 8,903 ราย โดยในเดือนมกราคม - มีนาคม 2544 มีผู้จดทะเบียนผู้ประกอบธุรกิจเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น 47 ราย แยกเป็นบริษัทจำกัด 11 ราย เงินทุน 213 ล้านบาท ห้างหุ้นส่วนจำกัด 12 ราย เงินทุน 12.9 ล้านบาท และทะเบียนพาณิชย์ (เฉพาะ อ.เมือง) 24 ราย เงินทุน 6.56 ล้านบาท)

2.3.2.3 ภาวะการจ้างงาน

จังหวัดปราจีนบุรีมีประชากรอยู่ในวัยทำงาน 347,585 คน หรือร้อยละ 78.7 ของประชากรทั้งหมด โดยแบ่งเป็นประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 221,231 คน หรือร้อยละ 63.7 และประชากรผู้อยู่นอกกำลังทำงาน 126,354 คน หรือร้อยละ 36.3 ซึ่งประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงาน อยู่ในภาคเกษตรร้อยละ 46 และนอกภาคเกษตรร้อยละ 54 ของแรงงานทั้งหมด และเนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรี มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีความต้องการแรงงานค่อนข้างสูง โดยปัจจุบันมีตำแหน่งงานว่างจำนวน 7,506 อัตรา แต่มีผู้สมัครงานทุกประเภทเพียงจำนวน 1,157 คน และสามารถรับคนเข้าทำงานได้เพียง 263 คนเท่านั้น ทั้งนี้เพราะตำแหน่งงานไม่ตรงกับคุณสมบัติและความต้องการของผู้ใช้แรงงาน โดยภาพรวมจังหวัดนี้จะประสบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยเฉพาะแรงงานระดับมีฝีมือตลอดมา

2.3.3 การศึกษาทางด้านสังคมในจังหวัดปราจีนบุรี

2.3.3.1 ประชากรในจังหวัด

ประชากร ณ มิถุนายน 2545 รวมทั้งสิ้น 450,070 คน เป็นชาย 225,585 คน หญิง 224,485 คน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอกบินทร์บุรี (ยกเว้นเทศบาลตำบลกบินทร์) มีจำนวน 120,318 คน รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมืองฯ มีจำนวน 86,656 คน และอำเภอศรีมหาโพธิ มีจำนวน 49,136 คน สำหรับอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมือง 203.39 คน ต่อ ตร.กม. รองลงมาได้แก่ อำเภอศรีมหาโพธิ 125.20 คน/ตร.กม. อำเภอศรีมโหสถ 99.15 คน/ตร.กม. จังหวัดปราจีนบุรี มีชนเชื้อชาติใหญ่ ๆ คือ ไทยกลางร้อยละ ๓๐ ไทยอีสานและไทยพวนร้อยละ ๖๐ ชาวไทยกลาง จะอยู่ในแถบอำเภอบ้านสร้าง และอำเภอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มชาวไทยพวน จะอยู่ในเขตอำเภอศรีมมโหสถ ที่ตำบลโคกปีป ตำบลคูลำพัน ตำบลดงกระทงยาม

ตารางที่ 2.8 แสดงจำนวนพื้นที่และประชากรจังหวัดปราจีนบุรี แยกเป็นรายอำเภอและเทศบาล[8]

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนพื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนราษฎร		
			ชาย	หญิง	รวม
1.	เมืองปราจีนบุรี	426.06	46,397	40,259	86,656
2.	เทศบาลเมืองปราจีนบุรี	8.34	10,234	11,124	21,358
3.	เทศบาลตำบลโคกมะกอก	15.5	946	1,073	2,019
4.	เทศบาลตำบลบ้านนาปรือ	2.0	1,053	1,046	2,099
5.	กบินทร์บุรี	1,290.55	59,691	60,627	120,318
6.	เทศบาลตำบลกบินทร์	4.480	2,216	2,338	4,554
7.	เทศบาลตำบลเมืองเก่า	10.0	2,711	2,730	5,441
8.	เทศบาลตำบลสระบัว	4.25	777	865	1,642
9.	บ้านสร้าง	345.21	14,226	14,444	28,670
10.	เทศบาลตำบลบ้านสร้าง	16.0	1,606	1,669	3,275
11.	ศรีมหาโพธิ	392.45	24,109	25,027	49,136
12.	เทศบาลตำบลศรีมหาโพธิ	2.6	1,505	1,670	3,175
13.	เทศบาลตำบลกรอกสมบูรณ์	12.0	1,511	1,505	3,016
14.	ประจันตคาม	902.0	23,517	24,366	47,883
15.	เทศบาลตำบลประจันตคาม	2.0	2,376	2,552	4,928
16.	ศรีม โหสถ	125.48	6,119	6,322	12,441
17.	เทศบาลตำบลโคกปีบ	5.35	2,965	3,136	6,101
18.	นาดี	1,095.09	19,866	19,966	39,832
19.	เทศบาลตำบลนาดี	13.0	3,760	3,766	7,526
	รวม	4,672.36	225,585	224,485	450,070

8 สำนักงานสถิติจังหวัดปราจีนบุรี , "สมุดรายงานสถิติจังหวัดปราจีนบุรี " (ม.ป.ท.,2547), 24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3.2 การปกครอง

ในปี 2545 จังหวัดปราจีนบุรี แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 อำเภอ 65 ตำบล 695 หมู่บ้านโดยมีอำเภอดังนี้อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอบ้านสร้าง อำเภอประจันตคาม อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอนาดีการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วน จังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 12 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 61 แห่ง และสภาตำบล 3 แห่ง

ตารางที่ 2.9 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนบ้านรายอำเภอ [9]

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนพื้นที่ (ตร.กม)	จำนวน						ระยะห่างจากศาลากลาง(กม)
			ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	อบจ.	สภาตำบล	
1	เมืองปราจีนบุรี	443.806	12	142	3	12	1	-	8
2	บ้านสร้าง	1,304.803	9	88	1	9	-	-	29
3	กบินทร์บุรี	361.213	14	185	3	14	-	-	60
4	ประจันตคาม	1,108.087	9	106	1	9	-	-	19
5	ศรีมหาโพธิ	904.005	10	88	2	8	-	2	30
6	ศรีมโหสถ	130.830	4	24	1	3	-	1	28
7	นาดี	407.048	6	60	1	6	-	-	85
	รวม	4,672.362	64	693	12	61	1	3	-

9 สำนักงานสถิติจังหวัดปราจีนบุรี , "สมุดรายงานสถิติจังหวัดปราจีนบุรี " (ม.ป.ท.,2547), 30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3.3 การสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุข

- โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 7 แห่ง 752 เตียง
- โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม 1 แห่ง 180 เตียง
- โรงพยาบาลเอกชน 2 แห่ง 35 เตียง
- สถานีอนามัย 93 แห่ง
- สถานบริการสาธารณสุขชุมชน 1 แห่ง
- สถานีอนามัยที่เป็นศูนย์สุขภาพชุมชน (PCU) 10 แห่ง
- คลินิกแพทย์ 41 แห่ง
- คลินิกทันตกรรม 15 แห่ง
- สถานพยาบาลและผดุงครรภ์ 36 แห่ง บุคลากรแพทย์ 101 คน ทันตแพทย์ 24 คน เภสัชกร 44 คน พยาบาลวิชาชีพ 580 คน

สถานะสุขภาพ

- อัตราการเกิด 12.76 อัตราการตาย 6.76 คน ต่อประชากร 1,000 คน
- อัตราเพิ่มตามธรรมชาติร้อยละ 0.66
- สาเหตุการป่วยที่สำคัญ โรคระบบหายใจ โรคระบบย่อยอาหารรวมโรคในช่องปาก และโรคระบบกล้ามเนื้อรวมโครงร่างและเนื้อยึดเสริม
- สาเหตุการตายที่สำคัญ คือ อุบัติเหตุจราจร ภูมิคุ้มกันบกพร่อง เส้นเลือดในสมองแตก โรคหัวใจ และติดเชื้อในกระแสเลือด

2.3.3.4 การศึกษา

จังหวัดปราจีนบุรี มีสถานศึกษาโดยแยกระดับการศึกษา ดังนี้

ระดับประถมศึกษาและมัธยม

โรงเรียน 319 แห่ง นักเรียน 88,004 คน ครู 4,450 คน

- อัตราการเรียนต่อ ม.1 ร้อยละ 92
- อัตราการเรียนต่อ ม.4/ปวช. ร้อยละ 60.32

ระดับ ปวช. และ ปวส. 8 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี
2. วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์บุรี

4. วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน แห่งที่ 2 ปราจีนบุรี

5. โรงเรียนพณิชยการปราจีนบุรี

6. โรงเรียนเทคนิคพณิชยการกบินทร์บุรี

7. โรงเรียนเทคโนโลยีนครกบินทร์

8. โรงเรียนเทคโนโลยีการค้าปราจีนบุรี

ระดับอุดมศึกษา 5 แห่ง ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปราจีนบุรี

2. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สาขาปราจีนบุรี

3. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ยังไม่ได้ก่อสร้างอาคาร)

4. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ระบบทางไกล ศูนย์ปราจีนบุรี

5. วิทยาลัยพยาบาล (ยังไม่ได้ก่อสร้างอาคาร)

การศึกษานอกระบบ ได้แก่

1. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 25 ศูนย์

2. ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำนวน 11 ศูนย์

3. โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จำนวน 1 โรง

4. โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี จำนวน 90 โรง

5. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1 แห่ง

6. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง

7. ศูนย์บริหารการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 7 แห่ง

8. ห้องสมุดประชาชน จำนวน 7 แห่ง

9. ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 142 แห่ง

2.3.3.5 ศาสนา

จังหวัดปราจีนบุรี ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดจำนวนทั้งสิ้น 355 วัด แบ่งเป็น

- วัดฝ่ายมหานิกาย จำนวน 334 วัด
- วัดฝ่ายธรรมยุต จำนวน 21 วัด
- ที่พักสงฆ์ จำนวน 92 แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วัดร้าง 21 แห่ง
- พระสงฆ์ จำนวน 3,698 รูป สามเณร 554 รูป
- พุทธศาสนิกชนจำนวน 437,084 คน คิดเป็นร้อยละ 98.40
- โบสถ์คาทอลิก จำนวน 6 แห่ง มีคริสตศาสนิกชน จำนวนทั้งสิ้น 5,496 คน คิดเป็นร้อยละ 1.24
- มัสยิด จำนวน 2 แห่ง มีอิสลามิกชน จำนวนทั้งสิ้น 1,610 คน คิดเป็นร้อยละ 0.36

2.3.3.6 ขนบธรรมเนียมประเพณี

จังหวัดปราจีนบุรี มีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นเมืองที่สำคัญ ที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกันมา แต่โบราณจนถึงปัจจุบัน คือ

1. งานเทศกาลมาฆปูรมีศรีปราจีน งานนี้จัดขึ้นที่วัดสระมรกต ในบริเวณโบราณสถานสระมรกต อำเภอศรีมโหสถ เป็นระยะเวลา 3 วัน ซึ่งตรงกับวันมาฆบูชาของทุกปี ในงานกิจกรรมหลักคือ การเข้าค่ายพุทธศาสน์และปลูกจิต สำนึกทางศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน นักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป การประชุมพระภิกษุและพระสังฆาธิการ ในจังหวัด การปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกา กิจกรรมการเวียนเทียนรอบรอยพระพุทธบาทคู่

2. งานประเพณีการแข่งเรือยาว จัดเป็นงานประจำมาตั้งแต่ พ.ศ. 2528 โดยจัดที่แม่น้ำบางปะกง หรือแม่น้ำปราจีนบุรี บริเวณสะพานณรงค์ดำริ ถึงหน้าวัดหลวงปรีชากูล อำเภอเมืองปราจีนบุรี แต่เดิมมีการแข่งขันเรือเพียง 2 ประเภท คือ ประเภทใบพาย 2 ด้าน ซึ่งมี 15-19 ฝีพาย และแบบ 35 ฝีพาย ต่อมาเมื่อปี 2538 มีการแข่งขัน 4 ประเภท คือ แบบ 15-19 ฝีพาย, แบบ 30 ฝีพาย, แบบ40 ฝีพาย, และแบบ 55 ฝีพาย ผู้ชนะการแข่งขันจะได้รับถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งการแข่งขันได้รับความสนใจจากจังหวัดต่าง ๆ ทั้งภาคเหนืออีสาน และกลาง ได้ส่งเรือมาร่วมแข่งขันกับทางจังหวัดปราจีนบุรี ปกติงานนี้จัดในช่วงเดือนกันยายน หรือเดือนตุลาคม ของทุกปี แล้วแต่ความสูงของระดับน้ำ

3. งานวันเกษตร และของดีเมืองปราจีน จัดที่บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด ในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ของทุกปี นอกจากเกษตรกรจะนำผลผลิตมาจำหน่ายแล้ว ยังมีกิจกรรมการประกวดต่าง ๆ เช่น การประกวดคุณภาพผลไม้ ผลไม้ที่ใหญ่ที่สุด เช่น ขนุนผลใหญ่ที่สุด ทุเรียนผลใหญ่ที่สุด กระท้อนผลใหญ่ที่สุด ผักยาวที่สุด เช่น บวบ ถั่วฝักยาว ในงานนี้ยังมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(จำปา ธมมกาโม) เจ้าคณะตำบลโคกปีบ กิจกรรมของงาน ได้แก่ การประกวดจุดบั้งไฟที่ขึ้นนานที่สุด มีการรำเซิ้งบั้งไฟเพื่อขอฝน การประกวดขบวนรำเซิ้ง ซึ่งจะมีคณะกรรมการจากหมู่บ้านต่าง ๆ ในจังหวัดและต่างจังหวัด เช่น สระแก้ว ยโสธร เป็นต้น

5. งานประเพณีลอยกระทง จัดกิจกรรมการลอยกระทงในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี มาตั้งแต่โบราณการ จนถือเป็นประเพณีสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน การจัดงานประเพณีลอยกระทงของจังหวัดปราจีนบุรี จัดที่ท่าน้ำหน้าที่ว่า การอำเภอเมืองปราจีนบุรี กิจกรรมต่าง ๆ ในงาน ได้แก่ การประกวดกระทงประเภทสวยงามและประเภทความคิด และยังมีการแสดงบนเวทีของหน่วยงานและสถานศึกษาต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา

3.1 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเขตการค้า

ในการศึกษาวิเคราะห์พื้นที่เพื่อทำการพัฒนาปรับปรุงให้เป็นพื้นที่ในทางเศรษฐกิจนั้นได้ศึกษาในส่วนของลักษณะของพื้นที่ ทำเลที่ตั้งของชุมชนที่มีอยู่ ด้านกายภาพของชุมชนที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำการพัฒนาได้ รวมทั้งย่านการค้าเดิมที่มีอยู่ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยในการศึกษานี้จะเป็นการศึกษาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแนวความคิด ในด้านเขตการค้า การกำหนดขอบเขตการค้าและกิจกรรมการค้าของตลาดกลางทางการเกษตร การเลือกที่ตั้งและการวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมต่อไป

3.1.1 การวิเคราะห์เขตการค้า (Trade Area Analysis)[1]

การค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งการค้า และการวิเคราะห์เขตการค้า ในตอนแรก ๆ การกำหนดขอบเขตการค้ามิได้เป็นระบบ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพที่ขึ้นอยู่กับความนึกคิดคาดเดาของผู้ศึกษา ต่อมาได้มีความพยายามที่จะใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์ และการศึกษาและสังเกตจากสภาพความเป็นจริง

3.1.1.1 วิธีการศึกษาสภาพความเป็นจริง (Empirical method)

วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายสำคัญของการศึกษาวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของร้านค้า โดยการศึกษาสภาพที่เป็นจริง มี 2 ประการคือ เพื่อกำหนดหรืออธิบายลักษณะของลูกค้าที่คาดว่าจะมาซื้อสินค้าที่ร้านค้า และเพื่อแยกแยะหรือกำหนดขอบเขตการค้าของร้านค้า

วิธีการแรกนั้น คุณลักษณะทางสังคม – เศรษฐกิจของประชากร เช่น เพศ อายุ รายได้ การศึกษา อาชีพ ฯลฯ จะถูกรวบรวมเพื่อสร้างข้อมูลทราบละเอียดคุณลักษณะของลูกค้า ปัจจัยอื่น ๆ เช่น จำนวน และความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่นั้นก็จะมีการรวบรวมเช่นกัน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ปรกติได้มาจากสำนักงานสถิติ

---

1 เสน่ห์ ญาณสาร , ภูมิศาสตร์เมือง(ม.ป.ท.,2544),255-269.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการที่สองหรือการแยกแยะขอบเขตการค้านั้น กระทำโดยการสำรวจหรือสอบถามผู้บริโภค โดยกระทำที่สถานประกอบการธุรกิจการค้า ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของลูกค้าเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของผู้บริโภค ความถี่ของการมาซื้อสินค้าที่ร้านหรือศูนย์การค้านั้น พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาซื้อสินค้า ประเภทหรือชนิดสินค้าที่มาซื้อ สิ่งที่ชอบ / ไม่ชอบเกี่ยวกับร้านค้าหรือศูนย์การค้า ฯลฯ

ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยจากการสำรวจนี้ สามารถใช้กำหนดขอบเขตการค้าโดยประมาณรอบ ๆ ร้านค้าหรือศูนย์การค้านั้นได้โดยแสดงเส้นปรารถนา จากข้อมูลนี้นักวิจัยอาจรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากสำมะโนประชากร เกี่ยวกับรายได้ การศึกษา จำนวนครอบครัว ฯลฯ ในท้องที่ของเขตการค้านั้น จากนั้นข้อสรุปเกี่ยวกับลูกค้าสามารถรวบรวมได้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการค้า ทำให้นักลงทุนและผู้จัดการร้านค้าและศูนย์การค้าสามารถวางแผนในอนาคตสำหรับศูนย์การค้านั้นได้ นอกจากนั้นยังมีประโยชน์ในการจัดเตรียมวางแผนโฆษณา และเป็นแนวทางสำหรับวางแผนตัดสินเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของร้านค้าในอนาคต

3.1.1.2 วิธีการคณิตศาสตร์ (Mathematical method)

1) วิธีการของ Reilly (Reilly's method)

วิธีการนี้เป็นการศึกษาขอบเขตการค้าในสมัยแรกๆ โดยการใช้กฎการค้าปลีกของ Reilly ซึ่งพิจารณาเฉพาะปัจจัยทางด้านจำนวนประชากรของเมือง และระยะทางระหว่างเมืองเท่านั้น วิธีการนี้ประสบความสำเร็จพอสมควร ในการกำหนดขอบเขตการค้ารอบ ๆ เมือง โดยการหาจุดแบ่ง (breaking points) แต่ว่าผลลัพธ์ที่ได้ค่อนข้างหยาบและมีลักษณะเป็นเชิงกำหนดมากเกินไป เนื่องจากมีโอกาสแทรกซ้อนเป็นจำนวนมากภายในเขตชุมชนเมือง จึงทำให้โมเดลนี้ไม่เพียงพอ เมื่อนำมาประยุกต์ใช้จะใช้ได้ดีที่สุดสำหรับร้านค้าที่มีระดับสินค้าและบริการต่ำที่สุด แต่ว่าเหมาะสมน้อยเมื่อนำไปใช้กับศูนย์การค้าภูมิภาคขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ดังนั้นวิธีการทางด้านพฤติกรรมมักถูกนำมาใช้แทน

2) วิธีการของ Huff (Huff 's method)

D.L.Huff ได้เสนอวิธีการวิเคราะห์ขอบเขตการค้าขึ้นในปี 1963 เขาได้ผนวกเอากรอบแนวความคิดของ Reilly และโมเดลแรงโน้มถ่วงอื่น ๆ เข้าด้วยกัน แต่มุ่งไปที่พฤติกรรมทางพื้นที่ของผู้บริโภค Huff ได้ระบุองค์ประกอบของขอบเขตการค้า เมื่อทำการวัดอรรถประโยชน์ของศูนย์การค้าที่มีต่อผู้บริโภค อันได้แก่ สิ่งที่ศูนย์การค้ามีอยู่ และระยะเวลาในการเดินทาง ซึ่งขอบเขตการค้าจะกว้างใหญ่แค่ไหน ขึ้นอยู่กับแรงดึงดูดของศูนย์การค้าและระยะเวลาในการเดินทางไปยังศูนย์การค้านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งที่ศูนย์การค้ามีให้นั้น หมายถึงขนาดของศูนย์การค้า แรงดึงดูดใจของศูนย์การค้า จำนวนกิจกรรมหรือร้านค้าที่ศูนย์การค้า ความคาดหวังของผู้บริโภคที่จะเดินทางเป็นผลสำเร็จที่ศูนย์การค้านั้น ฯลฯ ถ้าปัจจัยเหล่านี้มีค่าสูงมากเท่าใด ความเต็มใจที่จะเดินทางไปที่ศูนย์การค้านั้นก็จะมากขึ้นเท่านั้น สำหรับระยะเวลาในการเดินทางนั้น จะมีความสัมพันธ์ผกผันกับอรรถประโยชน์ของศูนย์การค้า ยิ่งผู้บริโภคอาศัยอยู่ห่างจากศูนย์การค้ามากเท่าใด การเดินทางไปที่ศูนย์การค้านั้นก็จะน้อยลงเท่านั้น สูตรในการคำนวณหาโอกาสในการเดินทางไปซื้อสินค้าของผู้บริโภคมีดังนี้

$$P(C_{ij}) = \frac{\frac{S_j}{T_{ij}^{\lambda}}}{\sum_{j=1}^{n} \frac{S_j}{T_{ij}^{\lambda}}}$$

โดยที่ $P(C_{ij})$ = โอกาสของผู้บริโภค ณ จุด i จะเดินทางไปซื้อสินค้า j

S_j = พื้นที่ที่ใช้สำหรับขายสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งที่ศูนย์การค้า j

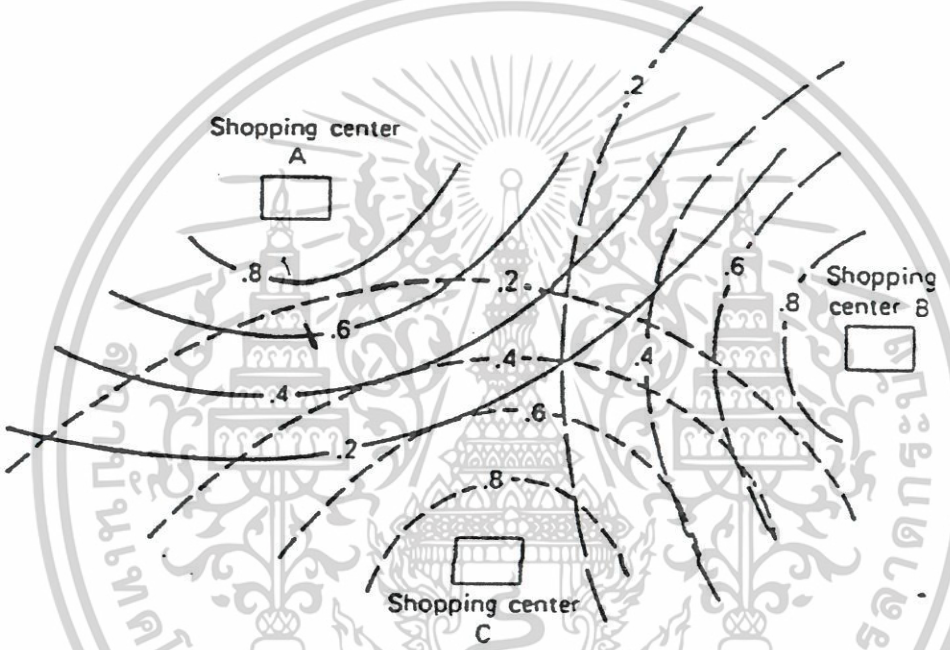
T_{ij} = ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากที่อยู่ของผู้บริโภค ณ จุด i ไปยังศูนย์การค้า j

λ = ค่าพารามิเตอร์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของระยะเวลาในการเดินทางที่มีต่อการเดินทางไปซื้อสินค้าประเภทต่างๆ

ลักษณะที่เด่นเฉพาะของโมเดลของ Huff ก็คือ การที่มีการสร้างพื้นผิวหรือแผนที่ของความน่าจะเป็น ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับศูนย์การค้าใดศูนย์การค้าหนึ่ง โดยปรกติผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ใกล้ศูนย์การค้าใดมีแนวโน้มที่จะไปซื้อสินค้ายังศูนย์การค้านั้นมาก และผู้บริโภคที่อยู่ห่างไกลมีแนวโน้มที่จะไปซื้อสินค้ายังศูนย์การค้านั้นน้อย ในทางปฏิบัติ พื้นผิวความน่าจะเป็นของ Huff สามารถใช้ในการกำหนดขอบเขตการค้าได้ โดยการกำหนดหรือลากเส้นความน่าจะเป็นเท่า (equal probability contours) รอบๆศูนย์การค้า 2 – 3 แห่งที่แข่งขันกัน โดยปรกติบริเวณที่เส้นความน่าจะเป็นเท่าร้อยละ 50 ตัดกัน ก็จะเป็นจุดกำหนดขอบเขตการค้าของศูนย์การค้า นอกจากนั้น นักวิจัยสามารถได้รับข้อมูลของแต่ละพื้นที่จากสำมะโนประชากรสำหรับเขตต่าง ๆ ภายในขอบเขต เพื่อศึกษาเกี่ยวกับรายได้ของผู้บริโภคและอายุของผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยสรุปแล้วโมเดลของ Huff มีลักษณะที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ในแง่ที่ระบุว่าพฤติกรรมของผู้บริโภคในเขตชุมชนเมืองเปลี่ยนแปลงง่าย ยืดหยุ่น สลับซับซ้อนและไม่มีขอบเขตจำกัด และที่ว่าพฤติกรรมซื้อของนั้นถูกควบคุมโดยการเลือก (choice) ในขณะที่ผู้บริโภคอาจซื้อสินค้าที่ศูนย์การค้าหนึ่งแทบทุกครั้ง แต่ในบางครั้งผู้บริโภคอาจไปซื้อสินค้ายังศูนย์การค้าอีกแห่งหนึ่งที่อยู่ห่างไกล เพราะว่าศูนย์การค้าที่ใกล้ที่อยู่อาศัยไม่มีสินค้าชนิดนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว การตีความของ Huff จึงถือว่าเป็นโมเดลทางพฤติกรรม

ภาพที่ 3.1 แสดงโอกาสของการซื้อสินค้า ณ ศูนย์การค้าต่างๆที่แข่งขันกัน[2]

เขตธุรกิจการค้าใจกลางเมือง(Central Business District หรือ CBD)หรือศูนย์กลางของเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเมืองเป็นบริเวณที่มีลักษณะพิเศษ ประกอบด้วยโยงใยของความสัมพันธ์อันสลับซับซ้อนของการใช้ที่ดินประเภทต่างๆเมื่อเมืองมีขนาดใหญ่ขึ้น ความหลากหลายของกิจกรรม ความมีลักษณะเฉพาะและความสัมพันธ์ของการใช้ที่ดินของเขตใจกลางเมืองก็จะมากขึ้น และสลับซับซ้อนขึ้นเป็นลำดับ

---

2 D.L.Huff, "A Probabilistic analysis of Shopping Center Trade Areas", Land Economics 39 (1963) :81.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 วิธีการกำหนดขอบเขตของ CBD

การกำหนดเขตแดนที่แน่นอนของ CBD และพื้นที่กิจกรรม / บทบาทหน้าที่ภายใน CBD เป็นความยุ่งยากมาก วิธีการกำหนดอาจจะเริ่มต้นด้วยการหาหรือระบบบริเวณซึ่แยกที่มีราคาที่ดินสูงสุดภายในเมือง (PLVI) คือบริเวณจุดตัดกันของถนนสายสำคัญที่สุดของเมืองบริเวณนี้ถือได้ว่าเป็นหัวใจของ CBD ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการเข้าถึงที่สะดวกสบายที่สุด และมีการใช้ที่ดินอย่างเข้มข้นที่สุด นอกจากนี้จุดนี้อาจเป็นศูนย์กลางของการเจริญเติบโตของเมืองด้วย หลังจากนั้นก็ดำเนินการกำหนดขอบเขต สำหรับปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดขอบเขตของ CBD นั้น อาจใช้ราคาที่ดิน ความสูงของอาคาร ปริมาณการจราจร จำนวนคนเดินเท้า และดัชนีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินในเขตเมือง

3.1.2.1 การกำหนดขอบเขตของ CBD โดยการใช้ดัชนีความสูงและความเข้มความหนาแน่น

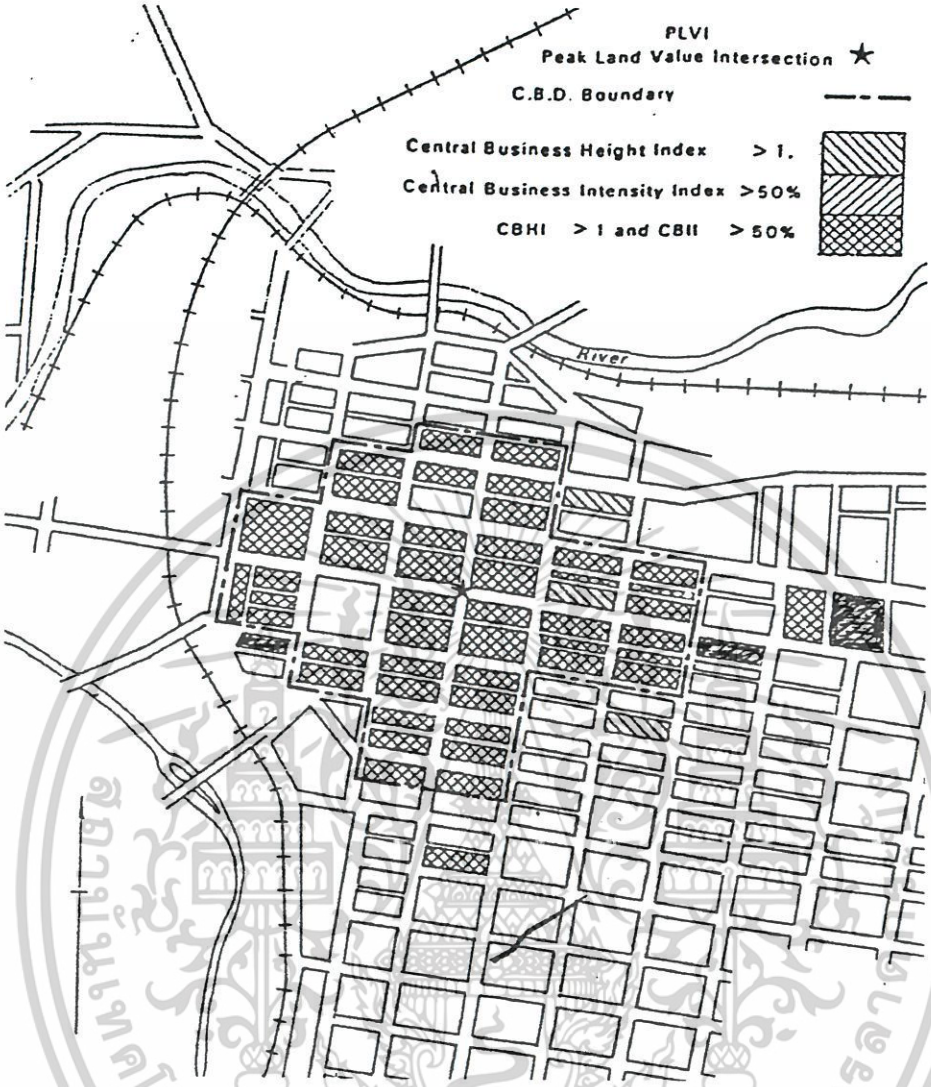
Murphy and Vance (1954) ได้พยายามที่จะกำหนดขอบเขตของ CBD โดยจัดทำแผนที่การใช้ที่ดินในเขตใจกลางเมืองอย่างละเอียดทุกบล็อกถนน ใช้ดัชนี 2 อย่าง คือ ดัชนีความสูงและดัชนีความเข้ม (ความหนาแน่น)

1) ดัชนีความสูง (Central Business Height Index หรือ CBHI) หมายถึง อัตราส่วนของพื้นที่ทั้งหมดที่ใช้เพื่อธุรกิจการค้าในบล็อกถนน ต่อพื้นที่ชั้นล่างทั้งหมดในบล็อกถนนถ้าดัชนีที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 1 ก็ถือได้ว่า บล็อกถนนนั้นมีโอกาสที่พิจารณาได้ว่าเป็นเขต CBD

2) ดัชนีความเข้มหรือความหนาแน่น (Central Business Intensity Index หรือ CBII) หมายถึง อัตราส่วนร้อยของพื้นที่ทั้งหมดที่ใช้เพื่อธุรกิจการค้าในบล็อกถนน ต่อพื้นที่ทุกชั้นทั้งหมดในบล็อกถนน คำนวณได้มีค่ามากกว่าร้อยละ 50 ก็มีโอกาสที่จะพิจารณาได้ว่าพื้นที่นั้นอยู่ในเขต CBD

พื้นที่บล็อกถนนใดที่พิจารณาได้ว่าเป็นเขต CBD จะต้องมีค่าดัชนีทั้งสองสูงกว่าค่าคงที่กำหนด คือค่า CBHI จะต้องมีค่า >1 และ ค่า CBII จะต้องมีค่ามากกว่า 50% ดังนั้นเขต CBD จึงประกอบด้วยบล็อกถนนที่มีลักษณะดังกล่าวหลายบล็อกติดต่อกัน สำหรับพื้นที่บล็อกถนนที่ถูกห้อมล้อมด้วยเขต CBD ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ CBD ด้วย แม้ว่าค่าดัชนีความสูงจะต่ำกว่า 1 หรือ ค่าดัชนีความเข้มข้นจะต่ำกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ก็ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.2 แสดงการกำหนดขอบเขตของ CBD ตามวิธีการของ Murphy and Vance[3]

3 R.E. Murphy and J.E. Vance , Delimiting the CBD. Economic Geography 30 (1954) : 197-223.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2.2 การกำหนดขอบเขตของ CBD โดยวิธีศูนย์กลาง - ขอบ

แนวความคิดนี้เสนอโดย Horwood and Boyce (1959) กำหนดว่า CBD ประกอบด้วย 2 ส่วน คือเขตศูนย์กลางและเขตขอบนอก การพิจารณาถึงความแตกต่างของทั้งสองส่วน ในด้านความเข้มข้นของการใช้ที่ดิน ความสูงของอาคาร ความพลุกพล่านของผู้คน ความเป็นศูนย์กลางของการขนส่ง และการเน้นเฉพาะของกิจกรรม

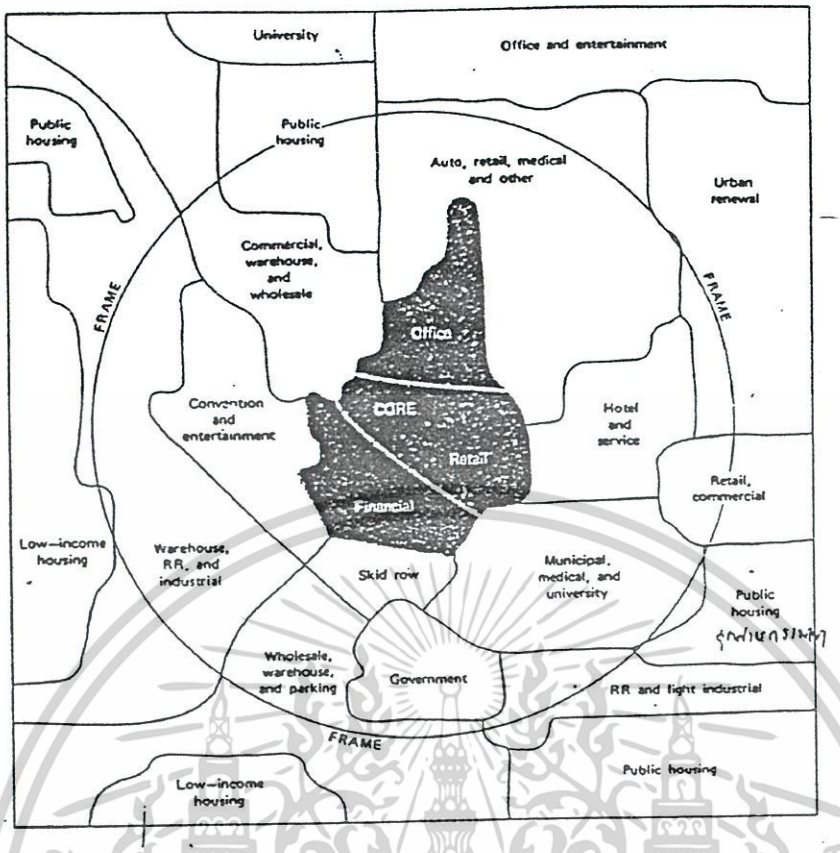
1) เขตศูนย์กลาง (core) เขตนี้มีความหมายและลักษณะตรงกับ CBD ที่เสนอโดย Murphy and Vance โดยมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- ใช้ที่ดินอย่างเข้มข้นและหลายประเภท ประกอบด้วยตึกสูงๆ มีการค้าปลีก สำนักงานบริการต่างๆ
- มีการแผ่ขยายในทางดิ่ง สังเกตได้จากการมีอาคารสูงมากมาย
- มีการขยายตัวในทางราบน้อย มีความกว้างหรือความยาวในทางราบต่ำกว่า 1 ไมล์ (1.6 กิโลเมตร) ความสะดวกในการเดินเท้า
- มีการเปลี่ยนแปลงในทางราบน้อย
- มีคนหนาแน่นและพลุกพล่านมากในช่วงกลางวัน เป็นศูนย์กลางของคนเดินเท้า คนที่อยู่อาศัยถาวรในเขตนี้น้อย
- เป็นศูนย์กลางหรือชุมทางของการขนส่งมวลชนภายในเมือง
- มีกิจกรรมหรือบทบาทหน้าที่เน้นเฉพาะในด้านต่างๆ

2) เขตขอบนอก (frame) เขตนี้มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

- การใช้ที่ดินเข้มข้นน้อยกว่าเขตศูนย์กลาง อาคารและร้านค้าต่างๆมีความสูงไม่มากนัก
- ธุรกิจการค้ามีน้อยชั้นกว่า มีการขยายตัวไปในทิศทางที่บ้านเรือนทรุดโทรม
- บริเวณขอบด้านใน ประกอบด้วยธุรกิจหลากหลาย มีที่อยู่อาศัยแบบอาคารสูงปะปนด้วย
- บริเวณขอบด้านนอก ประกอบด้วยอาคารสูงเป็นที่อยู่อาศัยของผู้ที่มีรายได้น้อย และเขตเคหะชุมชน
- มีการขยายของกิจกรรมในทางราบ
- กิจกรรมในเขตนี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเขตศูนย์กลาง และกับเขตรอบนอกออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.3 แสดงโครงสร้างทางบทบาทหน้าที่ของ CBD[4]

- กิจกรรมการค้าส่งและเก็บรักษาสินค้าจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างมากกับการขนส่ง การเคลื่อนย้ายสินค้าจากโรงงานหรือแหล่งผลิตไปยังโกดังเก็บสินค้า และจากนั้นจะมีการขนส่งสินค้าจากโกดังไปยังผู้ขายปลีก หรือผู้บริโภคโดยตรง การเคลื่อนย้ายของสินค้าจะมี 2 ขั้นตอน คือ การขนส่งเพื่อการเก็บรักษา และการขนส่งเคลื่อนย้ายสินค้าเพื่อการจำหน่าย

3.1.3 ทำเลที่ตั้งของเขตการค้าส่ง

การค้าส่งมุ่งเน้นในด้านการแจกจ่ายสินค้าและบริการต่าง ซึ่งมักจะให้แก่ผู้ใช้หรือผู้บริโภคในรูปของร้ายค้า บริษัท และสถาบันที่มีขนาดแตกต่างกันไป มากกว่าจะให้บริการกับบุคคลเป็นราย ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวกิจกรรมการค้าส่งจึงพบในทำเลที่ตั้งหลายรูปแบบมากกว่าศูนย์กลางการค้าปลีกและทำเลที่ตั้งของการค้ามิได้ถูกควบคุมมากโดยความต้องการของการเข้าถึงโดยตรงของผู้บริโภค ดังนั้นทำเลที่ตั้งที่ใกล้ชิดกับเขตอุตสาหกรรมและชุมทางหรือเส้นทางการคมนาคมขนส่ง เช่น บริเวณท่าเรือ สถานีรถไฟ ทางหลวงที่ติดต่อระหว่างเมือง เป็นต้น ซึ่ง

---

4 T.A. Hartshorn, Interperting the City : An Urban Geography (New York : Wiley , 1980 , p.319.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณดังกล่าวมักเป็นที่อยู่อาศัยของพวกผู้มีรายได้น้อย เขตที่อยู่อาศัยของกรรมกร โดยปรกติแล้วเขตการค้าส่งจะตั้งอยู่ใกล้ชิดกับบริเวณด้านใดด้านหนึ่งของเขต CBD และมักอยู่ห่างจากเขตการค้าปลีกหลักของเมือง นอกจากนี้มักจะตั้งอยู่ใกล้ชิดกับที่ทำการศุลกากร สถานที่แลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า และสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่ให้บริการด้านการเงินแก่ผู้ประกอบกิจการค้าส่งและขนส่ง

3.1.4 ประเภทของเขตการค้าส่ง

Vance (1970) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการค้าส่งและเก็บรักษาสินค้าต่าง ๆ ในอเมริกาเหนือ ได้จำแนกเขตการค้าส่งออกเป็น 7 ประเภท คือ

1) เขตการค้าส่งดั้งเดิม เป็นเขตการค้าส่งที่ใกล้กับใจกลางเมือง มักตั้งอยู่ใกล้กับชุมทางหรือศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง

2) เขตการค้าส่งที่เข้าถึงลูกค้าได้ เป็นเขตการค้าส่งที่เกิดขึ้นในระยะหลัง เป็นเขตขายส่งสินค้าเฉพาะอย่าง หรือให้บริการแก่กิจการเฉพาะอย่าง อาจพบในเขตใจกลางเมืองหรือบริเวณรอบนอกเมือง

3) เขตการค้าส่งสินค้าประเภทอาหาร เป็นประเภทเขตการค้าส่งที่พบมากที่สุด มักตั้งอยู่บริเวณขอบๆของเขตใจกลางเมือง เพื่อให้บริการแก่ลูกค้ารายย่อย

4) เขตการค้าส่งเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ เป็นเขตการค้าส่งที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าได้เปรียบเทียบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ซึ่งมักตั้งอยู่ใกล้ใจกลางเมือง

5) เขตการค้าส่งสินค้าที่สั่งทางโทรศัพท์ เป็นเขตการค้าส่งที่ให้บริการแก่ผู้ค้าปลีกซึ่งเป็นนายทุนรายใหญ่ นอกจากนั้นยังให้บริการแก่ผู้ค้าปลีกที่ขายสินค้าประเภทที่รสนิยมเปลี่ยนแปลงเร็ว

6) เขตการค้าส่งสินค้าเพื่อกิจการอุตสาหกรรม เป็นเขตการค้าส่งที่ให้บริการแกกิจกรรมอุตสาหกรรมขนาดย่อย

7) เขตการค้าส่งอุปกรณ์สำนักงาน เป็นเขตการค้าส่งที่ให้บริการอุปกรณ์สำนักงานต่างๆ

3.1.5 เขตการค้าส่งและคลังสินค้าของชุมชนเมืองในประเทศไทย

เขตการค้าส่งของชุมชนเมืองในประเทศไทย มักพบในด้านใดด้านหนึ่งของ CBD เช่นเดียวกับเมืองในซีกโลกตะวันตก และตั้งอยู่ใกล้กับเส้นทางหรือปลายทางการคมนาคมขนส่ง ต่อมาได้ขยายตัวตามถนนวงแหวน หรือทางหลวงในเขตรอบนอกเมืองที่มีการเข้าถึงสะดวกสบาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กว่า กิจกรรมการขนส่งของสินค้าบางอย่างยังคงพบใกล้ใจกลางเมือง เช่น การค้าส่งผัก ผลไม้ ดอกไม้ และเสื้อผ้า เป็นต้น

เนื่องจากการค้าส่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลายประเภท_ดังนั้นในการวางแผนพัฒนาการใช้ที่ดินเพื่อการค้าส่งหรือกำหนดเขตการค้าส่ง จะต้องคำนึงถึงกิจกรรมหรือการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับธุรกิจการค้าส่งด้วย

3.2 การศึกษาผังและอาคารตัวอย่าง

เพื่อประกอบการทำปริญญานิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งในการทำการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ จังหวัดปราจีนบุรี จึงได้มีการศึกษาอาคารตัวอย่างที่มีลักษณะการใช้งานและมีคุณลักษณะของอาคารที่เป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงพื้นที่ดังกล่าวของโครงการ และเพื่อที่จะได้นำข้อมูลจากอาคารนั้นมาเป็นอาคารที่ศึกษาการออกแบบ

อาคารตัวอย่างที่จะทำการศึกษามีดังนี้

1. ตลาดบอง มาร์เช่
2. ตลาดไท
3. ตลาดศรีเมือง

3.2.1 ตลาดบอง มาร์เช่

สถานที่ตั้ง ตลาดบอง มาร์เช่ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

เนื้อที่โครงการ 17 ไร่

3.2.1.1 ความน่าสนใจ

ความน่าสนใจในการเลือกศึกษาตลาดบอง มาร์เช่ นั้นประกอบด้วยเหตุผลหลายๆประการประกอบกัน คือด้วยความสะอาด การคัดเลือกสินค้าและคุณภาพของสินค้า การจัดเก็บขยะมูลฝอย การแบ่งแยกประเภทของชนิดสินค้าอย่างชัดเจน การสัญจรของรถที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาด การขนส่งของสินค้าและการจำหน่ายสินค้า สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ตลาดแห่งนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นตลาดสดแนวความคิดใหม่และเป็นตลาดสดน่าซื้ออีกแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบโครงการ

สามารถแบ่งองค์ประกอบของโครงการ ได้ดังนี้

1. ส่วนอาคารสำนักงาน	มีสัดส่วนประมาณ 5%ของพื้นที่บริการ
2. ส่วนตลาด	มีสัดส่วนประมาณ 40%ของพื้นที่บริการ
3. ส่วนขายอาหาร	มีสัดส่วนประมาณ 5%ของพื้นที่บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ส่วนศูนย์บริการ มีสัดส่วนประมาณ 15%ของพื้นที่บริการ
5. ส่วนจอดรถและอาคารจอดรถ มีสัดส่วนประมาณ 15%ของพื้นที่บริการ
6. อาคารที่พัก รปภ และบ้านพักคนงาน มีสัดส่วนประมาณ 10%ของพื้นที่บริการ
7. ส่วนแสดงสินค้า ศูนย์อัญมณี มีสัดส่วนประมาณ 5%ของพื้นที่บริการ
8. ส่วนบริการห้องน้ำ-ห้องส้วม ที่กำจัดขยะและที่ทำความสะอาด มีสัดส่วนประมาณ 5%ของพื้นที่บริการ

3.2.1.2 แนวความคิดในการออกแบบ

มูลเหตุจูงใจในการทำตลาดบอง มาร์เช่ คือโดยการคำนึงถึงที่ตลาดเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของทุกคนในสังคมไทย และในปัจจุบันคนได้ลืมไปแล้วว่าวัฒนธรรมของคนไทยนั้นคือ บ้าน ตลาด วัดและโรงเรียน และประกอบกับสภาตลาดในปัจจุบันทั่วไปอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม สกปรก ขาดระเบียบวินัย ในการออกแบบของตลาดบอง มาร์เช่ นั้นจึงเป็นการออกแบบตลาดที่เน้นในเรื่อง ความสะอาด ความปลอดภัย การดูแลบำบัดน้ำเสีย ขยะ ที่จอดรถ ความเป็นระเบียบ คุณภาพสินค้าและราคา และรูปแบบของตลาดให้คำนึงถึงการประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ

3.2.1.3 ระเบียบข้อบังคับของผู้เช่าในอาคาร

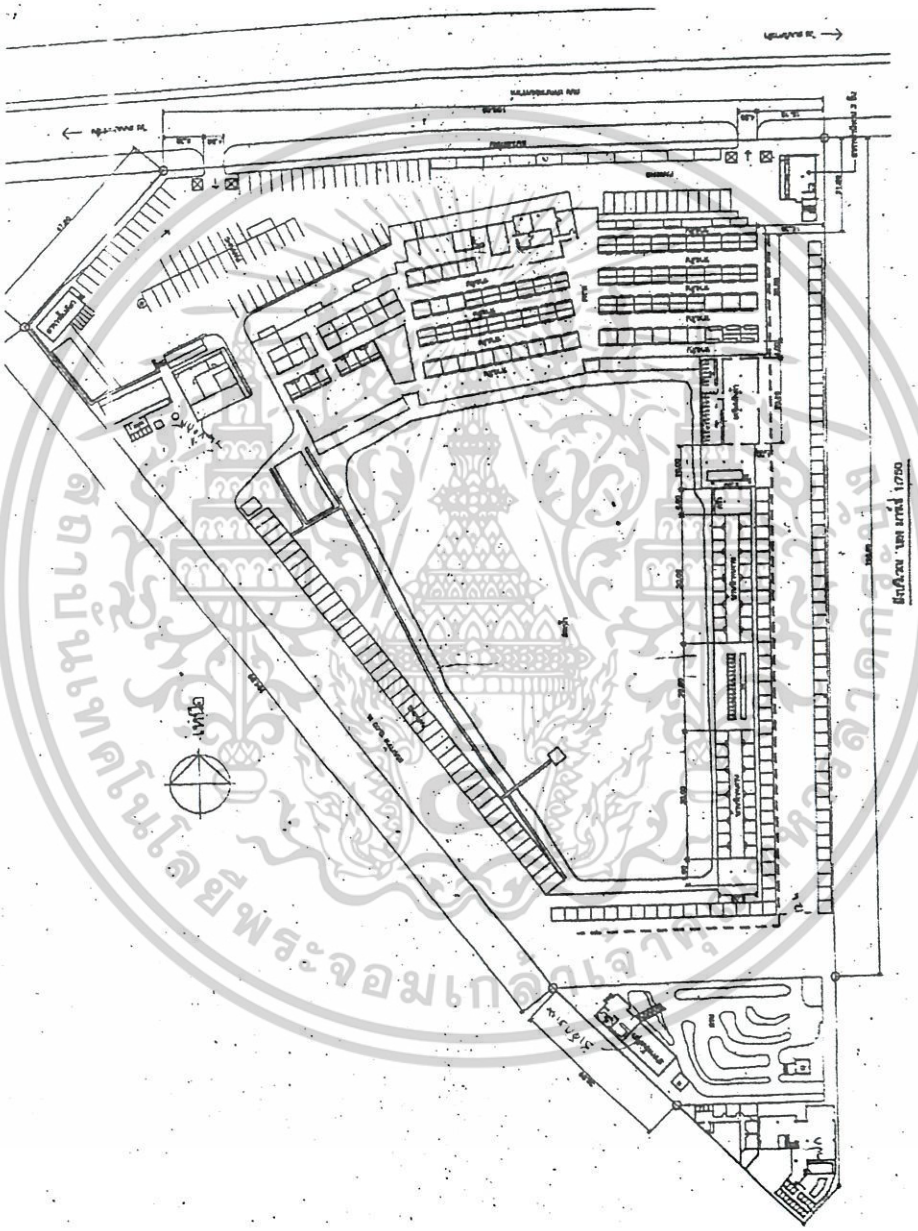
1. สินค้าต้องมีคุณภาพและถูกหลักอนามัย
2. ราคาไม่แพงกว่าตลาดทั่วไป
3. ผู้ค้าแต่งการสุภาพและสะอาดเรียบร้อย
4. ไม่วางสินค้าล้ำอาณาเขตหรือวางสิ่งกีดขวางในตลาด
5. รักษาความสะอาดในอาณาเขตของตนเอง
6. ห้ามต่อเติมร้านค้าหรือบริเวณสถานที่ตั้งตลาด
7. ต้องมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะประจำในพื้นที่ของตนเอง
8. ห้ามเปลี่ยนประเภทของสินค้า
9. เวลาประกอบการเริ่มตั้งแต่ 04.00 น. – 21.00 น.
10. ห้ามผู้เช่าและบริวารพักแรมคืนในสถานที่เช่า

3.2.1.4 ข้อดีและข้อเสียของโครงการ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นถึงข้อดีต่างๆของตลาดบอง มาร์เช่ ที่ทำให้ตลาดแห่งนี้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ไว้ใจในการซื้อสินค้าของคนทั่วไปแล้วนั้น จึงต้องมีข้อเสียบางประการที่ควรปรับปรุงเพื่อเป็นการเปรียบเทียบของการศึกษาอาคารตัวอย่าง ดังเช่นตลาดแห่งนี้มี

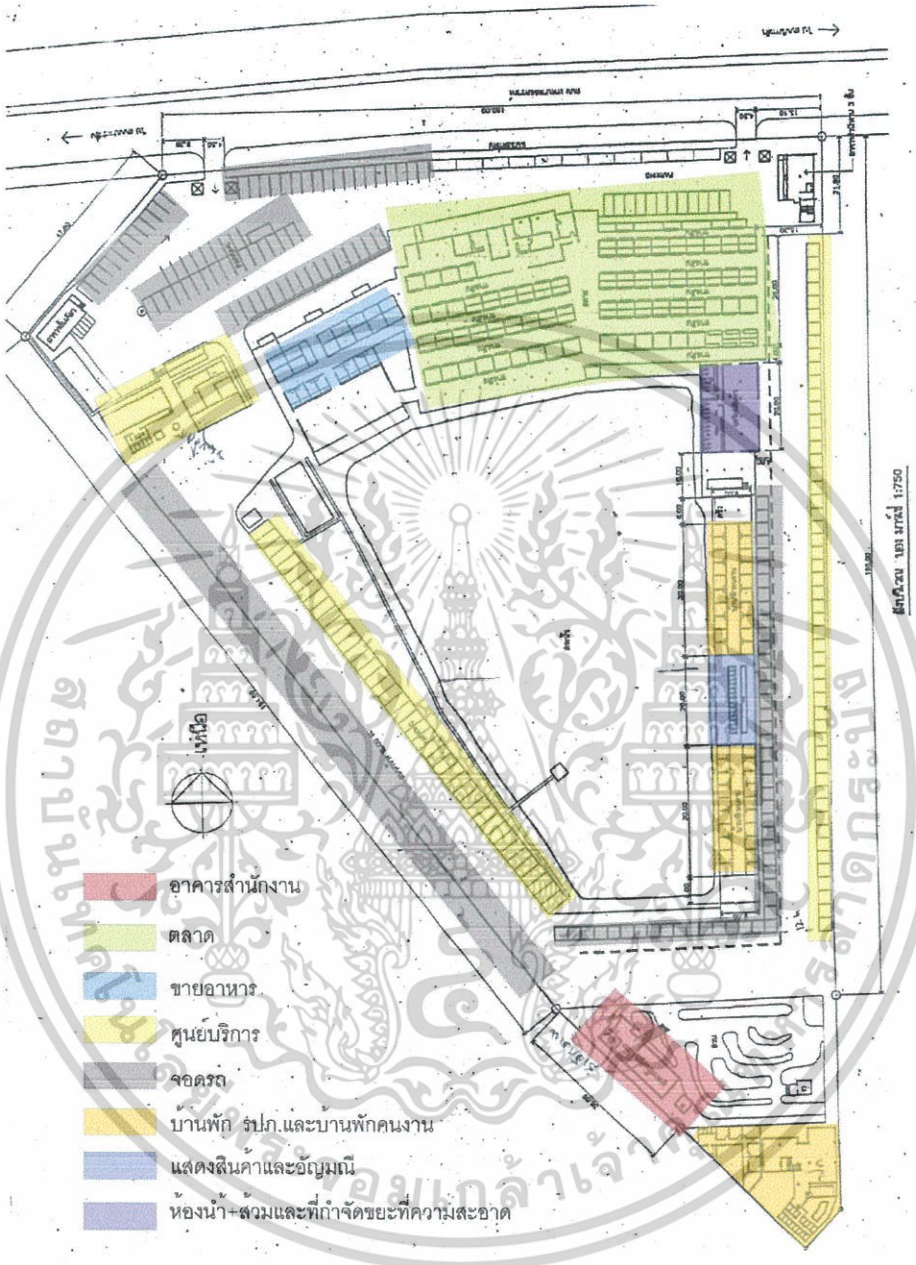
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ในการขายของสดน้อยเกินไปและมีสินค้าให้เลือกน้อยชนิดทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถเทียบราคาของการซื้อขายสินค้าได้ อีกประการหนึ่งก็คือเนื่องจากด้านหน้าของโครงการมีสถานที่แคบเกินไปจึงเป็นปัญหาในการสัญจรอยู่บ้างเพราะในปัจจุบันได้ใช้เป็นที่จอดรถด้วยจึงทำให้ในช่วงที่มีผู้คนเข้ามาใช้บริการหน้าแน่นการสัญจรจึงติดขัดบ้าง

ภาพที่ 3.4 ผังบริเวณของตลาดบองมาร์เช่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

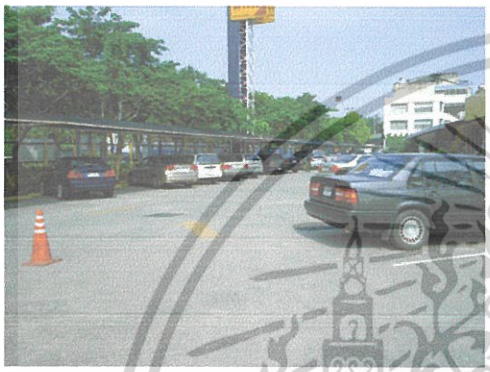
ผังแสดงการใช้พื้นที่ภายในตลาดบอง มาร์เช่

ภาพที่ 3.5 ผังแสดงการใช้พื้นที่ภายในตลาดบอง มาร์เช่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบรักษาความปลอดภัยในตลาด อยู่บริเวณประตูทางเข้าของตลาด

บริเวณทางสัญจรและที่จอดรถด้านหน้าตลาด ซึ่งในปัจจุบันมีสถานที่คับแคบไม่เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ

บริเวณภายในตลาดสดของตลาด จัดไว้ให้ทางเดินภายในมีขนาดกว้างขวาง

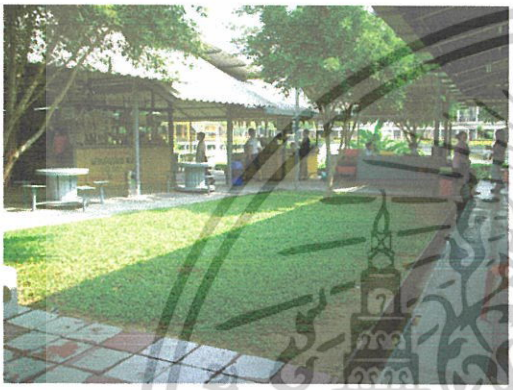
บริเวณที่จำหน่ายอาหารของศูนย์อาหารภายในตลาด

ภาพที่ 3.6 ภาพสถานที่บริเวณต่างๆภายในตลาดบอง มาร์เช่

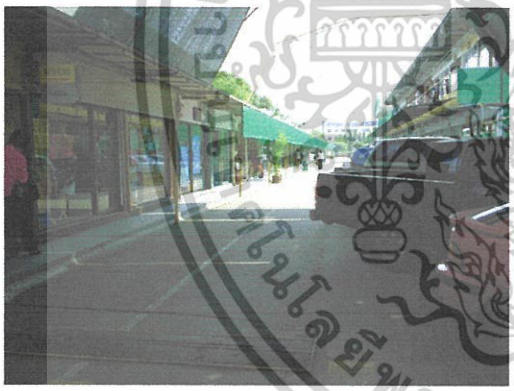
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่นั่งภายในศูนย์อาหารของตลาดซึ่งเป็นที่เปิดโล่งเพื่อให้เห็นทัศนียภาพโดยรอบ

ลานเปิดโล่งกลางตลาดเพื่อทัศนียภาพที่สวยงามให้กับตลาด

บริเวณลานจอดรถด้านข้างของตลาด

บริเวณที่จัดเก็บขยะของตลาดเพื่อรอรถเก็บขยะมาเก็บต่อไปโดยเปิดช่องว่างไว้สำหรับขนถ่ายขยะ

ภาพที่ 3.6(ต่อ) ภาพสถานที่บริเวณต่างๆภายในตลาดบอง มาร์เช่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 ตลาดไท

สถานที่ตั้ง บริษัท ไทย แอ็กโกร เอ็กซ์เชนจ์ จำกัด 31 หมู่ 9 พหลโยธิน ก.ม. 42 ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

เนื้อที่โครงการ 500 ไร่

3.2.2.1 เป้าหมายของตลาดไท

ตลาดไท มีเป้าหมายหมาย ที่จะสร้างกลไกการ ตลาด ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม เพื่อให้ กระบวนการพัฒนาภาคเกษตรกรรม สามารถพลิกฟื้น ความกินดีอยู่ดี ให้แก่เกษตรกรไทย เพื่อเป็นศูนย์รวมของธุรกิจการเกษตร และธุรกิจต่อเนื่องที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ สร้างกลไก การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจไปสู่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างงานสร้างรายได้แก่เกษตรกร ผู้ค้า ผู้ใช้แรงงาน และผู้ประกอบการหลากหลายประเภท อีกทั้งเป็นการพัฒนาเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจแห่งหนึ่งของประเทศที่จะได้มีส่วนช่วยสร้างรายได้ให้แก่แรง งานจำนวนมาก และนำเงินตราเข้าประเทศจากการส่งออกสินค้าเกษตรจากตลาดกลางแห่งนี้ และใช้ระบบบริหารจัดการแบบมืออาชีพ จึงเป็นแหล่งซื้อขายสินค้าเกษตร ที่ผู้บริโภคสามารถไว้วางใจได้ ในมาตรฐานสินค้า ราคาที่เป็นธรรม และบริการที่สะดวกสบาย รวมทั้งมีเป้าหมายชัดเจนที่จะเป็นศูนย์กลางส่งออกสินค้าเกษตรไทยไปยังตลาดโลก ด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐ จัดตั้งศูนย์รวบรวมผักและผลไม้เพื่อการส่งออกหรือ POSSEC

3.2.2.2 องค์ประกอบโครงการ

สามารถแบ่งองค์ประกอบของโครงการ ได้ดังนี้

1. ส่วนอาคารสำนักงาน
2. ส่วนตลาดแบบอาคาร
   - ตลาดส้ม
   - ตลาดผลไม้รวม
   - ตลาดสด
   - ตลาดผัก
   - ตลาดแตงโม
   - ตลาดมะพร้าว
   - ตลาดข้าวสาร
   - ตลาดสัตว์เลี้ยง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ลานฤดูกาล
- ลานไม้ดอก-ไม้ประดับ
- ลานผัก
- ลานพืชไร่
- ลานปลาน้ำจืด
- ลานแพปลา

4. ศูนย์อาหาร และ ศูนย์ของแห้ง-สินค้าแปรรูป
5. ส่วนรักษาความปลอดภัย
6. ลานจัดเก็บขยะ
7. ส่วนจอดรถส่งสินค้า
8. ส่วนจอดรถผู้ซื้อและผู้ขาย
9. จุดบริการรถเข็นสินค้า
10. ศูนย์รวบรวมผักผลไม้เพื่อการส่งออก
11. ส่วนอาคารพาณิชย์ เช่า - ซื้อ

3.2.2.3 ความน่าสนใจ

ตลาดไท เป็นตลาดกลางซื้อขายสินค้าเกษตร ที่ใหญ่ ที่สุดในประเทศไทย บนพื้นที่กว้างขวาง กว่า 500 ไร่ ตลาดไทถูกออกแบบให้ยิ่งใหญ่กว้างขวาง ที่จอดรถสะดวกสบาย มีความเป็นระเบียบและร่มรื่น ทำเลที่ตั้งเป็นจุดศูนย์ กลางของประเทศ การคมนาคม ขนส่งสะดวกสบาย ทั้งทางเรือและทางอากาศ เพียบ พร้อม ด้วย สาธารณูปโภคต่าง ๆ บริการอย่างครบวงจร จาก จำนวนผู้ค้าที่มากราย และ เป็นผู้ค้ารายใหญ่ ทำให้มี สินค้าครบครัน และ ราคาถูก ตอบสนองทุกความต้อง การของผู้บริโภคได้อย่างดียิ่ง

3.2.2.4 รูปแบบการค้าขายในตลาดไท

รูปแบบการค้าในตลาดไทแบ่งออกได้กว้างๆ 3 รูปแบบ คือ

- การค้าส่ง เป็นรูปแบบการค้าที่มีการซื้อขายสินค้าเกษตรในครั้งหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก การซื้อขายในลักษณะ นี้สินค้าเกษตร จะถูกนำไปกระจายต่อตามชุมชนต่างๆที่ห่างไกลออกไปหรือตามต่างจังหวัด นอกจากนี้อนาคต จะมีรูปแบบการค้าแบบนำเข้าและส่งออกเพิ่มเติมมากขึ้นภายในตลาดไท โดยส่วนของตลาดค้าส่งนั้นมีสัดส่วนการใช้พื้นที่ประมาณ 60 % ของพื้นที่บริการการค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การค้ากึ่งปลีกกึ่งส่ง เป็นรูปแบบการค้า ที่ลูกค้ากลุ่มสถาบัน เช่น ภัตตาคาร องค์กรภาครัฐ โรงแรม รวมถึง ห้างสรรพสินค้า นิยมมาใช้บริการซื้อสินค้าการเกษตรเพื่อนำไปแปรรูปหรือจัดจำหน่ายต่อ ในพื้นที่ส่วนนี้เป็นพื้นที่ที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่รองลงมาจากตลาดการค้าส่ง จึงทำให้มีสัดส่วนการใช้พื้นที่การค้ามีประมาณ 25%ของพื้นที่บริการการค้า

- การค้าปลีก เป็นรูปแบบการค้า ที่ให้บริการแก่ผู้บริโภคทั้งชุมชนใกล้ และไกลทั่วไป ที่นิยมมาซื้อสินค้า การ เกษตรที่มีคุณภาพและราคาถูก โดยรูปแบบการค้าปลีกภายในตลาดไทนั้นมีผู้มาใช้บริการเป็นรายย่อยเท่านั้นจึงทำให้มีพื้นที่ในการทำการค้าไม่มากนัก มีสัดส่วนการใช้พื้นที่การค้ามีประมาณ 15% ของพื้นที่บริการการค้า เท่านั้น

กลุ่มผู้ค้าในตลาดไท

กลุ่มผู้ค้าในตลาดไทแบ่งออกได้กว้าง ๆ 3 รูปกลุ่ม คือ

- เกษตรกรที่นำผลผลิตทางการเกษตรมาขายเอง
- กลุ่มผู้รวบรวมสินค้า เช่น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรหรือชาวบ้านที่รวมตัวกันรวบรวมสินค้าเข้ามาขาย
- นายทุนหรือพ่อค้าคนกลาง

รูปแบบการเช่าพื้นที่

กลุ่มผู้ค้าในตลาดไทเช่าพื้นที่เพื่อทำการค้าใน 2 ลักษณะคือ

- เช่าพื้นที่ตามอาคาร ลาน ศูนย์ ตั้งกองนำเสนอสินค้าที่ขาย โดยมีหน้าร้านเป็นของตนเอง
- รถเร่ จะเช่าพื้นที่จอดรถและวางขายสินค้าบนรถ

ระบบข้อมูลราคาการเกษตรตลาดไท

ระบบข้อมูลราคาสินค้าการเกษตรตลาดไท เป็นระบบฐานข้อมูลราคา ที่ทางตลาดไทมีความตั้งใจพัฒนา ให้เป็นระบบราคากลางที่สามารถใช้ในการอ้างอิง หรือประกอบการตัดสินใจในการซื้อขายส่งสินค้าการเกษตร ผ่านตลาดกลางสินค้าการเกษตรโดยตรง โดยมีพื้นฐานของความน่าเชื่อถือ และความแม่นตรงของราคาสินค้าการเกษตร ตลอดจนรูปแบบการบริการที่ว่า

- ตลาดไท เป็นตลาดกลางสินค้าการเกษตร ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
- ตลาดไท มีความใหญ่ของสถานที่การให้บริการ และปริมาณกิจกรรมการค้าขายที่ หนาแน่นทั้งผู้ซื้อ ผู้ขายที่มีจำนวน และความหลากหลายมากที่สุด ตลอด 24 ชม.
- ตลาดไท มีความหลากหลายของสินค้าการเกษตร ทั้งสดและแปรรูป ที่เป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ระบบการเก็บข้อมูลราคา อิงอาศัยหลักวิชาการวิจัยให้ได้มากที่สุด ทั้งในเรื่อง

- การออกแบบฟอร์มการรวบรวมข้อมูล ราคาที่มีความละเอียดและครอบคลุมชนิดสินค้ามากที่สุด

- ระบบการสุ่มเก็บตัวอย่างหลายรายในแต่ละประเภทสินค้าการเกษตร เพื่อความสามารถในการเป็นตัวแทน

- เจ้าหน้าที่ที่เก็บข้อมูลมีความชำนาญและมีเครื่องมือที่ทันสมัย

- ระบบการวิเคราะห์ข้อมูล การคาดการณ์และสร้างดัชนีที่ถูกต้อง

- ระบบการรายงาน การแสดงผล และการนำไปใช้ที่สะดวกรวดเร็วและสวยงาม

- มีระบบการจัดการฐานข้อมูลราคาบนเว็บ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ท่านสามารถค้นหาข้อมูลย้อนหลัง ได้ 1 ปี

- มีระบบการสืบค้นข้อมูลที่ชาญฉลาด หาข้อมูลในรูปแบบที่ซับซ้อน สนองความต้องการได้รอบด้าน

- มีระบบ Download ข้อมูลราคาที่ทันสมัยและรวดเร็ว

ระบบข้อมูลราคาสินค้าการเกษตรตลาดไท ได้รับการรวบรวมข้อมูลราคาสินค้าการเกษตร จากตลาดต่าง ๆ ภายในตลาดไท ได้แก่ตลาดส้ม ตลาดผลไม้รวม ตลาดผัก ตลาดของสด ตลาดผักปลีก ตลาดลานผัก ตลาดลานผลไม้ฤดูกาล ตลาดลานพืชไร่ ตลาดดอกไม้ ตลาดข้าวสาร ตลาดแตงโมและมะพร้าว ตลาดปลาร้าและของดอง ตลาดของแห้งและแปรรูป ตลาดแพปลา ตลาดลานปลาน้ำจืด ตลาดอาหารทะเล จำนวนมากกว่า 400 ชนิด สินค้า และมากกว่า 1,350 รายการ

3.2.2.5 ศูนย์รวบรวมผักและผลไม้เพื่อการส่งออก (Perishable One Stop Service Export Center)

- การดำเนินงาน

ศูนย์รวบรวมผักและผลไม้เพื่อการส่งออก POSSEC เป็นการประสานความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐในการให้บริการตามขั้นตอนพิธีการส่งออกที่ครบวงจรในสถานที่แห่งเดียว ประกอบด้วย กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงต่างประเทศ กรมส่งเสริมการส่งออกและการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ โดยภาคเอกชน บริษัท ไทย แอ็คโกร เอ็ซเซนจ์ จำกัด หรือตลาดไท ผู้ดำเนินการตลาดกลางสินค้าเกษตรแห่งประเทศไทย เป็นผู้บริหารดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การบริการ

เพื่อความสะดวกรวดเร็ว ลดขั้นตอนและค่าใช้จ่าย ศูนย์รวบรวมผักและผลไม้เพื่อการส่งออก POSSEC จัดเป็นศูนย์กลางการให้บริการการส่งออกแห่งเดียวที่มีความเบ็ดเสร็จครบวงจรดังนี้

การบริการหลัก

- บริการ 24 ชั่วโมง
- บริการส่งออกสินค้าเกษตรทางอากาศและทางเรือ
- บริการตรวจปล่อยสินค้าด้วยอุปกรณ์ครบครัน
- ตู้เก็บสินค้าปรับอากาศ อาคารปรับอุณหภูมิ
- บริการตัวแทนผู้ส่งออก
- การบริการการขนส่ง
- บริการหน่วยงานราชการตามขั้นตอนพิธีการส่งออก ณ แห่งเดียว

- พิธีการศุลกากรและตรวจปล่อยสินค้า โดยกรมศุลกากร
- ออกใบรับรองสารปนเปื้อน และสารพิษตกค้าง โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- ออกใบรับรองปลอดแมลงและศัตรูพืช โดยกรมวิชาการเกษตร
- ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า โดยกรมการค้าต่างประเทศ

บริการเสริม

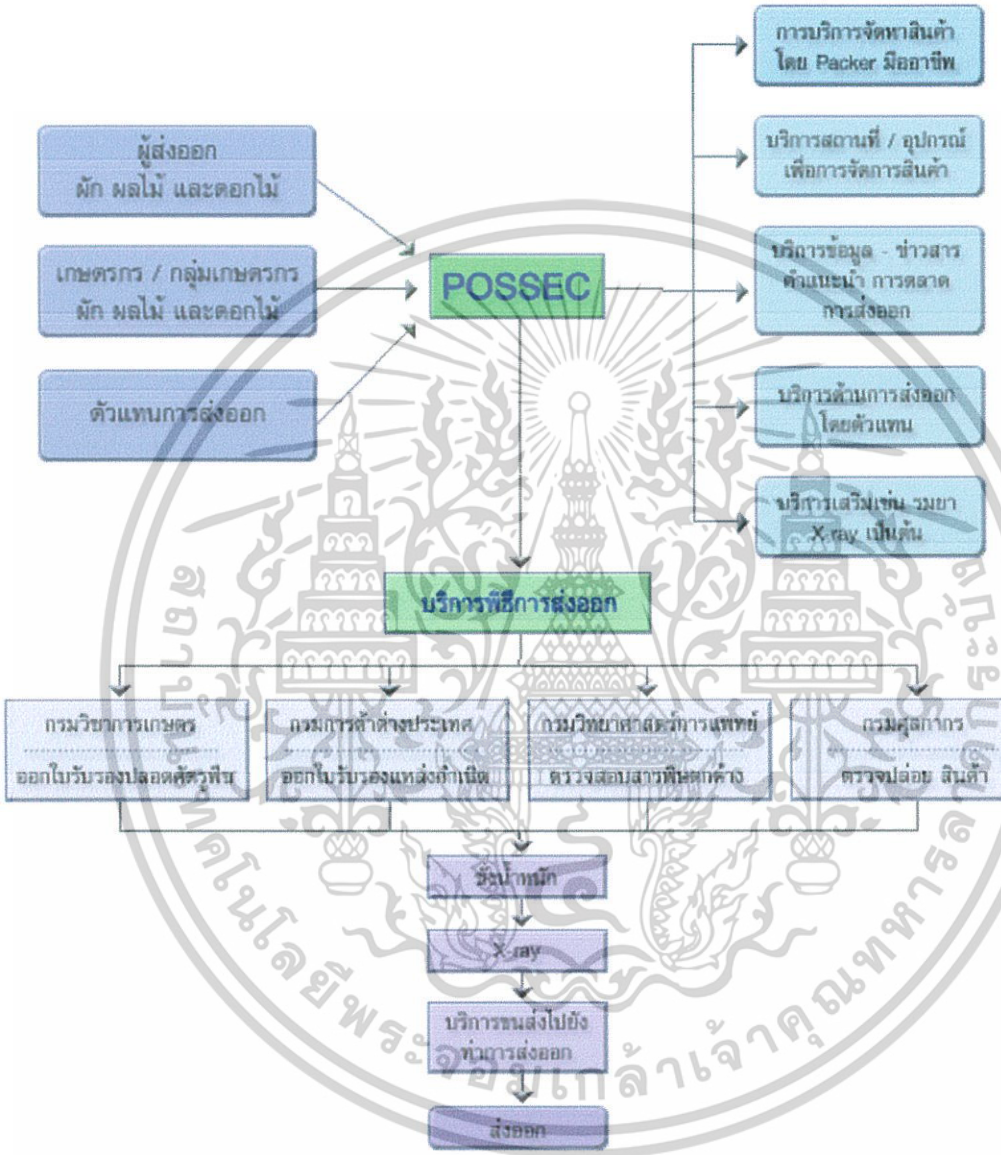
- การหาสินค้าจากผู้ประกอบการหรือจากตลาดประมูลสินค้าเกษตรคุณภาพ
- ให้บริการข้อมูลสภาวะตลาดและกฎหมายระเบียบข้อห้าม
- การรมยา อบไอน้ำ และเคลือบผิว
- การจัดแสดงสินค้า
- ให้คำปรึกษาทางด้านการส่งออกและการเงิน
- การให้บริการสถานที่คัดแยก บรรจุ ด้วยอุปกรณ์ทันสมัยที่มีมาตรฐาน
- การบริการการเก็บสินค้า และห้องเย็น

ประเภทของสินค้า

- ผักสดหรือผักแช่เย็นและแช่แข็ง
- ผลไม้สดหรือผลไม้แช่เย็นและแช่แข็ง
- ดอกกล้วยไม้ และไม้ตัดดอก

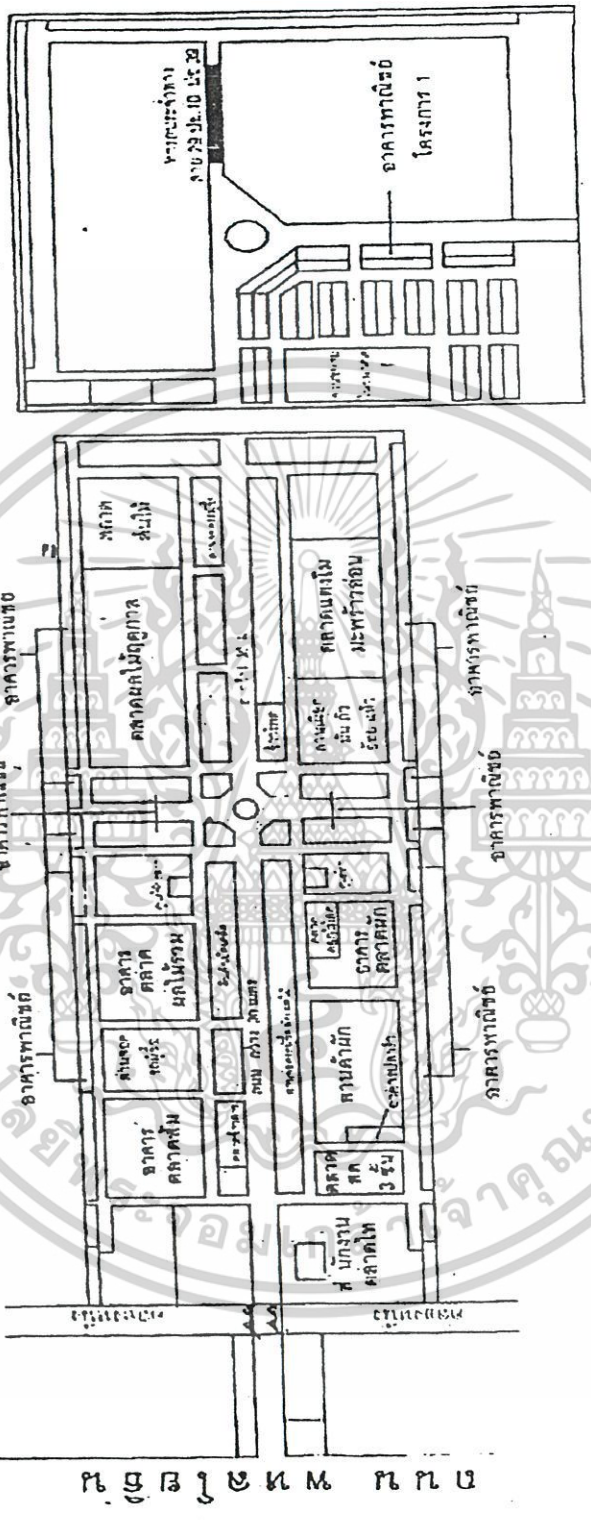
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เครื่องเทศผลิตผลพืชสดทุกประเภท

ภาพที่ 3.7 แสดงแผนภาพการเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โครงการศูนย์รวบรวมผักและผลไม้เพื่อการส่งออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารทาณิชย์
โครงการ 1
อาคารทาณิชย์
อาคารทาณิชย์
อาคารทาณิชย์
อาคารทาณิชย์
อาคารทาณิชย์
ตลาดผลไม้อุตภาค
ตลาดแห่งใหม่
และห้างร้านต่อม
ตลาดสด
ร้านอาหาร
ตลาดสด
ตลาดสด
ตลาดสด

ด้านหน้าของอาคารตลาดค้าส่งภายในตลาด

บริเวณด้านข้างอาคารตลาดและจุดขนส่งสินค้า

พื้นที่ภายในอาคารตลาดผลไม้

ด้านข้างของอาคารผักบริเวณที่ขนส่งสินค้า

ภาพที่ 3.9 ภาพสถานที่บริเวณต่างๆภายในตลาดไท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลานจอดรถขนของผู้มาใช้โครงการและเป็นลานทิ้งขยะ

ลานขายผลไม้บริเวณด้านหลังของตลาด

ศูนย์ส่งออกสินค้าที่ให้บริการกับลูกค้าภายในตลาด

ภาพที่ 3.9 (ต่อ) ภาพสถานที่บริเวณต่างๆภายในตลาดไท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3 ตลาดศรีเมือง

สถานที่ตั้ง บริษัท แอ็กโกรคอมมอร์สกรุ๊ป จำกัด ตลาดศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

เนื้อที่โครงการ 70 ไร่

3.2.3.1 ความน่าสนใจ

ความน่าสนใจของตลาดศรีเมืองนั้น ๆ เนื่องด้วยตลาดศรีเมืองเป็นตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร ที่ขยายตัวมาจากตลาดภายในท้องถิ่นและพัฒนามาเป็นตลาดกลาง เพื่อรวบรวมสินค้าผลิตผลทางการเกษตรในภูมิภาคที่มีความใหญ่ที่สุดในภาคตะวันตก และเป็นตลาดที่ได้มาตรฐานได้รับการรับรองจากสถาบันต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งการจัดพื้นที่ภายในและการแบ่งแยกประเภทของสินค้าที่นำมาขายนั้นเป็นการจัดระบบที่เป็นหมวดหมู่ชัดเจน เป็นตลาดที่เป็นความร่วมมือกันในทุกฝ่ายโดยที่เปิดโอกาสให้ผู้ขายและผู้บริหารตลาดมีส่วนร่วมในการบริการสินค้าแก่ผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

3.2.3.2 องค์ประกอบโครงการ

สามารถแบ่งองค์ประกอบของโครงการ ได้ดังนี้

1. ส่วนอาคารสำนักงาน	มีสัดส่วนประมาณ 2 %ของพื้นที่บริการ
2. ส่วนตลาดขายส่ง	มีสัดส่วนประมาณ 50%ของพื้นที่บริการ
3. ส่วนตลาดสดค้าปลีก	มีสัดส่วนประมาณ 10%ของพื้นที่บริการ
4. ส่วนอาคารจำหน่ายอาหาร	มีสัดส่วนประมาณ 3%ของพื้นที่บริการ
5. ส่วนจอดรถผู้ซื้อสินค้า	มีสัดส่วนประมาณ 10%ของพื้นที่บริการ
6. ส่วนจอดรถผู้ส่งและผู้ขายสินค้า	มีสัดส่วนประมาณ 10%ของพื้นที่บริการ
7. ส่วนรักษาความปลอดภัย	มีสัดส่วนประมาณ 1%ของพื้นที่บริการ
8. ส่วนจัดเก็บขยะ	มีสัดส่วนประมาณ 4%ของพื้นที่บริการ
9. ส่วนอาคารพาณิชย์ เช่า – ซื้อ	มีสัดส่วนประมาณ 10%ของพื้นที่บริการ

3.2.3.3 การครอบคลุมพื้นที่ในการให้บริการ

ในการจัดการของตลาดศรีเมืองนั้นทางบริษัทและการบริหารงานนั้นเป็นการให้บริการเฉพาะการให้เช่า การบริการในด้านสถานที่ และการกำหนดข้อตกลงในการซื้อ – ขายสินค้าเท่านั้น ส่วนการนำสินค้าเข้ามาขาย ชนิดของสินค้าและแหล่งที่มาของสินค้านั้นได้ให้ทางผู้ขายเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด จึงทำให้มีสินค้ามาจากที่ต่างๆ แต่ส่วนใหญ่นั้นยังครอบคลุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ในภาคตะวันตกและภาคกลางบางส่วน ทั้งนี้มีส่วนมาจากค่าพาหนะในการขนส่งสินค้าเป็นองค์ประกอบด้วย

ดังนั้นสินค้าที่นำมาขายในตลาดศรีเมืองนั้นจึงมาจาก ทางภาคเหนือ ภาคกลางตอนบน และ ภาคกลางตอนล่าง

3.2.3.4 ลักษณะการค้า

ลักษณะการค้าขายในตลาดนั้นแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

- เกษตรกรนำสินค้าเข้ามาขายเองโดยตรง
- ผู้ค้าซื้อสินค้าจากเกษตรกรและรวบรวมสินค้ามาขายที่ตลาด หรือ นำสินค้านั้นส่งขายที่อื่นอีกต่อหนึ่ง โดยจะส่งไปที่ต่าง เช่น กรุงเทพฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และนำส่งออกทางรถยนต์เข้าประเทศมาเลเซีย

3.2.3.5 การให้บริการพื้นที่ในตลาดและปริมาณสินค้า

ในการให้บริการพื้นที่ในตลาดนั้นแบ่งเป็นส่วนของตลาดได้ 2 ประเภท คือ

- ตลาดค้าส่ง มีสัดส่วนในพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 50% ของพื้นที่ทั้งหมด
- ตลาดค้าปลีก มีสัดส่วนในพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 10% ของพื้นที่ทั้งหมด

นอกนั้นอีก 30% เป็นส่วนบริการต่างในพื้นที่ของตลาด โดยมีปริมาณการค้าขายในพื้นที่ดังนี้

1. ที่จอดรถผู้ซื้อ ประมาณ 400 คน
2. ที่จอดรถผู้ขาย ประมาณ 1,500 คัน
3. ปริมาณผัก ประมาณ 1500-2000 ตัน/วัน
4. ปริมาณผลไม้ ประมาณ 2000-4000 ตัน/วัน
5. ปริมาณพืชไร่ ประมาณ 1500 ตัน/วัน

การให้บริการภายในตลาดเป็นตลาดที่เปิดตลอด 24 ชั่วโมง มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความสะดวกตลอดเวลาโดยมีเจ้าหน้าที่ผลัดกันเข้าทำงานเป็นกะคอยสับเปลี่ยนกันตลอดเวลา ในการทำความสะอาดตลาดนั้นพนักงานทำความสะอาดจะต้องทำความสะอาดตลาดในทุก ๆ 2 ชั่วโมงเพื่อให้บริเวณตลาดมีความสะอาดอยู่ตลอดเวลาเหมาะแก่การซื้อขายสินค้า

การกำจัดและจัดเก็บขยะนั้นแบ่งเป็นการกำจัด 2 ประเภทคือ

1. ทำเป็นปุ๋ยหมัก
2. นำขยะที่ทางผู้ค้าในตลาดนำมาทิ้ง ณ สถานที่จัดไว้ให้ และทางตลาดนำขยะนั้นไปทิ้งยังที่ทิ้งขยะของทางเทศบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการประกอบธุรกิจทางการตลาดนั้นได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทางตลาดทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

- ภาครัฐบาล ได้แก่ กระทรวงสาธารณะสุข กระทรวงพาณิช กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และเทศบาลเมืองราชบุรี

- ภาคเอกชน ได้แก่ สโมสรโรตารี และหอการค้าจังหวัดราชบุรี

การบริการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- การตรวจสารปนเปื้อนในผักและอาหาร โดยศูนย์ตรวจสอบผักเคมีของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

- การตรวจสอบผักและผลไม้ปลอดแมลงและศัตรูพืช โดยกรมวิชาการเกษตร

- ศูนย์ตรวจสอบสภาพดินและน้ำ โดย บริษัท แอ็กโกรคอมมอร์สกรุ๊ป จำกัด

3.2.3.7 ระเบียบข้อบังคับของผู้เช่าในตลาด

1. รักษาความสะอาด และระเบียบเรียบร้อย
2. ห้ามจำหน่ายสินค้าที่มีสารปนเปื้อน ในผัก ผลไม้ และอาหาร
3. รักษาและระมัดระวังสิ่งแวดล้อม
4. ประหยัดพลังงาน
5. ห้ามร่วมมือกันกักตุนสินค้า
6. รักษาคุณภาพและปริมาณของสินค้า
7. ใช้ตราชั่งกลางในการกำหนดน้ำหนักของสินค้า

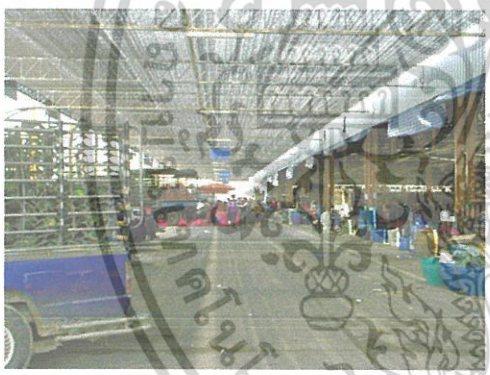
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถนนทางเข้าตลาด

อาคารจอดรถสำหรับผู้ขายของภายในตลาด

บริเวณที่จอดรถด้านข้างสำหรับผู้ซื้อสินค้าในตลาด

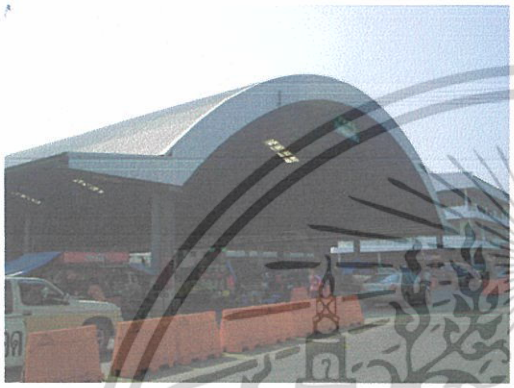
ภายในอาคารขายผลไม้

ภาพที่ 3.10 ภาพสถานที่บริเวณต่างๆภายในตลาดศรีเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในบริเวณอาคารค้าผัก

อาคารค้าปลีกอยู่บริเวณด้านหน้าตลาด

อาคารพาณิชย์ที่อยู่ในตลาด

ด้านข้างของอาคารค้าปลีก

ภาพที่ 3.10(ต่อ) ภาพสถานที่บริเวณต่างๆภายในตลาดศรีเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนเมืองอำเภอเมืองปราจีนบุรี

3.3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่อำเภอเมืองปราจีนบุรี

3.3.1.1 ประวัติความเป็นมาของอำเภอเมืองปราจีนบุรี[5]

อำเภอเมืองปราจีนบุรี เริ่มก่อตั้งที่ว่าการอำเภอเมืองปราจีนบุรีเมืองปี พ.ศ.2451 ได้ถือกำเนิดพร้อมกับการจัดตั้งจังหวัดปราจีนบุรี มีชื่อว่า เมืองปราจีนบุรี ในประวัติศาสตร์ เมืองปราจีนบุรีถือ เป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญต่อการยุทธศาสตร์ และมีหลักฐานปรากฏว่า ในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เมืองพระยาละแวกได้ยกทัพเข้ามากวาดต้อนครอบครัวไทยไปอยู่เขมรนั้น สมเด็จนเรศวรมหาราช (พระราชโอรสของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ) ได้ทรงยกทัพมาปราบพระยาละแวก และได้ทรงแวะตั้งค่ายทหารที่เมืองปราจีนบุรี ณ บริเวณที่ตั้งศาลนเรศวรในปัจจุบัน

สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) เมืองครั้งดำรงตำแหน่ง สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช) ได้ทรงยกทัพผ่านเมืองปราจีนบุรีไปรบกับเขมรและเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงขึ้นครองราชย์ ได้ส่งหม่อมเจ้าสำอางค์มาเป็นเจ้าเมืองปราจีนบุรี ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่เรียกว่า "เจ้าสำอางค์" ในช่วงนี้ได้มีการขุดทองที่บริเวณอำเภอกบินทร์ (ตำบลบ่อทองในปัจจุบัน)มีการนำทองที่ได้ขุดได้มาทำการถลุงในตัวเมืองปราจีนบุรีสำหรับสถานที่ถลุงทองตั้งอยู่บริเวณเรือนจำจังหวัดปราจีนบุรีในปัจจุบัน สถานที่เก็บอุปกรณ์ถลุงทองตั้งอยู่บริเวณท้ายคลองดักลอบ ส่วนที่พักอาศัยตั้งอยู่บริเวณคลังจังหวัดปราจีนบุรีหลังเก่าซึ่งรื้อถอนไปแล้ว(ตรงข้ามจวนผู้ว่าราชการจังหวัดฯและบ้านพักปลัดจังหวัดฯในปัจจุบัน)หลัง ร.ศ.112(พ.ศ.2436) ไทยเสียเมืองเสียมราช พระตะบอง และศรีโสภณให้แก่ฝรั่งเศสเจ้าพระยาอภัยภูเบศรซึ่งปกครองเมืองพรตะบอง ไม่เลื่อมใสฝรั่งเศส จึงได้อพยพบริวารและทหาร โดยบรรทุกเงิน ทอง และของมีค่าอื่น ๆ มาสร้างบ้านพักอาศัย บริเวณฝั่งตรงข้ามกับวัดแก้วพิจิตร (บริเวณโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร)

อนึ่ง ได้มีผู้ค้นหาประวัติการจัดตั้งอำเภอเมืองปราจีนบุรี จากเอกสารทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีจากหลายหน่วยงานมาแล้ว มิได้ปรากฏแจ้งว่า อำเภอเมืองปราจีนบุรีได้จัดตั้งขึ้นในสมัยใดจาการสอบถามราษฎรหลายคนที่มีภูมลำเนาอยู่ในจังหวัดปราจีนบุรีมาแต่กำเนิด พอจะสันนิษฐานได้ว่าอำเภอเมืองปราจีนบุรี ได้จัดตั้งขึ้นในสมัยพระยาอภัยภูเบศร และต่อมาได้ยกฐานะท้องที่ขึ้นเป็นอำเภอเมืองปราจีนบุรี

---

5 วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดปราจีนบุรี(ม.ป.ท. ,2542),73.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำเนิด พอจะสันนิษฐานได้ว่าอำเภอเมืองปราจีนบุรี ได้จัดตั้งขึ้นในสมัยพระยาอภัยภูเบศร และต่อมาได้ยกฐานะท้องที่ขึ้นเป็นอำเภอเมืองปราจีนบุรี

3.3.1.2 สภาพพื้นที่ของอำเภอเมืองปราจีนบุรี

อำเภอเมืองปราจีนบุรี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางสายรังสิต — องครักษ์ — ปราจีนบุรี ประมาณ 130 กิโลเมตร เส้นทางสายมีนบุรี — ฉะเชิงเทรา — ปราจีนบุรี ประมาณ138 กิโลเมตร และเส้นทางสายรถไฟตะวันออก ประมาณ 122 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 456.391 ตารางกิโลเมตร โดยแยกเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของราษฎร ประมาณร้อยละ 70.43 พื้นที่ป่าเขา ประมาณร้อยละ 15.88 พื้นที่แหล่งน้ำตามธรรมชาติและพื้นที่อื่นๆ ประมาณร้อยละ 13.69 โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายกและอำเภอปากช่องจังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอประจันตคาม และอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

3.3.1.3 ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอเมืองปราจีนบุรี

ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำปราจีนบุรี บริเวณที่ราบค่อนข้างสูงตอนกลางของอำเภอเมือง ซึ่งจะมีลำคลองระบายน้ำจากที่ราบสูงเชิงเขาไหลลงมาสู่แม่น้ำปราจีนบุรี และบริเวณที่ราบเชิงเขาส่วนเหนือของอำเภอเมือง พื้นที่บริเวณตอนบนและตอนกลางส่วนใหญ่ลักษณะพื้นที่เหมาะสำหรับการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นเป็นพืชเศรษฐกิจของอำเภอเมือง ได้แก่ ทุเรียน เงาะ กระท้อน ขนุน และไผ่ เป็นต้น ส่วนพื้นที่ทางตอนล่างและตะวันออกของอำเภอ เหมาะแก่การทำนา บริเวณนี้จะประสบปัญหาดินเปรี้ยว ทำให้ได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

3.3.1.4 ลักษณะประชากร

อำเภอเมืองปราจีนบุรี มีประชากรมากเป็นอันดับ 2 รองจากอำเภอกบินทร์บุรี ในปี พ.ศ. 2546 อำเภอเมืองมีประชากร 112,926 คน แบ่งการปกครองเป็น 12 ตำบล 3 เทศบาล ประชากรร้อยละ 22.47 พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล(เขตเมือง) และร้อยละ 71.01 กระจายตัวอยู่นอกเขตเทศบาล (ใน 12 ตำบล) ประชากรที่พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 25,377 คน/ตารางกิโลเมตร ประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ 2,103 คน ซึ่งมีความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 1,051.50 คน/ตารางกิโลเมตร และประชากรในเขตเทศบาลโคกมะกอก 2,010 คน ซึ่งมีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 133.55 คน/ตารางกิโลเมตร

สำหรับในพื้นที่นอกเขตเทศบาลทั้ง 12 ตำบล มีจำนวน 86,549 คน ซึ่งมีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 205.15 คน/ตารางกิโลเมตร

3.3.1.5 การคาดการณ์ประชากรในอนาคต

อำเภอเมืองปราจีนบุรี เมื่อพิจารณาอัตราการขายตัวของประชากรย้อนหลังตั้งแต่ปี 2537 — 2546 เป็นเวลา 10 ปี อำเภอเมืองปราจีนบุรี มีแนวโน้มในการเลี่ยนแปลงของประชากร ที่เพิ่มขึ้นในอัตราต่ำ(อัตราการขยายตัวต่อปีร้อยละ 0.35)

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของประชากรในเขตเมืองและชนบทในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรในเขตชนบทมีการเปลี่ยนแปลงประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงซึ่งค่อนข้างต่ำ เนื่องมาจากการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลทำให้ประชากรในชนบทลดลง อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน (ปี 2544 — 2546) ประชากรชนบทมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประชากรเพิ่มขึ้นค่อนข้างคงที่ในอัตราที่ต่ำ (อัตรา-การขยายตัวต่อปีร้อยละ 0.47) ส่วนประชากรในเขตเมืองถึงแม้ว่าในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาจะมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประชากรเพิ่มขึ้น แต่หากพิจารณาในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงไม่มากนัก (อัตราการขยายตัวต่อปีร้อยละ -0.05) และเมื่อเปรียบเทียบประชากรในเขตเมืองและชนบทในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงที่มีการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลแล้ว จะเห็นได้ว่าประชากรในเขตชนบทมีอัตราการขยายตัวต่อปีเพิ่มขึ้นสูงกว่าเขตเมือง ในการคาดการณ์ประมาณประชากรในอนาคต ควรใช้อัตราการขยายตัวต่อปีที่เป็นปกติ คือมีอัตราการเพิ่มหรือลดไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ที่มีอัตราการขยายตัวต่อปีสูงย่อมหมายถึงพื้นที่นั้นมีศักยภาพหรือบทบาทพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งต่อการขยายตัว ทำให้ประชากรต้องการเข้ามาอยู่ในพื้นที่มากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากพื้นที่ที่มีการขยายตัวลดลงย่อมหมายถึงพื้นที่มีข้อจำกัดต่อการขยายตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนและอัตราขยายตัวของประชากรจังหวัดปราจีนบุรี เป็นรายอำเภอและเทศบาล ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 –2546[6]

เขตการปกครอง	จำนวนประชากร ปี พ.ศ.										อัตราการขยายตัวต่อปี (%)		
	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2537-2543	2544-2546	2537-2546
จังหวัดปราจีนบุรี	421,822	426,639	432,251	445,956	441,343	441,159	444,190	448,476	452,822	453,950	0.86	0.61	0.82
1. เขตเมือง	26,294	26,291	26,309	26,291	27,141	26,418	25,959	64,800	65,444	65,098	-0.21	0.23	10.07
2. เขตชนบท	395,528	400,348	405,942	419,665	414,202	414,741	418,231	383,676	387,378	388,852	0.93	0.67	-0.19
อำเภอเมืองปราจีนบุรี	109,441	110,161	111,481	112,388	113,439	111,389	111,652	112,125	112,707	112,926	0.33	0.36	0.35
1. เขตเมือง	21,515	21,642	21,672	21,632	22,490	21,783	21,388	25,402	25,473	25,377	-0.10	-0.05	1.83
1.1เทศบาลเมืองปราจีนบุรี	21,515	21,642	21,672	21,632	22,490	21,783	21,388	21,260	21,347	21,264	-0.10	0.01	-0.13
1.2เทศบาลตำบลบ้านนาปรือ	3,193	2,856	2,870	-	-	-	-	2,143	2,103	2,103	-	-0.94	-4.64
1.3เทศบาลตำบลโคกมะกอก	3,922	3,980	3,949	-	-	-	-	1,999	2,023	2,010	-	0.27	-7.43
2. เขตชนบท	87,926	88,519	89,809	90,756	90,949	89,606	90,264	86,723	87,234	87,549	0.44	0.47	-0.05
อำเภอกบินทร์บุรี	119,956	112,129	124,399	125,975	127,318	128,482	129,825	131,210	132,633	133,287	1.32	0.79	1.17
1. เขตเมือง	4,779	4,649	4,637	4,659	4,651	4,635	4,571	11,578	11,765	11,625	-0.74	0.20	9.88
1.1เทศบาลตำบลกบินทร์บุรี	4,779	4,649	4,637	4,659	4,651	4,635	4,571	4,558	4,573	4,525	-0.74	-0.36	-0.61
1.2เทศบาลตำบลเมืองเก่า	8,635	8,702	8,702	-	-	-	-	5,420	5,553	5,465	-	0.33	-5.08
1.3เทศบาลตำบลสระบัว	3,946	3,995	3,995	-	-	-	-	1,591	1,639	1,635	-	1.36	-9.79
2. เขตชนบท	115,177	117,480	119,762	121,136	122,667	123,847	125,254	119,632	120,868	121,662	1.40	0.84	0.61

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตารางที่ 3.1(ต่อ) แสดงจำนวนและอัตราขยายตัวของประชากรจังหวัดปราจีนบุรี เป็นรายอำเภอและเทศบาล ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 –2546[6]

เขตการปกครอง	จำนวนประชากร ปี พ.ศ.										อัตราการขยายตัวต่อปี (%)		
	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2537-2543	2544-2546	2537-2546
อำเภอนาดี	43,255	43,898	44,499	54,176	46,064	46,168	46,496	47,112	47,791	47,810	1.20	0.74	1.11
1. เขตเมือง	-	-	-	-	-	-	-	7,566	7,568	7,555	-	-0.07	-
1.1เทศบาลตำบลนาดี	9,018	9,031	9,031	-	-	-	-	7,566	7,568	7,555	-	-0.07	-1.97
2. เขตชนบท	43,255	43,898	44,499	54,176	46,064	46,168	46,496	39,546	40,151	40,255	1.20	0.89	-0.80
อำเภอบ้านสร้าง	31,264	31,475	31,536	32,045	32,125	31,748	31,737	31,996	32,199	32,028	0.25	0.05	0.27
1. เขตเมือง	-	-	-	-	-	-	-	3,235	3,279	3,213	-	-0.34	-
1.1เทศบาลตำบลบ้านสร้าง	5,010	5,461	5,414	-	-	-	-	3,235	3,279	3,213	-	-0.34	-4.49
2. เขตชนบท	31,264	31,475	31,536	32,045	32,125	31,748	31,737	28,761	28,920	28,815	0.25	0.09	-0.91
อำเภอประจันตคาม	49,417	49,989	50,488	50,870	51,239	51,720	52,055	52,637	53,144	53,219	0.87	0.55	0.82
1. เขตเมือง	-	-	-	-	-	-	-	4,900	4,945	4,949	-	0.50	-
1.1เทศบาลตำบลประจันตคาม	6,011	5,890	6,129	-	-	-	-	4,900	4,945	4,949	-	0.50	-2.16
2. เขตชนบท	49,417	49,989	50,488	50,870	51,239	51,720	52,055	47,737	48,199	48,270	0.87	0.56	-0.26
อำเภอศรีมหาโพธิ	50,559	50,975	51,756	52,458	52,964	53,341	54,073	54,927	55,780	56,107	1.12	1.06	1.16
1. เขตเมือง	-	-	-	-	-	-	-	6,081	6,278	6,292	-	1.71	-
1.1เทศบาลตำบลกรอกสมบูรณ์	5,072	5,072	4,686	-	-	-	-	3,008	3,018	3,002	-	0.23	-6.47
1.2เทศบาลตำบลศรีมหาโพธิ	6,217	6,217	6,172	-	-	-	-	3,073	3,260	3,270	-	3.11	-8.03
2. เขตชนบท	50,559	50,975	51,756	52,458	52,964	53,341	54,073	48,846	49,503	40,815	1.12	0.98	-0.16

ตารางที่ 3.1(ต่อ) แสดงจำนวนและอัตราขยายตัวของประชากรจังหวัดปราจีนบุรี เป็นรายอำเภอและเทศบาล ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 – 2546[6]

เขตการปกครอง	จำนวนประชากร ปี พ.ศ.										อัตราการขยายตัวต่อปี (%)		
	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2537-2543	2544-2546	2537-2546
อำเภอศรีมโหสถ	17,930	18,0.12	18,092	18,224	18,194	18,311	18,352	18,469	18,639	18,573	0.39	0.28	0.39
1. เขตเมือง	-	-	-	-	-	-	-	6,038	6,136	6,087	-	0.40	-
1.1เทศบาลตำบลโคกปีบ	6,639	6,381	6,405	-	-	-	-	6,038	6,136	6,087	-	0.40	-0.96
2. เขตชนบท	17,930	18,012	18,092	18,224	18,194	18,311	18,352	12,431	12,503	12,486	0.39	0.22	-4.02

6 สำนักงานสถิติจังหวัดปราจีนบุรี, "อ้างจากสมุดรายงานจังหวัดปราจีนบุรี "(ม.ป.ท.,2546) , 60.

3.3.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ

3.3.2.1 ขอบเขตและที่ตั้ง

ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ตั้งอยู่ทางด้านตอนกลางของจังหวัดปราจีนบุรี ห่างจากอำเภอเมืองไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 320 (สายอำเภอเมืองปราจีนบุรี แยกนเรศวร) เป็นระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 *สุวรรณศร* แล้วแยกไปตาทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3077 (แยกนเรศวร – อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่) เป็นระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร พื้นที่วางผังครอบคลุมเขตเทศบาลบ้านนาปรือ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย บางส่วนขององค์หารบริหารส่วนตำบลเนินหอม องค์หารบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด และองค์หารบริหารส่วนตำบลบ้านพระ มีพื้นที่ประมาณ 68.97 กิโลเมตร หรือ 43,103.16 ไร่ ซึ่งมีบริเวณครอบคลุมหมู่บ้าน จำนวน 31 หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนหมู่บ้านในเขตพื้นที่วางผัง[7]

พื้นที่วางผัง	ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
เขตเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ			
เขต อบต. โคกไม้ลาย	1	1	บ้านปากเหมือง
จำนวน 6 หมู่บ้าน	2	2	บ้านล่าง
	3	3	บ้านเหนือ
	4	4	บ้านแหลมยาง
	5	6	บ้านดอนยาง
	6	7	บ้านหนองเข้
เขต อบต. เนินหอม	7	1	บ้านนาปรือ
จำนวน 18 หมู่บ้าน	8	2	บ้านนาปรือ
	9	3	บ้านเนินหอม
	10	4	บ้านเนินหอม
	11	5	บ้านเนินบาก
	12	6	บ้านห้วยทราย
	13	7	บ้านหนองเต่า
	14	8	บ้านเนินไฮ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2(ต่อ) แสดงจำนวนหมู่บ้านในเขตพื้นที่วางผัง[7]

พื้นที่วางผัง	ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
	15	9	บ้านหนองงูเหลือม
	16	10	บ้านท่าศาลา
	17	11	บ้านท่าศาลา
	18	13	บ้านธารเลา
	19	14	บ้านเนินสูง
	20	15	บ้านวังน้ำขุ่น
	21	16	บ้านห้วยเกษียร
	22	17	บ้านเนินไม้หอม
	23	18	บ้านหัวบุ่ง
	24	20	
เขต อบต. ไม้เค็ด จำนวน 4 หมู่บ้าน	25	4	บ้านหนองยาง
	26	5	บ้านหนองปรือ
	27	6	บ้านหนองเต่า
	28	7	บ้านหัวนา,บ้านเนินอีแจน
เขต อบต. บ้านพระ จำนวน 3 หมู่บ้าน	29	5	บ้านใหม่
	30	14	บ้านหัวเขา
	31	15	บ้านสามแยกวงเวียน

7 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,2.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.2 ขอบเขตการวางและจัดทำผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ

มีขอบเขต ดังนี้ คือ

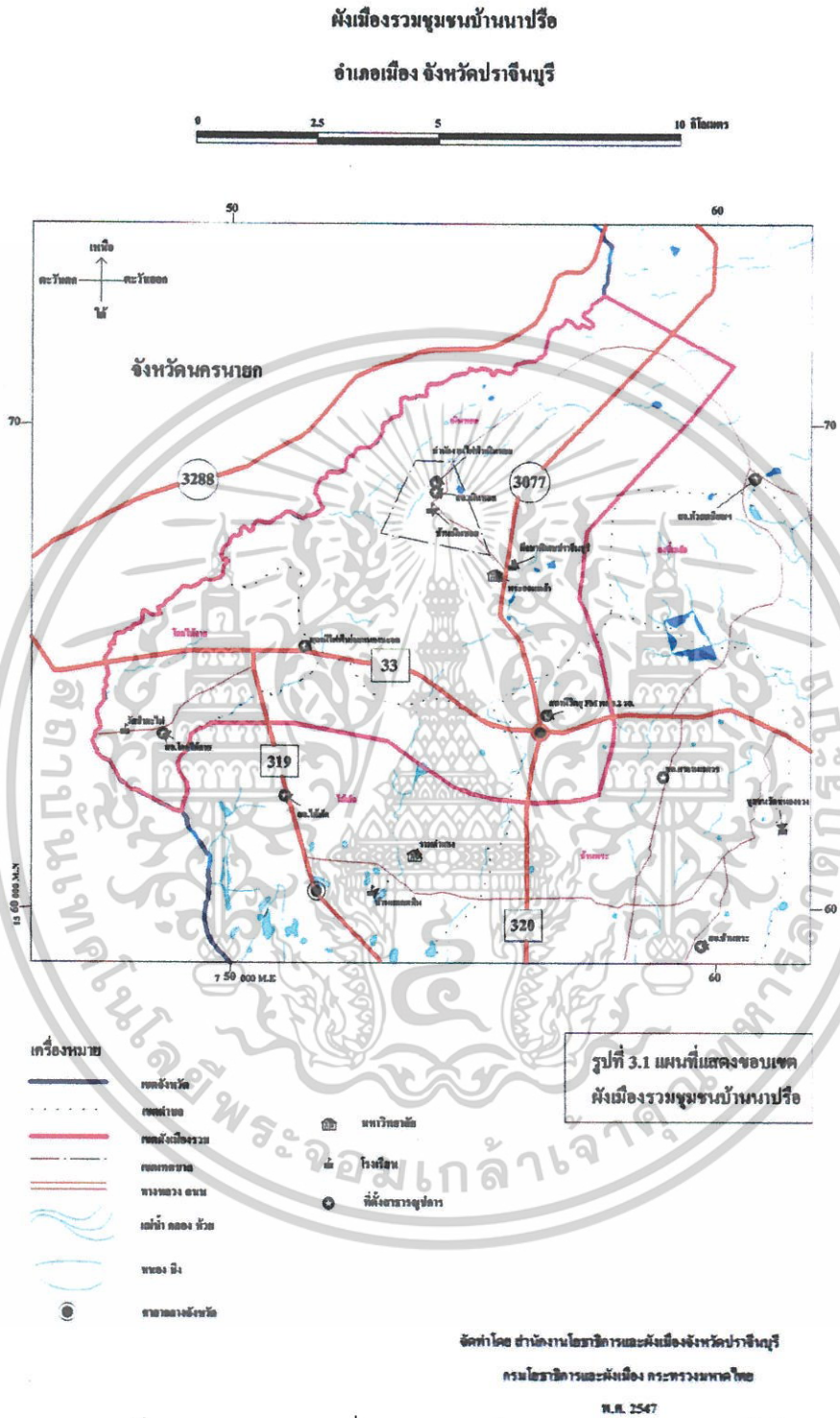
ทิศเหนือ จดแนวกึ่งกลางคลองยาง ซึ่งเป็นแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างจังหวัดนครนายกกับจังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก จะจุดตัดระหว่างคลองยางกับเส้นตั้งฉากระยะ 500 เมตร จากสี่แยกทางเข้าวัดเนินสูงวนาลัย ตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3077 ไปทางทิศตะวันออกและเส้นขนานระยะ 1500 เมตร กับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3077 ไปทางทิศใต้จนบรรจบกับฟากใต้ของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ฟากใต้สุวินทวงศ์

ทิศใต้ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ฟากใต้ ไปทางทิศใต้ จนบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 320 ฟากตะวันออก และเส้นระยะ 1500 เมตร กับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ระยะ 1500 เมตร ไปทางทิศตะวันตก จนบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ฟากตะวันออก

ทิศตะวันตก จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ฟากตะวันตกไปทางทิศเหนือจนบรรจบกับคลองส่งน้ำฝั่งใต้ เลียบคลองส่งน้ำฝั่งใต้ไปทางทิศตะวันตกจนบรรจบกับกึ่งกลางคลองยาง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดนครนายก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.11 แสดงแผนที่ขอบเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[8]

8 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,3.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.3 การแบ่งเขตพื้นที่สำรวจข้อมูล

ในการศึกษาและสำรวจข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ได้แบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นเขตสำรวจย่อย โดยพิจารณาพื้นที่ติดต่อกันที่มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินคล้ายคลึงกันเป็นเขตเดียวกันละยึดเส้นแบ่งเขตสำรวจตามแนวถนน ซอย แม่น้ำ คู และคลองธรรมชาติ ที่ถาวร พื้นที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ มีพื้นที่ประมาณ 68.97 ตารางกิโลเมตร

ในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลได้แบ่งเขตการสำรวจย่อยออกเป็นเขตหรือ Zone ดังนี้

1. Zone A เป็นศูนย์กลางชุมชนเดิมและชุมชนย่านการค้า ประกอบด้วย

Zone A 1 เป็นชุมชนเดิมอยู่ในพื้นที่ครอบคลุมเขตเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ

Zone A 2 เป็นชุมชนนเรศวร (เป็นชุมชนย่านการค้าพาณิชยกรรม) อยู่ในพื้นที่อบต.บ้านพระ และอบต.ไม้เค็ด

Zone A 3 เป็นชุมชนหนองชะอม เป็นชุมชนย่านการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับเมืองอยู่ในพื้นที่อบต.โคกไม้ลาย

2. Zone B เป็นชุมชนถัดออกจาก Zone A มีความหนาแน่นประชากรปานกลางถึงน้อย ภายใน Zone แบ่งเป็นเขตสำรวจย่อยโดยเรียงลำดับหมายเลขย่อยในแผนที่จากซ้ายไปขวาบนลงล่าง ประกอบด้วย

Zone B 1 แบ่งออกเป็น B1 – 1 ถึง B1 – 5

Zone B 2 แบ่งออกเป็น B2 – 1 ถึง B2 – 4

Zone B 3 แบ่งออกเป็น B3 – 1 ถึง B3 – 7

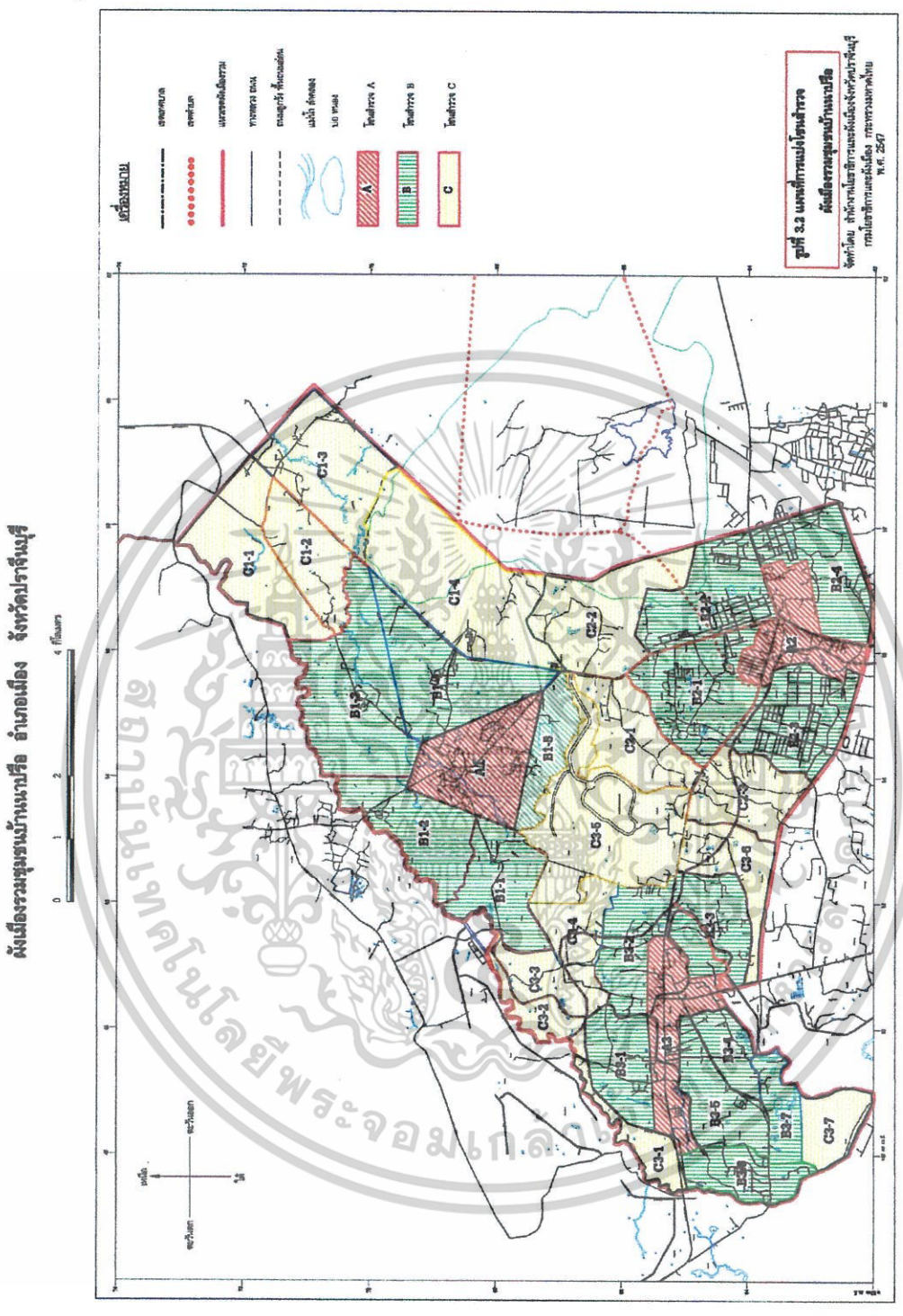
3. Zone C เป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานเบาบาง บริเวณการใช้ที่ดินว่างเปล่าหรือเกษตรกรรมภายใน Zone แบ่งเป็นเขตสำรวจย่อยโดยเรียงลำดับหมายเลขเขตย่อยในแผนที่จากซ้ายไปขวาจากบนลงล่าง ประกอบด้วย

Zone C 1 แบ่งออกเป็น C1 – 1 ถึง C1 – 4

Zone C 2 แบ่งออกเป็น C2 – 1 ถึง C2 – 3

Zone C 3 แบ่งออกเป็น C3 – 1 ถึง C3 – 7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.12 แสดงแผนที่การแบ่งโซนสำรวจผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[9]

9 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,5.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.4 ลักษณะสภาพพื้นที่

พื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ครอบคลุมเขตทศบาลตำบลบ้านนาปรือ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย บางส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินหอม องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ มีพื้นที่ประมาณ 68.97 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 320 (สายอำเภอเมืองปราจีนบุรี — แยกนเรศวร) เป็นระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร พื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือมีเส้นทางคมนาคมและขนส่งสายหลักที่ใช้สัญจรไปมาระหว่างตำบล อำเภอ และจังหวัด ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 320 (สายอำเภอเมืองปราจีนบุรี — แยกนเรศวร) เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างตัวเมืองปราจีนบุรีและพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือเข้าด้วยกัน

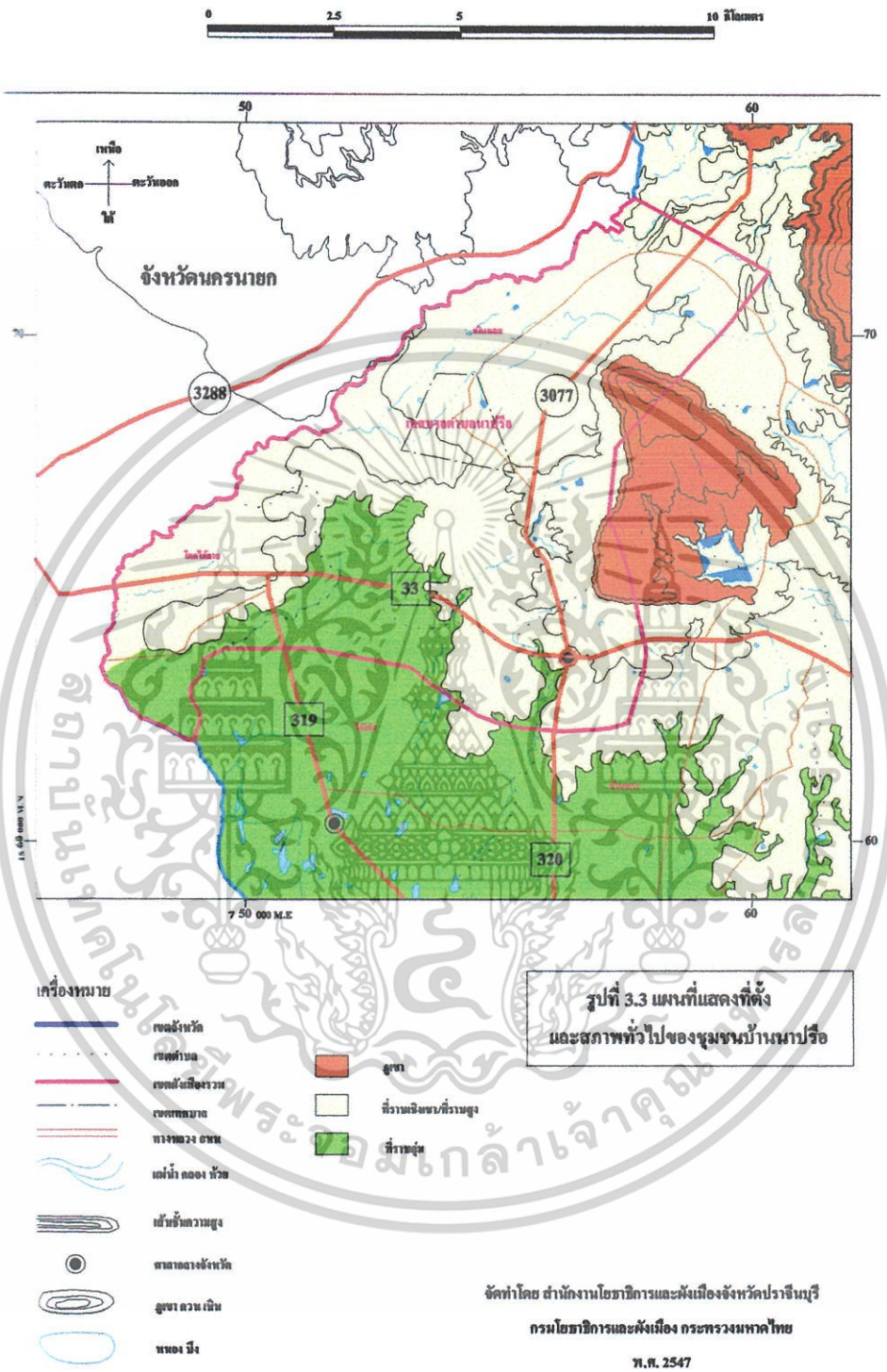
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 (สายสุวรรณศร) คือสายสระบุรี — ปราจีนบุรี โดยเริ่มต้นจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี จนถึงอรัญประเทศ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 เป็นเส้นทางลัดที่เชื่อมระหว่างอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอเมืองปราจีนบุรี และอำเภอเมืองนครนายก

-ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3077 เป็นเส้นทางแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 - อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ — นครราชสีมา

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา/ที่ราบสูงอยู่บริเวณพื้นที่ตอนล่าง พื้นที่ตอนกลาง และพื้นที่ตอนบน รองลงมาเป็นพื้นที่ราบลุ่มจะอยู่บริเวณพื้นที่ตอนล่าง ในเขตตำบลโคกไม้ลาย ตำบลไม้เค็ด และตอนล่างของตำบลเนินหอม และพื้นที่ภูเขาจะอยู่บริเวณทางด้านตะวันออกของพื้นที่ตำบลเนินหอม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.13 แสดงแผนที่ตั้งและสภาพทั่วไปของผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[10]

10 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546), 7.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.5 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

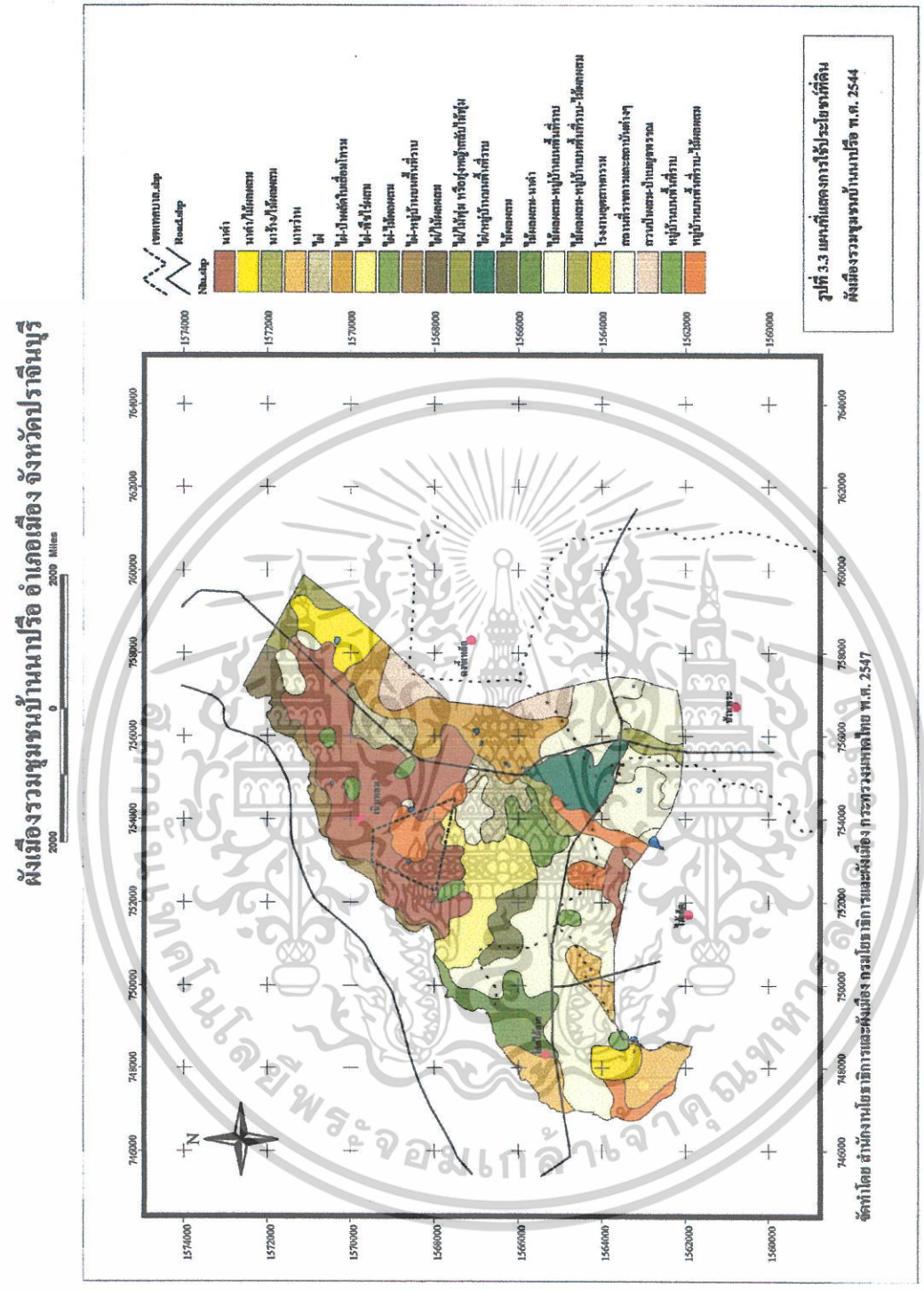
พื้นที่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา ที่ราบสูง รองลงมาเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำและพื้นที่ภูเขา การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ประมาณ 32,286.42 ไร่ หรือร้อยละ 74.90 ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นประเภทชนบทและเกษตรกรรม ส่วนมากจะเป็นพื้นที่นาดำ ปลูกไผ่และไม้ผลผสม รองลงมาประมาณ 3,800.22 ไร่หรือร้อยละ 8.82 เป็นเขตทหาร และประมาณ 2,392.21 และ 1,850.44 ไร่หรือร้อยละ 5.55 และ4.29 เป็นประเภทที่อยู่อาศัยและสถาบันการศึกษาตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม สถาบันศาสนา แม่น้ำ คลอง ห้วย คลองส่งน้ำ หนอง ถนน ซอย สถาบันราชการ สาธารณูปโภค – สาธารณูปการ และอื่น ๆ

ตารางที่ 3.3 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ปี พ.ศ.2547[11]

ลำดับ	ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	สัดส่วน
1	ที่อยู่อาศัย	2,392.21	5.55
2	พาณิชยกรรม	221.13	0.51
3	คลังสินค้า	4.29	0.01
4	อุตสาหกรรม	413.90	0.96
5	สวนสาธารณะ/สนามเด็กเล่น	38.83	0.09
6	อุตสาหกรรมเฉพาะกิจ	4.34	0.01
7	สถาบันการศึกษา	1,850.44	4.29
8	สถาบันศาสนา	382.19	0.89
9	สถาบันราชการ/สาธารณูปโภค-ปการ	62.48	0.14
10	แม่น้ำ,คลอง,ห้วย/คลองแม่น้ำ-หนอง	818.49	1.90
11	ถนน-ซอย	828.22	1.92
12	เขตทหาร	3,800.22	8.82
13	ชนบทและเกษตรกรรม	32,286.42	74.90
	รวม	43,103.16	100.00

11 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,กันยายน 2546- มกราคม 2547

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.14 แสดงแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[12]

12 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,11.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.6 ลักษณะอาคาร

จากการสำรวจแล้วประมาณค่าภาพรวมภายในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ พบว่ามีครัวเรือนทั้งหมด จำนวน 5,536 หลัง แบ่งออกตามสภาพการใช้อาคาร ดังนี้

- อาคารพักอาศัยทั่วไป 4,761 หลัง หรือร้อยละ 86.00 ของอาคารทั้งหมด
- อาคารพาณิชย์ 599 หลัง หรือร้อยละ 10.82 ของอาคารทั้งหมด
- อาคารอุตสาหกรรม 176 หลัง หรือร้อยละ 3.18 ของอาคารทั้งหมด

ถ้าพิจารณาเขตสำรวจ พบว่า อาคารส่วนใหญ่อยู่ใน Zone A ซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนเดิมและอยู่ในชุมชนย่านการค้า ได้แก่ Zone A3,A1 และ A2 มีจำนวนอาคาร 830,690 และ 464 หลัง ตามลำดับ หรือร้อยละ 15.08,12.47 และ 8.39 ของอาคารทั้งหมดตามลำดับ รองลงมาอยู่ใน Zone B ซึ่งเป็นชุมชนถัดออกมาจาก Zone A ได้แก่ Zone B2 – 1 และ Zone B2-6 มีจำนวนอาคาร 433 และ299 หลังตามลำดับหรือร้อยละ 7.83และ 5.40 ของอาคารทั้งหมดตามลำดับ ส่วนในเขตอื่นๆ จะมีอาคารอยู่ระหว่าง 200-5 หลัง หรือร้อยละ 3.62-0.09 ของอาคารทั้งหมด

สำหรับลักษณะอาคารได้แยกพิจารณาดังนี้

ประเภทอาคาร จากอาคารทั้งหมดร้อยละ 91.62 เป็นอาคารเดี่ยว รองลงมาเป็นห้องแถว ตึกแถว ทาวน์เฮาส์ อื่นๆ และบ้านแฝดตามลำดับและไม่มีอาคารชุด

วัสดุก่อสร้าง อาคารส่วนใหญ่ร้อยละ 41.51 ก่อสร้างด้วยคอนกรีต รองลงมาเป็นครึ่งตึกครึ่งไม้ ไม้ วัสดุไม่ถาวร และอื่นๆ ตามลำดับ

จำนวนชั้นอาคาร อาคารส่วนใหญ่ร้อยละ 67.79 เป็นอาคารชั้นเดียว รองลงมาเป็นอาคารสองชั้นและมากกว่า 3 ชั้น ซึ่งมีร้อยละ 32.10 และ 0.11 ของอาคารทั้งหมดตามลำดับ และไม่มีอาคารสามชั้น.

อายุอาคาร อาคารส่วนใหญ่จำนวน 2,156 และ 1,165 หลัง หรือร้อยละ 38.95 และ 21.04 ของอาคารทั้งหมดเป็นอาคารที่ก่อสร้างมามากกว่า 20 ปี และน้อยกว่า 5 ปีตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเป็นอาคารที่เกิดขึ้นดั้งเดิมที่มีมานานกว่า 20 ปี และเป็นอาคารที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ ในช่วงไม่เกิน 5 ปี สำหรับอาคารที่เกิดขึ้นในช่วง 5- 10 ปี 11 - 15 ปี และ 16 — 20 ปี มีร้อยละ 16.51 14.36 และ 9.14 ของอาคารทั้งหมดตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 แสดงจำนวนและชนิดของอาคารในพื้นที่ศึกษา จำนวนตามเขตสำรวจผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[13]

เขตสำรวจ	รวม		พักอาศัย		พาณิชย์		อุตสาหกรรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
A1	690	12.46	630	13.23	46	7.68	14	7.95
A2	464	8.38	325	6.83	122	20.37	17	9.66
A3	834	15.07	596	12.57	185	30.88	53	30.11
B1-1	49	0.89	44	0.92	4	0.67	1	0.57
B1-2	185	3.34	175	3.68	7	1.17	3	1.70
B1-3	196	3.54	180	3.78	9	1.50	7	3.98
B1-4	195	3.52	181	3.80	6	1.00	8	4.55
B1-5	15	0.27	13	0.27	2	0.33	0	0
B2-1	433	7.52	391	8.21	42	7.01	0	0
B2-2	18	0.33	14	0.29	4	0.67	0	0
B2-3	5	0.09	4	0.08	1	0.17	0	0
B2-4	68	1.23	66	1.39	2	0.33	0	0
B3-1	172	3.44	142	2.98	30	5.01	0	0
B3-2	111	2.21	89	1.87	18	3.01	4	2.27
B3-3	106	1.91	97	2.04	5	0.83	4	2.27
B3-4	145	2.62	138	2.90	3	0.50	4	2.27
B3-5	200	3.61	163	3.42	8	1.34	29	16.48
B3-6	299	5.40	271	5.69	24	4.01	4	2.27
B3-7	150	2.71	126	3.65	4	0.67	20	11.36
C1-1	60	1.08	57	1.20	3	0.50	0	0
C1-2	178	3.22	172	3.61	5	0.83	1	0.57
C1-3	129	2.33	114	2.39	15	2.50	0	0
C1-4	53	0.96	52	1.09	1	0.17	0	0
C2-1	43	0.73	39	0.82	4	0.67	0	0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4(ต่อ) แสดงจำนวนและชนิดของอาคารในพื้นที่ศึกษา จำนวนตามเขตสำรวจผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[13]

เขตสำรวจ	รวม		พักอาศัย		พาณิชย์		อุตสาหกรรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
C2-2	57	1.03	49	1.03	8	1.34	0	0
C2-3	92	1.66	84	1.76	6	1.00	2	1.14
C3-1	39	0.70	36	0.76	3	0.50	0	0
C3-2	19	0.34	19	0.04	0	0	0	0
C3-3	108	1.95	105	2.21	3	0.50	1	0.57
C3-4	29	0.52	29	0.61	0	0	0	0
C3-5	200	3.61	173	3.63	26	4.43	1	0.57
C3-6	170	3.07	167	3.51	3	0.50	3	1.70
C3-7	20	0.36	20	0.42	0	0	0	0
รวม	5,536	100.00	4,761	100.00	599	100.00	176	100.00

หมายเหตุ : เนื่องจากผู้ประกอบการบางแห่ง ใช้อาคารประกอบหลายหลังในกิจการหนึ่งแห่ง จึงปรากฏว่า
จากจำนวนอาคารพาณิชย์ 599 หลัง มีผู้ประกอบการ 470 แห่ง
และอาคารประเภทอุตสาหกรรม 176 หลัง มีผู้ประกอบการ 125 แห่ง

13 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,15.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.5 แสดงลักษณะทางกายภาพของอาคาร ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[14]

ลักษณะทางกายภาพ	รวม		ชนิดอาคาร		
	จำนวน	ร้อยละ	พักอาศัย	พาณิชย์	อุตสาหกรรม
1. **จำนวนอาคาร**	5,536		4,761	599	176
2. **ประเภทอาคาร**					
บ้านเดี่ยว	5,072	91.62	4,665	280	127
บ้านแฝด	17	0.31	-	17	0
ทาวน์เฮาส์	46	0.83	38	3	5
ห้องแถว	294	5.31	48	227	10
ตึกแถว	64	1.16	10	39	15
อาคารชุด	-	0.00	-	0	0
อื่นๆ	43	0.78	-	33	10
3. **วัสดุก่อสร้าง**					
ไม้	1,345	24.30	1,298	42	5
ตึก(คอนกรีต)	2,298	41.51	1,866	310	122
ครึ่งตึกครึ่งไม้	1,808	32.66	1,520	244	44
วัสดุไม่ถาวร	48	0.87	48	0	0
อื่นๆ	37	0.67	29	3	5
4. **จำนวนชั้นอาคาร**					
ชั้นเดียว	3,753	67.79	3,164	452	137
สองชั้น	1,777	32.10	1,597	141	39
สามชั้น	-	0.00	-	0	0
มากกว่าสามชั้น	6	0.11	-	0	0
5. **อายุอาคาร**					
น้อยกว่า 5 ปี	1,165	21.04	943	158	64
5 ถึง 10 ปี	914	16.51	769	111	34
11 ถึง 15 ปี	795	14.36	683	97	15
16 ถึง 20 ปี	506	9.14	423	64	19
มากกว่า 20 ปี	2,156	38.95	1,943	169	44

14 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,17.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.7 สภาพของปัญหาน้ำท่วม

จากการสำรวจบริเวณเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ได้สอบถามถึงปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในพื้นที่พบว่า จากอาคารทั้งหมด 5,536 หลัง มีอาคารที่ประสบปัญหาน้ำท่วมเพียงร้อยละ 1.77 ของอาคารทั้งหมดเท่านั้น และเกือบทั้งหมดของอาคารที่ประสบปัญหาน้ำท่วมนี้ ส่วนใหญ่เป็นอาคารพักอาศัยทั่วไป

อาคารที่มีน้ำท่วมขังนี้ ส่วนใหญ่เกิดจากน้ำท่วมขังเฉพาะในช่วงฝนตกเท่านั้น เพราะไม่สามารถระบายน้ำออกได้ทัน และจะท่วมสูงเพียงในระดับไม่เกิน 50 เซนติเมตรเท่านั้น ซึ่งไม่เกิดปัญหาหนักแต่อย่างใดนอกจากสร้างความรำคาญและการสัญจรไปมาไม่สะดวกในช่วงฤดูฝน

ตารางที่ 3.6 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาน้ำท่วม ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[15]

สภาพปัญหา	รวม		ชนิดอาคาร		
	จำนวน	ร้อยละ	พักอาศัย	พานิชยกรรม	อุตสาหกรรม
1. จำนวนอาคารในเขตผังเมืองรวม	5,536	100	4,761	599	176
2. ปัญหาน้ำท่วม					
- เคยน้ำท่วม	98	1.77	87	11	0
- ไม่เคยน้ำท่วม	5,438	98.23	4,674	588	176
3. ถ้าเคยน้ำท่วมมีน้ำท่วมขังใน					
- น้ำท่วมช่วงฝนตก	59	1.07	48	11	0
- น้ำท่วม 2-3 วัน	20	0.36	20	0	0
- น้ำท่วม 1 สัปดาห์	0	0.00	0	0	0
- น้ำท่วม 2-3 สัปดาห์	0	0.00	0	0	0
- น้ำท่วมตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป	19	0.34	19	0	0
4. ระดับน้ำที่เคยท่วม					
- น้อยกว่า 50 เซนติเมตร	79	1.43	68	11	0
- 50-100 เซนติเมตร	19	0.34	19	0	0
- 100-200 เซนติเมตร	0	0.00	0	0	0
- สูงกว่า 2 เมตรขึ้นไป	0	0.00	0	0	0

15 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,18.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.8 ลักษณะประชากร

เขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ มีพื้นที่ 68.97 ตารางกิโลเมตรหรือ 43,103.16 ไร่ **ครอบคลุมเขตเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย บางส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินหอม องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ ประชากรจากการสำรวจในช่วงเดือนกันยายน 2546 – มกราคม 2547 มีจำนวนประชากร 20,076 คน ความหนาแน่นของประชากร** 288.57 คน/ตารางกิโลเมตร

ในการสำรวจได้แบ่งพื้นที่เขตการศึกษาการสำรวจ พบว่าประชากรส่วนใหญ่อยู่ใน Zone A ซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนเดิมและอยู่ในชุมชนย่านการค้า ได้แก่ Zone A3,A1 และ A2 มีจำนวนประชากร 2,635 , 2,586 และ 1,600 คนตามลำดับ หรือร้อยละ 13.13 ,12.88 และ 7.97 ของประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ตามลำดับ มีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 1,225.58 ,983.27 และ 820.51 คน/ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ หรือ 1.96 ,1.57 และ 1.31 คน/ไร่ ตามลำดับ รองลงมาเป็นประชากรที่อยู่ใน Zone B 2-1 ซึ่งเป็นชุมชนถัดออกมาจาก Zone A มีจำนวนประชากร 1,591 คน คิดเป็นสัดส่วน 7.92 ของประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ มีความหนาแน่นของ ประชากรโดยเฉลี่ย 580.66 คน/ตารางกิโลเมตร หรือ 0.93 ไร่ นอกจากนี้เป็นประชากรที่กระจายตัวโดยทั่วไปอยู่ใน Zone ต่าง ๆ

ตารางที่ 3.7 แสดงจำนวนและสัดส่วนของประชากร ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือจำแนกเป็น รายเขตสำรวจ[16]

เขตสำรวจ	ประชากร	สัดส่วนร้อยละ
A1	2,586	12.88
A2	1,600	7.97
A3	2,635	13.13
B1-1	183	0.91
B1-2	751	3.74
B1-3	786	3.92
B1-4	764	3.81
B1-5	57	0.28
B2-1	1,591	7.92
B2-2	42	0.21
B2-3	12	0.06

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.7(ต่อ) แสดงจำนวนและสัดส่วนของประชากร ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือจำแนกเป็น รายเขตสำรวจ[16]

เขตสำรวจ	ประชากร	สัดส่วนร้อยละ
B2-4	256	1.28
B3-1	648	3.32
B3-2	423	2.11
B3-3	407	2.03
B3-4	558	2.78
B3-5	677	3.37
B3-6	970	4.83
B3-7	560	2.79
C1-1	247	1.23
C1-2	671	3.34
C1-3	441	2.2
C1-4	156	0.78
C2-1	527	2.63
C2-2	175	0.87
C2-3	328	1.63
C3-1	84	0.42
C3-2	76	0.38
C3-3	439	2.19
C3-4	106	0.53
C3-5	664	3.31
C3-6	606	3.02
C3-7	20	0.25
รวม	20,076	100

16 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,20.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.8 แสดงความหนาแน่นของประชากรรายเขตสำรวจผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[17]

เขตสำรวจ	ประชากร	พื้นที่		ความหนาแน่น	
	(คน)	(ตร.กม.)	(ไร่)	คน/ตร.กม.	คน/ไร่
A1	2,586	2.63	1,644.99	983.27	1.57
A2	1,600	1.95	1,219.30	820.51	1.31
A3	2,635	2.15	1,342.87	1,225.58	1.96
B1-1	183	2.03	1,265.90	90.15	0.14
B1-2	751	2.24	1,399.82	335.27	0.54
B1-3	786	3.91	2,445.92	201.02	0.32
B1-4	764	3.09	1,929.95	247.25	0.40
B1-5	57	1.17	734.11	48.72	0.08
B2-1	1,591	2.74	1,713.34	580.66	0.93
B2-2	42	2.52	1,574.66	16.67	0.03
B2-3	12	2.4	1,498.46	5.00	0.01
B2-4	256	2.21	1,383.46	115.84	0.19
B3-1	648	1.61	1,003.65	402.48	0.65
B3-2	423	1.71	1,066.77	247.37	0.40
B3-3	407	1.9	1,184.52	214.21	0.34
B3-4	558	0.86	539.56	648.84	1.03
B3-5	677	1.62	1,013.65	417.90	0.67
B3-6	970	1.31	821.78	740.46	1.18
B3-7	560	0.9	562.22	622.22	1.00
C1-1	247	2.76	1,724.71	89.49	0.14
C1-2	671	1.78	1,114.02	376.97	0.61
C1-3	441	2.97	1,859.00	148.48	0.24
C1-4	156	4.84	3,022.75	32.23	0.05
C2-1	527	2.03	1,271.13	259.61	16.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.8(ต่อ) แสดงความหนาแน่นของประชากรรายเขตสำรวจผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[17]

เขตสำรวจ	ประชากร (คน)	พื้นที่		ความหนาแน่น	
		(ตร.กม.)	(ไร่)	คน/ตร.กม.	คน/ไร่
C2-2	175	2.95	1,843.01	59.32	0.09
C2-3	328	1.81	1,131.46	181.22	0.29
C3-1	84	0.79	494.21	106.33	0.17
C3-2	76	0.75	466.22	101.33	0.16
C3-3	439	1.2	750.75	365.83	0.58
C3-4	106	1.12	699.07	94.64	0.15
C3-5	664	4.49	2,806.21	147.88	0.24
C3-6	606	1.49	928.43	406.71	0.65
C3-7	20	1.04	647.26	48.08	0.08
รวม	20,076	68.97	43,103.16	291.08	0.47

3.3.2.9 โครงสร้างประชากร

จากการสำรวจในช่วงเดือนกันยายน 2546 – มกราคม 2547 เขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ มีจำนวนประชากร 20,076 คน ความหนาแน่นของประชากร 288.57 คน/ตารางกิโลเมตร หรือ 0.46 คน/ไร่ โดยเป็นเพศชาย 9,323 คน เพศหญิง 10,753 คน อัตราส่วนระหว่างเพศ (ชาย : หญิง) เท่ากับ 46.44 ต่อ 53.56 ปรากฏว่าประชากรในช่วงอายุ 40-44ปี มีจำนวนประชากรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.28 ของประชากรในเขตผังเมืองชุมชนบ้านนาปรือ รองลงมาเป็นประชากรในอายุ 70 ปีขึ้นไป 35 – 39 ปี และ 45 – 49 ปี ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 8.73 ,8.14 และ 7.35 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ตามลำดับ

จากโครงสร้างประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ได้ศึกษาอัตราส่วนผู้มีภาระในเขตผังเมือง โดยศึกษาจากจำนวนประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี ซึ่งมีจำนวน 3,751

17 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,22.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คน และประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 3,519 คน/จำนวนประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปีซึ่งมีจำนวน 12,806 คน จะได้อัตราส่วนผู้มีภาระเท่ากับร้อยละ 56.77 ซึ่งหมายถึงประชากรในวัยทำงาน 100 คน ต้องรับภาระเลี้ยงดูเด็กและคนชรา 57 คน

ตารางที่ 3.9 แสดงโครงสร้างอายุและเพศของประชากร ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[18]

หมวดอายุ	จำนวนประชากร			อัตราส่วน		อัตราส่วนระหว่างหมวดอายุ	
	ชาย	หญิง	รวม	เพศ	รวม	ชาย	หญิง
รวมทั้งหมด	9,323	10,753	20,076	86.70	100.00	46.44	53.56
0-4 ปี	554	479	1,033	115.66	5.15	2.76	2.39
5-9 ปี	689	577	1,266	119.41	6.31	3.43	2.87
10-14 ปี	756	696	1,452	108.62	7.23	3.77	3.47
15-19 ปี	584	771	1,355	75.75	6.75	2.91	3.84
20-24 ปี	674	794	1,468	84.89	7.31	3.36	3.95
25-29 ปี	592	651	1,243	90.94	6.19	2.95	3.24
30-34 ปี	629	831	1,460	75.69	7.27	3.13	4.14
35-39 ปี	750	884	1,634	84.84	8.14	3.74	4.40
40-44 ปี	1,003	861	1,864	116.49	9.28	5.00	4.29
45-49 ปี	659	816	1,475	80.76	7.35	3.28	4.06
50-54 ปี	524	734	1,258	71.39	6.27	2.61	3.66
55-59 ปี	472	577	1,049	81.80	5.23	2.35	2.87
60-64 ปี	374	592	966	63.18	4.81	1.86	2.95
65-69 ปี	374	427	801	87.59	3.99	1.86	2.13
70 ปีขึ้นไป	689	1,063	1,752	64.82	8.73	3.43	5.29

อายุ 0-14 ปี	3,751		
อายุ 15-59 ปี	12,806	อัตราส่วนการเป็นภาระ	
อายุ 60 ปีขึ้นไป	3,519	เท่ากับ	56.77

18 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,23.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.10 อาชีพ การศึกษาและรายได้เฉลี่ยของผู้มีงานทำ

จากจำนวนผู้ที่มีงานทำจำนวน 12,815 คน ได้จำแนกออกตามหมวดอาชีพและระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีงานทำส่วนใหญ่ จำนวน 4,680 คน หรือร้อยละ 36.52 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรและการประมง และผู้ใช้แรงงานในอาชีพนี้ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา อาชีพรองลงมา ได้แก่ อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการหรือเป็นผู้ใช้แรงงาน (รับจ้าง) ด้านการเกษตร ประมง ทำเหมืองแร่ การก่อสร้าง การผลิต และการขนส่ง มีจำนวน 4,498 คน หรือร้อยละ35.10 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด อาชีพพนักงานบริการ/ขายสินค้าในร้านและตลาด มีจำนวน 1,164 คน หรือร้อยละ 9.08 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด และเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ รวมทั้งรับราชการ มีจำนวน 800 คน หรือร้อยละ 6.24 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ยกเว้นผู้ประกอบวิชาชีพ ด้านต่าง ๆ รวมทั้งรับราชการส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาหรือสูงกว่าและมัธยมศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 3.10 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามสถานภาพ ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[19]

กลุ่มประชากร	เขตผังเมืองรวม	
	จำนวน	สัดส่วนร้อยละ
ประชากรรวม	20,076	100.00
1. ประชากรวัยแรงงาน	16,325	80.12
1.1 ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน	13,704	67.26
- ผู้ที่มีงานทำ	12,815	62.89
- ผู้ที่กำลังหางานทำ	889	4.36
1.2 ผู้ที่ไม่อยู่ในวัยทำงาน	2,621	12.87
2. ประชากรนอกวัยแรงงาน	3,750	19.88

19 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,25.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.11 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้มีงานทำจำแนกตามหมวดอาชีพในผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[20]

หมวดอาชีพ	จำนวนคนทำงาน	รายได้เฉลี่ยคน/เดือน(บาท)
1. ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้จัดการ	36	7,000
2. ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ	800	12,402.77
3. ช่างเทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	437	7,035.71
4. เสมียน	424	6,503.43
5. พนักงานบริการ / ขายสินค้าในร้านและตลาด	1,164	7,216.49
6. ผู้ปฏิบัติงานด้านเกษตรและประมง	4,680	2,626.68
7. ผู้ปฏิบัติงานด้านฝีมือและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง	206	12,335.00
8. ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรและปฏิบัติงานด้านการประกอบ	364	4,473.08
เครื่องจักร	4,498	2,784.32
9. อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ	206	11,088.24
10. กองกำลังทหาร (สามเหล่าทัพ)		
รวม	12,815	62,378.35

3.3.2.11 ประชากรในอนาคต

ในพื้นที่วางผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ พบว่า การเปลี่ยนแปลงของประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านนาปรือในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงของประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงไม่มากนัก (อัตราการขยายตัวร้อยละ -0.94) ส่วนประชากรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 4 แห่ง มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประชากรเพิ่มขึ้นค่อนข้างคงที่ในอัตราที่ต่ำ และเพิ่มขึ้นในอัตราที่ใกล้เคียงกัน คือ อัตราการขยายตัวต่อปีตั้งแต่ร้อยละ 0.30 – 0.84

20 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,26.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.12 แสดงจำนวนและอัตราขยายตัวของประชากรจังหวัดปราจีนบุรี เป็นรายอำเภอ เทศบาลและตำบลในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือพ.ศ.2532-2546[21]

เขตการปกครอง	จำนวนประชากรปี พ.ศ.										อัตราการขยายตัวต่อปี (%)		
	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2537-2543	2544-2546	2537-2546
จังหวัดปราจีนบุรี	421,822	426,639	432,251	445,956	441,343	441,159	444,190	448,476	452,822	453,950	0.86	0.16	0.82
1. เขตเมือง	26,294	26,291	26,309	26,291	27,141	26,418	25,959	64,800	65,444	65,098	-0.21	0.23	10.07
2. เขตชนบท	395,528	400,348	405,942	419,665	414,202	414,741	418,231	383,676	387,378	388,852	0.93	0.67	-0.19
อำเภอเมืองปราจีนบุรี	109,441	110,161	111,481	112,388	113,439	111,389	111,652	112,125	112,707	112,926	0.33	0.36	0.35
1. เขตเมือง	21,515	21,642	21,672	21,632	22,490	21,783	21,388	25,402	25,473	25,377	-0.10	-0.05	1.83
เทศบาลตำบลบ้านนาปรือ	3,193	2,856	2,870	-	-	-	-	2,143	2,103	2,103	-	-0.94	4.64
2. เขตชนบท	87,926	88,519	89,809	90,756	90,949	89,606	90,264	86,723	87,234	87,549	0.44	0.47	-0.05
เขตตำบลในพื้นที่วางผัง													
อบต.บ้านพระ	14,566	14,491	14,697	14,990	15,014	15,274	15,114				0.62		
อบต.โคกไม้ลาย	3,746	3,791	3,809	3,860	3,837	3 840	3,816				0.31		
อบต.ไม้เค็ด	10,711	10,716	10,853	11,097	11,028	11,088	11,266				0.84		
อบต.เนินหอม	8,722	8,727	8,788	8,810	8,817	8,867	8,880				0.30		

21 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมือง รวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,27.

3.3.2.12 การคาดประมาณประชากรในอนาคต

การคาดประมาณประชากรในอนาคตในเขตพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ จะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรรวมในเขตเทศบาลและทั้ง 4 องค์การบริหารส่วนตำบล นั้นในปี พ.ศ. 2545 มีจำนวน 22,706 คน ซึ่งเกิดจากการรวมประชากรทั้งหมู่บ้านที่อยู่ในเขตผังเมืองรวม แต่ตามความเป็นจริงแล้วขอบเขตวางผังเมืองรวมไม่ได้ครบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้าน ซึ่งบางหมู่จะครอบคลุมเพียงบางส่วนเท่านั้นทำให้พบว่าข้อมูลประชากรที่ได้จากการสำรวจพื้นที่วางผังเมืองรวมในช่วงเดือนกันยายน 2546 – มกราคม 2547 ซึ่งมีจำนวน 20,076 น้อยกว่าจำนวนประชากรซึ่งเกิดจากการรวมประชากรทั้งหมู่บ้านที่มีพื้นที่อยู่ในเขตวางผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ฉะนั้นประชากรที่ได้จากการสำรวจพื้นที่วางผังเมืองรวมในช่วงเดือนกันยายน 2546 – มกราคม 2547 จึงเป็นข้อมูลที่มีค่าใกล้เคียงกับความเป็นจริง และใช้จำนวนประชากรที่ได้จากการสำรวจมาเป็นมาตรฐานสำหรับการคาดการประมาณประชากรในอนาคตในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือตามอัตราการขยายตัว 0.44 % และใช้จำนวนประชากรจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 20,076 คน มาเป็นปีฐานสำหรับการคาดประมาณประชากรในอนาคตในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ พบว่าในอีก 20 ปี ข้างหน้า หรือ ในปี พ.ศ.2566 ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ จะมีประชากรประมาณ 21,923

ตารางที่ 3.13 แสดงการคาดประมาณประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[22]

ปี พ.ศ.	ประชากร	
	ใช้อัตราการขยายตัว 0.44 %	ใช้อัตราการขยายตัว 0.47 %
2546	20,076	20,076
2551	20,523	20,553
2556	20,979	21,042
2561	21,446	21,542
2566	21,923	22,055

22 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,29.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.13 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านนาปรือและเขตพื้นที่วางผัง เมื่อได้จำแนกการประกอบอาชีพออกตามหมวดอาชีพต่าง ๆ พบว่า ผู้มีงานทำส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการประมง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 36.52 อาชีพลองลงมา ได้แก่ อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการหรือเป็นผู้ใช้แรงงาน ด้านเกษตร ประมง ทำเหมืองแร่ การก่อสร้าง การผลิต และการขนส่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.10 อาชีพพนักงานบริการ/ขายสินค้าในร้านและตลาด และเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ รวมทั้งรับราชการ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.08 และ 6.24 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด ตามลำดับ

- กิจการค้าและบริการ

การกระจายตัวของสถานประกอบการกิจการค้าและบริการ มีสถานประกอบกิจการค้าและบริการทั้งหมด 470 แห่ง เมื่อพิจารณาถึงการกระจายตัวของสถานประกอบการจะดูได้จากที่ตั้งของสถานประกอบกิจการ พบว่า บริเวณที่มีสถานประกอบกิจการค้าและบริการมากที่สุดอยู่ในเขต A3 และ A2 จำนวน 157 แห่ง และ 97 แห่ง ตามลำดับ หรือร้อยละ 30.88 และ 20.37 ของจำนวนร้านค้าทั้งหมด ซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนเดิมและชุมชนด้านการค้า โดยเขต A3 เป็นชุมชนหนองชะอม เป็นชุมชนย่านการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับเมือง อยู่ในพื้นที่ อบต.โคกไม้ลาย่ี และเขต A2 เป็นชุมชนนเรศวร เป็นชุมชนย่านพาณิชยกรรม อยู่ในพื้นที่ อบต. บ้านพระ และอบต. ไม้เค็ด รองลงมาเป็นบริเวณ A1 ซึ่งเป็นชุมชนเดิมอยู่ในพื้นที่ครอบคลุมเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ มีจำนวน 37 แห่ง หรือร้อยละ 7.68 ของจำนวนร้านค้าทั้งหมด นอกนั้นกระจายตัวอยู่ในบริเวณอื่นๆ

- ลักษณะการค้า

ได้จำแนกออกตามลักษณะหรือวิธีการของการทำการค้า พบว่า ร้านค้าในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ส่วนใหญ่ทำการค้าในลักษณะการค้าปลีก ซึ่งได้แก่ จำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ด ขายของชำ ขายข้าวสาร ผลไม้ ขายขนม จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ เป็นต้น รองลงมาเป็นการทำการค้าในลักษณะการให้บริการ และขายปลีก – บริการ นอกนั้นเป็นการค้าในลักษณะการค้าส่ง

- การขยายตัวของสถานประกอบกิจการค้าและบริการ

ดูได้จากระยะเวลาการดำเนินการของแต่ละสถานประกอบการว่ามีการเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาใด พบว่า ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ มีสถานประกอบกิจการค้าและบริการจำนวน 336 แห่ง หรือ ร้อยละ 71.48 ของจำนวนร้านค้าทั้งหมด ตั้งขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงว่า การขยายตัวของกิจการค้าและบริการ เพื่อให้บริการแก่ชุมชนเกิดขึ้นพร้อมกับการขยายตัวของชุมชมในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา โดยช่วงก่อนหน้านี้มีร้านค้ากระจายอยู่ทั่ว ๆ ไป จำนวนไม่มากนัก

- การจ้างงาน

ในสถานประกอบกิจการค้าและบริการในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือมีการจ้างงานทั้งหมดจำนวน 735 คน เมื่อพิจารณาของสถานภาพของแรงงาน พบว่า แรงงานส่วนใหญ่จำนวน 656 คน หรือร้อยละ 89.25 เป็นแรงงานในครอบครัว เนื่องจากการประกอบการค้าและบริการในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือส่วนใหญ่เป็นประเภทสินค้าเบ็ดเตล็ด และส่วนใหญ่ทำการค้าในลักษณะขายปลีกซึ่งสามารถทำกันได้โดยคนในครอบครัว นอกนั้นเป็นแรงงานที่เป็นลูกจ้างซึ่งมีจำนวน 79 คน หรือร้อยละ 10.75 ของการจ้างงานทั้งหมด เป็นผู้ทำงานประเภท โรงแรม หอพัก ค่ายพัก และสถานที่อยู่อาศัยอื่นๆ พิจารณาอัตราการจ้างงานในสถานประกอบกิจการค้าและบริการในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ พบว่า มีการจ้างงานโดยเฉลี่ยประมาณ 3 คน ต่อสถานประกอบการ 2 แห่ง (แห่งละ 1.5 คน)

ตารางที่ 3.14 แสดงลักษณะการประกอบกิจการค้าและบริการ ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[23]

ลักษณะการค้า	จำนวน สถานประกอบกิจการค้าและบริการ(แห่ง)	สัดส่วน(ร้อยละ)
1. ขายปลีก	395	83.94
2. ขายส่ง	6	1.38
3. ขายบริการ	47	10.09
4. ขายส่ง — ปลีก	0	0
5. ขายส่ง — บริการ	0	0
6. ขายปลีก — บริการ	22	4.59
7. ขายส่ง — ปลีก — บริการ	0	0
รวม	470	100.00

23 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,31.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กิจการอุตสาหกรรม

การกระจายตัวของสถานประกอบการอุตสาหกรรม พบว่า ในเขตพื้นที่วางผังมีสถานประกอบกิจการอุตสาหกรรมทั้งหมด 125 แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ และมีมากที่สุดในเขต A3 , A2 ,B3-5 และ B3-7 จำนวน 40 แห่ง, 22 แห่ง, และ15 แห่งตามลำดับ พบว่าโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จำนวน 76 แห่ง หรือร้อยละ 61.11 เป็นโรงงานขนาดเล็กประเภทผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อม ซึ่งให้บริการแก่ชุมชนในเขตวางผัง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงงานที่เกิดขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา รองลงมาเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทโลหะ และโรงสีข้าว โรงงานทำขนมจีน แปรรูปหน่อไม้ จำนวน 21 แห่ง และ 14 แห่งตามลำดับ หรือร้อยละ 16.67 และ 11.11 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีผลิตแผ่นคอนกรีต/ผลิตอิฐ ผลิตภัณฑ์จากไม้ยาง และผลิตภัณฑ์ยาง และโรงพิมพ์

- พาณิชยกรรม

ในพื้นที่วางผังประกอบด้วย ศูนย์กลางความเจริญของพื้นที่วางผังอยู่ 3 บริเวณ คือ ชุมชนเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ ชุมชนสี่แยกนเรศวร และชุมชนหนองชะอม กิจกรรมการค้า ได้แก่ ร้านจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ด (ขายของชำ) ร้านขายอาหาร และธุรกิจบริการ เช่น ซ่อมรถยนต์ ซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ เป็นต้น และยังพบว่า บริเวณสี่แยกนเรศวร ยังคงมีตลาดนัดช่วงเวลาเย็น ระหว่างเวลาประมาณ 17.00 น. — 20.00 น. จึงทำให้การค้าขายสินค้าอุปโภคและบริโภค ค่อนข้างคึกคักและเป็นบริการให้กับประชาชนในพื้นที่โดยรอบ

ตารางที่ 3.15 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานประกอบการพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[24]

เขตสำรวจ	สถานประกอบการพาณิชยกรรม		สถานประกอบการอุตสาหกรรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
A1	37	7.87	14	9.59
A2	97	20.64	13	8.90
A3	157	33.40	40	27.40
B1-1	1	0.21	1	0.68
B1-2	5	1.06	3	2.05
B1-3	4	0.85	7	4.79
B1-4	3	0.64	8	5.48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.15(ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละสถานประกอบการพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ[24]

เขตสำรวจ	สถานประกอบการพาณิชยกรรม		สถานประกอบการอุตสาหกรรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
B2-1	35	7.39	0	0
B2-2	2	0.43	0	0
B2-3	1	0.21	0	0
B2-4	1	0.21	0	0
B3-1	23	4.89	0	0
B3-2	14	2.87	4	2.74
B3-3	2	0.43	4	2.74
B3-4	1	0.21	4	2.74
B3-5	3	0.64	22	15.07
B3-6	19	4.04	4	2.74
B3-7	4	0.85	15	10.27
C1-1	1	0.21	0	0.00
C1-2	5	1.06	1	0.68
C1-3	12	2.45	0	0
C1-4	1	0.21	0	0
C2-1	2	0.43	0	0
C2-2	6	1.28	0	0
C2-3	5	1.01	2	1.37
C3-1	1	0.21	0	0
C3-2	0	0	0	0
C3-3	2	0.43	1	0.68
C3-4	0	0	0	0
C3-5	22	4.68	1	0.68
C3-6	3	0.64	3	2.05
C3-7	0	0	0	0
รวม	470	100	146	100

24 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,33.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.14 ลักษณะทางสังคม

- สถาบันราชการ

ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ มีสถานที่ราชการส่วนใหญ่ตั้งเป็นเอกเทศและกระจายตัวอยู่สองข้างทางหลวงสายหลัก ได้แก่

1. อบจ.ปราจีนบุรี (โรงซ่อมเครื่องจักรกลและบ้านพักองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี)

2. เทศบาลตำบลบ้านนาปรือ

3. องค์การบริหารส่วนตำบล 2 แห่ง ได้แก่ อบต.เนินหอม และ อบต.โคกไม้ลาย

4. หมวดการทางปราจีนบุรีที่ 2 (บ้านเนินไม้หอม)

5. สถานีไฟฟ้าหนองชะอม

6. สถานีอนามัยจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยเนินหอม และ สถานีอนามัยโคกไม้ลาย

7. ตู้ยามจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ตู้ยามตำรวจเนินหอม ตู้ยามตำรวจสี่แยกนเรศวร และตู้ยามหนองชะออม

8. สถานที่ทหาร จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ กองพันทหารม้าที่ 2 รักษาพระองค์ (ป.พัน - 102) อยู่ในเขตคาบเกี่ยวพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ กองร้อยลาดตระเวนไกลที่ 2 (ร้อย ลว. ไกลที่ 2) อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ กองพันทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ (พล. ร.2.รอ.)อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ กองพันทหารม้าที่ 30 อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ และกองพันทหารม้าที่ 2 รักษาพระองค์ (ม. พัน 2) อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ

9. สถาบันการศึกษาจำนวน 10 แห่ง

- การศึกษา

สถาบันการศึกษาในพื้นที่วางผัง มีสถานศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 10 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 8 แห่ง สถาบันการศึกษาในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือกระจายอยู่ในพื้นที่ผังเมืองรวม จำแนกตามระดับการศึกษาที่เปิดสอน ดังนี้

ระดับก่อนประถมศึกษา – ประถมศึกษา จำนวน 5 แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับก่อนประถมศึกษา – มัธยมศึกษา จำนวน 2 แห่ง

ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง

นอกจากนี้ยังมีสถานศึกษาอีก 2 แห่ง ในพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนศึกษาพิเศษปราจีนบุรี ระดับการศึกษาก่อนประถมศึกษา – มัธยมศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปราจีนบุรี ให้บริการในระดับอุดมศึกษา

- ศาสนา

ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือมีศาสนสถาน จำนวน 22 แห่ง เป็นศาสนสถานในศาสนาพุทธทั้งหมด

- สาธารณสุข

มีสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ 2 แห่ง ได้แก่อนามัย 2 แห่ง คือ สถานีอนามัยเนินหอม และ สถานีอนามัยโคกไม้ลาย มีคลินิกเอกชน 1 แห่ง และร้านขายยา 1 แห่ง สำหรับให้บริการประชาชนในพื้นที่และบริเวณโดยรอบ

3.4 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

3.4.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ตำบลโคกไม้ลาย

3.4.1.1 ประวัติความเป็นมาของตำบลโคกไม้ลาย

ตำบลโคกไม้ลาย ตั้งชื่อมาตามชื่อของบ้านโคกไม้ลาย ม.5 เพราะเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ สืบเนื่องจากที่มีพื้นที่เป็นโคก(เนิน) ไม้ลายลายมากมาย และมีการแยกหมู่บ้านออกไปเป็น 6 หมู่บ้าน ปัจจุบันได้ชื่อว่าตำบล วัดโบสถ์ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โคกไม้ลาย

3.4.1.2 ลักษณะสภาพพื้นที่

ตำบลโคกไม้ลายเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมืองประจีนบุรี และอยู่ในเขตพื้นที่วางผังของผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ โดยตำบลโคกไม้ลายมีพื้นที่ทั้งหมด 14ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,940 ไร่ ประกอบไปด้วยหมู่บ้านทั้งหมด 6 หมู่บ้าน โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลเนินหอม
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบล.ไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบล.ไม้เค็ด, ตำบลเนินหอม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบล.ปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.16 แสดงจำนวนหมู่บ้านและชื่อหมู่บ้านในตำบลโคกไม้ลาย[25]

ตำบลโคกไม้ลาย	ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
เขต อบต. โคกไม้ลาย	1	1	บ้านปากเหมือง
จำนวน 6 หมู่บ้าน	2	2	บ้านล่าง
	3	3	บ้านเหนือ
	4	4	บ้านแหลมยาง
	5	5	บ้านโคกไม้ลาย
	6	6	บ้านดอนยาง
	7	7	บ้านหนองเข้

3.4.1.3 เส้นทางการคมนาคม

การเดินทางเข้าสู่ตำบลมีเส้นทางการเดินทางโดยทางบกซึ่งใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทาง โดยการเดินทางนั้นจะเริ่มจาก 4 แยกวงเวียนนเรศวร โดยถนนสุวรรณสร ถึงสามแยกหนองชะอม ระยะทาง 5 กม. เลี้ยวซ้ายเข้าถนนสายสุวินทวงษ์ ระยะทาง 300 เมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าถนนสายปากพลี- ดอนยาง เข้าสู่ ต.โคกไ ม้ลาย ถนนผ่าน หมู่ที่ 5 ถึง หมู่ที่ 3 และสามารถไปถึงองค์การบริหารส่วนตำบล โคกไม้ลายเป็นระยะทาง 1500 เมตร ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะอยู่บริเวณทางด้านซ้ายมือขาทางเข้าตำบล

3.4.1.4 สภาพพื้นที่และระบบสาธารณูปโภค

ตำบลโคกไม้ลาย มีไฟฟ้า ประปาใช้ทุกหลังคาเรือน ส่วนโทรศัพท์บ้านมีใช้บางครัวเรือน ประชาชนสามารถใช้โทรศัพท์ตู้ได้สะดวกพอประมาณ

3.4.1.5 ประชากรในพื้นที่

ประชากรในพื้นที่ตำบลโคกไม้ลายซึ่งอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด 7 หมู่บ้าน และ 1,434 ครัวเรือน

---

25 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.17 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเพศ ในพื้นที่ อบต.โคกไม้ลาย[26]

หมู่ที่	จำนวนประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
1	222	270	492
2	114	123	232
3	325	312	637
4	262	239	551
5	251	297	543
6	258	306	564
7	431	517	998
รวม	1,913	2,119	4,032

3.4.1.6 สภาพทางเศรษฐกิจ

- อาชีพ

ประชากรของตำบลโคกไม้ลายมีการประกอบอาชีพหลัก คือ

1. การทำเกษตรกรรม
2. อาชีพค้าขาย
3. อาชีพรับจ้าง

- หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย

สถานประกอบการด้านการบริการ

1. โรงแรม จำนวน 2 แห่ง
2. สถานที่จำหน่ายอาหารตาม พ.ร.บ สาธารณสุข พ.ศ. 2535 พื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร จำนวน 3 แห่ง

สถานประกอบการด้านพาณิชยกรรม

1. สถานีบริการน้ำมันและก๊าซ จำนวน 3 แห่ง
2. ร้านค้าทั่วไป จำนวน 85 แห่ง

---

26 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประกอบการด้านอุตสาหกรรม

1. โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง จำนวน 2 แห่ง
2. โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก จำนวน 3 แห่ง

ภาพที่ 3.15 แสดงเส้นทางการคมนาคมและบริเวณที่ตั้งของตำบลโคกไม้ลาย[27]

27 Web Thai Tambon\ อ.เมืองต.ไม้เค็ดเข้อมูลคมนาคม ตำบลตำบลโคกไม้ลายอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี2.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.1.7 การคลังท้องถิ่น

การคลังท้องถิ่นเมื่อพิจารณารายรับของท้องถิ่นในปี พ.ศ.2546 พบว่า มีรายได้ส่วนใหญ่มาจากภาษีอากรซึ่งเป็นภาษีที่รัฐจัดสรรให้เป็นส่วนมาก รองลงมาเป็นรายได้จากเงินอุดหนุนทั่งไป ส่วนรายได้จากประเภทอื่น ๆ มีไม่มากนักซึ่งแต่ละประเภทมีไม่ถึงร้อยละ 5 ของรายได้รวม เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายรับในช่วงปีงบประมาณ 2541-2546 จะเห็นได้ว่าท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างดี เนื่องจากท้องถิ่นมีรายได้ของหมวดเบ็ดเตล็ดเงินอุดหนุนทั่วไป ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าใบอนุญาต ที่จำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นรายได้หลักสำคัญของท้องถิ่น เพื่อนำมาพิจารณาและอำนวยบริการสาธารณะในพื้นที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.18 แสดงจำนวนและสัดส่วนเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.โคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[28]

ประเภทรายรับ	ปี พ.ศ.						สัดส่วนร้อยละ					
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2541	2542	2543	2544	2545	2546
1. ภาษีอากร	1,216,177.44	1,088,915.87	976,227.49	2,006,224.26	2,696,610.61	4,416,114.32	42.62	39.66	35.05	50.62	59.16	68.51
1.1 ภาษีที่เรียกเก็บเอง	344,222.94	301,758.87	342,448.49	380,694.47	550,525.71	598,955.41	12.06	28.67	12.29	9.61	12.08	9.29
1.2 ภาษีที่รัฐจัดสรรให้	871,954.50	787,157.00	633,779.00	1,625,529.79	246,084.90	3,817,158.91	30.56	20.161	22.75	41.01	5.40	59.22
2 ค่าธรรมเนียม,ค่าปรับ ,ค่าใบอนุญาต	259,516.38	553,576.91	635,275.29	744,354.35	263,429.09	289,741.19	9.10	20.16	22.81	18.78	5.78	4.50
3. ทรัพย์สิน	153,295.83	129,437.00	53,401.91	25,535.15	8,909.53	12,294.74	5.37	4.71	1.92	0.64	0.20	0.19
4. สาธารณูปโภค		455.00	545.00					0.02	0.02			
5. เบ็ดเตล็ด	10,200.00	1,500.00	35,700.00	6,000.00	11,250.00	47,850.00	0.36	0.05	1.28	0.15	0.25	0.74
6. เงินอุดหนุน	1,214,200.00	972,300.00	1,084,400.00	1,181,200.00	1,577,585.54	1,679,600.35	42.55	35.41	38.93	29.80	34.61	26.06
6.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	1,214,200.00	972,300.00	1,084,400.00	1,181,200.00	1,577,585.54	1,551,578.00	42.55	35.41	39.93	29.80	34.61	24.07
6.2 อุดหนุนเฉพาะ						128,022.35						1.99
6.3 เงินสะสม												
6.4 เงินกู้												
รวมรายรับ	2,853,389.65	2,745,729.78	2,785,543.69	3,963,313.76	6,445,600.60	6,445,600.60	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

28 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 3.19 แสดงอัตราการเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.โคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[29]

ประเภทรายรับ	อัตราการเพิ่มต่อปี (ร้อยละ)					อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี(%)
	2541-2542	2542-2543	2543-2544	2544-2545	2545-2546	
1. ภาษีอากร	- 10.46	- 10.35	105.51	34.41	63.77	52.62
1.1 ภาษีที่เรียกเก็บเอง	- 12.34	13.48	11.17	44.61	8.80	14.80
1.2 ภาษีที่รัฐจัดสรรให้	- 9.72	- 19.49	156.48	- 84.86	1,451.16	67.55
2. ค่าธรรมเนียม,ค่าปรับ,ค่าใบอนุญาต	113.31	14.76	17.17	- 64.61	9.90	2.33
3. ทรัพย์สิน	- 15.56	- 58.74	- 52.18	- 64.11	38.00	- 18.40
4. สาธารณูปโภค		19.78				
5. เบ็ดเตล็ด	- 85.29	2,280.00	- 83.19	87.50	325.33	73.82
6. เงินอุดหนุน	- 19.92	11.53	8.93	33.56	6.47	7.67
6.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	- 19.92	11.53	8.93	33.56	- 1.65	5.56
6.2 อุดหนุนเฉพาะ						
6.3 เงินสะสม						
6.4 เงินกู้						
รวมอัตราการเพิ่มต่อปี	- 3.77	1.45	42.28	15.00	41.42	25.18

29 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 3.20 จำนวนและสัดส่วนของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.โคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[30]

ประเภทรายรับ	ปี พ.ศ.						สัดส่วนร้อยละ					
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2541	2542	2543	2544	2545	2546
1. รายจ่ายงบกลาง	50,000.00		50,000.00	16,000.00	130,765.00	70,472.00	2.01	0.00	1.54	0.71	4.71	1.94
2. เงินเดือน ค่าจ้างประจำ และจ้างชั่วคราว	500,381.48	564,552.51	582,120.00	589,420.00	511,861.71	639,534.00	20.12	37.65	17.92	25.98	18.42	17.63
3.ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ	423,004.52	484,911.45	512,594.00	695,529.36	1,093,595.74	1,173,106.34	17.01	32.34	15.78	30.65	39.36	32.33
4. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง	1,454,299.00	392,200.00	1,066,839.00	860,304.00	921,379.50	1,653,878.00	58.47	26.15	32.84	37.91	33.16	45.58
5. เงินอื่นๆ และสาธารณูปโภค	59,371.39	57,861.25	1,036,950.01	107,892.29	120,716.48	91,141.04	2.39	3.86	31.92	4.75	4.34	2.51
6. รายจ่ายพิเศษ												
6.1.อุดหนุนเฉพาะกิจ												
6.2 เงินสะสม												
6.3 เงินกู้												
6.4 อื่นๆ												
รวมรายจ่าย	2,487,056.39	1,499,525.21	3,248,503.01	2,269,145.65	2,778,318.43	3,628,131.38	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

30 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 3.21 แสดงอัตราการเพิ่มของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.โคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[31]

ประเภทรายรับ	อัตราการเพิ่มต่อปี (ร้อยละ)					อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี(%)
	2541-2542	2542-2543	2543-2544	2544-2545	2545-2546	
1. รานจ่ายงบกลาง			-68.00	717.28	-46.11	8.19
2. เงินเดือน ค่าจ้างประจำและค่าจ้างชั่วคราว	12.82	3.11	1.25	-13.16	24.94	5.56
3. ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ	14.64	5.71	32.00	57.23	53.89	35.47
4. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง	-73.03	172.01	-19.36	7.10	79.50	2.74
5. เงินอื่นๆและสาธารณูปโภค	-2.54	79.21	4.05	11.89	-24.50	10.70
6. รายจ่ายพิเศษ						
6.1 อุดหนุนเฉพาะกิจ						
6.2 เงินสะสม						
6.3 เงินกู้						
6.4 อื่นๆ						
รวมอัตราการเพิ่มต่อปี	-39.71	54.40	-1.99	22.44	30.59	9.18

31 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

3.4.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอม

3.4.2.1 การศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพของชุมชนหนองชะอม

ชุมชนหนองชะอมเป็นชุมชนหนึ่งที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือซึ่งเป็นชุมชนที่เป็นย่านการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับเมือง อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย โดยมีพื้นที่ 2.15 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,342.87 ไร่

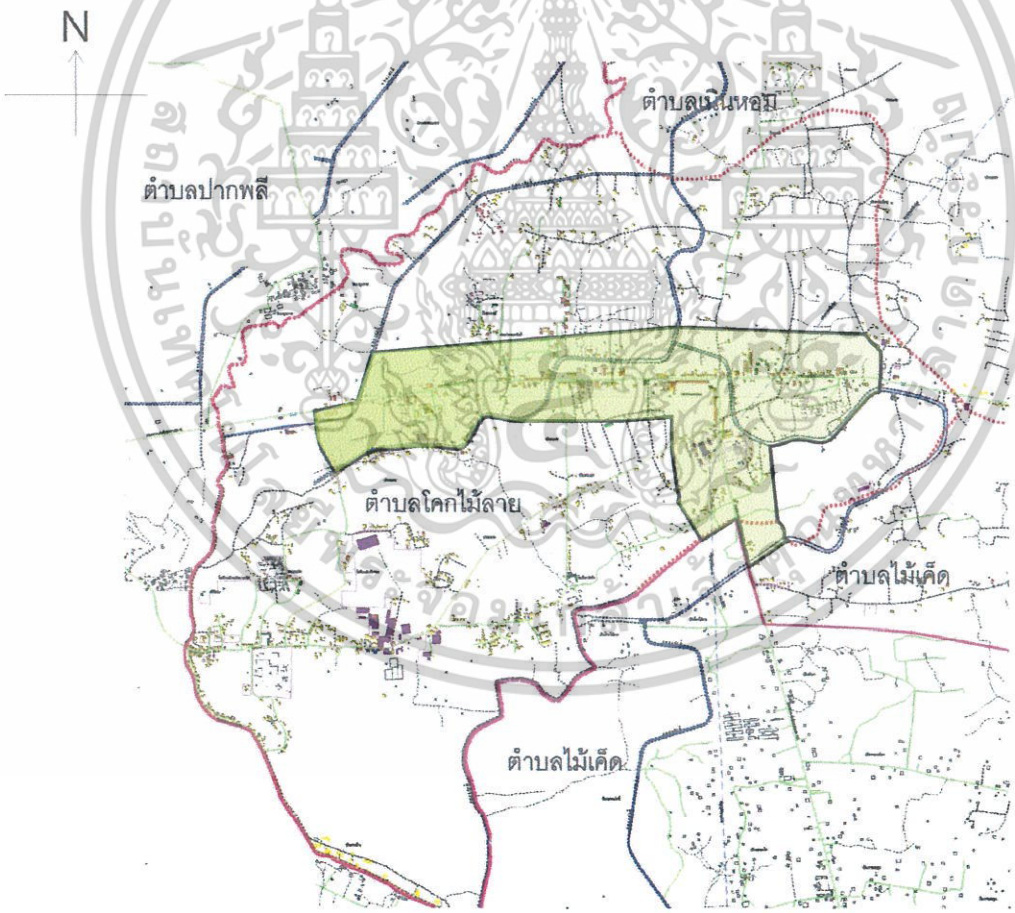
โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับประปากรมทรัพยากรธรณีและพื้นที่ในตำบลโคกไม้ลาย

ทิศใต้ ติดต่อกับคลองส่งน้ำ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับวัดสุคันธารามและพื้นที่ในตำบลโคกไม้ลาย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33

ภาพที่ 3.16 แสดงอาณาเขตโดยรอบของพื้นที่ศึกษา ชุมชนหนองชะอม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะภูมิประเทศของบริเวณชุมชนหนองชะอม สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบเชิงเขาและที่ราบสูง ซึ่งพื้นที่เหมาะสำหรับการปลูกผลไม้ยืนต้น เป็นพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ทุเรียน เงาะ กระท้อน ขนุน และไผ่ เป็นต้น

3.4.2.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนหนองชะอม

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพักอาศัย

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพักอาศัย ในชุมชนหนองชะอมนั้นมีการกระจายตัวอยู่ในพื้นที่โดยรอบชุมชน และมีการพักอาศัยอยู่กันเป็นกลุ่มหมู่บ้านรวมทั้งมีบ้านพักอาศัยอยู่รวมกับพื้นที่ว่าง และพื้นที่สวนของชาวบ้าน

2. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพาณิชยกรรม

มีการประกอบพาณิชยกรรมในอาคารพักอาศัย และมีพื้นที่พาณิชยกรรมตามแนวทางของเส้นทางคมนาคมตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ซึ่งเป็นเส้นทางจาก กรุงเทพฯ — อรัญประเทศ ซึ่งลักษณะการค้ามีกิจกรรมการค้าขายหลายรูปแบบ เช่น ค้าขายอาหาร ค้าขายของชำ สินค้าเบ็ดเตล็ด วัสดุก่อสร้าง และรวมไปถึงแหล่งการค้าขายผลไม้ที่สำคัญบริเวณตลาดหนองชะอม ซึ่งเป็นตลาดผลิตผลทางการเกษตรระดับเมือง

3. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม

เนื่องจากชุมชนหนองชะอมเป็นชุมชนที่มีเส้นทางคมนาคมสายหลักผ่านพื้นที่ จึงทำให้มีสถานประกอบการขนาดเล็กกระจายอยู่ทั้งสองข้างทางและข้างถนนซอยในชุมชนดังกล่าว ส่วนใหญ่อุตสาหกรรมที่มีในชุมชนนั้นเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ ซ่อมรถยนต์ รถเครื่อง เป็นต้น

4. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษา

ภายในเขตพื้นที่ชุมชนหนองชะอมมีสถาบันการศึกษา ที่ให้บริการทางด้านการศึกษาในระดับประถมศึกษา คือ โรงเรียนคชสารมุณี

5. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสถาบันศาสนา

ภายในเขตพื้นที่ชุมชนหนองชะอมมีศาสนสถานในศาสนาพุทธ ภายในชุมชนเพียงแห่งเดียว คือวัดปริเวการาม ซึ่งเป็นศาสนสถานที่สำคัญภายในชุมชน

6. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสถาบันราชการ

ชุมชนหนองชะอมนั้นมีสถาบันราชการอยู่ในพื้นที่นั่นก็คือ สถานีไฟฟ้าหนอง-ชะอม ตู้ยามตำรวจหนองชะอม และที่ทำการกำนันผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งไว้บริการแก่ประชาชนในชุมชนและชุมชนใกล้เคีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่น ๆ

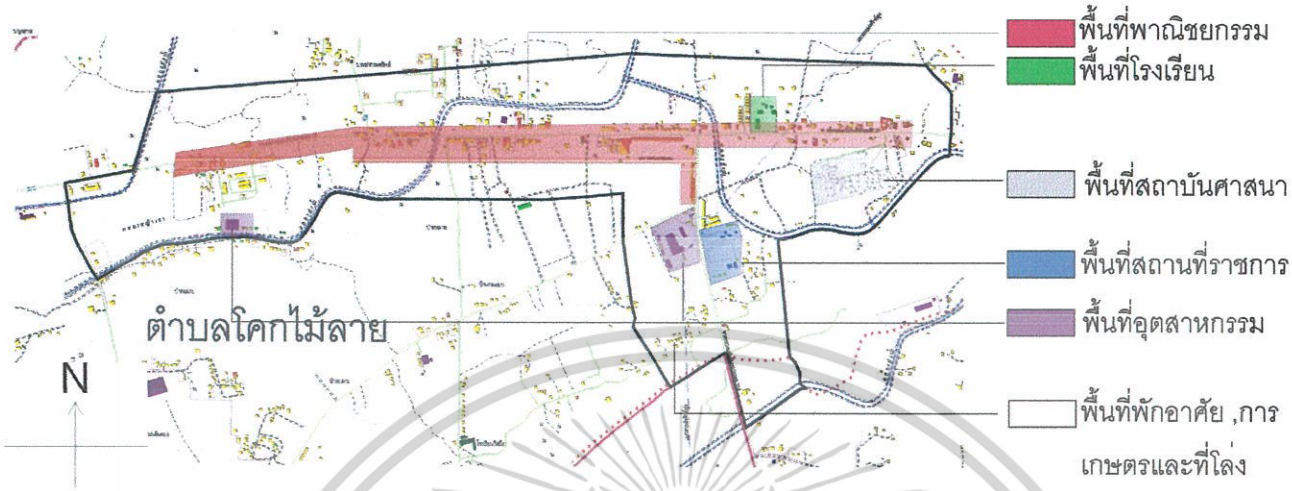
นอกจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นภายในชุมชนยังมีพื้นที่ว่างเป็นจำนวนมาก ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางการเกษตรของคนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 3.22 แสดงประเภทการใช้ที่ดิน ชุมชนหนองชะอม[32]

ลำดับ	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
1	ที่พักอาศัย	596	73.67
2	พาณิชยกรรม	157	19.41
3	อุตสาหกรรม	40	4.94
4	สถาบันการศึกษา	1	0.12
5	สถาบันศาสนา	1	0.12
6	สถานที่ราชการ	6	0.74
7	สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ	8	0.99
	รวม	809	100.00

32 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,41.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.17 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา

ตารางที่ 3.23 แสดงจำนวนพื้นที่และชนิดอาคาร ชุมชนหนองชะอม[33]

ลำดับ	ประเภท	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
1	ที่พักอาศัย	50.47	3.76
2	พาณิชยกรรม	16.53	1.23
3	อุตสาหกรรม	18.72	1.39
4	สถาบันการศึกษา	9.45	0.70
5	สถาบันศาสนา	26.31	1.96
6	สถานที่ราชการ	21.46	1.59
7	สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ	2.88	0.21
8	ถนน/ซอย/แม่น้ำ/คลอง/พื้นที่ว่าง พื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม	1,197.05	89.14
	รวม	1,342.87	100.00

33 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,45.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2.3 ลักษณะอาคารในพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอม

สภาพโดยทั่วไปของชุมชนมีการกระจายตัวอยู่โดยทั่วไปในชุมชนโดยส่วนมากเป็นอาคารที่อยู่อาศัย รองลงมาเป็นอาคารที่ใช้เพื่อพาณิชยกรรมที่มีการขยายตัวขนานตามแนวถนนและเป็นการประกอบพาณิชยกรรมควบคู่กับการเป็นที่อยู่อาศัย

ลักษณะและประเภทของอาคาร ประกอบด้วย

1. อาคารที่ใช้เพื่อการพักอาศัย จะอยู่กระจายโดยทั่วไปรอบ ๆ ชุมชนโดยจะมีบ้านพักอาศัยมากบริเวณริมถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ตามตรอก และซอยต่าง ๆ

2. อาคารที่ใช้เพื่อการพาณิชยกรรม อาคารเพื่อการพาณิชย์จะมีการกระจายตัวอยู่ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 โดยมีทั้งอาคารที่เป็นอาคารพาณิชยกรรมเพียงอย่างเดียวและเป็นทั้งอาคารพาณิชยกรรมกับอาคารพักอาศัยควบคู่กัน โดยมีแหล่งศูนย์รวมใหญ่อยู่ที่ตลาดหนองชะอม ซึ่งเป็นตลาดผลิตผลทางการเกษตรระดับเมืองอยู่ภายในชุมชน

3. อาคารเพื่อการอุตสาหกรรม อาคารเพื่อการอุตสาหกรรมในชุมชนนั้นมีทั้งที่ประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อมภายในครัวเรือน และเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ภายในรูปแบบของโรงงานอุตสาหกรร

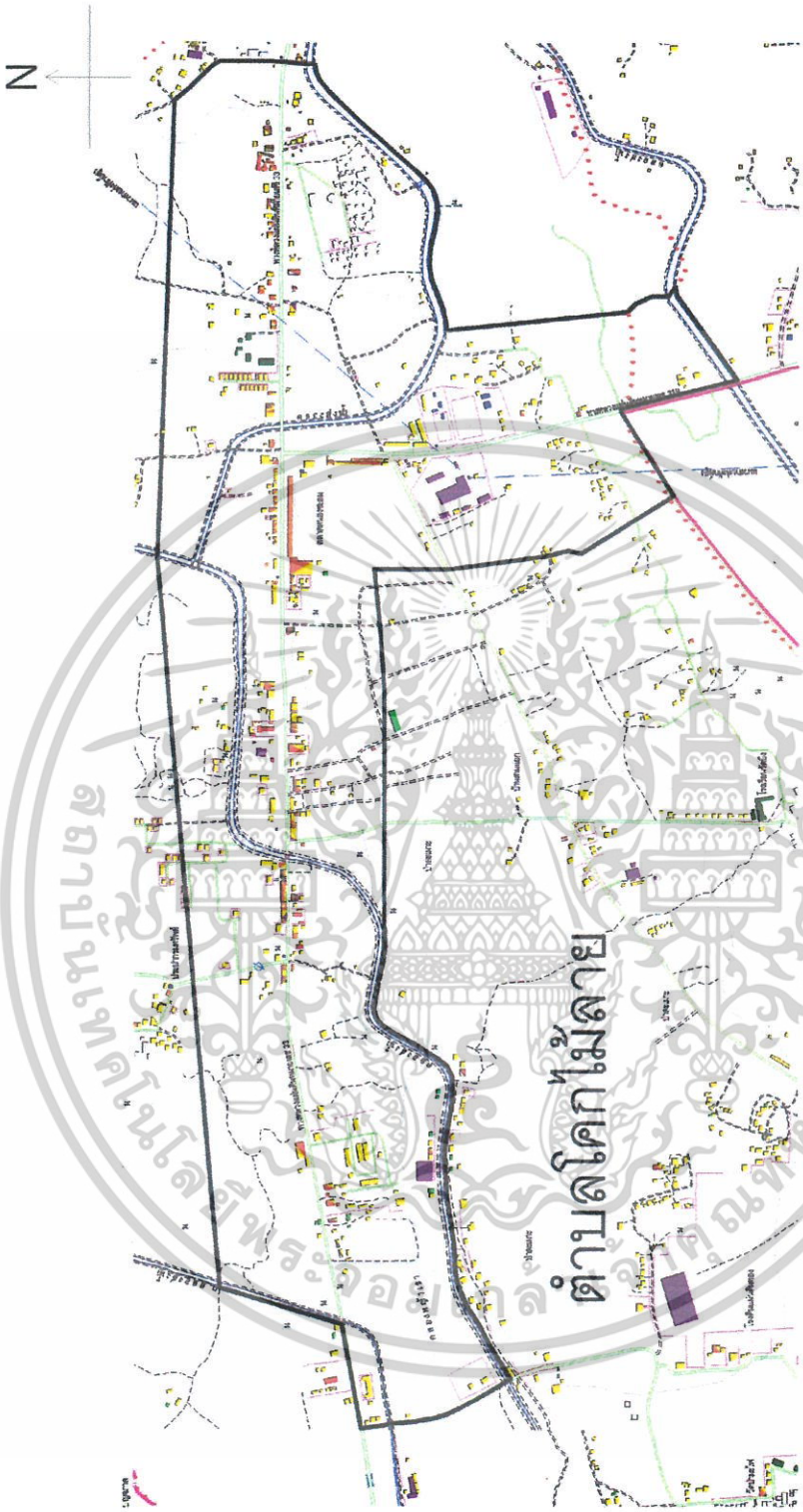
ลักษณะทางกายภาพของอาคาร

1. อาคารที่ใช้เพื่อการพักอาศัย อาคารประเภทนี้มีทั้ง บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ ห้องแถว และตึกแถว ความสูงของอาคารส่วนใหญ่มีความสูงเพียง 1-2 ชั้นเท่านั้น วัสดุที่ใช้เป็นไม้และคอนกรีต วัสดุไม้ถาวรและสร้างด้วยวัสดุอื่น ๆ

2. อาคารที่ใช้เพื่อการพาณิชยกรรม อาคารประเภทนี้นั้นมีทั้งเป็นอาคารพาณิชยกรรมเพียงอย่างเดียว และเป็นอาคารพาณิชยกรรมควบคู่กับเป็นที่พักอาศัย ลักษณะของอาคารจึงมีหลายรูปแบบ คือเป็นลักษณะบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮาส์ ห้องแถว ตึกแถว และประเภทอื่น ๆ ความสูงของอาคารมีทั้ง ชั้นเดียว สองชั้น และมากกว่า 3 ชั้น วัสดุที่ใช้เป็นไม้และคอนกรีต รวมทั้งวัสดุประเภทอื่น ๆ

3. อาคารเพื่อการอุตสาหกรรม อาคารอุตสาหกรรมนั้นมีทั้งอุตสาหกรรมในครัวเรือนและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ลักษณะของอาคารจึงมีทั้ง บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ ห้องแถว ตึกแถว และอื่น ๆ ความสูงของอาคารนั้นมีความสูงเพียง 1-2 ชั้น วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างอาคารมีทั้งไม้และคอนกรีต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.18 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา ชุมชนหนองชะอม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2.4 ระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งภายในชุมชนหนองชะอม

การคมนาคมขนส่งภายในชุมชนหนองชะอมที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่แล้วเดินทางโดยทางบก ไม่ว่าจะเป็นรถประจำทาง รถยนต์ส่วนตัว ส่วนการคมนาคมทางน้ำนั้นไม่เป็นที่นิยมในพื้นที่มากนักเพราะการสร้างบ้านเรือนส่วนใหญ่สร้างตามแนวถนนมากกว่าตามแม่น้ำลำคลอง การเดินทางทางบกนั้นจึงเป็นไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และตามตรอก ซอยต่าง ๆ ซึ่งมีรถประจำทางผ่านพื้นที่ภายในชุมชน ดังนี้

- รถประจำทางที่เดินทางเข้ากรุงเทพฯ คือ สายกรุงเทพฯ-องครักษ์-ปราจีนและสายกรุงเทพฯ-อรัญประเทศ

- รถประจำทางที่ให้บริการระหว่างจังหวัด คือ สายสระบุรี-ปราจีน

- รถประจำทางที่ให้บริการภายในจังหวัด คือ สายหนองชะอม-โรงพยาบาล ซึ่งให้บริการจากจุดเริ่มต้นที่โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรและสุดสายที่ตลาดหนองชะอม

3.4.2.5 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของชุมชนหนองชะอม

- ระบบไฟฟ้า

ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนหนองชะอม ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคซึ่งจ่ายกระแสไฟฟ้าไปภายในชุมชน และมีไฟฟ้าสาธารณะใช้ตามเส้นทางคมนาม

- ระบบประปา

ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนหนองชะอมได้ใช้น้ำจากประปาส่วนภูมิภาคและมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรประกอบด้วยบ่อบาดาลส่วนตัว บ่อบาดาลสาธารณะ และคลองชลประทานส่งน้ำเพื่อให้บริการกับประชาชยในฤดูแล้ง

- การระบายน้ำ

ในเขตพื้นที่ชุมชนหนองชะอมยังไม่มีการบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน น้ำที่ทิ้งจากอาคารบ้านเรือนจะถูกทิ้งลงสู่พื้นดินและแหล่งน้ำโดยตรง

- สภาพปัญหาน้ำท่วม

สภาพปัญหาน้ำท่วมนั้นประสบปัญหาไม่มากนักส่วนใหญ่อาคารที่ประสบปัญหาน้ำท่วมนี้เป็นอาคารพักอาศัยทั่วไปและจะมีน้ำท่วมขังเฉพาะฤดูฝนเท่านั้น เพราะไม่สามารถระบายน้ำออกได้ทัน ปริมาณน้ำที่ท่วมจะสูงเพียงในระดับไม่เกิน 50 เซนติเมตรเท่านั้น

3.4.2.6 การบรรเทาสาธารณภัยภายในชุมชนหนองชะอม

เนื่องจากชุมชนหนองชะอมนั้นอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลายซึ่งเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมืองปราจีนบุรี ด้านการบรรเทาสาธารณภัยของชุมชนนั้นจึงใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริการของเทศบาลเมืองปราจีนบุรี และเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ ซึ่งให้บริการกับพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีอุปกรณ์ในการให้บริการ ดังนี้

เทศบาลเมืองปราจีนบุรี

- รถยนต์ดับเพลิง 5 คัน

เทศบาลบ้านนาปรือ

- รถยนต์ดับเพลิง 2 คัน
- รถบรรทุกน้ำ 1 คัน

3.4.2.7 การจัดเก็บขยะภายในชุมชนหนองชะอม

ชุมชนหนองชะอมได้ใช้บริการการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย ซึ่งมีรถยนต์เก็บขยะจำนวน 1 คัน จัดเก็บขยะในพื้นที่ของตำบล 1 เที่ยว/คัน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลายบริการถังเก็บขยะไว้ตามจุดต่างๆ ในหมู่บ้าน และมีรถจัดเก็บขยะนำไปทิ้งในพื้นที่ หมู่ 7 ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นที่ทิ้งขยะของเทศบาลเมืองปราจีนบุรี การกำจัดขยะใช้วิธีเทกองกับพื้น

3.4.2.8 ราคาที่ดินของชุมชนหนองชะอม

ราคาที่ดินในพื้นที่ศึกษา มีดังนี้

ตารางที่ 3.24 แสดงราคาที่ดินในปี พ.ศ. 2547 – 2550[34]

หน่วยที่	ที่ดินบริเวณ	ราคาประเมินใหม่ 2547 - 2550 (บาท/ตารางวา) ต่ำสุด สูงสุด	หมายเหตุ
1	ถนนสุวินทวงศ์ (319) ระยะ 40 เมตร	1,000 - 2,500	
2	ถนนสุวรรณศร (33) ระยะ 40 เมตร	1,000 - 2,000	
3	ถนน รพช.สายโคกกะจะ - สันทรีย์ ระยะ 40 เมตร	500 - 1,000	
4	ถนน ซอย ทาง ระยะ 40 เมตร	200 - 1,000	
5	นอกเหนือ	75 - 375	

34 สำนักงานที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี, "ตารางสรุปประเมินทุนทรัพย์ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี" (ม.ป.ท.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.3 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ตำบลบ้านพระ

3.4.3.1 ประวัติความเป็นมาของตำบลบ้านพระ

เดิมบริเวณเป็นลักษณะหมู่บ้านที่มีความเจริญรุ่งเรืองมากกว่าหมู่บ้านอื่น และต่อมามีชาวบ้านได้พบพระพุทธรูป จึงได้นำมาสักการบูชา และเป็นที่เคารพนับถือของบุคคลทั่วไป จึงได้เรียกชื่อหมู่บ้านว่า "บ้านพระ" ตำบลบ้านพระมีหมู่บ้านทั้งสิ้นจำนวน 19 หมู่บ้าน

3.4.3.2 ลักษณะสภาพพื้นที่

ตำบลบ้านพระเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมืองประจีนบุรี และอยู่ในเขตพื้นที่วางผังของผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ โดยตำบลบ้านพระเป็นที่ราบเขาจากเหนือลงใต้ สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับเพาะปลูกไม้ผลยืนต้น มีภูเขาชื่อ อีโต้ ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของตำบล ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำสวนผลไม้ เช่น กระท้อน ทุเรียน เงาะ ขนุน มังคุด โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลเนินหอม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลดงพระราม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

3.4.3.3 เส้นทางการคมนาคม

การเดินทางเป็นเส้นทางทางบกโดยรถยนต์โดยการเดินทางจะเริ่มจากศาลหลักเมือง จังหวัดปราจีนบุรี เดินทางตรงไปแล้วเลี้ยวซ้าย ผ่านสี่แยกไฟแดงตรงไปผ่านหน้าค่ายจักรพงษ์เป็นถนนลาดยาง โดยมีแยกขวาจะไปหมู่ที่ 12, 13, 6, 17 และเส้นหลังค่ายจักรพงษ์จะไปหมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 10, 11, 14 อีกเส้นทางหนึ่งเป็นเส้นทางหลักสายปราจีนบุรี - สมา แยกนเรศวร จะผ่านหมู่ที่ 4, 6, 7, 8, 9, 15 และที่ทำการ องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านพระ

3.4.3.4 สภาพพื้นที่และระบบสาธารณูปโภค

ตำบลบ้านพระ มีไฟฟ้า ประปาใช้ทุกหลังคาเรือน ส่วนโทรศัพท์บ้านมีใช้บางครัวเรือน ประชาชนสามารถใช้โทรศัพท์ตู้ได้สะดวกพอประมาณ

3.4.3.5 ประชากรในพื้นที่

ประชากรในพื้นที่ตำบลบ้านพระซึ่งอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด 19 หมู่บ้าน มีจำนวนดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.25 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเพศ ในพื้นที่ อบต.บ้านพระ [35]

หมู่ที่	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
1	105	117	222
2	124	138	262
3	107	118	225
4	333	383	716
5	243	241	484
6	377	422	799
7	628	628	1,256
8	409	436	845
9	275	311	586
10	246	267	513
11	277	256	533
12	268	284	552
13	187	210	397
14	341	373	714
15	3,040	1,701	4,741
16	326	330	656
17	385	383	768
18	320	314	634
19	160	174	334

35 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.19 แสดงเส้นทางการคมนาคมและบริเวณที่ตั้งของตำบลบ้านพระ[36]

3.4.3.6 การคลังท้องถิ่น

การคลังท้องถิ่นเมื่อพิจารณารายรับของท้องถิ่นในปี พ.ศ.2546 พบว่า มีรายได้ส่วนใหญ่มาจากภาษีอากรซึ่งเป็นภาษีที่รัฐจัดสรรให้เป็นส่วนมาก รองลงมาเป็นรายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป ส่วนรายได้จากประเภทอื่นๆ มีไม่มากนักซึ่งแต่ละประเภทมีไม่ถึงร้อยละ 5 ของรายได้รวม เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายรับในช่วงปีงบประมาณ 2541-2546 จะเห็นได้ว่าท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างดี

---

36 Web Thai Tambon\ อ.เมือง ต.บ้านพระ\ข้อมูลคมนาคม ตำบลตำบลบ้านพระอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี2.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.26 แสดงจำนวนและสัดส่วนเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.บ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[37]

ประเภทรายรับ	ปี พ.ศ.						สัดส่วนร้อยละ					
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2541	2542	2543	2544	2545	2546
1. ภาษีอากร	3,624,535.11	3,606,341.97	3,615,037.83	5,738,364.84	9,342,466.57	14,284,233.49	48.43	43.27	45.54	61.02	79.78	74.46
1.1 ภาษีที่เรียกเก็บเอง	501,313.11	560,799.20	537,228.83	836,869.85	952,230.26	398,691.69	6.70	6.73	6.77	8.90	8.13	2.08
1.2 ภาษีที่รัฐจัดสรรให้	3,123,222.00	3,045,542.77	3,077,809.00	4,901,494.99	8,390,236.31	13,345,541.80	41.74	36.54	38.77	52.12	71.65	69.57
2 ค่าธรรมเนียม,ค่าปรับ, ค่าใบอนุญาต	1,890,651.45	892,785.67	1,163,957.65	1,909,960.84	655,012.63	692,105.05	25.26	10.71	14.66	20.31	5.59	3.61
3. ทรัพย์สิน	431,383.05	451,235.77	144,917.50	73,789.34	17,175.47	17,454.15	5.76	5.41	1.83	0.78	0.15	0.09
4. สาธารณูปโภค		885.00	654.00					0.01	0.01			
5. เบ็ดเตล็ด	48,450.00	18,400.00	22,700.00	300,700.00	133,623.00	166,500.00	0.65	0.22	0.29	3.20	1.14	0.87
6. เงินอุดหนุน	1,488,300.00	3,365,402.10	2,991,751.14	1,380,600.00	1,562,497.18	4,022,856.36	19.89	40.38	37.68	14.68	13.34	20.97
6.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	1,477,200.00	1,415,600.00	1,380,600.00	1,380,600.00	1,515,497.18	4,022,856.36	19.74	16.98	17.39	14.68	12.94	20.97
6.2 อุดหนุนเฉพาะ					47,000.00						0.4013	
6.3 เงินสะสม	11,100.00	1,949,802.10	1,611,151.14				0.15	23.39	20.29	0.00		
6.4 เงินกู้												
รวมรายรับ	7,483,319.61	8,335,050.51	7,939,009.12	9,403,415.02	11,710,774.85	19,183,149.05	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

37 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 3.27 แสดงอัตราการเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.บ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[38]

ประเภทรายรับ	อัตราการเพิ่มต่อปี (ร้อยละ)					อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี(%)
	2541-2542	2542-2543	2543-2544	2544-2545	2545-2546	
1. ภาษีอากร	-0.50	0.24	58.74	62.81	52.90	58.82
1.1 ภาษีที่เรียกเก็บเอง	11.87	-4.20	55.78	13.78	-58.13	-4.09
1.2 ภาษีที่รัฐจัดสรรให้	-2.49	1.06	59.25	71.18	59.06	65.46
2. ค่าธรรมเนียม,ค่าปรับ,ค่าใบอนุญาต	-52.78	30.37	64.09	-65.71	5.66	-12.68
3. ทรัพย์สิน	4.60	-67.88	-49.08	-76.72	1.62	-19.19
4. สาธารณูปโภค		-27.12				
5. เบ็ดเตล็ด	-62.02	23.37	1,224.67	-55.56	24.60	48.73
6. เงินอุดหนุน	126.12	-11.10	-53.85	13.18	157.46	34.06
6.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	-4.17	-2.47	0.00	9.77	165.45	34.47
6.2 อุดหนุนเฉพาะ						
6.3 เงินสะสม	17,465.78	-17.37				-20.00
6.4 เงินกู้						
รวมอัตราการเพิ่มต่อปี	11.38	-4.75	18.45	24.54	63.81	31.27

38 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 3.28 จำนวนและสัดส่วนของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.บ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[39]

ประเภทรายรับ	ปี พ.ศ.						สัดส่วนร้อยละ					
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2541	2542	2543	2544	2545	2546
1. รายจ่ายงบกลาง		41,086.00	320,578.56	98,287.00	241,687.00	255,200.00	0.00	0.67	6.88	2.23	3.49	2.49
2. เงินเดือน ค่าจ้างประจำ และจ้างชั่วคราว	501,163.23	684,371.50	824,206.02	815,696.12	750,660.00	1,096,416.32	9.74	11.19	17.69	18.49	10.84	10.71
3.ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ	1,663,006.85	4,193,979.12	2,348,467.50	2,126,075.83	4,187,213.86	4,045,255.55	32.32	68.58	50.40	48.18	60.48	39.52
4. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง	2,911,00.00	1,182,250.60	804,659.63	1,080,318.00	1,511,592.00	4,088,498.04	56.57	19.93	17.27	24.48	21.83	39.94
5. เงินอื่นๆ และสาธารณูปโภค	70,326,00	14,114.68	361,539.57	292,148.41	232,140.11	751,676.97	1.37	0.23	7.76	6.62	3.35	7.34
6. รายจ่ายพิเศษ												
6.1.อุดหนุนเฉพาะกิจ												
6.2 เงินสะสม												
6.3 เงินกู้												
6.4 อื่นๆ												
รวมรายจ่าย	5,145,496.08	6,115,801.90	4,659,451.28	4,412,525 36	6,923,292.97	10,237,046.88	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

39 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 3.29 แสดงอัตราการเพิ่มของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.บ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[40]

ประเภทรายรับ	อัตราการเพิ่มต่อปี (ร้อยละ)					อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี(%)
	2541-2542	2542-2543	2543-2544	2544-2545	2545-2546	
1. รานจ่ายงบกลาง		680.26	-69.34	145.90	5.59	130.28
2. เงินเดือน ค่าจ้างประจำและค่าจ้างชั่วคราว	36.56	20.43	-1.03	-7.97	46.06	23.75
3. ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ	152.19	-44.00	-9.47	-96.95	-3.39	28.65
4. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง	-59.39	-31.94	34.26	39.92	170.48	8.09
5. เงินอื่นๆและสาธารณูปโภค	-79.93	2,461.44	-19.19	-20.54	223.80	193.77
6. รายจ่ายพิเศษ						
6.1 อุดหนุนเฉพาะกิจ						
6.2 เงินสะสม						
6.3 เงินกู้						
6.4 อื่นๆ						
รวมอัตราการเพิ่มต่อปี	18.86	-23.81	-5.30	56.90	47.86	19.79

40 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

3.4.4 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ตำบลไม้เค็ด

3.4.4.1 ประวัติความเป็นมาของตำบลไม้เค็ด

ตำบลไม้เค็ดเดิมมีต้นเค็ดอยู่เป็นจำนวนมาก มีลูกคล้ายลูกฝรั่ง มีหนามยาว ใบเล็ก คนในสมัยก่อนจึงใช้ชื่อต้นเค็ด เป็นชื่อของตำบลนานกว่า 100 ปีแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2539 ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านแหลมหิน ปัจจุบัน มี 12 หมู่บ้าน จำนวน 3,053 หลัง

3.4.4.2 ลักษณะสภาพพื้นที่

ตำบลบ้านพระเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมืองประจีนบุรี และอยู่ในเขตพื้นที่วางผังของผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ โดยตำบลไม้เค็ดมีสภาพพื้นส่วนใหญ่เป็นเขตพื้นที่ลาดค่อนข้างสูงลงมาทางใต้ระหว่างเส้นชั้นความสูงที่ 10 - 12 ดินเป็นดินร่วนปนทราย ทิศใต้ลักษณะเป็นที่ราบลุ่มบางแห่ง โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลเนินหอม และตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

3.4.4.3 เส้นทางการคมนาคม

การเดินทางเริ่มต้นจากศาลหลักเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ตรงไปแล้วเลี้ยวขวาแล้วตรงไปเลี้ยวซ้าย ผ่านหน้ากองกำกับ เมืองปราจีนบุรี ผ่านสี่แยกไฟแดงเลี้ยวขวาตามเส้นทางถนนสุวินทวงศ์ ประมาณ 10 กม. ถึง อบต.ไม้เค็ด ซ้ายมือเยื้องกับศูนย์ราชการใหม่ หรืออีกเส้นทางหนึ่งคือ ออกเดินทางจากศาลหลักเมือง วิ่งตรงไปเลี้ยวซ้ายตามเส้นถนนต่ำ ประมาณ 3 กม. ถึง ศูนย์ราชการจังหวัดซึ่งตั้งอยู่ตำบลไม้เค็ด

3.4.4.4 สภาพพื้นที่และระบบสาธารณูปโภค

ตำบลไม้เค็ด มีไฟฟ้า ประปาใช้ทุกหลังคาเรือน ส่วนโทรศัพท์บ้านมีใช้บางครัวเรือน และมีบริการโทรศัพท์สาธารณะในทุกหมู่บ้าน

3.4.4.5 ประชากรในพื้นที่

ประชากรในพื้นที่ตำบลไม้เค็ด ซึ่งมีอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด 12 หมู่บ้าน และ 3,053 ครัวเรือน

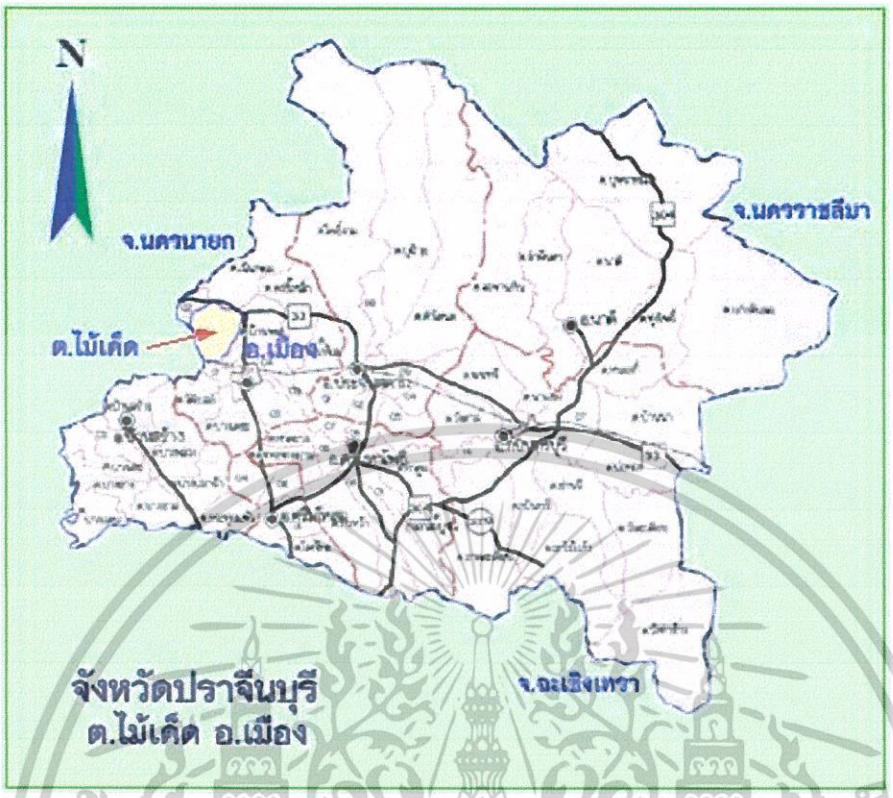
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.30 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเพศ ในพื้นที่ อบต.ไม้เค็ด[41]

หมู่ที่	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
1	319	318	637
2	438	468	906
3	332	385	737
4	479	495	974
5	1,990	908	2,892
6	285	276	561
7	364	412	776
8	417	441	858
9	125	122	247
10	318	540	1,058
11	553	574	1,127
12	176	202	378

41 องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.20 แสดงเส้นทางการคมนาคมและบริเวณที่ตั้งของตำบลไม้เค็ด[42]

3.4.4.6 การคลังท้องถิ่น

การคลังท้องถิ่นเมื่อพิจารณารายรับของท้องถิ่นในปี พ.ศ.2546 พบว่า มีรายได้ส่วนใหญ่มาจากภาษีอากรซึ่งเป็นภาษีที่รัฐจัดสรรให้เป็นส่วนมาก รองลงมาเป็นรายได้จากเงินอุดหนุนทั่งไป ส่วนรายได้จากประเภทอื่นๆ มีไม่มากนักซึ่งแต่ละประเภทมีไม่ถึงร้อยละ 5 ของรายได้รวม เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายรับในช่วงปีงบประมาณ 2541-2546 จะเห็นได้ว่าท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างดี เนื่องจากท้องถิ่นมีรายได้ของหมวดเบ็ดเตล็ดเงินอุดหนุนทั่วไป ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าใบอนุญาต ที่จำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นรายได้หลักสำคัญของท้องถิ่น เพื่อนำมาพิจารณาและอำนวยบริการสาธารณะในพื้นที่

---

42 Web Thai Tambon\ อ.เมือง ต.ไม้เค็ด\ข้อมูลคมนาคม ตำบลตำบลไม้เค็ดอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี2.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.31 แสดงจำนวนและสัดส่วนเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.ไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[43]

ประเภทรายรับ	ปี พ.ศ.						สัดส่วนร้อยละ					
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2541	2542	2543	2544	2545	2546
1. ภาษีอากร	2,565,192.41	2,340,484.87	2,379,274.11	3,219,356.02	4,098,976.04	7,945,228.76	41.25	50.45	34.59	51.61	43.89	61.56
1.1 ภาษีที่เรียกเก็บเอง	161,173.41	99,238.87	300,598.11	159,963.30	232,745.23	319,855.90	2.59	48.31	4.37	2.56	2.49	2.48
1.2 ภาษีที่รัฐจัดสรรให้	2,404,019.00	2,241,246.00	2,078,676.00	3,059,392.72	3,866,230.81	7,625,372.86	38.65	14.112	30.22	49.05	41.39	59.09
2 ค่าธรรมเนียม,ค่าปรับ,ค่าใบอนุญาต	692,779.09	654,692.75	500,678.75	1,813,653.85	2,401,034.27	1,411,697.97	11.14	14.11	7.28	29.08	25.71	10.94
3. ทรัพย์สิน	274,209.43	153,820.82	68,419.74	7,895.23	3,629.35	7,193.43	4.41	3.32	0.99	0.13	0.04	0.06
4. สาธารณูปโภค												
5. เบ็ดเตล็ด	664.35	1,592.50	387.00	510.00	5,194.75	123,625.44	0.01	0.03	0.01	0.01	0.06	0.96
6. เงินอุดหนุน	2,686,327.00	1,488,600.00	3,930,687.85	1,196,200.00	2,831,097.00	3,417,820.00	43.19	32.09	57.14	19.18	30.31	26.48
6.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	1,231,546.00	1,488,600.00	1,353,600.00	1,196,200.00	1,331,097.00	3,117,820.00	19.80	32.09	19.68	19.18	14.25	24.16
6.2 อุดหนุนเฉพาะ												
6.3 เงินสะสม	1,454,781.00		2,577,087.85		1,500,000.00	300,000.00	23.39		37.46		16.06	2.32
6.4 เงินกู้												
รวมรายรับ	6,219,172.28	4,639,190.94	6,879,447.45	6,237,615.10	9,339,931.41	12,905,565.60	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

43 องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 3.32 แสดงอัตราการเพิ่มของรายรับประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.ไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[44]

ประเภทรายรับ	อัตราการเพิ่มต่อปี (ร้อยละ)					อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี(%)
	2541-2542	2542-2543	2543-2544	2544-2545	2545-2546	
1. ภาษีอากร	-8.76	1.66	35.31	27.32	93.83	41.95
1.1 ภาษีที่เรียกเก็บเอง	-38.43	202.90	-46.78	45.50	37.43	19.69
1.2 ภาษีที่รัฐจัดสรรให้	-6.77	-7.25	47.18	26.37	97.23	43.44
2. ค่าธรรมเนียม,ค่าปรับ,ค่าใบอนุญาต	-5.50	-23.52	262.24	32.39	-41.20	20.75
3. ทรัพย์สิน	-43.90	-55.52	-88.46	-54.03	98.20	-19.48
4. สาธารณูปโภค						
5. เบ็ดเตล็ด	139.71	-75.70	31.78	918.58	2,279.82	3,701.70
6. เงินอุดหนุน	-44.59	164.05	-69.57	136.67	20.72	5.45
6.1 เงินอุดหนุนทั่วไป	20.87	-9.07	-11.63	11.28	134.23	30.63
6.2 อุดหนุนเฉพาะ						
6.3 เงินสะสม					-80.00	-15.88
6.4 เงินกู้						
รวมอัตราการเพิ่มต่อปี	-25.41	48.29	-9.33	49.74	38.18	21.50

44 องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 3.33 จำนวนและสัดส่วนของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.ไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[45]

ประเภทรายรับ	ปี พ.ศ.						สัดส่วนร้อยละ					
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2541	2542	2543	2544	2545	2546
1. รายจ่ายงบกลาง	50,000.00	72,410.00	43,880.00	123,072.00	282,839.00	384,597.88	0.92	1.86	0.66	2.65	3.98	4.30
2. เงินเดือน ค่าจ้างประจำ และจ้างชั่วคราว	383,400.00	450,719.00	517,870.00	454,140.00	567,190.00	743,606.00	7.09	11.57	7.80	9.77	7.98	8.32
3.ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ	2,539,841.50	1,017,086.00	1,209,228.02	1,101,483.00	2,980,229.74	2,308,897.14	46.97	26.11	18.20	23.70	41.96	25.84
4. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง	2,367,026.00	2,313,210.00	4,648,566.65	2,616,160.00	2,851,225.00	5,078,092.10	43.77	59.39	69.98	56.30	40.14	56.82
5. เงินอื่นๆ และสาธารณูปโภค	67,429.92	41,583.43	223,574.76	351,830.16	421,897.73	421,487.23	1.25	1.07	3.37	7.57	5.94	4.72
6. รายจ่ายพิเศษ												
6.1.อุดหนุนเฉพาะกิจ												
6.2 เงินสะสม												
6.3 เงินกู้												
6.4 อื่นๆ												
รวมรายจ่าย	5,407,697.42	3,895,008.43	6,643,119.33	4,646,685.16	7,103,381.47	8,936,680.35	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

45 องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 3.34 แสดงอัตราการเพิ่มของรายจ่ายประเภทต่างๆ ประจำปีงบประมาณ 2541-2546 อบต.ไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี[46]

ประเภทรายรับ	อัตราการเพิ่มต่อปี (ร้อยละ)					อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี(%)
	2541-2542	2542-2543	2543-2544	2544-2545	2545-2546	
1. รานจ่ายงบกลาง	44.82	-39.40	180.47	129.82	35.98	133.84
2. เงินเดือน ค่าจ้างประจำและค่าจ้างชั่วคราว	17.56	14.90	-12.31	24.89	31.10	18.79
3. ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ	-59.95	18.89	-8.91	170.57	-22.53	-1.82
4. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง	-2.27	100.96	-43.72	8.99	78.10	22.91
5. เงินอื่นๆและสาธารณูปโภค	-38.33	437.65	57.37	19.92	-0.10	105.01
6. รายจ่ายพิเศษ						
6.1 อุดหนุนเฉพาะกิจ						
6.2 เงินสะสม						
6.3 เงินกู้						
6.4 อื่นๆ						
รวมอัตราการเพิ่มต่อปี	-27.97	70.55	-30.05	52.87	25.81	13.05

46 องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

3.4.5 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาชุมชนนเรศวร

3.4.5.1 การศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพของชุมชนนเรศวร

ชุมชนนเรศวรเป็นชุมชนหนึ่งที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือซึ่งเป็นชุมชนที่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทศูนย์กลางพาณิชยกรรมของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยอาคารพาณิชย์ ร้านค้า และบริการเกาะกลุ่มริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 320 ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระและองค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด โดยมีพื้นที่ 1.95 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,219.30 ไร่

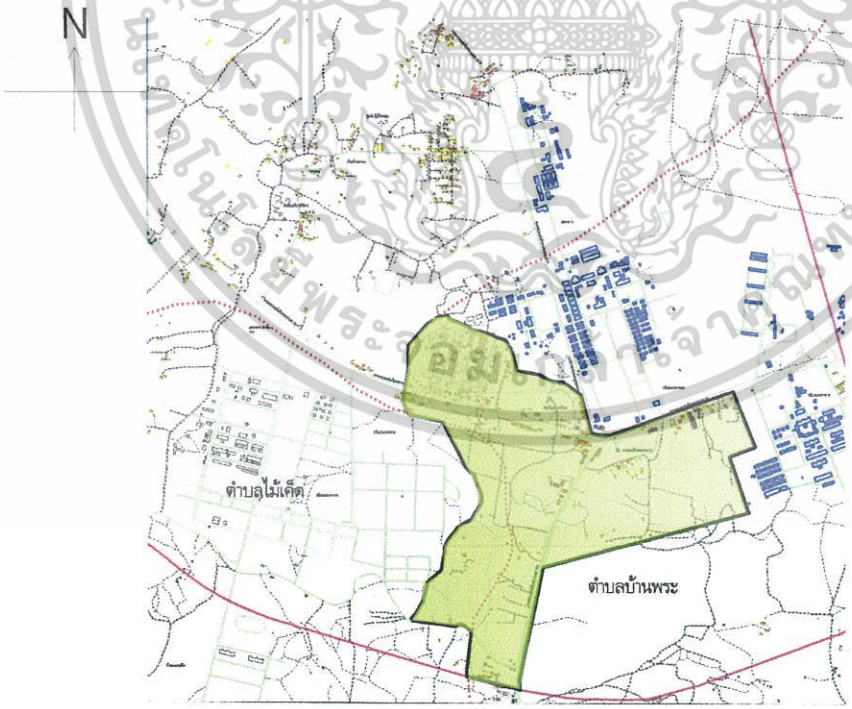
โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับกองร้อยลาดตระเวนไกลที่ 2 และกองพันทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

ทิศใต้ จรดแนวเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับกองพันทหารม้าที่ 2 รักษาพระองค์ และกองพันทหารม้าที่ 30

ทิศตะวันตก ติดต่อกับกองพันทหารปืนใหญ่

ภาพที่ 3.21 แสดงอาณาเขตโดยรอบของพื้นที่ศึกษา ชุมชนนเรศวร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะภูมิประเทศของบริเวณชุมชนนรศวร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบเชิงเขา/ที่ราบสูง และเป็นพื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่เหมาะสำหรับการปลูกผลไม้ยืนต้น เป็นพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ทุเรียน เงาะ กระท้อน ขนุน และไผ่ เป็นต้น

3.4.5.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนนเรศวร

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพักอาศัย

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพักอาศัย ในชุมชนหนนเรศวรนั้นมีการสร้างอาคารพักอาศัยอยู่รวมกันเป็นแหล่งใหญ่ๆ ตามทางหลวงแผ่นหมายเลข 33 และมีอาคารพักอาศัยกระจายอยู่ในพื้นที่ทั่วๆไปในชุมชน และบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 320

2. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพาณิชยกรรม

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพานิชยกรรมของชุมชนนเรศวรนั้น ประกอบด้วยอาคารพาณิชย์ ร้านค้า และบริการเกาะกลุ่มริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ซึ่งเป็นบริเวณทางจุดตัดทางขึ้นเขาใหญ่ และเดินทางสู่สถาบันการศึกษาเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จึงทำให้บริเวณนี้ของชุมชนนเรศวรมีกิจกรรมการให้บริการกับประชาชนในพื้นที่ และประชาชนในบริเวณใกล้เคียงซึ่งการค้าขายส่วนใหญ่ในบริเวณนี้เป็นการจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ด จำหน่ายอาหาร และสินค้าอุปโภคและบริโภคต่างๆ

3. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม

เนื่องจากชุมชนนเรศวรเป็นชุมชนที่มีเส้นทางคมนาคมสายหลักผ่านพื้นที่ และมีเส้นทางคมนาคมต่อเนื่องไปยังพื้นที่ต่างๆภายในจังหวัดและบริเวณจังหวัดใกล้เคียงการประกอบการอุตสาหกรรมมีทั้งอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ให้บริการในการซ่อมแซมรถยนต์ ไปจนถึงอุตสาหกรรมขนาดกลาง

4. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษา

ภายในเขตพื้นที่ชุมชนนเรศวรมีสถาบันการศึกษา ที่ให้บริการทางด้านการศึกษาในระดับประถมศึกษา คือ โรงเรียนอนุบาลเมืองปราจีนบุรี (เนินดินแดง)

5. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสถาบันศาสนา

ภายในเขตพื้นที่ชุมชนนเรศวรนั้นไม่มีศาสนสถานภายในพื้นที่ของชุมชน แต่มีศา-สนสถานอยู่ใกล้พื้นที่ภายในชุมชน

6. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสถาบันราชการ

สถาบันราชการที่มีในชุมชนนั้นคือ ตู้ยามตำรวจสี่แยกนเรศวร เพียงแห่งเดียว นอกจากนั้นเป็นค่ายทหารในหน่วยต่างๆ อยู่โดยรอบบริเวณพื้นที่ของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นๆ

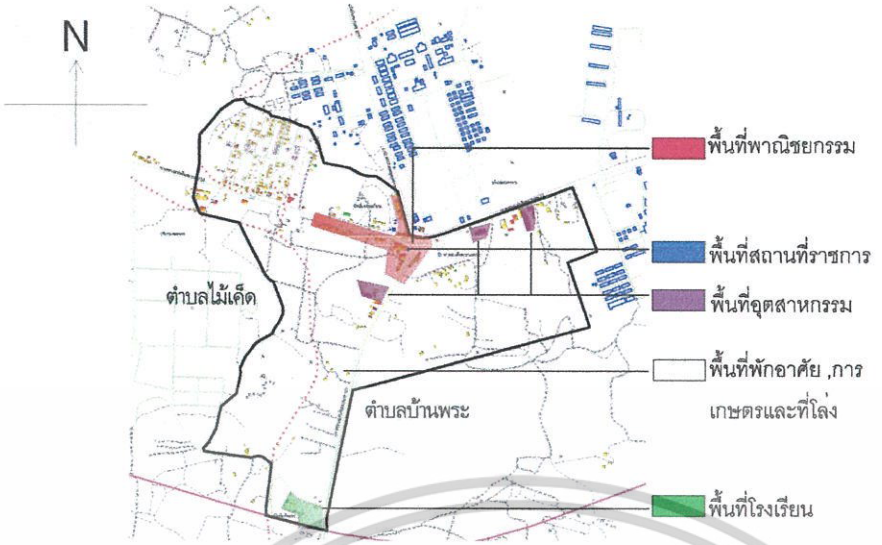
นอกจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นภายในชุมชนยังมีพื้นที่ว่างเป็นจำนวนมาก ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางการเกษตรของคนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 3.35 แสดงประเภทการใช้ที่ดิน ชุมชนนเรศวร[47]

ลำดับ	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
1	ที่พักอาศัย	325	69.00
2	พาณิชยกรรม	122	25.90
3	อุตสาหกรรม	17	3.61
4	สถาบันการศึกษา	1	0.21
5	สถาบันศาสนา	-	-
6	สถานที่ราชการ	1	0.21
7	สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ	5	1.06
	รวม	471	100.00

47 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,50.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.22 แสดงอาณาเขตโดยรอบของพื้นที่ศึกษา ชุมชนนเรศวร

ตารางที่ 3.36 แสดงจำนวนและชนิดอาคาร ชุมชนนเรศวร[48]

ลำดับ	ประเภท	จำนวนประมาณ (ไร่)	ร้อยละ
1	ที่พักอาศัย	35.57	2.92
2	พาณิชยกรรม	12.38	1.01
3	อุตสาหกรรม	10.48	0.86
4	สถาบันการศึกษา	7.60	0.62
5	สถาบันศาสนา	-	-
6	สถานที่ราชการ	0.03	0.002
7	สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ	1.87	0.15
8	ถนน/ซอย/แม่น้ำ/คลอง/พื้นที่ว่าง พื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม	1,151.37	94.43
	รวม	1,219.30	100.00

48 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,53.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.5.3 ลักษณะอาคารในพื้นที่ศึกษาชุมชนนเรศวร

สภาพโดยทั่วไปของชุมชนมีการกระจายตัวอยู่โดยทั่วไปในชุมชนโดยส่วนมากเป็นอาคารที่อยู่อาศัย รองลงมาเป็นอาคารที่ใช้เพื่อพาณิชยกรรมที่มีการขยายตัวขนานตามแนวถนนและเป็นการประกอบพาณิชยกรรมควบคู่กับการเป็นที่อยู่อาศัย

ลักษณะและประเภทของอาคาร

ประกอบด้วย

1. อาคารที่ใช้เพื่อการพักอาศัย ส่วนใหญ่อยู่รวมกันเป็นชุมชนย่อยๆ เป็นกลุ่มตามที่สำคัญต่างๆภายในชุมชน และมีบางส่วนจะอยู่กระจายโดยทั่วไปรอบ ๆ ชุมชนโดยจะมีบ้านพักอาศัยมากบริเวณริมถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 320 รวมทั้งตามตรอก และซอยต่างๆ

2. อาคารที่ใช้เพื่อการพาณิชยกรรม อาคารเพื่อการพาณิชย์จะมีการกระจายตัวอยู่ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 โดยจะมีการประกอบพาณิชยกรรมมากบริเวณสี่แยกวงเวียน ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของการคมนาคมไปยังสถานที่ต่างๆ โดยมีทั้งอาคารที่เป็นอาคารพาณิชยกรรมเพียงอย่างเดียว และเป็นทั้งอาคารพาณิชยกรรมกับอาคารพักอาศัยควบคู่กัน

3. อาคารเพื่อการอุตสาหกรรม อาคารเพื่อการอุตสาหกรรมในชุมชนนั้นมีทั้งที่ประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อมภายในครัวเรือน และเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางภายในรูปแบบของโรงงานอุตสาหกรรม

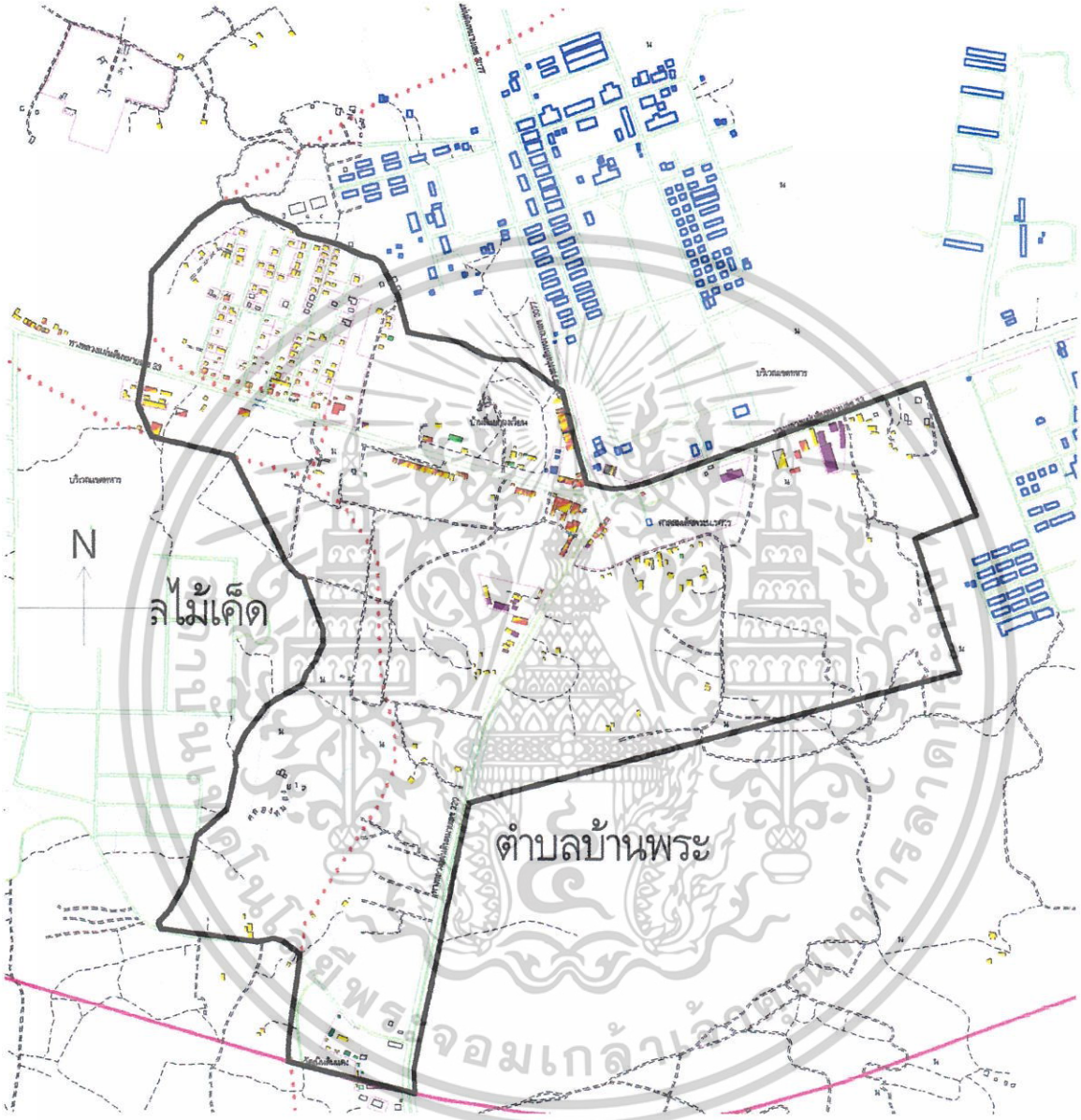
ลักษณะทางกายภาพของอาคาร

1. อาคารที่ใช้เพื่อการพักอาศัย อาคารประเภทนี้มีทั้ง บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ ห้องแถว และตึกแถว ความสูงของอาคารส่วนใหญ่มีความสูงเพียง 1-2 ชั้นเท่านั้น วัสดุที่ใช้เป็นไม้และคอนกรีต วัสดุไม้ถาวรและสร้างด้วยวัสดุอื่นๆ

2. อาคารที่ใช้เพื่อการพาณิชยกรรม อาคารประเภทนี้นั้นมีทั้งเป็นอาคารพาณิชยกรรมเพียงอย่างเดียว และเป็นอาคารพาณิชยกรรมควบคู่กับเป็นที่พักอาศัย ลักษณะของอาคารจึงมีหลายรูปแบบ ความสูงของอาคารมีทั้ง ชั้นเดียว สองชั้น และมากกว่า 3 ชั้น วัสดุที่ใช้เป็นไม้และคอนกรีต รวมทั้งวัสดุประเภทอื่นๆ

3. อาคารเพื่อการอุตสาหกรรม อาคารอุตสาหกรรมนั้นมีทั้งอุตสาหกรรมในครัวเรือนและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ลักษณะของอาคารจึงมีทั้ง บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ ห้องแถว ตึกแถว และอื่นๆ ความสูงของอาคารนั้นมีความสูงเพียง 1-2 ชั้น วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างอาคารมีทั้งไม้และคอนกรีต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.23 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา ชุมชนนเรศวร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.5.4 ระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งภายในชุมชนนเรศวร

การคมนาคมขนส่งภายในชุมชนนเรศวรนั้นในการเดินทางส่วนใหญ่แล้วเดินทางโดยทางบก ไม่ว่าจะเป็นรถประจำทาง รถยนต์ส่วนตัว ส่วนการคมนาคมทางน้ำนั้นไม่เป็นที่นิยมในพื้นที่มากนักเพราะการสร้างบ้านเรือนส่วนใหญ่สร้างตามแนวถนนมากกว่าตามแม่น้ำลำคลอง การเดินทางทางบกนั้นจึงเป็นไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ซึ่งเริ่มต้นจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี จนถึงอรัญประเทศ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3077 เป็นเส้นทางแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 -อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ — นครราชสีมา นอกจากนั้นยังมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 320 เพื่อมุ่งเข้าสู่ตัวเมืองปราจีนบุรี ซึ่งมีรถประจำทางผ่านพื้นที่ภายในชุมชน ดังนี้

- รถประจำทางที่เดินทางเข้ากรุงเทพฯ คือ สายกรุงเทพฯ-องครักษ์-ปราจีนบุรี และสายกรุงเทพฯ-อรัญประเทศ

- รถประจำทางที่ให้บริการระหว่างจังหวัด คือ สายสระบุรี-ปราจีนบุรี และสายสระแก้ว-ปราจีนบุรี

- รถประจำทางที่ให้บริการภายในจังหวัด คือ สายเนินหอม-ปราจีนบุรี และสายประจันตคาม — ปราจีนบุรี

3.4.5.5 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของชุมชนนเรศวร

- ระบบไฟฟ้า

ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนหนองชะอม ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งจ่ายกระแสไฟฟ้าไปภายในชุมชน และมีไฟฟ้าสาธารณะใช้ตามเส้นทางคมนาม

- ระบบประปา

ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนนเรศวรได้ใช้น้ำจากประปาส่วนภูมิภาค และมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรประกอบด้วยบ่อบาดาลส่วนตัว บ่อบาดาลสาธารณะ และคลองชลประทานส่งน้ำเพื่อให้บริการกับประชาชนในฤดูแล้ง

- การระบายน้ำ

ในเขตพื้นที่ชุมชนนเรศวรยังไม่มีการบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน น้ำที่ทิ้งจากอาคารบ้านเรือนจะถูกทิ้งลงสู่พื้นดินและแหล่งน้ำโดยตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สภาพปัญหาน้ำท่วม

สภาพปัญหาน้ำท่วมนั้นประสบปัญหาไม่มากนักส่วนใหญ่อาคารที่ประสบปัญหาน้ำท่วมนี้เป็นอาคารพักอาศัยทั่วไปและจะมีน้ำท่วมขังเฉพาะฤดูฝนเท่านั้น เพราะไม่สามารถระบายน้ำออกได้ทัน ปริมาณน้ำที่ท่วมจะสูงเพียงในระดับไม่เกิน 50 เซนติเมตรเท่านั้น

3.4.5.6 การบรรเทาสาธารณภัยภายในชุมชนนเรศวร

เนื่องจากชุมชนนเรศวรนั้นอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระและองค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ด ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมืองปราจีนบุรี ด้านการบรรเทาสาธารณภัยของชุมชนนั้นจึงใช้บริการของเทศบาลเมืองปราจีนบุรี และเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ ซึ่งให้บริการกับพื้นที่ใกล้เคียงโดยมีอุปกรณ์ในการให้บริการ ดังนี้

เทศบาลเมืองปราจีนบุรี

- รถยนต์ดับเพลิง 5 คัน

เทศบาลบ้านนาปรือ

- รถยนต์ดับเพลิง 2 คัน
- รถบรรทุกน้ำ 1 คัน

3.4.5.7 การจัดเก็บขยะภายในชุมชนนเรศวร

ชุมชนนเรศวรได้ใช้บริการการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ มีรถยนต์ที่ใช้ในการเก็บขยะ จำนวน 2 คัน จัดเก็บในพื้นที่ประมาณ 3-4 เที่ยว / คัน และได้บริการถังเก็บขยะไว้ตามจุดต่างๆ ในหมู่บ้าน และมีรถจัดเก็บขยะนำไปทิ้งยังบ่อทิ้งขยะของ อบต. บริเวณหมู่ที่ 13 ตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ส่วนการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลไม้เค็ดนั้น มีรถยนต์ที่ใช้จัดเก็บขยะ จำนวน 1 คัน จัดเก็บในพื้นที่ประมาณ 4 เที่ยว/คัน และได้บริการถังเก็บขยะไว้ตามจุดต่างๆ ในหมู่บ้าน และมีรถจัดเก็บขยะนำไปทิ้งบริเวณพื้นที่ หมู่ 7 ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นที่ทิ้งขยะของเทศบาลเมืองปราจีนบุรี การกำจัดขยะใช้วิธีเทกองกับพื้น

3.4.5.8 ราคาที่ดินของชุมชนนเรศวร

ราคาที่ดินในพื้นที่ศึกษา มีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.37 แสดงราคาที่ดินในปี พ.ศ. 2547 – 2550 [49]

หน่วยที่	ที่ดินบริเวณ	ราคาประเมินใหม่ 2547 - 2550 (บาท/ตารางวา) ต่ำสุด สูงสุด	หมายเหตุ
1	ถนนปราจีนธานี (320) ระยะ 40 เมตร	2,500 - 3,750	
2	ถนนสุวรรณศร (33) ระยะ 40 เมตร	1,000 - 2,000	
3	ถนนสายปราจีนบุรี - เขาใหญ่ ระยะ 40 เมตร	1,500	
4	ถนน ซอย ทาง ระยะ 40 เมตร	200 - 1,000	
5	นอกเหนือ	75 - 375	

สรุปศักยภาพของชุมชนในการปรับปรุงให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร

จากแนวทางการจัดทำผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ จังหวัดปราจีนบุรี ในการทำผังนั้นได้แบ่งชุมชนหลักที่สำคัญ 3 ชุมชน คือ

- ชุมชนเดิม หรือชุมชนบ้านนาปรือ ครอบคลุมเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่อาศัย
- ชุมชนนเรศวร เป็นชุมชนย่านการค้าพาณิชยกรรม
- ชุมชนหนองชะอม เป็นชุมชนย่านการค้าผลผลิตทางการเกษตร

เนื่องจากโครงการปรับปรุงพื้นที่นี้เป็นโครงการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคตจึงทำให้การวิเคราะห์เพื่อเลือกปรับปรุงพื้นที่ของชุมชนเป็นการปรับปรุงพื้นที่ที่มีศักยภาพเดิมเป็นพื้นฐานในการพัฒนาต่อไป ซึ่งเมื่อพิจารณาจากชุมชนใหญ่ในผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือแล้พบว่ามีอยู่ 2 ชุมชน คือ ชุมชนนเรศวร และชุมชนหนองชะอม ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์ของพื้นที่ และในการทำโครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรนั้น จึงต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์แนวทาง

---

49 สำนักงานที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี, "ตารางสรุปประเมินทุนทรัพย์ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี" (ม.ป.ท.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นโยบาย และศักยภาพต่างๆ ของพื้นที่ว่าชุมชนไหนสามารถส่งเสริมแนวทางในการพัฒนาพื้นที่มากกว่า เพื่อที่จะเลือกชุมชนนั้นให้ส่งเสริมรูปแบบแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนได้ต่อไปในอนาคต

1. ด้านนโยบาย

- แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี

ในแผนยุทธศาสตร์นี้มีลักษณะประเด็นยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทางการเกษตร ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 โดยให้เป็นรูปแบบเกษตรก้าวหน้า เป็นแหล่งผลิตสินค้าทางการเกษตร เกษตรแปรรูปที่มีคุณภาพปลอดภัย โดยสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เชิงพาณิชย์และการส่งออก

- แนวทางการจัดทำผังเมืองรวมปราจีนบุรีเพื่อการพัฒนาจังหวัด

โดยแนวทางในการพัฒนามีเป้าหมายหลักอยู่ 3 เป้าหมาย คือ

1. เป้าหมายด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีมีศักยภาพสูงในการเป็นเมืองเกษตรกรรม อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมส่งออก และการท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ จึงวางแผนการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดในทุกๆ ด้าน

2. เป้าหมายด้านสังคม โดยการพัฒนาเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมืองและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ซึ่งมีความต้องการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมถึงการจ้างงานภายในจังหวัดด้วย

3. เป้าหมายด้านชุมชนเมือง เพื่อยกระดับหรือกำหนดหน้าที่ของชุมชน ให้มีแนวทางที่ชัดเจนสามารถเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีระบบและประสิทธิภาพจึงได้กำหนดหน้าที่การทำงานของชุมชนหลักๆ 3 ประการ คือ

- หน้าที่ในการเป็นชุมชนศูนย์กลางการบริหาร การบริการการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง

- หน้าที่ในการเป็นชุมชนศูนย์กลางอุตสาหกรรมการส่งออกและอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

- หน้าที่ในการเป็นชุมชนศูนย์กลางการเกษตร

2. ด้านกายภาพและการเข้าถึงชุมชน

จากการศึกษาภาคข้อมูลทางด้านกายภาพและทำเลที่ตั้งของทั้ง 2 ชุมชนซึ่งมีความโดดเด่นแตกต่างกัน และมีปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาที่ต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชุมชนนเรศวร เป็นจุดตัดของเส้นทางต่างๆ และเป็นจุดเปลี่ยนเส้นทางในการเดินทาง คือ เส้นทางขึ้นสู่วนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จุดเชื่อมโยงไปยังอำเภอประจันตคาม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดนครนายก ชุมชนหนองชะอม และชุมชนอื่นๆ ใกล้เคียง โดยรอบชุมชนนเรศวรนั้นเป็นพื้นที่ที่ตั้งของค่ายทหารเกือบทั้งหมดของชุมชน

- ชุมชนหนองชะอม มีเส้นทางผ่านและเชื่อมต่อไปยังจุดต่างๆ ใกล้เคียง โดยมีเส้นทางผ่านไปจังหวัดนครนายก และมีเส้นทางเชื่อมโยงไปอำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอเมืองปราจีนบุรี รวมทั้งชุมชนนเรศวรและชุมชนใกล้เคียง ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงบริเวณพื้นที่ในชุมชนและพื้นที่รอบชุมชนแล้วนั้นซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบกิจกรรมทางการเกษตรเกือบทั้งหมดของพื้นที่

3. ด้านเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาถึงด้านเศรษฐกิจและการประกอบกิจกรรมทางด้านการค้าของทั้ง 2 ชุมชน จะเห็นว่าลักษณะและรูปแบบของการค้านั้นมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งสาเหตุของความแตกต่างนี้เกิดขึ้นจากกิจกรรมโดยรอบพื้นที่ทั้งภายในและภายนอกชุมชน และเป็นสิ่งส่งเสริมให้เกิดความแตกต่างกันนี้ คือ

- ชุมชนนเรศวร ในพื้นที่ประกอบพาณิชยกรรมและแหล่งเศรษฐกิจหลักของชุมชน อยู่ในพื้นที่บริเวณสี่แยกวงเวียน ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางของชุมชน โดยการประกอบกิจกรรมการค้าส่วนใหญ่เป็นการจำหน่ายประเภทสินค้าอุปโภคและบริโภคให้กับคนในชุมชนและคนในพื้นที่ใกล้เคียง

- ชุมชนหนองชะอม ในชุมชนนี้มีย่านการค้าพาณิชยกรรมและแหล่งเศรษฐกิจหลักของชุมชนบริเวณตลาดหนองชะอม และริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 โดยการประกอบกิจกรรมการค้าส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตร โดยมีปัจจัยสนับสนุนการประกอบกิจกรรมด้วยศักยภาพและทรัพยากรในพื้นที่ ที่มีการทำการเกษตรอยู่มาก ซึ่งเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเป็นย่านการค้าผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งมีทั้ง ผลไม้ ผลไม้แปรรูป และพันธุ์ไม้ จำหน่ายโดยรอบบริเวณริมฝั่งถนน

โดยจากการสรุปข้อมูลต่างๆที่เป็นตัวช่วยสนับสนุนให้เกิดโครงการขึ้นแล้วนั้น และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายๆ ส่วนด้วยกันซึ่งจะสามารถสรุปชุมชนในพื้นที่ที่จะทำการปรับปรุงตามแนวความคิด ดังจะเห็นได้ว่าในการทำการปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรนั้นต้องมีปัจจัยหลายๆ ด้านประกอบโครงการ เช่นการจัดทำตลาดกลางสินค้า และพัฒนาพื้นที่โดยรอบนั้นต้องใช้พื้นที่มากในการทำ ซึ่งจะเห็นว่าบริเวณชุมชนหนองชะอมนั้นโดยเฉพาะตลาดหนองชะอมมีพื้นที่ตั้งที่สามารถขยายตัวในการรองรับการจัดทำได้มากกว่า ชุมชนนเรศวรซึ่งเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดตัดของถนนหลายสายและเป็นจุดเปลี่ยนเส้นทาง ซึ่งทำให้เป็นทั้งข้อดีและข้อเสียในการทำตลาดกลางสินค้าผลิตผลทางการเกษตรที่ต้องใช้พื้นที่มาก และการขนถ่ายสินค้า รวมทั้งความสะดวกในการขนส่ง ด้วยปัจจัยต่างๆของชุมชนนเรศวรที่มีความต่อเนื่องของการจราจรมากเกินไป อีกทั้งโดยรอบชุมชนเป็นพื้นที่ค่ายทหารจึงทำให้การขยายตัวของพื้นที่มีน้อยกว่าชุมชนหนองชะอม ซึ่งอยู่รอบนอก และมีเส้นทางการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงหลายเส้นทาง อีกทั้งยังไม่ไกลจากชุมชนนเรศวรซึ่งเป็นจุดตัดในการคมนาคมไปยังจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดจันทบุรี และเมื่อมองจากสินค้าและผลิตผลภายในพื้นที่ของชุมชนหนองชะอมที่ตั้งอยู่ในตำบลโคกไม้ลายด้วยนั้น ซึ่งเป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงในเรื่องคุณภาพของผลิตผลทางการเกษตร เป็นที่รู้จักทั้งในจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดใกล้เคียง จึงเป็นส่วนช่วยให้ส่งเสริมศักยภาพของชุมชนมากยิ่งขึ้นในการปรับปรุงให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาและวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่นั้น จะมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ที่ทำการศึกษาของชุมชนหนองชะอม โดยจากการศึกษา วิเคราะห์จากแผนพัฒนาและโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและกายภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชน และแนวโน้มการพัฒนาในอนาคต เพื่อที่จะได้สรุปถึงบทบาทและหน้าที่สำหรับการเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ศึกษา ให้เกิดเป็นแนวความคิดในการพัฒนาและแนวทางในการออกแบบต่อไป

4.1 การวิเคราะห์แผนพัฒนาและโครงการที่เกี่ยวข้อง

4.1.1 การศึกษาทางด้านนโยบายในระดับประเทศ

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-3 (พ.ศ. 2504-2519)

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นฉบับแรก และได้มีการพัฒนานโยบายต่างๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหา และภาวะทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ของประเทศให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันนั้น จึงทำให้เกิดความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ดังที่ได้ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฉบับที่ 1-3 นับเป็นก้าวแรกของการพัฒนาประเทศให้มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนมากขึ้น โดยได้ริเริ่มการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของประเทศและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นอัตรากำลังของประเทศต่อไปทั้งภาค เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยความร่วมมือของผู้ประกอบการภาคเอกชนมากขึ้น ส่งเสริมการผลิตและการค้าระหว่างประเทศ อีกทั้งมีการพัฒนาเศรษฐกิจไปยังส่วนภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตทุรกันดารและที่ห่างไกลความเจริญ มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมและความเจริญในด้านต่างๆ ควบคู่กันไปสู่ส่วนภูมิภาคต่างๆของประเทศ จึงทำให้เกิดความเจริญเติบโตของเมืองขึ้นอย่างรวดเร็ว และการวางแผนพัฒนาเมืองให้เป็นระบบนั้นยังไม่ดีพอ จึงส่งผลกระทบต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกิน การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นระบบขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการดูแลและควบคุมปัญหาต่างๆ ประกอบกับการขยายตัวของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว และรัฐบาลต้องการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการต่างๆ ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง จึงไม่ได้คำนึงถึงการพัฒนาเมืองอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาและยังส่งผลกระทบทางด้านชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4-7 (พ.ศ. 2520-2539)

สืบเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-3 นั้นได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และในช่วงนั้นประเทศไทยประสบกับปัญหาความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจโลกและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทย ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4-7 นี้จึงเป็นการดำเนินนโยบายตามแนวทางที่ได้มีการวางเอาไว้และปรับเปลี่ยนการพัฒนาให้ทันกับความก้าวหน้าของตลาดโลก ดังนั้นจึงได้มีการดำเนินงานการกระจายรายได้เพื่อลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ สร้างความเจริญออกไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นต่างๆ ยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวชนบทให้ดีขึ้นเพื่อชะลอการอพยพและย้ายถิ่นฐานของประชากรในต่างจังหวัดที่จะเข้ามาในเมืองหลวงและภาคกลางของประเทศมากขึ้น อีกทั้งยังลดอัตราการเพิ่มของประชากร เพื่อลดปัญหาการว่างงานในขณะเดียวกันก็มุ่งปรับปรุงคุณภาพของประชากรให้สูงขึ้น ตลอดจนขยายการบริการขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างๆ กระจายการผลิตออกไปอย่างกว้างขวางทั้งในสาขาการเกษตร การบริการ พาณิชยกรรม ให้มากขึ้นพร้อมทั้งฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งเสื่อมโทรมเพื่อเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น พร้อมทั้งมีแนวนโยบายการจัดทำผังเมืองขึ้นเพื่อเป็นมาตรฐานในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยการมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังสนับสนุนให้องค์กรในภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างกว้างขวาง กำหนดให้ท้องถิ่นเป็นองค์กรกลางในการประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

ถึงแม้ว่าการพัฒนาประเทศจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจโดยบรรลุตามเป้าหมายแล้วก็ตาม แต่กิจกรรมและความมั่นคงทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่แล้วนั้นยังกระจุกตัวอยู่แต่เฉพาะในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น ซึ่งยังแตกต่างจากชนบทของประเทศที่ยังคงมีรายได้ต่ำอยู่ ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จึงมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักในการพัฒนาดังนี้

การพัฒนาศักยภาพของคน ประกอบด้วยการส่งเสริมให้ประเทศมีโครงสร้างประชากรที่เหมาะสมและมีการกระจายตัวของประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ของประเทศ

การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน ประกอบด้วยแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและชุมชน สร้างโอกาสให้คน ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาคและชนบท เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการกระจายการพัฒนาด้วยการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน สร้างโอกาสการพัฒนาอาชีพและการมีงานทำ

การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยแนวทางการสร้างระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง เสริมสร้างการผลิตให้เข้มแข็งเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยแนวทางการบริหารการจัดการเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ รวมทั้งการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อยกระดับชีวิตของคนในชุมชนและเป็นฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว

แนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้เป็นการชี้ทิศทาง ตามวัตถุประสงค์ของหลักการในการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยเน้นรายละเอียดของแนวทางการพัฒนาตามเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายเพื่อกำหนดในการพัฒนาที่จะทำให้เกิดผลต่อประชาชนมิใช่องค์กรของรัฐ

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 นี้เป็นแผนการพัฒนาประเทศในระยะเวลา 5 ปี ที่มีจุดมุ่งหมายเน้นในการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยมุ่งปรับโครงสร้างการพัฒนาของชนบทและในเมืองให้เข้าสู่ความสมดุลและยั่งยืน นำไปสู่เป้าหมายระยะยาวในการกระจายโอกาสการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยจะดำเนินการตามหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง "ที่ยึดคนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาภายใต้กระบวนการการมีส่วนร่วมที่อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนทั้งในชนบทและในเมืองเป็นพื้นฐาน เพื่อให้คนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถพึ่งตนเองได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่เนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 มีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 จึงเป็นการพัฒนาควบคู่ไปกับแนวความคิดที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และให้การพัฒนาเป็นการพัฒนาที่สมดุลทั้งในด้านตัวบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ปัญหาความยากจน การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้พ้นจากวิกฤต พร้อมกับการวางรากฐานในการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง และสร้างระบบการบริหารและการจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นกับทุกระดับ

4.1.2 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายในระดับกระทรวง

4.1.2.1 แผนกระทรวงมหาดไทย

แผนกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 1-4 (พ.ศ. 2515-2534)

ในระยะนี้เป็นช่วงที่เริ่มมีการใช้แผนกระทรวงมหาดไทย นโยบายส่วนใหญ่จึงเป็นนโยบายที่เน้นไปในเรื่องทางด้านการปกครองประเทศ ซึ่งการกล่าวถึงเมืองทางด้านการวางผังเมืองจึงยังไม่ค่อยมีบทบาทต่อการปกครองเท่าที่ควร

แผนกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 5-6 (พ.ศ. 2535-2544)

ภายหลังจากการพัฒนาในระยะแรกทางด้วยการปกครองประเทศได้มีการพัฒนาขึ้นในระดับหนึ่ง ซึ่งต่อมาภายหลังจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญทางด้านการวางผังเมืองและความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้นจึงได้มีนโยบายในการพัฒนาซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดิน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการพัฒนาพื้นที่มากขึ้น

แผนกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545-2549)

เนื่องจากได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้มีการดำเนินนโยบายได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีนโยบายที่จะส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งแผนดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9

4.1.2.2 นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โดยนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นั้นเป็นนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น โดยมีสาระสำคัญดังนี้

นโยบายการปรับปรุงโครงสร้างการเกษตร ได้ดำเนินการส่งเสริมการผลิตเป็นพื้นที่ใหญ่ โดยเน้นการผลิตที่เชื่อมโยงการตลาดและการแปรรูปอย่างครบวงจร ในลักษณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรอุตสาหกรรม และส่งเสริมกิจกรรมเกษตรผสมผสาน ดำเนินการกำหนดคุณภาพสินค้า เกษตรเพื่อการส่งออก โดยให้มีการพัฒนากระบวนการผลิตที่มีการควบคุมคุณภาพแบบครบวงจร ให้มาตรฐานสินค้าสอดคล้องกับมาตรฐานประเทศ ส่งเสริมการออมในชนบทโดยระดมการออม จากสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้กลุ่มที่มีการออมสามารถเพิ่มศักยภาพในการช่วยเหลือตนเอง และพัฒนาอาชีพเสริมในครัวเรือนให้มีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

4.1.2.3 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงพาณิชย์

ในการพัฒนาและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการค้าทั้งภายในประเทศและระหว่าง ประเทศให้เจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนนั้นจึงต้องมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันการค้าระหว่างประเทศ โดยการจัดทำเขตการค้าเสรีและเปิดตลาดสำหรับสินค้าและ บริการของไทย อีกทั้งยกระดับราคาสินค้าเกษตรโดยการบริหารการตลาดสินค้าเกษตรในเชิงรุก เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและรวมถึงการพัฒนาสินค้าและภูมิปัญญาไทยสู่สากลด้วย เพื่อ สร้างโอกาสและเปิดตลาดของสินค้าไทยให้มีการขยายตัวและเจริญเติบโตมากขึ้น และเป็น รากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศต่อไป

4.1.3 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง

แผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ นครนายก สระแก้ว ปราจีนบุรี)

ได้มีนโยบายยุทธศาสตร์พัฒนาเมืองเพื่อเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมือง หลวงและสนามบินสุวรรณภูมิ พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และแพทย์แผน ไทยสู่มาตรฐานโลก เชื่อมโยงการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก โดยเป็นศูนย์ ธุรกิจและพาณิชยกรรมนานาชาติด้านการค้า รวบรวมและกระจายสินค้า อีกทั้งเปิดประตูสู่ความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจกับอินโดจีน

4.1.4 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายของจังหวัดปราจีนบุรี

แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เมืองน่าอยู่ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่สะอาดสวยงาม เป็น ระเบียบ ปลอดภัย มีผังเมืองและสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนเข้มแข็ง ใฝ่รู้ มี สุขภาวะ ภายใต้การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความ สมบูรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ครบครัน มีกิจกรรมและสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวหลากหลาย สามารถเพิ่มรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เกษตรก้าวหน้า เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูปที่มีคุณภาพ ปลอดภัย โดยสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เชิงพาณิชย์และการส่งออก โดยการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป รายได้ และงานวิจัยและพัฒนา

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 อุตสาหกรรมก้าวหน้า เป็นแหล่งผลิตสินค้าอุตสาหกรรมต่อเนื่องและส่งออก โดยการพัฒนาคนด้านทักษะ เทคโนโลยี โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการลงทุน การแข่งขันเพิ่มขึ้น พัฒนาคุณภาพสินค้า ทักษะฝีมือแรงงาน กำกับดูแลสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยให้ได้มาตรฐาน

4.1.5 การศึกษานโยบายการวางผังเมืองรวมจังหวัดปราจีนบุรี

การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดปราจีนบุรี ได้จัดทำขึ้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพบนพื้นฐานความเข้าใจร่วมกัน ให้จังหวัดปราจีนบุรีนั้นเป็นเมืองน่าอยู่ มีสภาพแวดล้อมที่ดี กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆให้เหมาะสมชัดเจน เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนชุมชนขนาดใหญ่และขนาดกลางให้มีมากขึ้น รวมทั้งกำหนดหน้าที่หลักของชุมชนให้ชัดเจน รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมทางบกให้เป็นระบบสอดคล้องซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดให้เน้นการพัฒนาด้านเกษตรกรรมซึ่งเป็นภารกิจหลักและภารกิจอื่นๆ ให้สอดคล้องกันและสนับสนุนต่อการเกษตรโดยมีเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาจังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้

1. เป้าหมายด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีมีศักยภาพสูงในการเป็นเมืองเกษตรกรรม อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมส่งออก และการท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ จึงวางแผนการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดในทุกๆ ด้าน

2. เป้าหมายด้านสังคม โดยการพัฒนาเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมืองและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ซึ่งมีความต้องการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมถึงการจ้างงานภายในจังหวัดด้วย

3. เป้าหมายด้านชุมชนเมือง เพื่อยกระดับหรือกำหนดหน้าที่ของชุมชน ให้มีแนวทางที่ชัดเจนสามารถเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีระบบและประสิทธิภาพจึงได้กำหนดหน้าที่การทำงานของชุมชนหลักๆ 3 ประการ คือ

- หน้าที่ในการเป็นชุมชนศูนย์กลางการบริหาร การบริการการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง

- หน้าที่ในการเป็นชุมชนศูนย์กลางอุตสาหกรรมการส่งออกและอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หน้าที่ในการเป็นชุมชนศูนย์กลางการเกษตร

จากการประเมินศักยภาพ ปัญหา เงื่อนไขการพัฒนาจึงได้แนวทางเลือกในการพัฒนาจังหวัดได้หลายแนวทาง โดยมุ่งเน้นการนำศักยภาพด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมให้สามารถเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และเกิดการพัฒนาในภาคการผลิตอื่นๆ ซึ่งมีแนวความคิดในการพัฒนาจังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้

1. จัดระเบียบที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
2. พัฒนาการบริการระบบสาธารณูปการ เชื่อมโยงเศรษฐกิจให้สมบูรณ์และประสิทธิภาพ
3. เพิ่มความเชื่อมโยงพื้นที่ตอนบนเพื่อการท่องเที่ยวและความปลอดภัย
4. ปรับปรุงเส้นทางรถไฟรางคู่ เพื่อการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร
5. แหล่งผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน เพื่อการส่งออกและเพื่อเป็นวัตถุดิบ
6. ศูนย์พาณิชยกรรมการบริการ เกี่ยวข้องกับการเกษตรและผลผลิตที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร
7. เตรียมพื้นที่สำหรับรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
8. ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม
9. ส่งเสริมการรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำให้สมบูรณ์
10. วางและจัดทำผังเมืองประเภทต่างๆ เพื่อบ้านเมืองน่าอยู่และรองรับการขยายตัวของชุมชน

4.1.6 สรุปวิเคราะห์แผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-9 ,แผนกระทรวงมหาดไทย นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , แผนยุทธศาสตร์กระทรวงพาณิชย์ , นโยบายของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง , แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี และนโยบายการวางผังเมืองรวมจังหวัดปราจีนบุรี ทุกแผนพัฒนาและนโยบายในการดำเนินงานต่างๆ ล้วนส่งผลต่อการพัฒนาประเทศและการขยายความเจริญออกสู่ภูมิภาคและชนบททั่วประเทศ ซึ่งจากแผนพัฒนาต่างๆดังกล่าวจึงทำให้เกิดแนวความคิดในการพัฒนาพื้นที่ที่พอจะมีศักยภาพและทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นต่อไป และจากการพิจารณาพร้อมทั้งหาข้อสรุปบทบาทของพื้นที่ในปัจจุบันและแนวโน้มทิศทางการเจริญเติบของพื้นที่ในอนาคตแล้วจึงสรุปผลแนวโน้มการพัฒนาพื้นที่จาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศักยภาพที่มีอยู่เดิม เพื่อปรับปรุงเป็นพื้นที่พัฒนาทางด้านเศรษฐกิจทางการเกษตร ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรและการค้าขายที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรของคนในพื้นที่ โดยแนวความคิดในการพัฒนาสอดคล้องและตอบสนองต่อแผนพัฒนาและนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนหนองชะอม

4.2.1 การขยายตัวของชุมชนหนองชะอม

จากการศึกษาถึงแนวโน้มการขยายตัวของชุมชนหนองชะอมนั้น ด้วยสภาพพื้นที่ของชุมชนที่เป็นพื้นที่ราบเชิงเขาและที่ราบลุ่ม จึงประกอบอาชีพดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ คืออาชีพเกษตรกรรมประเภทต่างๆ จึงทำให้การตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ทั่วไปโดยรอบพื้นที่และแต่ละครอบครัวจะมีพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมในการทำสวนและทำนา โดยมีการรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มหมู่บ้านในหลายพื้นที่ซึ่งส่วนมากมีบ้านเรือนใกล้คลองส่งน้ำและถนนโดยรอบพื้นที่ ซึ่งต่อมาการคมนาคมทางบกมีความเจริญมากขึ้นการติดต่อและค้าขายกันภายในจังหวัดเกิดขึ้นตามแนวถนนเป็นส่วนใหญ่ เพราะเนื่องจากมีความสะดวกมากกว่าทั้งในการเดินทาง ติดต่อค้าขายและการประกอบอาชีพต่างๆ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากบริเวณทั้งสองฝั่งของถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ซึ่งเป็นเส้นทางที่ตัดผ่านภายในพื้นที่ชุมชนหนองชะอมนั้นมีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่บริเวณทั้งสองฝั่งของถนน พร้อมทั้งประกอบอาชีพทางด้านพาณิชยกรรม และการบริการควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นแหล่งรองรับรายได้อีกทางหนึ่งของคนในชุมชนนอกจากอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนในชุมชน

4.2.2 การขยายตัวของกิจกรรม

จากการที่ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา ในด้านต่างๆ ทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ผังเมืองรวมและในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งทำการศึกษาและวิเคราะห์จากแผนพัฒนาและโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถ วิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของกิจกรรมในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการวิเคราะห์ลักษณะแนวโน้มของทิศทางในการพัฒนาของพื้นที่เพื่อใช้เป็นข้อมูลที่สำคัญในการสรุปบทบาทและหน้าที่ของพื้นที่ศึกษา โดยทำการวิเคราะห์และแยกตามลักษณะของกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2.1 กิจกรรมประเภทที่อยู่อาศัย

กิจกรรมประเภทที่อยู่อาศัยเป็นกิจกรรมที่มีมากที่สุดในพื้นที่นี้ โดยการตั้งบ้านเรือนกระจายอยู่โดยรอบชุมชนตามแหล่งทำการเกษตร และแหล่งชุมชนใหญ่ๆ รวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มและมีการประกอบอาชีพที่คล้ายคลึงกันในบริเวณนั้นๆ ปัจจุบันด้วยความกว้างของพื้นที่ซึ่งมีแนวความยาวไปตามถนนทางหลวงแผ่นดินทำให้มีการสร้างบ้านเรือนตามแนวถนนมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นถนนสายหลัก ถนนสายรองและถนนสายย่อยภายในชุมชน จึงทำให้บริเวณรอบพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่โล่งและพื้นที่ทำกิจกรรมทางการเกษตรมีอาคารบ้านเรือนอยู่บางตา ซึ่งถ้าในอนาคตมีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนตามแนวถนนมากขึ้นอีกและผู้คนทิ้งบ้านเรือนเดิมมาอยู่ตามถนนสายสำคัญ อาจทำให้ขาดการพัฒนาพื้นที่รอบนอก ดังนั้นพื้นที่บริเวณนี้หากได้รับการพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มกิจกรรมต่างๆ เข้าไปในพื้นที่ก็จะสามารถขยายกิจกรรมในชุมชนมากขึ้น เพื่อรองรับการขยายตัวต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.2.2 กิจกรรมประเภทพาณิชยกรรม

กิจกรรมประเภทพาณิชยกรรมภายในชุมชนหนองชะอมนั้นเป็นกิจกรรมที่มีมาก โดยรองจากกิจกรรมประเภทพักอาศัย และเป็นการประกอบอาชีพที่รองลงมาจากการทำเกษตรกรรมของคนในชุมชน โดยมีลักษณะของการตั้งกิจกรรมประเภทนี้อยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงติดต่อกับพื้นที่ในหลายๆจังหวัด จึงทำให้พื้นที่บริเวณนี้เกิดกิจกรรมพาณิชยกรรมมากกว่าบริเวณพื้นที่อื่นในชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วยการค้าขาย การบริการ และอุตสาหกรรมขนาดเล็ก โดยมีจุดศูนย์กลางอยู่ทีบริเวณตลาดหนองชะอม ซึ่งเป็นตลาดผลิตผลทางการเกษตรแต่เนื่องด้วยพื้นที่บริเวณที่ตั้งของตลาดหนองชะอมและพื้นที่ใกล้เคียงนั้นเป็นพื้นที่ของเอกชน จึงทำให้การพัฒนาศักยภาพของตลาดเป็นไปอย่างยากลำบาก เจ้าของที่ดินมีหลายคนและขาดการดูแล ปรับปรุงตัวอาคารและปล่อยให้ทรุดโทรม ซึ่งหากบริเวณพื้นที่ดังกล่าวและพื้นที่ใกล้เคียงได้มีการพัฒนาพร้อมทั้งปรับปรุงให้ดีขึ้นก็จะสามารถขยายกิจกรรม และเพิ่มศักยภาพของตลาดให้เป็นตลาดที่ได้มาตรฐานสามารถให้บริการและรองรับการขยายตัวของชุมชนและเมืองต่อไป รวมไปถึงเป็นการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจให้กับคนในชุมชนและจังหวัดปราจีนบุรีได้ในอนาคต

4.2.2.3 กิจกรรมประเภทอุตสาหกรรม

กิจกรรมประเภทอุตสาหกรรมนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กและอุตสาหกรรมขนาดกลาง เนื่องด้วยชุมชนนี้มีถนนสายหลักตัดผ่านจึงทำให้มีการประกอบอุตสาหกรรมตามแนวถนนประเภทที่เกี่ยวเนื่องกับยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยานพาหนะ ซ่อมรถยนต์ และซ่อมเครื่อง เป็นต้น ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ได้แก่ โรงงานฝ้าย และโรงงานดิน ซึ่งมีดินที่ทำการจัดจำหน่ายอยู่ 2 ประเภท คือ ดินแดงซึ่งเป็นวัตถุดิบในการทำปูนซีเมนต์ทำการจัดส่งไปยังจังหวัดสระบุรี และดินขาวซึ่งเป็นดินที่มีอยู่ในตำบลโคกไม้ลายเพียงแห่งเดียวเป็นวัตถุดิบในการทำกระเบื้อง จึงทำให้ในชุมชนและตำบลโคกไม้ลายมีโรงงานดินจัดส่งจำหน่ายอยู่หลายแห่งและเป็นแหล่งเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน แต่เนื่องจากการขุดดินมากทำให้สูญเสียหน้าดินและเกิดพื้นที่เป็นบ่อหลายแห่ง จึงควรจัดสรรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสมเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อไป

4.2.2.4 กิจกรรมประเภทสถานศึกษา

สถานศึกษาในชุมชนมีอยู่เพียงหนึ่งแห่ง คือ โรงเรียนคชสารมุณี ซึ่งเป็นโรงเรียนในระดับประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชน มีนักเรียนเป็นเด็กในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงในปัจจุบันขนาดของโรงเรียนยังเพียงพอต่อการรองรับของจำนวนนักเรียน และในอนาคตเมื่อมีการขยายตัวของชุมชนมากขึ้นการศึกษามีการขยายตัวเพิ่มขึ้นและนักเรียนมีจำนวนมากขึ้นตามไปด้วย ทางด้านการรองรับของสถานศึกษายังมีพื้นที่เพียงพอที่จะสามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคตได้

4.2.2.5 กิจกรรมประเภทสถาบันศาสนา

สถาบันศาสนาในชุมชนมีเพียงแห่งเดียวคือ วัดปริเวการาม ซึ่งเป็นศาสนสถานในศาสนาพุทธวัดปริเวการามเป็นวัดที่เก่าแก่และมีขนาดใหญ่เป็นสถานที่สำคัญในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของคนในชุมชนหนองชะอมและพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมของคนในชุมชน

4.2.2.6 กิจกรรมประเภทสถานที่ราชการ

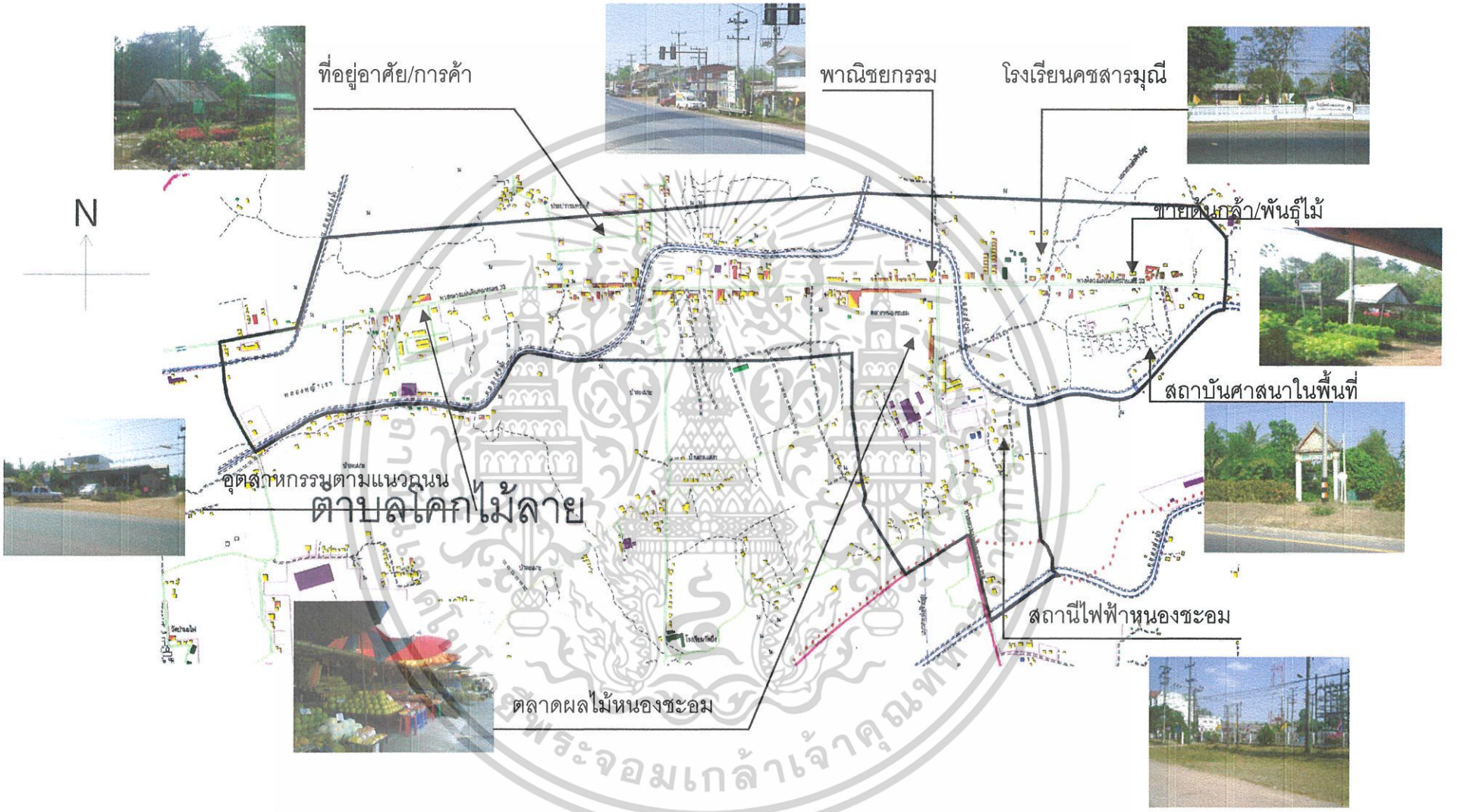
สถานที่ราชการที่มีอยู่ในชุมชน คือ สถานีไฟฟ้าหนองชะอม ตู้ยามตำรวจหนอง-ชะอม รวมทั้งสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันราชการต่างๆ นั้นตั้งอยู่บริเวณริมถนนที่มีการคมนาคมและการเข้าถึงเป็นไปอย่างสะดวกสบายและมีรถประจำทางผ่าน

สรุปได้ว่ากิจกรรมของชุมชนในด้านต่างๆ มีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นผลจากการรองรับการขยายตัวของเมืองจากแนวนโยบายของภาครัฐ ตลอดจนด้วยศักยภาพที่มีอยู่ของชุมชนเอง จึงช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทมากขึ้นกับการขยายตัวของเมือง และในการพัฒนาชุมชนและเพิ่มศักยภาพของชุมชนให้มีมากขึ้นควรมีการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมภายในพื้นที่ เพื่อที่จะสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ ของพื้นที่ให้มีความสัมพันธ์กันมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขึ้น โดยการพัฒนานั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน รวมทั้งให้สอดคล้องกับการพัฒนาของภาครัฐและเอกชนด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.1 แสดงกิจกรรมประเภทต่างๆในชุมชนหนองชะอม

4.3 การวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ศึกษา

ในบริเวณพื้นที่ศึกษานั้นมีปัจจัยส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งเป็นข้อได้เปรียบในการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้ชุมชนหนองชะอมเป็นชุมชนที่จะสามารถพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจทางการเกษตร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 ข้อได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้ง

บริเวณของพื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ในอำเภอเมืองจึงทำให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการครบครัน การคมนาคมสะดวกสบายต่อการเข้าถึงพื้นที่ ซึ่งมีถนนสายหลัก 2 สายผ่านชุมชน และนอกจากจะมีเส้นทางที่เชื่อมโยงการเดินทางไปยังพื้นที่ต่างๆ แล้วยังเชื่อมโยงกับพื้นที่ในชุมชนและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งภายในชุมชนเองนั้นยังมีถนนสายรองและถนนสายย่อยที่เป็นเส้นทางเชื่อมโยงการเดินทางภายในชุมชน นอกจากมีเส้นทางการคมนาคมแล้วนั้นภายในชุมชนยังมีพื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับทำการเกษตรซึ่งเป็นส่วนช่วยเป็นแหล่งผลิตและแหล่งรายได้ที่จะส่งเสริมเศรษฐกิจทางด้านเกษตรกรรม อีกทั้งชุมชนยังมีพื้นที่ว่างโล่งซึ่งสามารถพัฒนาเป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์ให้กับคนภายในชุมชนได้ต่อไป

4.3.2 ข้อได้เปรียบทางด้านลักษณะเด่นของพื้นที่

บริเวณพื้นที่ของชุมชนหนองชะอมนั้นอยู่ในตำบลโคกไม้ลาย และเป็นพื้นที่ที่ทำการเกษตรเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการทำนาหว่าน นาดำ ไม้ผลผสม เป็นต้น ด้วยเหตุที่ว่าพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาและที่ราบสูงจึงทำให้ทรัพยากรดินอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับทำการเกษตรเป็นอย่างมาก ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพดีเป็นที่ยอมรับของตลาดโดยทั่วไป และเป็นสิ่งที่ทำชื่อเสียงให้กับจังหวัดปราจีนบุรี อาทิ ทุเรียน เงาะ ส้มโอ กะท้อน มังคุด มะปราง มะไฟ รวมทั้งหน่อไม้ไผ่ตง มีแหล่งจำหน่ายที่ตลาดผลไม้สามแยกหนองชะอม

4.3.3 ข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันทางการค้า

เนื่องจากบริเวณพื้นที่ศึกษามีตลาดผลไม้หนองชะอมที่เป็นจุดสำคัญของย่านการค้าผลิตผลทางการเกษตรของจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งลักษณะกิจกรรมการค้าผลไม้ของตลาดเป็นลักษณะเด่นที่มีอยู่เพียงแห่งเดียวในจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นการค้าขายผลไม้ และของฝากเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากตลาดใกล้เคียง เช่น ตลาดเนินหอมที่ขายสินค้าอุปโภคบริโภค ตลาดนัดสินค้าอุปโภคบริโภค บริเวณวัดนาปรือ และตลาดภายในตัวจังหวัดปราจีนบุรีซึ่งเป็นตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้ว่าด้วยความโดดเด่นทางด้านรูปแบบการค้าและการแข่งขันทางการค้ากับตลาดใกล้เคียงนั้นมีน้อย จึงทำให้ตลาดผลไม้หนองชะอมมีความได้เปรียบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในหลายๆด้านในการส่งเสริมให้เป็นตลาดทางการเกษตร ซึ่งเป็นจุดที่แตกต่างกับตลาดบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

4.3.4 ลักษณะเด่นทางด้านกิจกรรมรอบพื้นที่ศึกษา

บริเวณรอบพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วในระดับหนึ่งมีระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการอย่างครอบถ้วน โดยพื้นที่รอบบริเวณพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่แล้วมีการทำกิจกรรมคล้ายคลึงกับบริเวณพื้นที่ศึกษา คือเป็นที่อยู่อาศัยและมีการทำกิจกรรมทางด้านการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนในจังหวัดปราจีนบุรีและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นอย่างมาก รวมทั้งบริเวณโดยรอบพื้นที่ศึกษายังมีโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นสาขาการผลิตที่ทำรายได้ให้จังหวัดปราจีนบุรีเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตของอุตสาหกรรม รวมทั้งมีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม การคมนาคมขนส่งสะดวกและอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไม่มากนักจึงมีผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งพื้นที่บริเวณรอบพื้นที่ศึกษานั้นยังมีพื้นที่โล่งว่างเป็นจำนวนมาก มีทั้งพื้นที่ทำเกษตรกรรมและพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ซึ่งสามารถพัฒนาและรองรับการขยายตัวของกิจกรรมในด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างต่อเนื่อง

โอกาสในการที่จะสามารถพัฒนาพื้นที่ศึกษานั้นมีความเป็นไปได้เป็นอย่างมาก เพราะกิจกรรมบริเวณรอบพื้นที่ศึกษานั้นมีบทบาทในการช่วยส่งเสริมและเป็นแรงผลักดันในการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ และมีส่วนช่วยในการสนับสนุนแนวทางการขยายตัวของกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาให้มีความพร้อมในการพัฒนาต่อไป

4.3.5 ลักษณะเด่นของกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา

ลักษณะเด่นของกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการอยู่อาศัยและประกอบอาชีพพาณิชยกรรมการค้าปลีก ค้าส่ง ทำการเกษตร และอุตสาหกรรมบ้างในพื้นที่ จึงทำให้ชุมชนที่ทำการศึกษานั้นมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพภายในพื้นที่ของตนเอง ด้วยลักษณะอาชีพที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่และมีการประกอบอาชีพที่เกี่ยวเนื่องต่อมาจากผลิตผลทางการเกษตรในชุมชนนั้น จึงทำให้ชุมชนในพื้นที่ศึกษามีเอกลักษณ์ในการนำสินค้าทางการเกษตรที่มีอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงนำผลิตผลทางการเกษตร เช่น ผลไม้ พันธุ์ไม้ และเกษตรแปรรูปนำมาขายและเกิดรายได้ให้กับคนในชุมชนพร้อมทั้งสร้างชื่อเสียงโดยเป็นแหล่งซื้อขายและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัด ด้วยเหตุนี้เพื่อให้พื้นที่ศึกษาสามารถพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรของชุมชน โดยให้การพัฒนามีความสัมพันธ์และมีความเชื่อมโยงเข้ากับกิจกรรมอื่นๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เช่น กิจกรรมประเภทการค้าขายผลไม้และพันธุ์ไม้

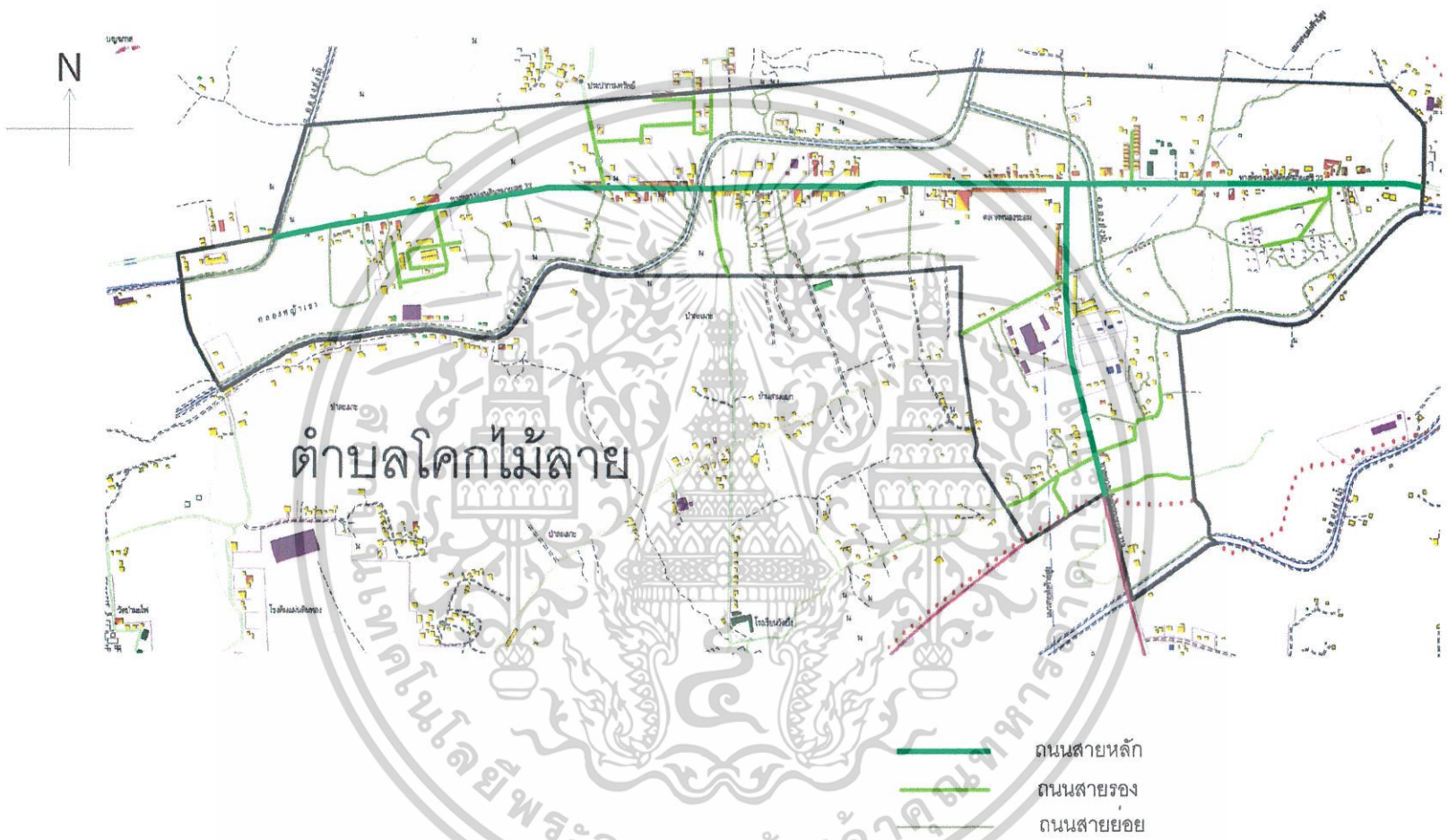
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมประเภทอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ และอุตสาหกรรมในครัวเรือน รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย โดยให้เข้ากับชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนโดยไม่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัยอันเป็นรูปแบบในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมชนบท

4.3.6 ลักษณะเด่นด้านการคมนาคมขนส่ง

บริเวณพื้นที่ศึกษามีถนนสายหลักตัดผ่าน คือ ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 (สายสุวรรณศร) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ซึ่งถือว่าถนนทางหลวงแผ่นดินทั้ง 2 สายนี้มีความสำคัญต่อชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเส้นทางสายหลักในการคมนาคมขนส่งโดยถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 นั้นเป็นถนนที่มีเส้นทางการเดินทางเริ่มต้นที่กรุงเทพมหานครผ่านจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี จนถึงอรัญประเทศ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ซึ่งเป็นถนนเส้นทางลัดที่เชื่อมโยงระหว่างอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอเมืองปราจีนบุรี และอำเภอเมืองนครนายกเข้าด้วยกัน ดังนั้นจึงเห็นว่าด้วยลักษณะเด่นของเส้นทางการคมนาคมจึงทำให้บริเวณพื้นที่ศึกษามีการเข้าถึงได้โดยง่าย สามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียงและยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญต่างๆ เข้ามาในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเป็นการเปิดรับเส้นทางการค้าขายสินค้าสู่ประเทศในแถบอินโดจีนได้ต่อไปในอนาคต

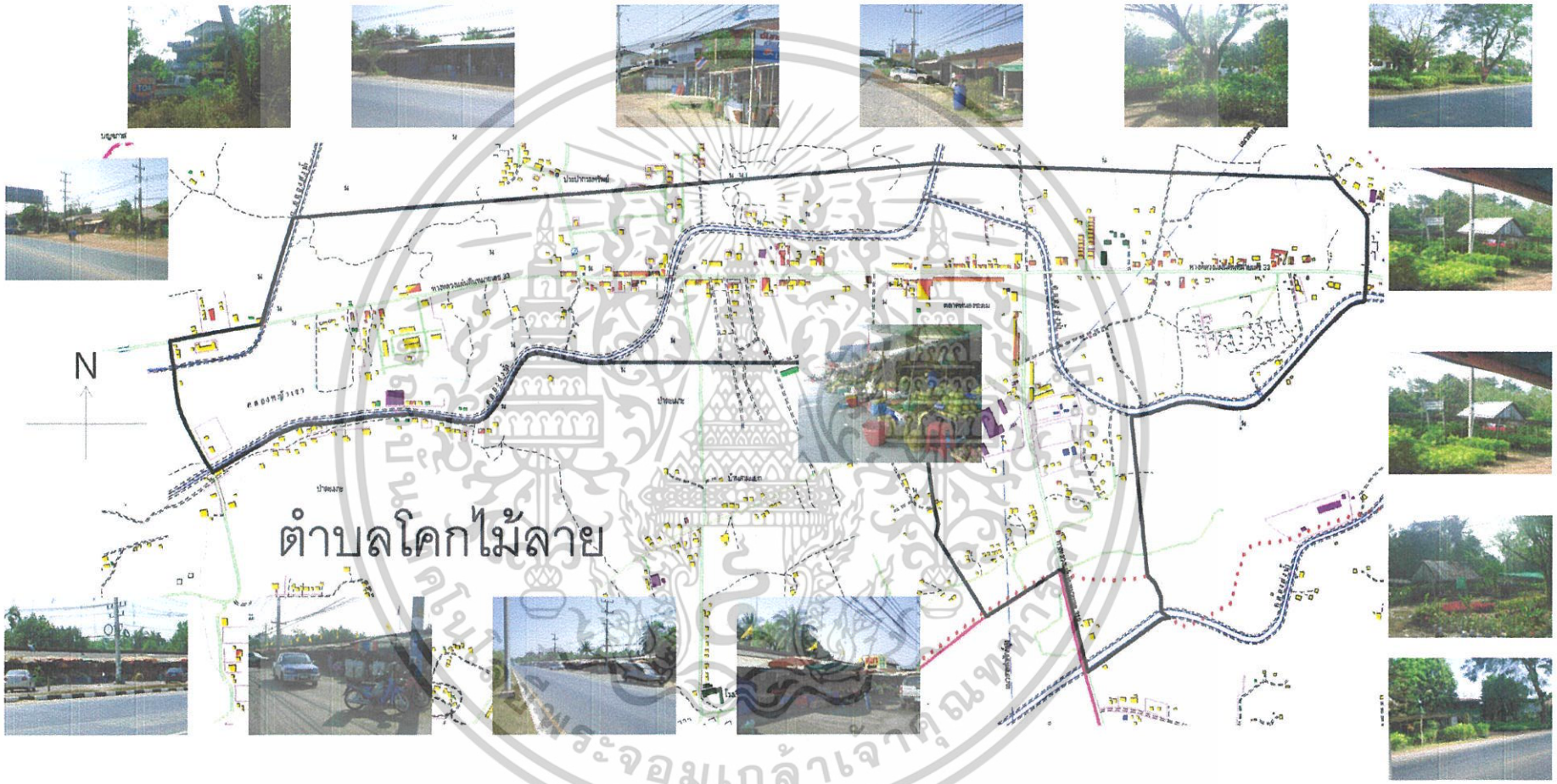
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.2 แสดงข้อได้เปรียบและลักษณะเด่นด้านการคม

ภาพที่ 4.3 แสดงลักษณะของถนนในสภาพปัจจุบัน

ภาพที่ 4.4 แสดงลักษณะของย่านการค้าริมถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข33 ชุมชนหนองชะอม

4.4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นของพื้นที่ศึกษา

ในบริเวณพื้นที่ศึกษานอกจากจะมีข้อดีและข้อได้เปรียบต่างๆแล้วบริเวณพื้นที่ศึกษายังมีปัญหา และข้อจำกัดที่มีผลต่อการพัฒนาของพื้นที่อยู่หลายประการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 สภาพปัญหาของพื้นที่

ปัญหาทางด้านสภาพของพื้นที่นี้เป็นปัญหาโดยภาพรวม เพราะเนื่องจากชุมชนมีพื้นที่ขนาดใหญ่ และเกิดความแตกต่างในการใช้พื้นที่ ซึ่งจะเห็นได้จากมีการขยายตัวของย่านการค้า 2 ข้างของถนนสายหลักเท่านั้น ทำให้พื้นที่ด้านในได้ใช้ประโยชน์อย่างไม่เต็มที่ทำให้การพัฒนาพื้นที่ได้ไม่ทั่วถึง

4.4.2 ปัญหาด้านการคมนาคมและการเข้าถึงพื้นที่ศึกษา

การสัญจรและการเข้าถึงพื้นที่ศึกษานั้นมีถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ซึ่งเป็นถนนสายหลักซึ่งนอกจากจะเป็นเส้นทางคมนาคมที่ส่งเสริมบทบาทและเพิ่มศักยภาพของพื้นที่แล้ว ยังเป็นถนนที่เชื่อมต่อกับชุมชนและกิจกรรมอื่นรออบพื้นที่ศึกษาได้ และเนื่องจากพื้นที่ชุมชนนั้นไม่ได้เป็นพื้นที่ในตัวเมือง จึงทำให้เส้นทางของถนนบางสายยังไม่ได้รับการพัฒนา ถึงแม้ว่าถนนสายรองมีความสัมพันธ์กับถนนสายหลักและไม่มีความแตกต่างกันมากนัก แต่ถนนสายย่อยภายในชุมชนยังขาดการพัฒนาและยังเป็นถนนดินลูกลังในบางสายซึ่งเป็นถนนที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ตลอดจนขาดทางเดินเท้าหลักเพื่อเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมและการเชื่อมต่อระหว่างกิจกรรมการค้าของ 2 ข้างทางถนนหลัก รวมทั้งขาดแคลนที่จอดรถที่เป็นระเบียบและถูกต้อง ซึ่งเส้นทางการสัญจร การคมนาคม และการเข้าถึงพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญที่จะเชื่อมโยงกิจกรรมแต่ละอย่างให้สัมพันธ์กันในพื้นที่

4.4.3 ปัญหาด้านอาชีพและรายได้ของคนในชุมชน

ประชากรในชุมชนมีการประกอบอาชีพเกตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และมีอาชีพค้าขายเป็นอาชีพรองลงมา ซึ่งมีรายได้ในการประกอบอาชีพไม่มากนักเนื่องจากอาชีพส่วนใหญ่ในชุมชนเกี่ยวเนื่องกับภาคเกษตรกรรม และผลผลิตที่ได้จากการประกอบอาชีพนี้ไม่แน่นอนมักขึ้นอยู่กับฤดูกาลและดินฟ้าอากาศ ที่จะทำให้ผลผลิตและราคาในการจำหน่ายในแต่ละปีมีมูลค่าไม่คงที่จึงทำให้ประชากรในพื้นที่มีรายได้ไม่แน่นอน ดังนั้นการที่จะพัฒนาพื้นที่ศึกษาได้นั้นจะต้องส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริมซึ่งเป็นรายได้ที่ได้จากการว่างเว้นจากการทำเกษตรกรรม และเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆที่ช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.4 ปัญหาด้านภูมิทัศน์

พื้นที่ในชุมชนมีพื้นที่ขนาดใหญ่ทำให้หน่วยงานในการนพัฒนาพื้นที่ได้ไม่เต็มที่ และประกอบกับการอยู่อาศัยของคนในพื้นที่กระจายกันอยู่โดยทั่วไป จึงทำให้ขาดลักษณะทางจินตภาพที่ดี คือขาดความเด่นชัดของจุดหมายตา และลักษณะโดยทั่วไปของภูมิทัศน์โดยรอบชุมชน อันเป็นสาเหตุมาจากที่ในชุมชนมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงทำให้ขาดการพัฒนาภูมิทัศน์ในชุมชนและสถานที่ศูนย์รวมสำคัญๆของชุมชน ดังนั้นจึงต้องทำการศึกษาและวางแนวทางในการสร้างลักษณะทางจินตภาพของชุมชนให้ชัดเจนและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่เนื่องจากปัญหาในเรื่องขนาดของพื้นที่ จึงต้องเลือกพื้นที่ในการจัดทำให้เหมาะสม

4.4.5 ปัญหาด้านกรรมสิทธ์ที่ดิน

กรรมสิทธ์ที่ดินส่วนใหญ่ในพื้นที่ศึกษาเป็นของเอกชน และนอกจากนี้ยังมีกรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งเป็นของทางราชการ แต่ในส่วนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาในพื้นที่ศึกษา ให้เป็นพื้นที่พัฒนาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร ส่วนใหญ่แล้วอยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของเอกชน จึงทำให้ในการพัฒนาได้ไม่เต็มที่ เพราะเอกชนบางแห่งไม่อนุญาตให้ทำการปรับปรุงใดๆ ในพื้นที่ของตนเอง ส่วนพื้นที่ที่เป็นที่โล่งว่างของชุมชนซึ่งเป็นที่สาธารณะและบางส่วนเป็นพื้นที่ของเอกชน ยังขาดการดูแลและพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งทำให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชน ในแนวทางการพัฒนาปรับปรุงที่สอดคล้องกันในพื้นที่ จึงต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์การแก้ปัญหาในเรื่องของกรรมสิทธิ์ที่ดิน เพื่อการพัฒนาพื้นที่ศึกษานี้ต่อไป

4.5 การวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ศึกษา

การศึกษาและวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ชุมชนนี้ เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ถึงการเชื่อมต่อของจินตภาพต่างๆ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร โดยมีการเชื่อมโยงกับพื้นที่ชุมชนเมืองในด้านจินตภาพได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากจินตภาพเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและของแต่ละพื้นที่ ซึ่งส่งผลไปถึงความประทับใจ ความสะดวกสบายแก่ผู้คนที่ใช้บริการหรือเดินทางผ่านพื้นที่นั้นๆ จึงมีความจำเป็นสำหรับการศึกษาและวิเคราะห์จินตภาพของทั้งชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา วิเคราะห์ถึงข้อดีและปัญหาต่างๆ เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาหาหนทางการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของจินตภาพในอนาคต สำหรับการศึกษาจินตภาพของพื้นที่ชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้อาศัยทฤษฎีจินตภาพชุมชนเมืองของเควิน ลินช์ (KEVIN LYNCH) มา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นหลักเกณฑ์ในการศึกษาและวิเคราะห์ โดยใช้องค์ประกอบ 5 ประการที่สำคัญมาเป็นปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ในส่วนของเมืองและพื้นที่ศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบหลักที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์จินตภาพของชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา

• เส้นทาง (PATH) ได้แก่ เส้นทางสัญจร โดยแบ่งเป็นเส้นทางสัญจรทั้งทางบกและทางน้ำ ทางบก คือ ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 (สุวรรณศร) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ซึ่งจะมีบทบาทเด่นชัดในอนาคตจากการพัฒนาให้เป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมือง และการเป็นศูนย์ธุรกิจและพาณิชยกรรมนานาชาติ ด้านการค้า และความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับอินโดจีน

• ขอบเขต (EDGE) คือ องค์ประกอบที่เป็นส่วนกำหนดขอบเขตของแต่ละกิจกรรมและการใช้ที่ดินที่แตกต่างกัน ขอบเขตที่ชัดเจนได้แก่ คลองส่งน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตของพื้นที่ในด้านทิศใต้ และในด้านทิศตะวันตกบางส่วน

• ย่าน (DISTRICT) เป็นลักษณะของกลุ่มอาคารหรือกลุ่มของกิจกรรมที่มีการใช้สอยหรือการใช้ที่ดินลักษณะเดียวกัน ที่เห็นได้ชัดเจน คือ ย่านการค้าผลิตผลทางการเกษตรอยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และมีส่วนที่เห็นได้ชัดเจนซึ่งมีการรวมกลุ่มกิจกรรมอยู่บริเวณ ตลาดหนองชะอม

• ศูนย์รวมกิจกรรม (NODE) เป็นบริเวณที่มีกิจกรรมหนาแน่น หรือมีผู้คนรวมตัวกันเป็นจำนวนมากภายในพื้นที่ ได้แก่ วัดปริเวการามที่มีการร่วมกิจกรรมกันในวันสำคัญๆทางศาสนา และบริเวณตลาดผลไม้หนองชะอมที่มีการร่วมกันทำกิจกรรมทางการค้าของคนในชุมชน

• จุดหมายตา (LAND MARK) จุดหมายตาในพื้นที่ที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนในระยะไกล มีความเด่นชัดเป็นพิเศษ สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการอ้างอิง บอกทิศทางสำหรับพื้นที่นั้นๆ ภูมิสัญลักษณ์ที่สำคัญได้แก่ สามแยกหนองชะอม

• ประตู (GATE WAY) ประตูทางเข้าของพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประตูทางเข้าของพื้นที่ที่อยู่บริเวณทางแยกของถนนที่เป็นทางเข้าของพื้นที่นั้นๆ ซึ่งในพื้นที่ศึกษามีทางเข้าหลักบริเวณ ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 (สุวรรณศร) และถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ซึ่งเป็นถนนทางเข้าหลักที่ผ่านพื้นที่ศึกษา

จากการศึกษาและวิเคราะห์จินตภาพของชุมชนเมือง และการศึกษานี้จะทำการปรับปรุงและเสนอแนะสำหรับพื้นที่ศึกษา โดยเน้นการศึกษาเฉพาะบริเวณพื้นที่ศึกษาเท่านั้น เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และสามารถเชื่อมโยงในส่วนของแต่ละองค์ประกอบแก่กันได้อย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้พื้นที่ศึกษามีจินตภาพที่ดีและมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยการวิเคราะห์ในแต่ละองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

• เส้นทาง (PATH)

สภาพปัจจุบัน - เส้นทางหลักได้แก่ ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319

- เส้นทางรอง ได้แก่ถนนภายในชุมชน

ผลการวิเคราะห์ - ลักษณะของเส้นทางหลักมีความเด่นชัดอยู่แล้ว ส่วนเส้นทางย่อยในชุมชนยังขาดความต่อเนื่องกับเส้นทางหลักเป็นบางเส้นทาง

• ขอบเขต (EDGE)

สภาพปัจจุบัน - เส้นทางขอบเขตหลัก ได้แก่ คลองส่งน้ำ

ผลการวิเคราะห์ - ลักษณะของเส้นขอบเขตมีความเด่นชัดในการแบ่งพื้นที่เป็นบางส่วนเท่านั้น โดยเฉพาะด้านทิศเหนือมีขอบเขตของพื้นที่ยังไม่ชัดเจน

• ย่าน (DISTRICT)

สภาพปัจจุบัน - โดยทั่วไปย่านกิจกรรมต่างๆปะปนกันอยู่ โดยเฉพาะบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ที่มีทั้งที่อยู่อาศัย การค้าขาย และอุตสาหกรรมอยู่รวมกัน

ผลการวิเคราะห์ - ชุมชนนี้มีย่านกิจกรรมต่างๆเด่นชัดโดยที่ย่านพาณิชยกรรมการค้านั้นอยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งเป็นถนนสายหลัก และย่านที่อยู่อาศัยจะอยู่บริเวณรอบนอก แต่ยังมีการปะปนกันอยู่ของกิจกรรมต่างๆ ในบริเวณย่านการค้า

• ศูนย์รวมกิจกรรม (NODE)

สภาพปัจจุบัน - ศูนย์รวมกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ วัดปริเวการามและบริเวณตลาดผลไม้หนองชะอม

ผลการวิเคราะห์ - ควรมีการพัฒนาพื้นที่ศูนย์รวมกิจกรรมที่สำคัญของชุมชนให้ดีขึ้นและเกิดการพัฒนาการรวมกิจกรรมในชุมชนโดยเฉพาะตลาดผลไม้หนองชะอม พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีศูนย์รวมกิจกรรมรองเกิดขึ้น แต่ทั้งนี้ต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนึงถึงผลกระทบในด้านอื่นๆในความเหมาะสมของพื้นที่ด้วย

• จุดหมายตา (LAND MARK)

สภาพปัจจุบัน - ภายในชุมชนยังไม่มีจุดหมายตาที่เด่นชัดและแน่นอนเป็นลักษณะเด่นของชุมชน

ผลการวิเคราะห์ - ควรมีการพัฒนาและออกแบบภูมิสัญลักษณ์ขึ้นภายในชุมชนให้มีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์และเกิดภูมิทัศน์ที่ดีรวมทั้งสอดคล้องกับกิจกรรมในพื้นที่

• ประตู (GATE WAY)

สภาพปัจจุบัน - ประตูหลัก ได้แก่ สะพานข้ามคลองส่งน้ำบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 และเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 บริเวณวัดสุคันธาราม เป็นจุดเริ่มต้นในการเข้าพื้นที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ - ประตูทุกด้านในชุมชนล้วนมีความสำคัญต่อชุมชนทั้งสิ้น ควรมีการพัฒนาให้เท่ากันเพื่อความสะดวกของผู้ที่จะเดินทางเข้ามาในชุมชน

4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการพัฒนา

การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพและเหมาะสมต่อการพัฒนา ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนหนองชะอม ในผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ โดยใช้วิธีที่เรียกว่า POTENTIAL SURFACE ANALYSIS เพื่อพิจารณาถึงความพร้อมในพื้นที่ในการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมต่างๆ อันเป็นแนวทางในการเลือกทำเลที่ตั้งของกิจกรรมการใช้ที่ดินในพื้นที่ศึกษาตามลำดับความสำคัญ โดยการกำหนดปัจจัยต่างๆ ซึ่งหมายถึง สาเหตุหรือส่วนสำคัญที่เป็นตัวกำหนดประเภทในการใช้ที่ดินอันมีผลต่อการเลือกทำเลที่ตั้ง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1) กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่างๆ ในการวิเคราะห์
2) กำหนดปัจจัยต่างๆ และค่าน้ำหนักของปัจจัย
3) กำหนดตัวชี้และเกณฑ์ในการวัด
4) กำหนดขอบเขตและหน่วยพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาในระบบตาราง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) กำหนดค่าคะแนนของศักยภาพในระดับต่างๆ

6) รวบรวมคะแนนและแสดงผลการวิเคราะห์

ในแต่ละขั้นตอนของการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังขั้นตอนดังนี้

4.6.1 การกำหนดความมุ่งหมายในการวิเคราะห์

เพื่อวิเคราะห์หาศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ศึกษา ให้ปรับปรุงเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร โดยพิจารณาความเหมาะสมต่อการพัฒนาและปรับปรุงให้เป็นย่านเศรษฐกิจใหม่ในอนาคต และมีบทบาทที่สำคัญต่อพื้นที่บริเวณใกล้เคียง การทำการวิเคราะห์พื้นที่โดยเน้นการหาลำดับศักย์ของความเหมาะสมและความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่ส่วนต่างๆ ภายในบริเวณชุมชนหนองชะอม

4.6.2 การกำหนดปัจจัยและค่าน้ำหนักของปัจจัย

4.6.2.1 การกำหนดปัจจัยต่างๆ

ซึ่งปัจจัยในที่นี้ หมายถึง สาเหตุหรือส่วนสำคัญที่เป็นตัวกำหนดประเภทของการใช้ที่ดินที่มีผลต่อการกำหนดที่ตั้งในระดับที่แตกต่างกัน จากการกำหนดความมุ่งหมายในการวิเคราะห์ ที่เน้นความเป็นย่านเศรษฐกิจทางการเกษตรของชุมชนหนองชะอมในบริเวณผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ดังนั้นปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์จึงมุ่งเน้นประเด็นที่เกี่ยวกับลักษณะและความพร้อมของพื้นที่ในส่วนต่างๆ โดยมีปัจจัยทางกายภาพ (ความพร้อมของพื้นที่) และด้านเศรษฐกิจ (แรงดึงดูดทางเศรษฐกิจ) เป็นปัจจัยหลัก ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมนั้นจะวิเคราะห์ว่าบริเวณพื้นที่ชุมชนนั้นมีความเท่าเทียมในการได้รับบริการทางสังคม หรือโครงสร้างพื้นฐาน

4.6.2.2 การกำหนดค่าน้ำหนักของปัจจัย

ความหมายของค่าน้ำหนักของปัจจัย (Weighting of Factors) คือ สิ่งที่จะอธิบายถึงค่าความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยหลักและปัจจัยรองเพื่อรวบรวมเป็นค่าคะแนนของศักยภาพในระดับต่างๆ

ค่าน้ำหนักของปัจจัยกำหนดขึ้นตามลักษณะของปัจจัย โดยแสดงค่าออกมาเป็นตัวเลข (โดยทั่วไปแล้วจะกำหนดให้มีค่าประมาณ 2-3 เท่า ตามลักษณะของศักยภาพในระดับต่างๆ คือ ศักยภาพสูง ศักยภาพกลาง ศักยภาพต่ำ) โดยแบ่งลักษณะของปัจจัยออกเป็น ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ซึ่งการให้ค่าน้ำหนักขึ้นอยู่กับการพิจารณาความเหมาะสมและความสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ศึกษา และตามปัจจัยที่ได้นำมามีหลักการในการให้ความสำคัญในการพิจารณามากน้อยแต่ละปัจจัย ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ด้านกายภาพ

- การเข้าถึง

การพิจารณาปัจจัยด้านการเข้าถึง มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา คือ บริเวณที่มีโครงข่ายของถนนและลำคลองพาดผ่าน จะมีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่าบริเวณที่ลึกเข้าไป จึงพิจารณาจากถนนสายหลัก สายรอง และสายย่อย ตามลำดับของศักยภาพในการพัฒนา

- ลักษณะของพื้นที่

การพิจารณาปัจจัยด้านลักษณะของพื้นที่ มีเกณฑ์ในการพิจารณา คือบริเวณที่เป็นพื้นที่ราบมีศักยภาพในการพัฒนาสูง ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างของระดับพื้นที่มากนักและพื้นที่นั้นต้องไม่มีน้ำท่วมขัง

- ความสูงอาคาร

การพิจารณาปัจจัยด้านความสูงอาคาร โดยพิจารณาความสูงอาคาร 1-2 ชั้น จะมีศักยภาพในการพัฒนาสูง เพราะใช้พื้นที่ไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร ความสูง 3-4 ชั้น จะมีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง และความสูงตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป จัดว่าเป็นการใช้ที่ดินซึ่งคุ้มค่าเต็มประสิทธิภาพ จึงมีค่าศักยภาพในการพัฒนาต่ำ

- ลักษณะความหนาแน่น

การพิจารณาปัจจัยด้านความหนาแน่น โดยพิจารณาพื้นที่ที่มีความหนาแน่นน้อยจะมีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่มีการอยู่อาศัยหนาแน่นมาก โดยแบ่งลักษณะของความหนาแน่นออกเป็น 4 ระดับ และมีค่าคะแนนที่เรียงลำดับจากความหนาแน่นมากไปยังที่ที่มีความหนาแน่นน้อย

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

- ราคาที่ดิน

การพิจารณาปัจจัยด้านราคาที่ดิน มีหลักเกณฑ์ในการพิจาณา คือ ที่ดินราคาต่ำกว่า 75-375 บาทต่อตารางวา ให้มีศักยภาพในการพัฒนาสูงมาก ราคาที่ดินระหว่าง 200 - 1,000 บาทต่อตารางวา ให้มีศักยภาพในการพัฒนาสูง ราคาที่ดินระหว่าง 1,000 – 2,000 บาทต่อตารางวา ให้มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง และราคาที่ดินตั้งแต่ 2,000 บาทต่อตารางวาขึ้นไปให้มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ

- ศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

การพิจารณาปัจจัยด้านศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีหลักการในการพิจารณา คือ บริเวณที่อยู่ในรัศมี 200 เมตร ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะมีศักยภาพสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณที่อยู่ในรัศมี 200-500 เมตร มีศักยภาพปานกลาง และบริเวณที่อยู่นอกรัศมี 500 เมตร ให้มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ

3. ปัจจัยด้านสังคม

- แหล่งจ้างงาน

การพิจารณาปัจจัยด้านแหล่งการจ้างงาน มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา คือ มีระยะเวลาในการเดินทาง 0-10 นาที มีศักยภาพในการพัฒนาสูง บริเวณที่มีระยะเวลาในการเดินทาง 10-20 นาที มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง และบริเวณที่มีระยะเวลาในการเดินทาง 20-30 นาที มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ

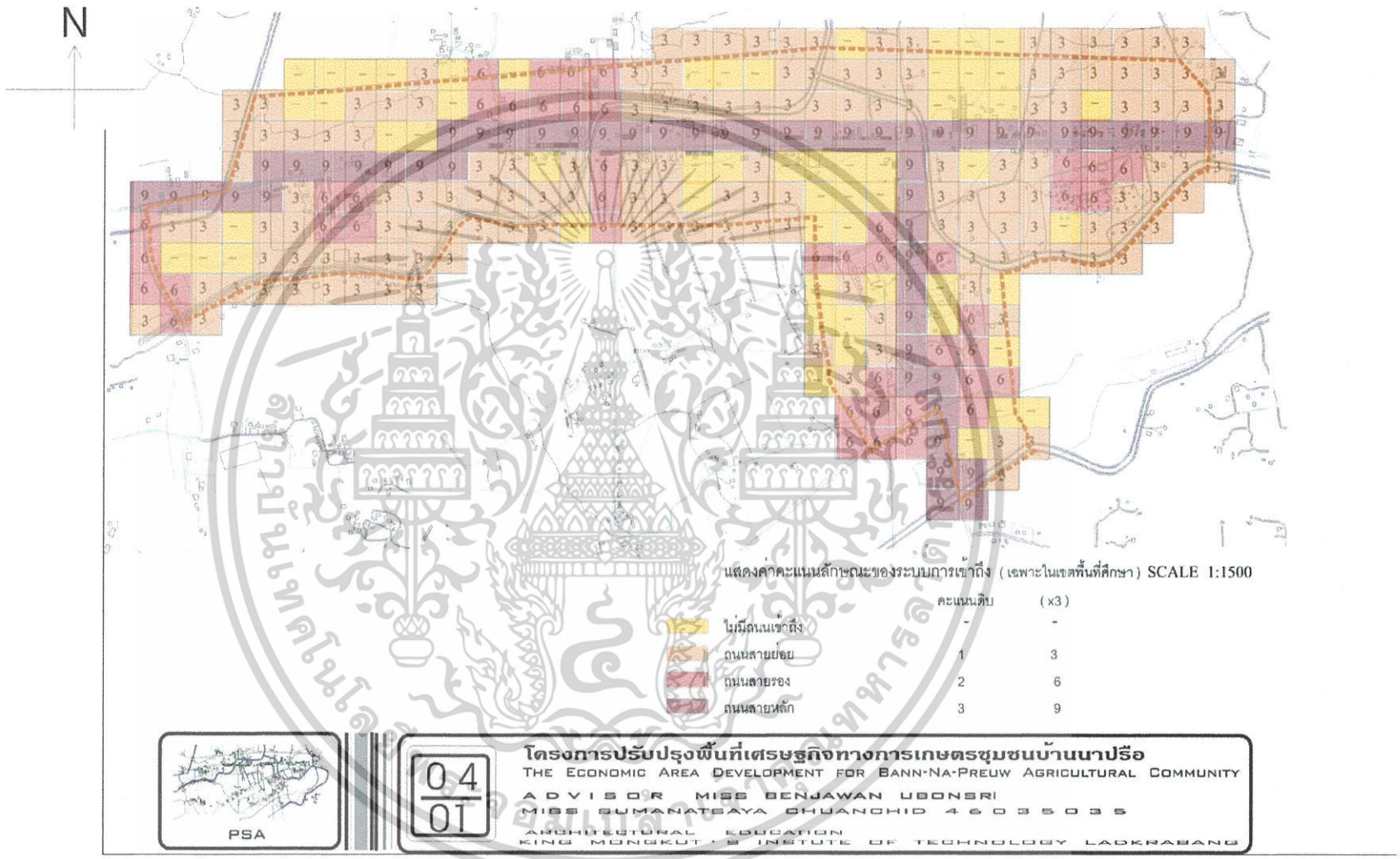
โดยการพิจารณาปัจจัยในด้านต่างๆแล้วนั้นในการหาความเหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่ แต่ยังมีบางปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณา เช่น สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ แต่เนื่องจากบริเวณพื้นที่ศึกษาอยู่ในเขตอำเภอเมืองที่มีความพร้อมในด้านนี้อยู่แล้ว จึงไม่ได้นำมาพิจารณาด้วย และสำหรับการให้ค่าคะแนนและค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยกำหนดความสำคัญของแต่ละปัจจัยได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

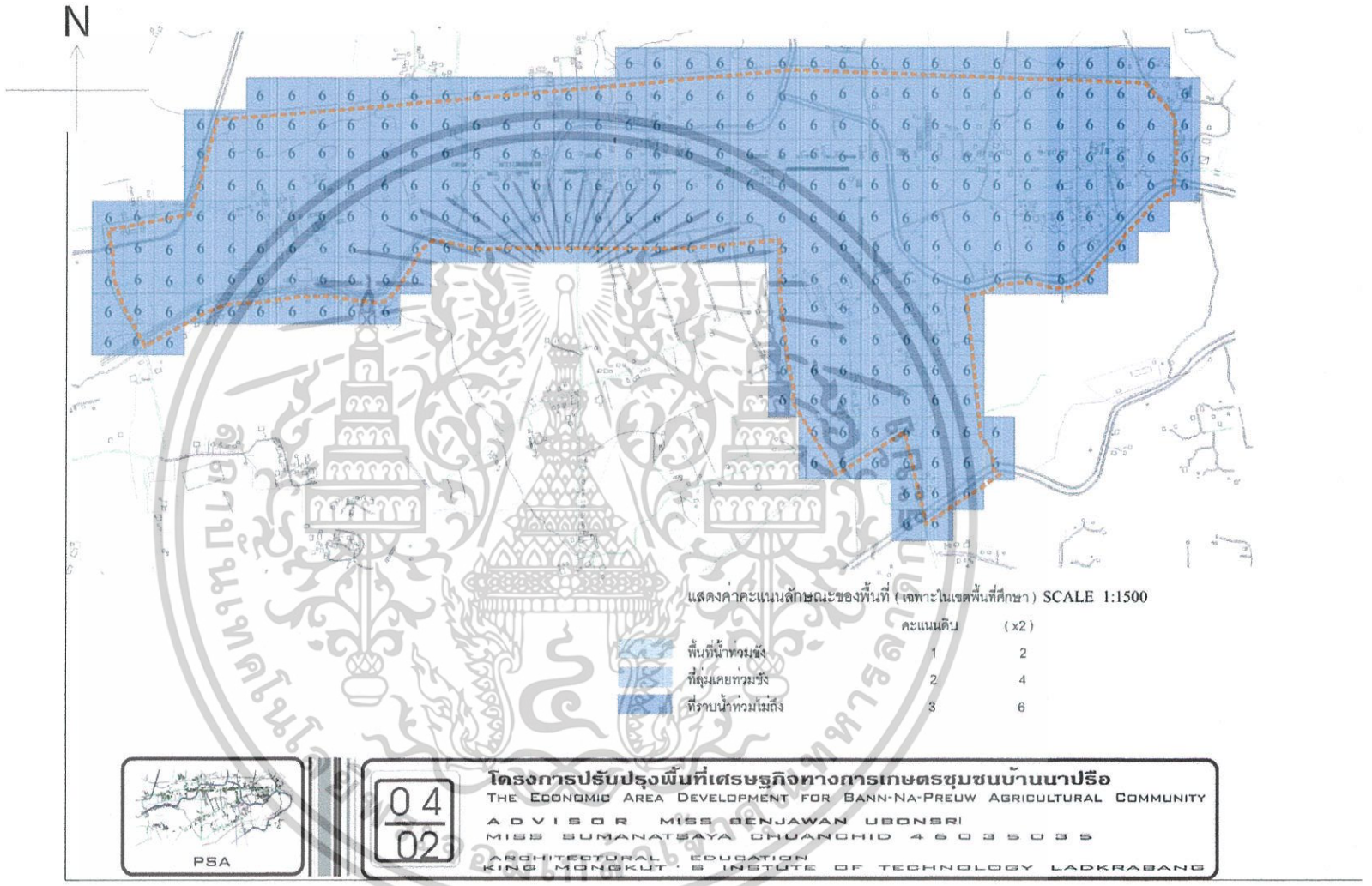
ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะและค่าน้ำหนักของปัจจัย

ลักษณะของปัจจัย	ปัจจัยในการพิจารณา	คะแนน	น้ำหนัก	คะแนนรวม
1. ด้านกายภาพ	- การเข้าถึง		3	
	ถนนสายย่อย	1		3
	ถนนสายรอง	2		6
	ถนนสายหลัก	3		9
	- ลักษณะของพื้นที่		2	
	พื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง	1		2
	พื้นที่ลุ่มน้ำเคยมีน้ำท่วมถึง	2		4
	พื้นที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง	3		6
	- ความสูงอาคาร		1	
	สูงมากกว่า 4 ชั้นขึ้นไป	1		1
	สูง 3-4 ชั้น	2		2
	สูง 1-2 ชั้น	3		3
	- ลักษณะความหนาแน่น		2	
	ความหนาแน่น 51-75	1		2
	ความหนาแน่น 26-50	2		4
	ความหนาแน่น 0-25	3		6
	- ราคาที่ดิน		2	
2. ด้านเศรษฐกิจ	ราคาสูงกว่า 1,000 บาท/ตรว.	1		2
	200 – 1,000 บาท/ตรว.	2		4
	75 – 375 บาท/ตรว.	3		6
	- ศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจ		3	
	อยู่นอกรัศมี 500 เมตร	1		3
	อยู่นอกรัศมี 200 – 500 เมตร	2		6
	อยู่ในรัศมี 200 เมตร	3		9
3. ด้านสังคม	- แหล่งจ้างงาน		1	
	ระยะเวลาในการเดินทาง 20-30 นาที	1		1
	ระยะเวลาในการเดินทาง 10-20 นาที	2		2
	ระยะเวลาในการเดินทาง 0-10 นาที	3		3

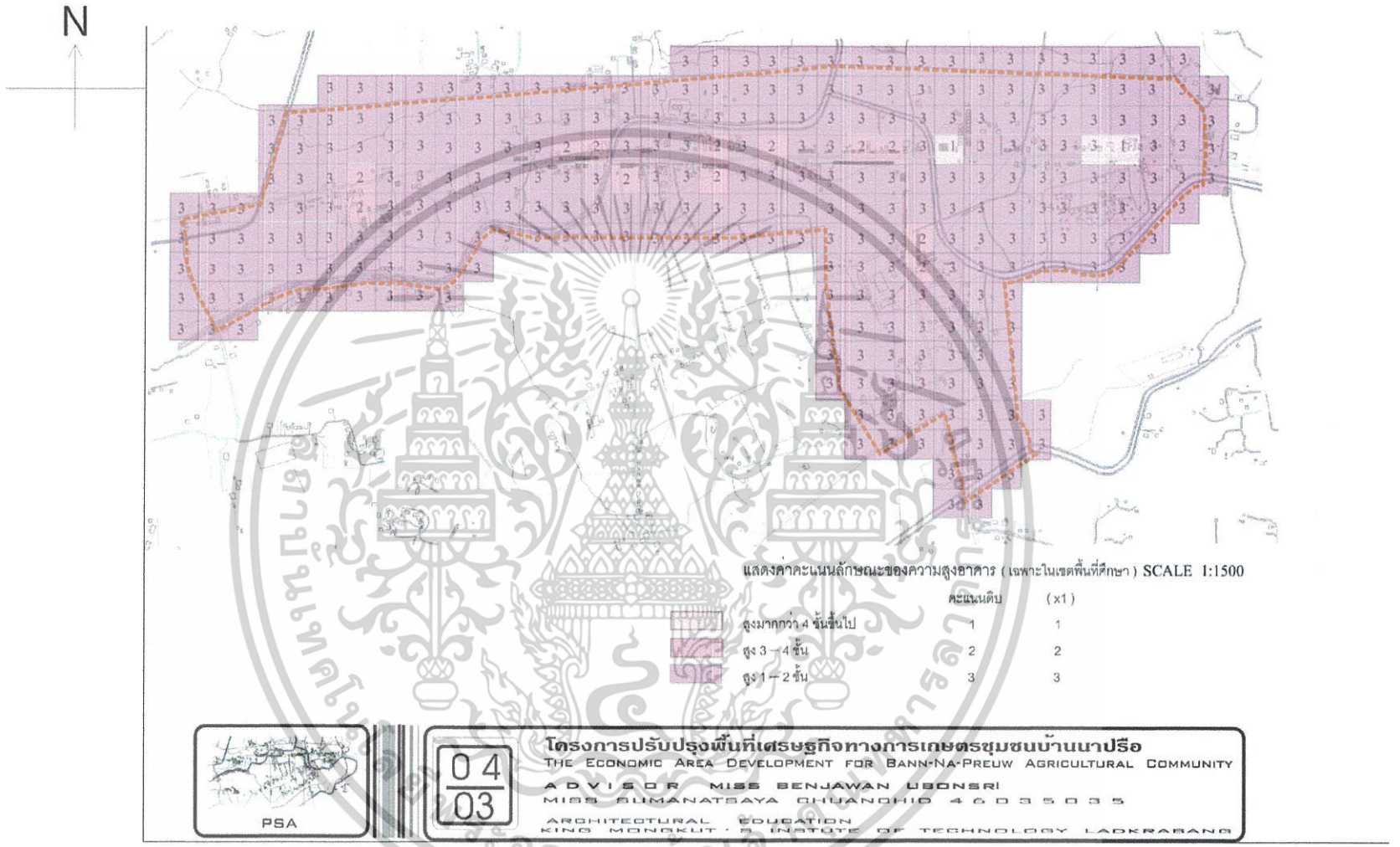
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

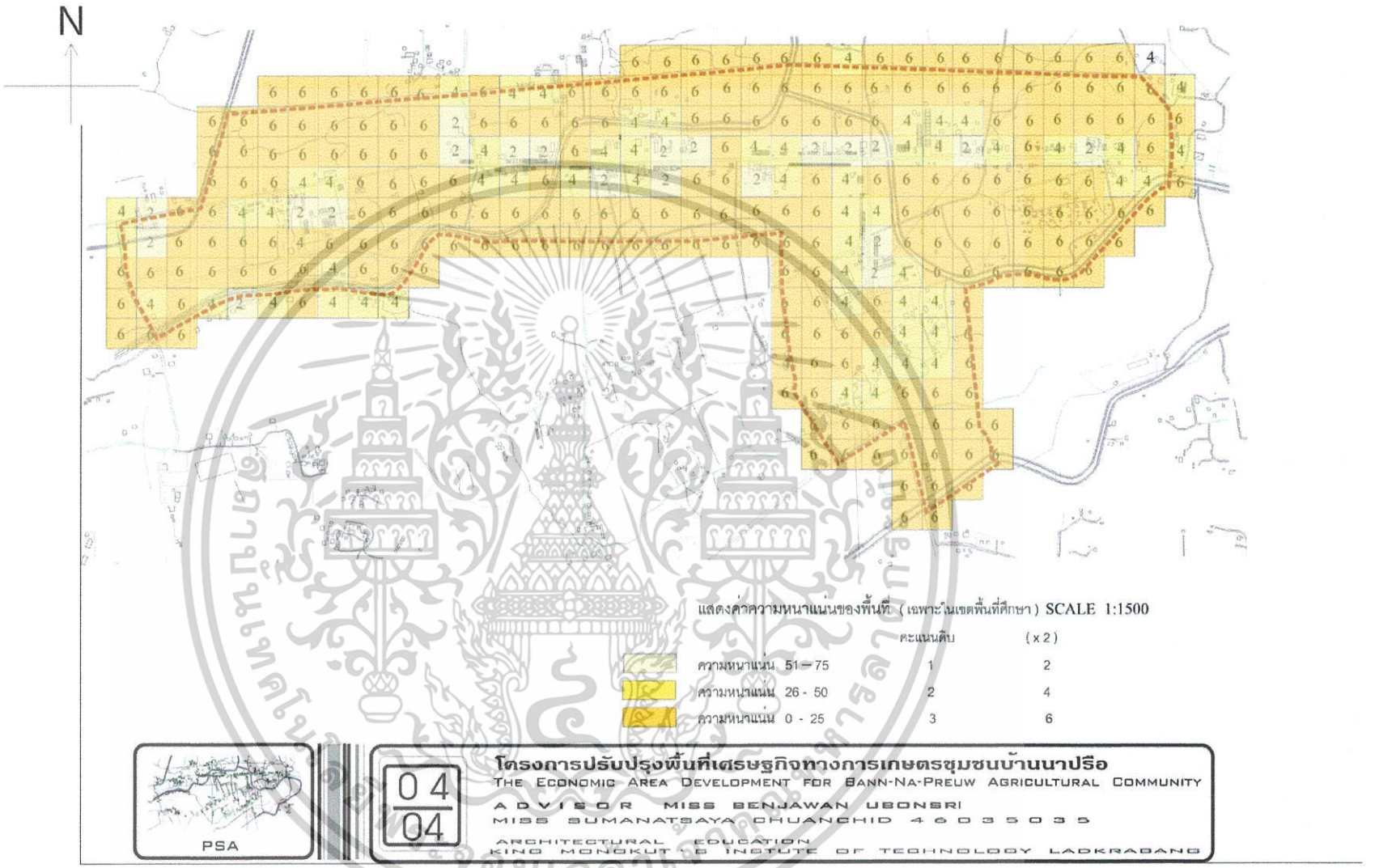
ภาพที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนระบบการเข้าถึง

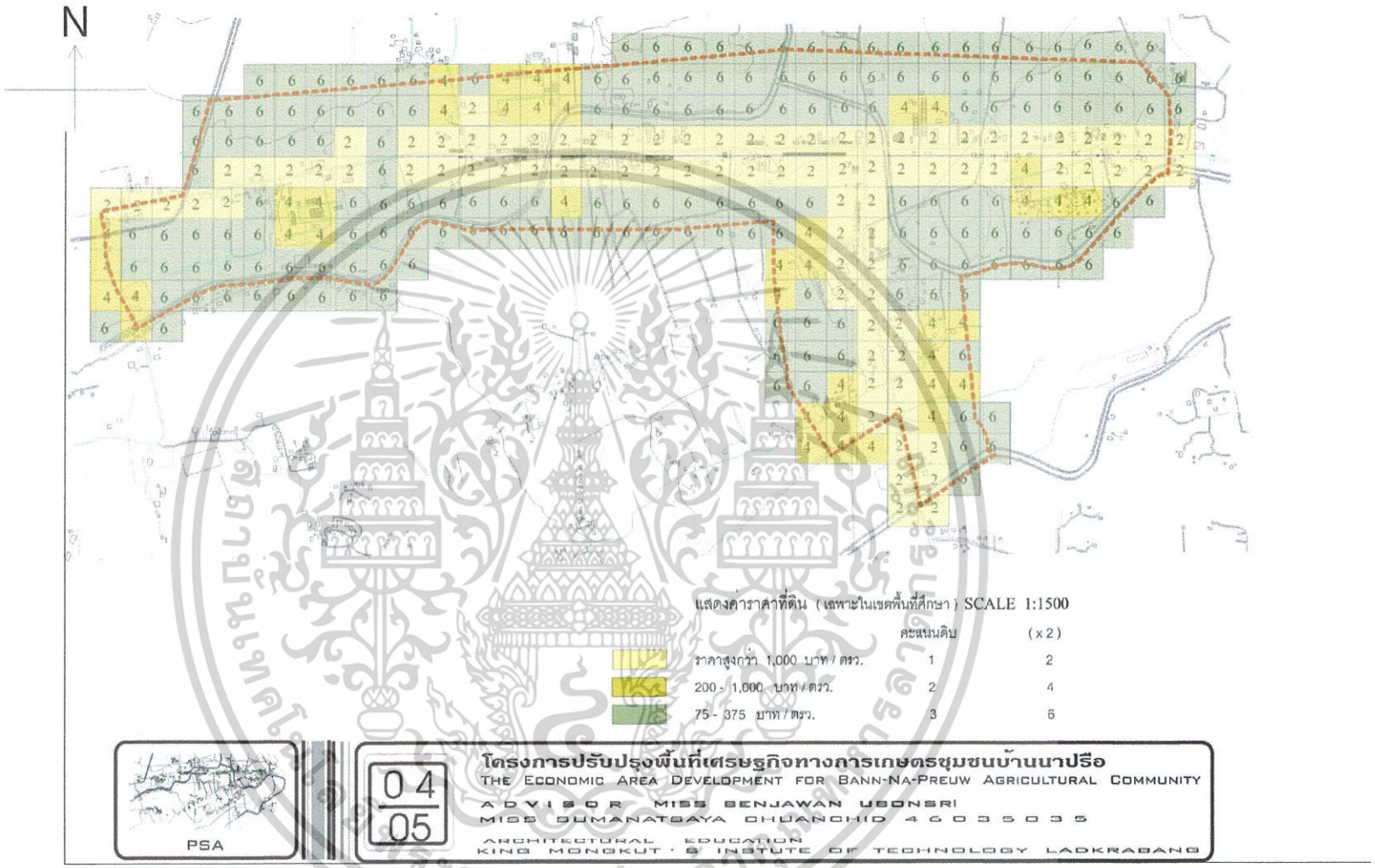
ภาพที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนกายภาพของพื้นที่

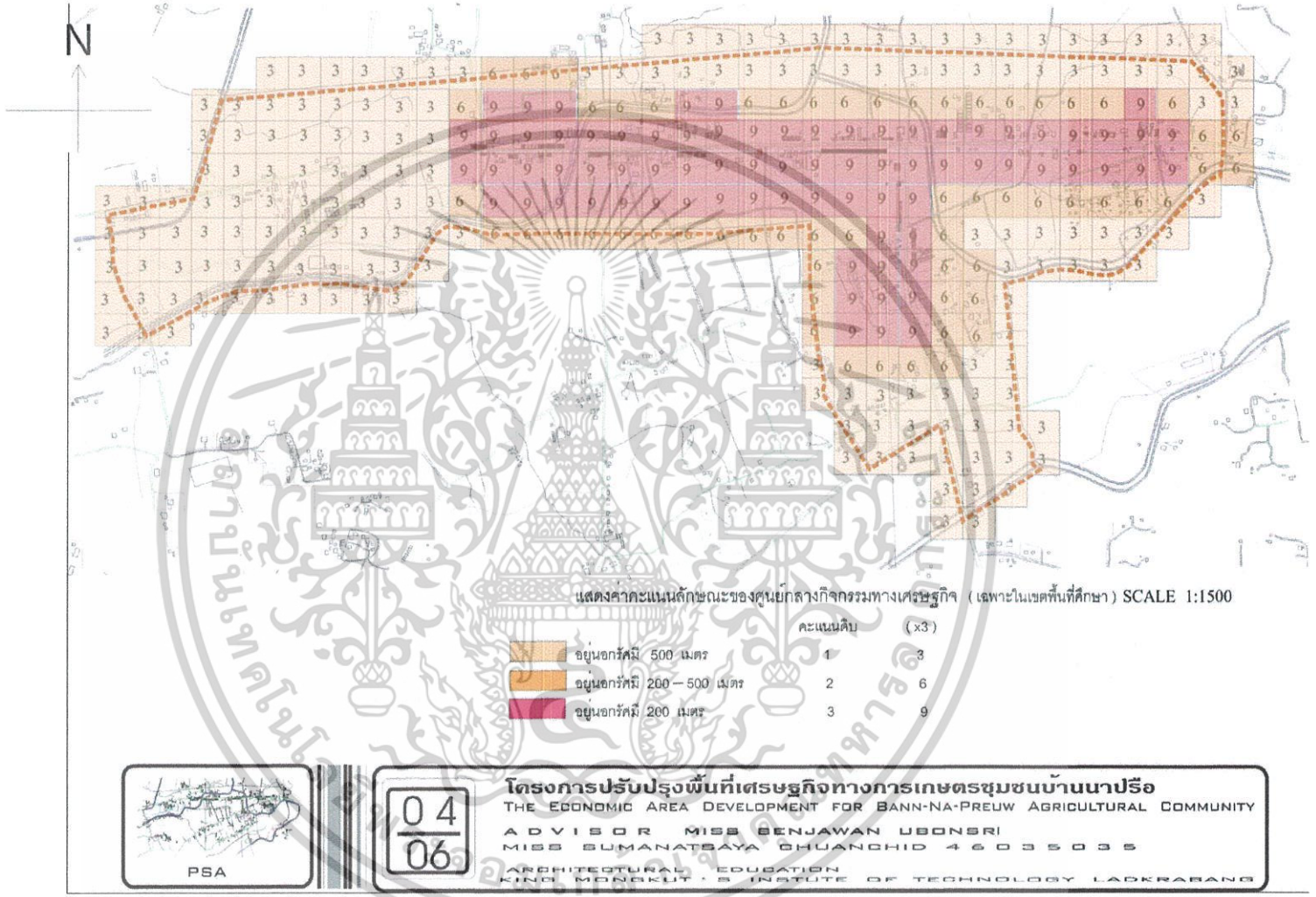
ภาพที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนความสูงของอาคาร

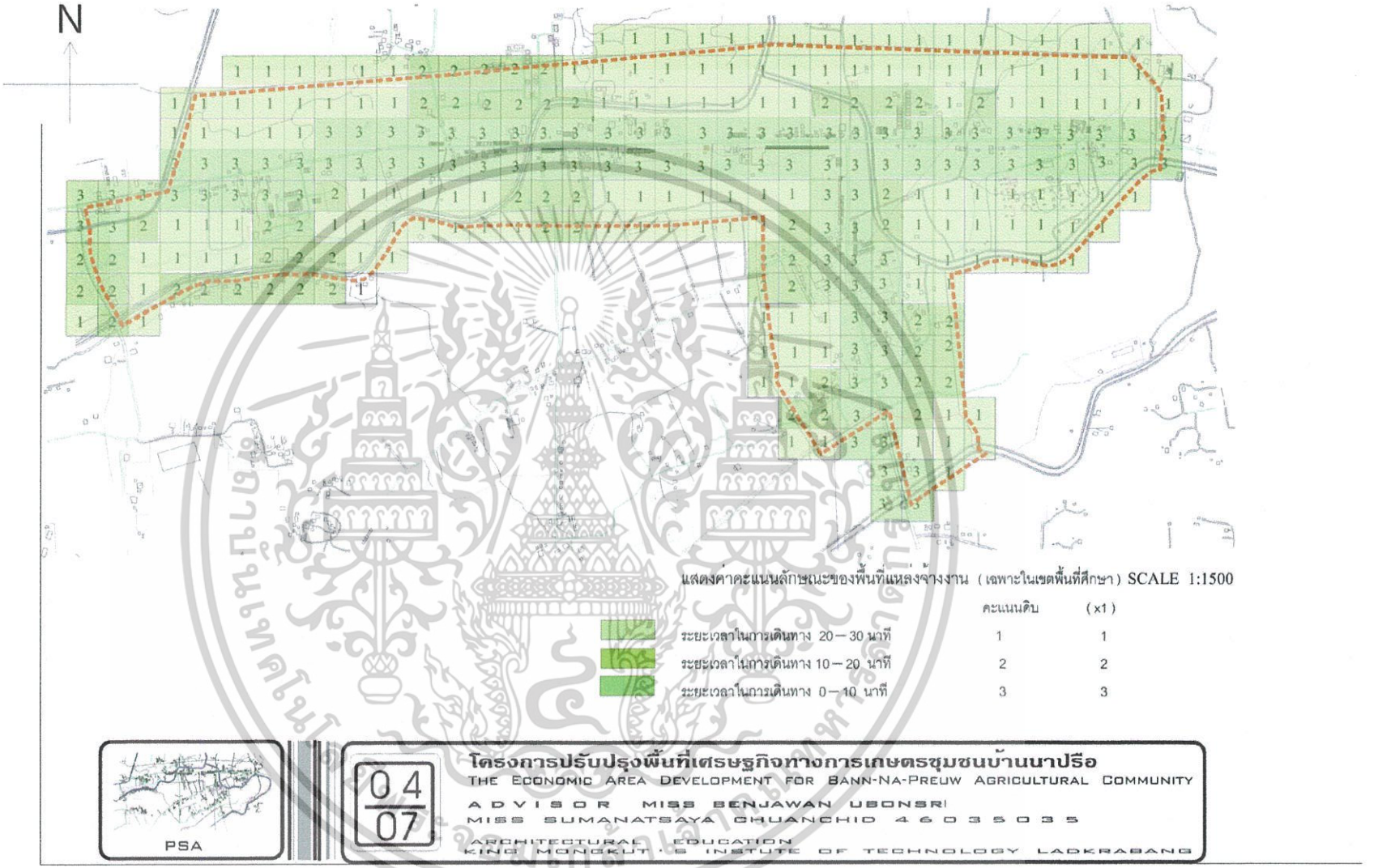
ภาพที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนความหนาแน่นของพื้นที่

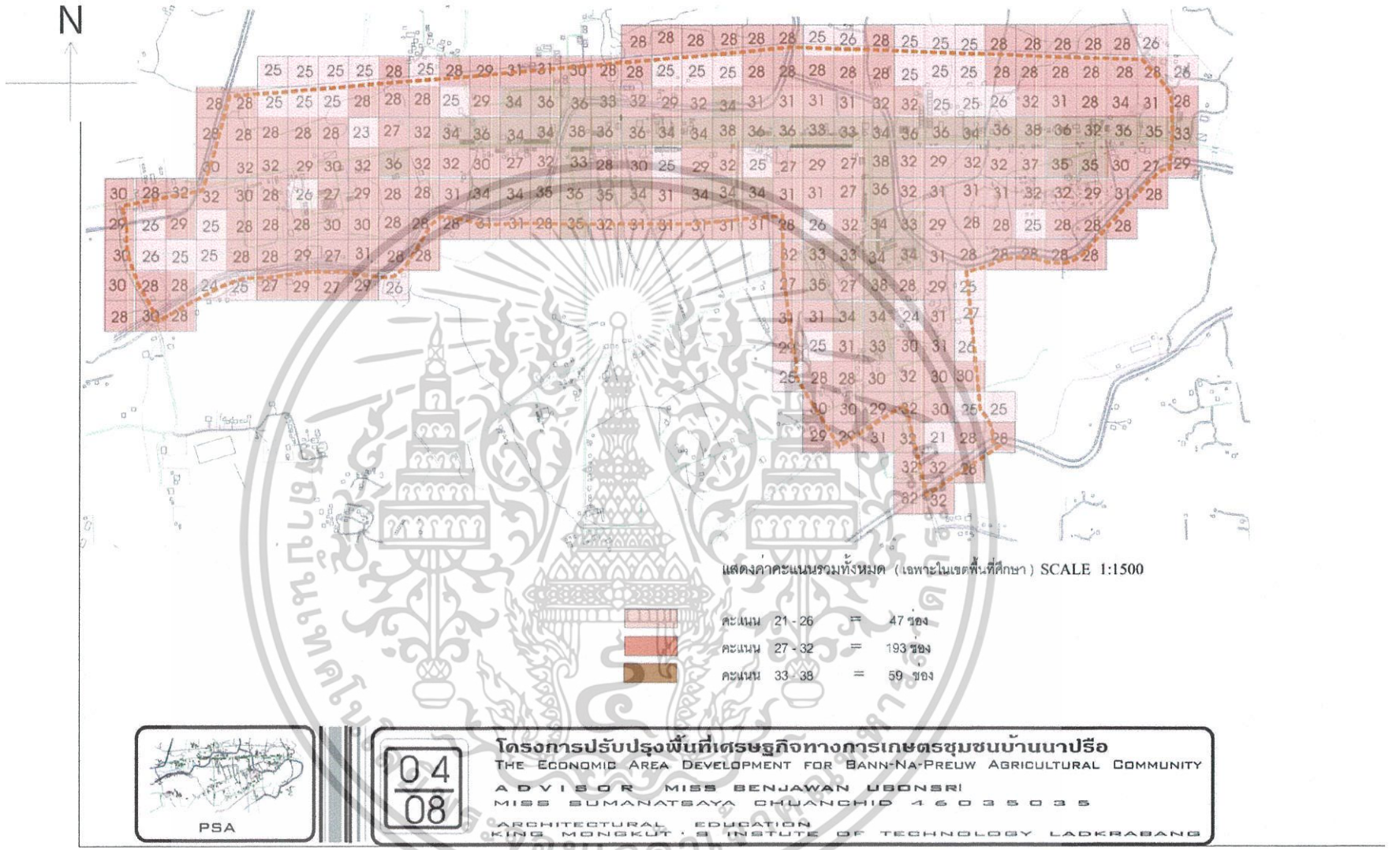
ภาพที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนราคาที่ดิน

ภาพที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนศูนย์กลางกิจกรรมเศรษฐกิจ

ภาพที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนแหล่งจ้างงาน

ภาพที่ 4.12 แสดงค่าคะแนนรวมของพื้นที่

จากการที่กำหนดบริเวณพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอม โดยมีการแบ่งขอบเขตของพื้นที่ตามแนวถนน ลำคลองและ ปัจจัยต่างๆในการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ศึกษาซึ่งมีขอบเขตหลักๆ ในการสังเกตสำหรับการสำรวจและกำหนดพื้นที่ที่แน่นอน จึงกำหนดให้พื้นที่มีประมาณ 1,342.87 ไร่ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลายทั้งหมด โดยแบ่งหน่วยพื้นที่ที่ทำการวิเคราะห์ในระบบตารางออกเป็นพื้นที่ย่อยรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส และแบ่งเป็นจำนวนทั้งสิ้น 299 ช่อง โดยพื้นที่แต่ละช่องมีพื้นที่ประมาณ 6.25 ไร่ต่อพื้นที่หนึ่งช่อง โดยช่องหนึ่งมีขนาด 100 x 100 เมตร

เมื่อใส่ค่าคะแนนจริง (โดยนำค่าน้ำหนักคูณกับคะแนน) ของปัจจัยต่างๆ ลงในแผนที่ที่กำหนดในแต่ละปัจจัย โดยจะได้ค่าคะแนนในแต่ละช่องที่แตกต่างกันออกไป จึงนำเอาค่าคะแนนที่ได้จากแผนที่ต่างๆในแต้ละปัจจัยมารวมค่าคะแนนกันในแต่ละช่องมารวมในตารางรวมคะแนนทั้งหมด ผลของการรวมคะแนนปรากฏว่าค่าคะแนนสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 38 คะแนน ส่วนช่องที่ได้ค่าคะแนนต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 21 คะแนน โดยมีผลต่างของค่าคะแนนต่ำสุดและสูงสุดเท่ากับ 17 คะแนน

เมื่อทำการจัดลำดับชั้นความเหมาะสมของศักยภาพในระดับต่างๆ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ (พิจารณาจากเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของปัจจัย) โดยมีช่วงห่างของค่าคะแนนในแต่ละระดับ ตามเกณฑ์ที่ว่าผลต่างของค่าคะแนนสูงสุดและต่ำสุดจากที่กำหนดหารด้วยจำนวนระดับชั้น (3 ระดับ) จะได้ค่าแตกต่างแต่ละระดับเท่ากับ 6 คะแนน

4.6.3 สรุปผลการวิเคราะห์

1) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ (ค่าคะแนน 21 – 26) มีจำนวน 47 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 293.75 ไร่ หรือร้อยละ 15.72

2) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง (ค่าคะแนน 27 – 32) มีจำนวน 193 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 1,206.25 ไร่ หรือร้อยละ 64.55

3) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง (ค่าคะแนน 33 – 38) มีจำนวน 59 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 368.75 ไร่ หรือร้อยละ 19.73

จากการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ในการศึกษาและพัฒนา รวมถึงแนวโน้มในการพัฒนาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและมีความพร้อม โดยอาศัยปัจจัยด้านต่างๆในการพิจารณา จึงทำให้สรุปได้ว่า บริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง คือบริเวณศูนย์กลางกิจกรรมเดิมของชุมชน และเส้นทางการคมนาคมสายหลักของพื้นที่ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการค้าขายผลิตผลทางการเกษตร โดยการพัฒนานั้นอาจต้องใช้เงินทุนในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่รอบนอก แต่ด้วยความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีศักยภาพของพื้นที่ในด้านต่างๆ และประกอบกับความเป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่ใกล้เคียงเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงทำให้เป็นโอกาสดีในการพัฒนาพื้นที่ ส่วนบริเวณที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง จะอยู่บริเวณพื้นที่รอบศูนย์กลางของกิจกรรมและแหล่งที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนและบริเวณถนนโดยทั่วไป ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสในการพัฒนาและยังมีพื้นที่โล่งว่างเป็นจำนวนมากเพื่อรองรับการขยายตัวของการพัฒนารองลงมาจากพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง สำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำจะอยู่บริเวณ รอบนอกของพื้นที่ซึ่งไม่มีระบบโครงข่ายโทรคมนาคมและไม่ค่อยมีอาคารที่พักอาศัย ซึ่งสามารถขยายพื้นที่ในการพัฒนาได้ในอนาคต เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสมต่อศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่นั้นๆ โดยที่จะนำเอาผลการวิเคราะห์นี้ไปพิจารณา เพื่อประกอบในการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมและพิจารณาลำดับความสำคัญของพื้นที่ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการออกแบบและการวางผังต่อไป

4.7 การวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนหนองชะอมและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อที่จะสามารถหาแนวทางและสรุปบทบาทในปัจจุบันและคาดการณ์ศักยภาพและบทบาทในอนาคตของพื้นที่ศึกษาในอนาคต โดยดูจากแนวโน้ม ศักยภาพในการพัฒนา รวมทั้งความเหมาะสมของพื้นที่ในด้านเศรษฐกิจ สังคม กายภาพ ตลอดจนแผนพัฒนาโครงการทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและช่วยส่งเสริมให้บทบาทของพื้นที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่และชุมชนใกล้เคียงในอนาคต โดยมีบทบาทที่สำคัญดังนี้

4.7.1 วิเคราะห์จากนโยบายและแผนพัฒนาต่างๆ

ในการวิเคราะห์นโยบายและแผนพัฒนาต่างนี้ซึ่งได้จากการศึกษาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-9 แผนพัฒนากระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 1-7 นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงพาณิชยกรรม แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี และจากนโยบายการวางผังเมืองรวมจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งจากแผนพัฒนาต่างๆ สามารถสรุปบทบาทจาก อดีต ปัจจุบัน และอนาคตได้ดังนี้

4.7.1.1 ด้านเศรษฐกิจ

อดีต - เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่มีบทบาททางการเพาะปลูกผลิตผลทางการเกษตรที่มีคุณภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจุบัน - มีบทบาททางการเกษตรและการค้าขายผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งเป็นย่านการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับเมืองโดยเฉพาะผลไม้ที่มีการปลูกมากในพื้นที่

อนาคต - จะมีความสำคัญทางด้านการค้าผลผลิตทางการเกษตร
- เป็นศูนย์กลางรับซื้อสินค้าทางการเกษตรของภาคตะวันออกและเชื่อมโยงการค้าขายกับชายแดนที่ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว
- เป็นศูนย์กลางการรวบรวมสินค้าทางการเกษตรเพื่อการส่งต่อมายังกรุงเทพมหานคร
- ให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ต่อเนื่องกับการรับซื้อสินค้า
- ส่งเสริมการเพาะพันธุ์กล้าไม้ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจ ให้เป็นแหล่งซื้อขายที่สำคัญเพื่อการพัฒนาทางด้านการเกษตรอย่างครบวงจร

4.7.1.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

อดีต - เป็นชุมชนที่เป็นรูปแบบของสังคมชนบทที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร
- เป็นชุมชนที่มีการคมนาคมเชื่อมโยงหลายเส้นทางรอบพื้นที่

ปัจจุบัน - เป็นชุมชนที่มีเส้นทางการคมนาคมหลักเชื่อมโยงกับพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง
- ในบางพื้นที่เส้นทางการคมนาคมยังไม่เข้าถึง
- ขาดสถานที่พักผ่อนและเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของคนในชุมชน

อนาคต - เป็นชุมชนที่มีการเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมกับภาคอื่นๆของประเทศ
- เป็นชุมชนที่มีเส้นทางผ่านไปยังชายแดนที่ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- มีการพัฒนาเส้นทางการคมนาคมในพื้นที่ให้มีความสะดวกมากขึ้น
- จะเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์ และมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านพื้นที่

4.7.1.3 ด้านการบริการทางสังคม

อดีต - เป็นชุมชนที่ให้บริการสินค้าทางการเกษตร

ปัจจุบัน - เป็นศูนย์สถานีไฟฟ้าที่สำคัญจังหวัด
- เป็นชุมชนที่ให้บริการสินค้าและผลิตผลทางการเกษตร

อนาคต - จะเป็นศูนย์กลางที่ให้บริการทางด้านการค้าอย่างครบครัน
- ให้ความสำคัญต่อการบริการทางสังคมในทุกๆด้าน

4.7.2 การวิเคราะห์จากบทบาทในปัจจุบัน

จากบทบาทในปัจจุบันและนโยบายแผนพัฒนาต่างๆ ตลอดจนศักยภาพต่างๆของชุมชนเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาพื้นที่ในชุมชนดีขึ้น อีกทั้งเป็นการขยายความเจริญออกสู่ภูมิภาคมากขึ้นซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ภาพรวมของประเทศมีการพัฒนาและเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจให้ดีขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้นการที่จะสามารถพัฒนาและเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ต่างๆนั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีงบประมาณในการพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้ว่าในสภาพปัจจุบันที่เศรษฐกิจของประเทศชะลอตัวอยู่หลายปีและเริ่มมีการกระเตื้องทางเศรษฐกิจไม่นานนัก ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมทางด้านการค้าผลิตผลทางการเกษตรที่เป็นลักษณะเด่นของชุมชนมีการขยายตัวน้อยลงในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ซึ่งถ้าไม่เพิ่มศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ให้มากขึ้นแล้วนั้นก็จะทำให้ความเป็นย่านการค้าผลิตผลทางการเกษตรระดับเมืองลดลงไปได้

ดังนั้นจากการวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่จึงสรุปได้ว่า ควรมีการส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่เดิมของพื้นที่บริเวณย่านการค้าเดิมเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อแผนและนโยบายให้ได้มากที่สุด โดยคำนึงถึงศักยภาพในด้านต่างๆในการพัฒนาของพื้นที่ให้ได้มากที่สุด เพื่อเป็นการเร่งพัฒนาและส่งเสริมบทบาทในกิจกรรมของพื้นที่ให้ตอบสนองกับความต้องการและการขยายตัวในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7.3 สรุปบทบาทและหน้าที่ของพื้นที่ศึกษา

จากการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนในพื้นที่ศึกษา ซึ่งศึกษาถึงการขยายตัวของชุมชนตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และบทบาทที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงสามารถสรุปบทบาทและหน้าที่ของย่านการค้าและพื้นที่กิจกรรมเดิมกับการปรับปรุงเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร ได้ดังนี้

1) บทบาทของชุมชนเดิม

- เป็นชุมชนที่มีการประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรมและการค้าขายที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการทำกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นที่พักอาศัยที่กับการเกษตร หรือที่พักอาศัยกับการค้าขาย โดยย่านกิจกรรมการค้าส่วนใหญ่อยู่ริมถนนสายหลักที่ตัดผ่านพื้นที่ ซึ่งการย่านการค้านี้เป็นย่านการค้าผลผลิตทางการเกษตรในระดับเมือง

2) บทบาทของชุมชนเศรษฐกิจทางการเกษตร

- เป็นศูนย์กลางการค้าและพาณิชยกรรมทางการเกษตรแห่งใหม่ ที่สามารถให้บริการประชาชนในภาคตะวันออก และการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกับพื้นที่ชายแดน บริเวณ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว เพื่อพัฒนาและรองรับการขยายตัวทางการค้ากับอินโดจีน
- เป็นศูนย์กลางการรองรับผลผลิตทางการเกษตรของภาคตะวันออก เพื่อนำมาทำอุตสาหกรรมการแปรรูปและพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้ได้มาตรฐาน
- เป็นแหล่งเศรษฐกิจทางการเกษตรแบบครบวงจร พัฒนาการขยายตัวของพืชเศรษฐกิจ และพัฒนาความรู้แก่เกษตรกร
- ให้ความสำคัญต่อโครงสร้างพื้นฐาน และเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมทั่วทั้งพื้นที่ให้เป็นประโยชน์ต่อการรองรับการขยายตัวต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา

5.1 การกำหนดนโยบายของการวางแผนพัฒนา

ในการศึกษาจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนหนองชะอม ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร โดยการจัดทำนโยบาย ความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนเป้าหมายในการพัฒนา ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องสอดคล้องกับบทบาทในอนาคตของพื้นที่ศึกษาตลอดจนสามารถแก้ปัญหาและช่วยส่งเสริมต่อการพัฒนาและข้อได้เปรียบของพื้นที่ศึกษา ดังนั้นการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวจึงได้กำหนดนโยบาย ความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนเป้าประสงค์ไว้ดังนี้

5.1.1 นโยบายในการพัฒนา (Policy)

มุ่งส่งเสริมปรับปรุงให้พื้นที่ชุมชนหนองชะอมเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าผลิตผลทางการเกษตรของชุมชนในเขตการให้บริการและจังหวัดปราจีนบุรี โดยมุ่งเน้นให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร เพื่อเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าระหว่างภาคตะวันออกมายังกรุงเทพมหานครและเชื่อมโยงการผลิตสินค้าทางการเกษตรในส่วนภูมิภาค เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต

5.1.2 ความมุ่งหมายของการพัฒนา (Goals)

จากนโยบายในการปรับปรุงพื้นที่และจากผลการวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของชุมชนดังที่กล่าวมาแล้วนั้นจึงสามารถจำแนกความมุ่งหมายได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายที่ 1 : ปรับปรุงและพัฒนาบริเวณที่เหมาะสมในพื้นที่ศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการค้าผลิตผลทางการเกษตรหลักของจังหวัดและเชื่อมโยงกิจกรรมการค้าระหว่างภูมิภาค

ความมุ่งหมายที่ 2 : วางแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านพาณิชยกรรมและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพและความได้เปรียบของทำเลการค้า

ความมุ่งหมายที่ 3 : แก้ปัญหาและวางแนวทางการพัฒนาพื้นที่โดยส่งเสริมสภาพแวดล้อมและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการควบคุมในบริเวณพื้นที่เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากความมุ่งหมายของการพัฒนาในแต่ละข้อ และได้จำแนกออกเป็นวัตถุประสงค์ โดยจากวัตถุประสงค์จะจำแนกออกเป็นเป้าหมาย จึงได้แบ่งออกตามความสัมพันธ์กับความมุ่งหมายได้ดังนี้

5.1.3 วัตถุประสงค์ (Objective)

5.1.3.1 วัตถุประสงค์ของความมุ่งหมายที่ 1

1) ส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางทางการค้าและเศรษฐกิจทางการเกษตรของจังหวัดปราจีนบุรีและในเขตพื้นที่การให้บริการ

2) สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนให้สอดคล้องและมีความต่อเนื่องกันในพื้นที่

3) ปรับปรุงกิจกรรมในพื้นที่เดิมและส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่สามารถดึงดูดผู้คนให้เข้ามาใช้โครงการ

4) ปรับปรุงและจัดวางรูปแบบโครงข่ายโทรคมนาคมให้สอดคล้องทั่วถึงกันทั้งพื้นที่ เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียงและเขตการบริการ

5.1.3.2 วัตถุประสงค์ของความมุ่งหมายที่ 2

1) ปรับปรุงและกำหนดจัดระเบียบกิจกรรมการค้าย่อยของพื้นที่เศรษฐกิจและพาณิชยกรรมเดิมอย่างเหมาะสม

2) ส่งเสริมให้มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ครบครับและได้มาตรฐาน

3) ส่งเสริมให้มีระบบการใช้ที่ดินที่ถูกต้องตามความจำเป็นและตามความต้องการของชุมชน

4) ให้มีประเภท ขนาด และที่ตั้งของกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนที่เหมาะสมเพียงพอ และสะดวกในการใช้ประโยชน์

5) ที่ดินทุกส่วนได้รับการพัฒนา และใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมไม่ถูกปล่อยว่างโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ เพื่อการขยายตัวและรองรับการขยายตัวที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้เพียงพอ

5.1.3.3 วัตถุประสงค์ของความมุ่งหมายที่ 3

1) จัดให้มีระบบการคมนาคมขนส่งให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2) ส่งเสริมให้มีการเข้าถึงพื้นที่ด้านในได้ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) สร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี เพื่อการพักผ่อน การค้า และกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่

4) จัดรูปแบบองค์ประกอบในการออกแบบระบบภูมิทัศน์ของชุมชน โดยเน้นการจัดรูปแบบจินตภาพของชุมชน

5.1.4 เป้าหมาย (Target)

5.1.4.1 เป้าหมายของความมุ่งหมายที่ 1 และวัตถุประสงค์

1) กำหนดพื้นที่ตั้งที่เหมาะสม และจัดรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ซึ่งได้แก่ ตลาดกลางสินค้าและผลิตผลทางการเกษตร รวมทั้งบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การบริการการขนส่งทางบก ธนาคาร และอาคารพาณิชย์ ซึ่งล้วนแต่สอดคล้องกับกิจกรรมการค้าภายในตลาดทั้งสิ้น

2) การวางผงการใช้ที่ดินและออกแบบพื้นที่ภายในกลุ่มกิจกรรม พื้นที่ใกล้เคียง ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

5.1.4.2 เป้าหมายของความมุ่งหมายที่ 2 และวัตถุประสงค์

1) กำหนดพื้นที่กิจกรรมประเภทร้านค้าย่อย และกิจกรรมที่ให้ความรู้ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพเกษตรกร

2) เพิ่มระบบถนนสายย่อย ขยายและปรับปรุงถนนซอยที่มีอยู่แล้วให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ให้มีองค์ประกอบที่สมบูรณ์และเกิดการเชื่อมโยงกันเพื่อการเข้าถึงพื้นที่

3) กำหนดการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์กันในระหว่างกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

4) กำหนดระบบสัญจรและพื้นที่จอดรถ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น และเชื่อมโยงสู่พื้นที่การให้บริการและจังหวัดใกล้เคียง

5) กำหนดรูปแบบการขยายตัวและพื้นที่ที่จะขยายตัวต่อเนื่องกับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5.1.4.3 เป้าหมายของความมุ่งหมายที่ 3 และวัตถุประสงค์

1) ปรับปรุงระบบจินตภาพของชุมชนที่มีอยู่เดิมและพัฒนาเพื่อให้สามารถรองรับและส่งเสริมภูมิทัศน์ที่ดีให้กับชุมชน

2) จัดที่ว่างเพื่อการนันทนาการของคนในชุมชนและผู้เข้ามาใช้โครงการ โดยสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) วางกลุ่มผังอาคารและกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับพื้นที่และสังคม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน

5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต

จากการศึกษาพบว่า ในอนาคตสามารถปรับปรุงบริเวณพื้นที่ศึกษาให้มีบทบาทที่สำคัญ คือ เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า และเศรษฐกิจที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรที่สามารถให้บริการกับพื้นที่ใกล้เคียง และเขตอิทธิพลโดยรอบ ดังนั้นการคาดการณ์จำนวนผู้มาใช้พื้นที่โครงการในอนาคต จึงแบ่งประเภทผู้มาใช้บริการออกเป็น 3 ประเภทคือ

- ประชากรในพื้นที่ศึกษา
- ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียง
- ประชากรในเขตอิทธิพล

การคาดการณ์ผู้มาใช้บริการของพื้นที่โครงการจากผู้ใช้บริการทั้ง 3 ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 ประชากรในพื้นที่ศึกษา

เนื่องจากในพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอมเป็นสังคมชนบทและมีอาชีพหลักของชุมชน คือ อาชีพเกษตรกร ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนไทยและเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ และความที่เป็นสังคมชนบทนี้เองจึงทำให้ภายในชุมชนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและไม่มีความแตกต่าง รวมทั้งความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่มากนัก ซึ่งภายหลังจากการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่แล้วคาดว่าประชากรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงจะมีอัตราเพิ่มขึ้น และในการคาดการณ์ประชากรในพื้นที่ศึกษาในอนาคตจะใช้วิธี RATE OF POPULATION GROWTH เพื่อคาดการณ์ประชากรของชุมชนในอนาคต

โดยมีข้อสมมุติฐานที่ว่าสภาวะทางด้านเศรษฐกิจและสภาพสังคมของชุมชนในอนาคตในช่วง 20 ปีข้างหน้า มีสภาพเหมือนในปัจจุบัน จะได้จำนวนประชากรในอนาคต ดังนี้

สูตร RATE OF POPULATION GROWTH

$$R = \sqrt[n]{\frac{pt}{po}} - 1$$

R = อัตราการเพิ่ม

n = จำนวนปีจากปีปัจจุบันถึงปีสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

pt = ประชากรในปีปัจจุบัน

po = ประชากรปีต้น

สูตร หาจำนวนประชากรที่คาดการณ์ในอนาคต

pn = (pt x R)

pn = จำนวนประชากรของปีที่คาดการณ์

pt = จำนวนประชากรในปัจจุบัน (ปีฐาน)

R = อัตราเพิ่มของประชากร

ตารางที่ 5.1 แสดงข้อมูลจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษาปี พ.ศ. 2543 - 2547[1]

ปี พ.ศ.	2543	2544	2545	2546	2547
จำนวนประชากร	3,816	3,824	3,865	3,916	3,945

จากการคาดการณ์จำนวนประชากรโดยใช้สูตร RATE OF POPULATION GROWTH จะได้ผลสรุป จำนวนประชากรในอนาคตได้ดังนี้

$$R = 5\sqrt{\frac{3,945}{3,816}} - 1$$

R = 0.91%

1 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,53.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษา[2]

การคาดการณ์จำนวนประชากร		
ปี พ.ศ.	อัตราเพิ่ม	จำนวนประชากรที่คาดการณ์
2546	0.91	3,916
2547	0.91	3,945
2548	0.91	3,980
2548	0.91	4,016
2550	0.91	4,052
2551	0.91	4,088
2552	0.91	4,125
2553	0.91	4,162
2554	0.91	4,199
2555	0.91	4,237
2556	0.91	4,275
2557	0.91	4,313
2558	0.91	4,352
2559	0.91	4,391
2560	0.91	4,430
2561	0.91	4,470
2562	0.91	4,510
2563	0.91	4,551
2564	0.91	4,592
2565	0.91	4,633

2 ที่มา : จากการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตของพื้นที่ศึกษาเป็นเพียงการประมาณในส่วนรวมของพื้นที่ศึกษาและพื้นที่โดยรอบพื้นที่ศึกษาเท่านั้น เนื่องจากในพื้นที่ศึกษาอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลาย โดยครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของจำนวน 6 หมู่บ้านเท่านั้น แต่จำนวนประชากรที่นำมาเป็นฐานในการพิจารณาหาจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษานั้นนำจำนวนประชากรมาทั้ง 6 หมู่บ้านเพื่อทำการคาดการณ์ จึงทำให้การคาดการณ์เป็นเพียงการประมาณจำนวนประชากรในพื้นที่เท่านั้น

ดังนั้นจากการคำนวณหาการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตโดยใช้สูตร RATE OF POPULATION GROWTH จึงทำให้ทราบการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษาในอนาคต เพราะในสภาพปัจจุบันชุมชนหนองชะอมซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้ลายมีการขยายตัวของชุมชนมากขึ้น และในอนาคตต่อไปเมื่อเมืองมีการขยายตัวมากขึ้นจากชุมชนเล็กเป็นชุมชนใหญ่ และจากชุมชนใหญ่ก็จะขยายตัวต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งการขยายตัวของชุมชนและเมืองเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นในอนาคตด้วย

5.2.2 ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียง

การคาดการณ์ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงและประชากรในเขตอิทธิพลของชุมชนหนองชะอม จะใช้การคาดการณ์โดยใช้สูตร RATE OF POPULATION GROWTH เช่นเดียวกับการคาดการณ์ประชาชนในชุมชนหนองชะอม แต่จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่นั้น จะมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งขึ้นอยู่กับระยะการเดินทาง แรงจูงใจต่าง ๆ ดังนั้นการคำนวณหาจำนวนประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงและประชากรในเขตอิทธิพลที่จะเข้ามาใช้โครงการจะใช้สูตรแรงจูงใจของ RLILLY ซึ่งเป็น GRAVITY MODEL โดยมีรูปแบบดังนี้

สูตรการคำนวณ GRAVITY MODEL

$$Rj = \frac{Pj}{d^2 ij}$$

และ

$$Prob = \frac{Rj / dij^2}{Pj / dij^2}$$

Rj = แรงดึงดูดใจในการใช้บริการ

Prob = ความเป็นไปได้ที่ประชากรในเขตอิทธิพลจะเข้ามาใช้พื้นที่โครงการ

Pj = จำนวนประชากรในเขตอิทธิพล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

dij = ระยะทางระหว่างเขต i และเขต j

ตารางที่ 5.3 แสดงข้อมูลจำนวนประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือปี พ.ศ. 2542 – 2546[3]

เขตการปกครองในพื้นที่ใกล้เคียง	ปี พ.ศ.				
	2542	2543	2544	2545	2546
1) เทศบาลตำบลบ้านนาปรือ	2,858	2,854	2,143	2,103	2,103
2) อบต. บ้านพระ	15,274	15,114	15,207	15,278	15,322
3) อบต. ไม้เค็ด	11,088	11,266	11,360	11,438	11,393
4) อบต. เนินหอม	8,867	8,880	8,906	8,817	6,997
รวมทั้งสิ้น	38,087	38,114	37,616	37,636	35,815

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่มีจำนวนไม่คงที่และมีความแตกต่างกันจึงทำให้การคำนวณการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตมีการเพิ่มและลดของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการคำนวณจึงใช้การคาดการณ์ประชากรในอนาคตที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เพื่อความใกล้เคียงและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่ของปีที่ผ่าน ๆ มา

3 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,55.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.4 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในพื้นที่ใกล้เคียง[4]

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากรผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ (แยกตามเขตการปกครอง)							
	ลด %	เทศบาลตำบลบ้านนาปรือ	เพิ่ม %	อบต. บ้านพระ	เพิ่ม %	อบต. ไม้เค็ด	ลด %	อบต. เนินหอม
2547	2.57	2,049	0.28	15,364	0.83	11,487	2.29	6,837
2548	2.57	1,997	0.28	15,407	0.83	11,582	2.29	6,681
2549	2.57	1,946	0.28	15,450	0.83	11,678	2.29	6,529
2550	2.57	1,896	0.28	15,493	0.83	11,774	2.29	6,380
2551	**2.57**	**1,848**	**0.28**	**15,536**	**0.83**	**11,871**	**2.29**	**6,234**
2552	2.57	1,801	0.28	15,579	0.83	11,969	2.29	6,092
2553	2.57	1,755	0.28	15,622	0.83	12,068	2.29	5,953
2554	2.57	1,710	0.28	15,665	0.83	12,168	2.29	5,817
2555	2.57	1,667	0.28	15,708	0.83	12,268	2.29	5,684
2556	**2.57**	**1,625**	**0.28**	**15,751**	**0.83**	**12,369**	**2.29**	**5,554**
2557	2.57	1,584	0.28	15,795	0.83	12,471	2.29	5,427
2558	2.57	1,544	0.28	15,839	0.83	12,574	2.29	5,303
2559	2.57	1,505	0.28	15,883	0.83	12,678	2.29	5,182
2560	2.57	1,467	0.28	15,927	0.83	12,783	2.29	5,064
2561	**2.57**	**1,430**	**0.28**	**15,971**	**0.83**	**12,889**	**2.29**	**4,949**
2562	2.57	1,394	0.28	16,015	0.83	12,995	2.29	4,837
2563	2.57	1,359	0.28	16,059	0.83	13,102	2.29	4,788
2564	2.57	1,325	0.28	16,103	0.83	13,210	2.29	4,622
2565	2.57	1,292	0.28	16,148	0.83	13,319	2.29	4,517
2566	**2.57**	**1,260**	**0.28**	**16,193**	**0.83**	**13,519**	**2.29**	**4,414**

4 ที่มา : จากการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.5 แสดงการคาดการณ์ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงที่เข้ามาใช้โครงการ ปี พ.ศ. 2545และปี พ.ศ. 2565[5]

พื้นที่	พ.ศ. 2545 (คน)	ระยะทาง (กม.)	แรงดึงดูดใจ	ความเป็นไปได้ (Prjj)	ประชากรในอนาคตในพื้นที่ใกล้เคียงที่มาใช้บริการ
1) เทศบาลตำบลบ้านนาปรือ	2,103	6	58.42	0.042	88.326
2) อบต. บ้านพระ	15,278	8	238.72	0.171	2,612.538
3) อบต. ไม้เค็ด	11,438	5.5	378.12	0.271	3,099.698
4) อบต. เนินหอม	8,817	3.5	719.75	0.516	4,549.572
รวม	37,636		1,395.01		10,350.134
พื้นที่	พ.ศ. 2565 (คน)	ระยะทาง (กม.)	แรงดึงดูดใจ	ความเป็นไปได้ (Prjj)	ประชากรในอนาคตในพื้นที่ใกล้เคียงที่มาใช้บริการ
1) เทศบาลตำบลบ้านนาปรือ	1,292	6	35.89	0.03	38.76
2) อบต. บ้านพระ	16,148	8	252.31	0.22	3,552.56
3) อบต. ไม้เค็ด	13,319	5.5	440.29	0.40	5,327.6
4) อบต. เนินหอม	4,517	3.5	368.73	0.33	1,490.61
รวม	35,276		1,097.22		10,409.53

5.2.3 ประชากรในเขตอิทธิพล

ประชากรในเขตอิทธิพลมีความสำคัญต่อพื้นที่ศึกษาและการขยายตัวของพื้นที่ศึกษาในอนาคต ดังจะเห็นได้จากโครงการต่างๆที่ได้จัดทำแนวทางการเสนอแนะในการปรับปรุงพื้นที่ชุมชนหนองชะอมให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรโดยการคาดการณ์จำนวนประชากรในเขตอิทธิพลที่จะเข้ามาในพื้นที่ศึกษาของชุมชนหนองชะอม จะใช้การคาดการณ์เดียวกันกับการคาดการณ์ของประชากรในพื้นที่ใกล้เคียง โดยได้แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรไว้ดังนี้

---

5 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,"รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ", กันยายน 2546- มกราคม 2547 (ม.ป.ท.,2546) ,56.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.6 แสดงจำนวนประชากรในเขตอิทธิพล[6]

พื้นที่	ปี พ.ศ.					ปีที่คาดการณ์ พ.ศ.			
	2542	2543	2544	2545	2546	2551	2556	2561	2566
1) อ. เมืองปราจีนบุรี	111,389	111,652	112,125	112,707	112,926	114,914	116,337	118,996	121,090
2) อ. กบินทร์บุรี	128,482	129,825	131,210	132,633	133,287	141,266	149,723	158,686	168,187
3) อ. นาดี	46,168	46,496	47,112	47,719	47,810	50,520	53,384	56,411	59,611
4) อ.บ้านสร้าง	31,748	31,737	31,996	32,199	32,028	32,460	53,006	53,723	54,450
5) อ.ประจันตคาม	51,720	52,055	52,637	53,144	53,219	55,434	57,742	60,147	62,652
6) อ. ศรีมหาโพธิ	53,341	54,073	54,327	55,781	56,107	59,435	62,960	66,695	70,651
7) อ. ศรีมโหสถ	18,311	18,352	18,469	18,639	18,573	18,935	19,304	19,681	20,065

6 สำนักงานสถิติจังหวัดปราจีนบุรี , "สมุดรายงานสถิติจังหวัด" (ม.ป.ท.,2546)

ตารางที่ 5.7 แสดงการคาดการณ์ประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้โครงการ ปี พ.ศ. 2546 และปี พ.ศ. 2566[7]

พื้นที่	พ.ศ. 2546 (คน)	ระยะทาง (กม.)	แรงดึงดูดใจ	ความเป็นไปได้ (Prjj)	ประชากรในอนาคตในเขตอิทธิพลที่มาใช้บริการ
1) อ. เมืองปราจีนบุรี	112,926	10	1,129.26	0.76	85,823.70
2) อ. กบินทร์บุรี	133,287	45	65.820	0.044	5,864.628
3) อ. นาดี	47,810	47	21.643	0.014	669.340
4) อ.บ้านสร้าง	32,028	23	60.544	0.040	1,281.120
5) อ.ประจันตคาม	53,219	22	109.957	0.074	3,938.206
6) อ. ศรีมหาโพธิ	56,107	27	76.96	0.052	2,917.564
7) อ. ศรีมโหสถ	18,573	30	20.636	0.014	260.022
รวม	453,950		1484.82		100,754.64
พื้นที่	พ.ศ. 2566 (คน)	ระยะทาง (กม.)	แรงดึงดูดใจ	ความเป็นไปได้ (Prjj)	ประชากรในอนาคตในพื้นที่ใกล้เคียงที่มาใช้บริการ
1) อ. เมืองปราจีนบุรี	121,090	10	1,210.9	0.72	87,184.8
2) อ. กบินทร์บุรี	168,187	45	83.05	0.045	7,568.41
3) อ. นาดี	59,611	47	26.98	0.016	953.776
4) อ.บ้านสร้าง	54,450	23	102.93	0.061	3,321.45
5) อ.ประจันตคาม	62,652	22	129.44	0.077	4,824.204
6) อ. ศรีมหาโพธิ	70,651	27	96.91	0.057	4,027.10
7) อ. ศรีมโหสถ	20,065	30	22.29	0.013	260.84
รวม	556,706		1,672.50		108,140.56

7 ที่มา : จากการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของจำนวนผู้ใช้บริการของพื้นที่ศึกษา จากประชากรทั้ง 3 ประเภท คือ ประชากรในพื้นที่ชุมชนหนองชะอม ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงในผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ และประชากรในเขตอิทธิพล จึงได้ผลสรุปดังนี้

1) ประชากรในพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอม	4,633	คน
2) ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียง	10,409	คน
3) ประชากรในเขตอิทธิพล	108,140	คน
รวมผู้ใช้พื้นที่ศึกษาทั้งหมด	164,882	คน

5.3 การวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของประชากรที่เข้ามาในพื้นที่ศึกษา

จากการศึกษาและวิเคราะห์การคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาในพื้นที่ศึกษาในโครงการนั้นเป็นการศึกษาจากภาพโดยรวมเท่านั้น การศึกษาลักษณะประชากรและพฤติกรรมของผู้เข้ามาใช้โครงการนั้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดลักษณะและประเภทของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในโครงการได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมกับลักษณะรวมทั้งพฤติกรรมของประชากรในพื้นที่ศึกษาได้ตามความเป็นจริง

5.3.1 ลักษณะประชากร แบ่งออกเป็นลักษณะดังนี้

5.3.1.1 ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียง

ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษานั้นส่วนใหญ่เป็นประชากรในพื้นที่เขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับพื้นที่ศึกษาเป็นอย่างมาก โดยประชากรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระ ซึ่งมีอัตราส่วนของประชากรมากถึง 27.48 ของประชากรทั้งหมดที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน โดยอาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพด้านเกษตรกรและการประมง อาชีพรองลงมาเป็นอาชีพขั้นพื้นฐานในด้านการขายและการให้บริการหรือเป็นผู้ใช้แรงงาน ซึ่งจำนวนประชากรและการประกอบอาชีพของประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงมีส่วนช่วยส่งเสริมในการพัฒนาพื้นที่ของโครงการได้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านผลผลิตทางการเกษตรและแหล่งจ้างงานที่จะเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ศึกษา

5.3.1.2 ประชากรในเขตอิทธิพล

ประชากรในเขตอิทธิพลเป็นประชากรส่วนหนึ่งที่จะเข้ามาในพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ตามอำเภอต่างๆของจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งรวมทั้งเขตเมืองและเขตชนบท โดยแบ่งกลุ่มผู้เข้ามาใช้โครงการเป็น 3 กลุ่มใหญ่ โดยกลุ่มแรกคือกลุ่มของเกษตรกรที่นำสินค้าทางการเกษตรเข้ามาส่งให้กับพ่อค้าคนกลางหรือนำมาจำหน่ายกับผู้ซื้อโดยตรง กลุ่มที่สองเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มพ่อค้าคนกลางที่ทำการจำหน่ายสินค้าและผลิตผลที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร และกลุ่มที่สาม คือผู้เข้ามาซื้อสินค้าและใช้บริการในโครงการและพื้นที่ศึกษา โดยทั้งหมดแล้วอาจรวมถึงประชากรที่อยู่ในจังหวัดอื่น ๆ ที่ผ่านมาในพื้นที่ศึกษาและเข้ามาใช้บริการ หรือประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงด้วยซึ่งจะทำการศึกษาไว้ในขั้นต่อไป

ดังนั้นจึงเห็นได้จากไม่ว่าจะเป็นประชากรในพื้นที่ไหนก็ตามที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ศึกษาและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ศึกษาแล้วก็ตาม ซึ่งโดยส่วนรวมแล้วต้องศึกษาถึงกลุ่มของประชากรที่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างสูงจนถึงสูง ที่มียานพาหนะที่สามารถเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ได้โดยสะดวก และอีกกลุ่มคือประชากรที่มีรายได้ปานกลางจนถึงต่ำ ซึ่งไม่ว่าประชากรที่เข้ามาในพื้นที่นั้นจะเป็นกลุ่มไหนก็ตามล้วนมีผลกับการปรับปรุงและการพัฒนาของโครงการทั้งสิ้น

5.3.2 พฤติกรรมของกลุ่มประชากร

5.3.2.1 ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียง

ลักษณะและพฤติกรรมของประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงจะมีลักษณะและพฤติกรรมไปในทิศทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสภาพสังคมที่เป็นสังคมชนบทมีการอยู่รวมตัวกันเป็นกลุ่มมีการประกอบอาชีพคล้ายคลึงกัน คืออาชีพเกษตรกรและเป็นที่พักอาศัย ซึ่งการประกอบกิจกรรมการค้าขายมักเป็นการค้าขายสินค้าอุปโภค บริโภค เป็นส่วนใหญ่ โดยสินค้าผลิตผลทางการเกษตรจะนำขายให้กับพ่อค้าคนกลางที่มาซื้อถึงสวน นำส่งให้กับตลาดสดในตัวอำเภอเมืองปราจีนบุรี และจังหวัดใกล้เคียง หรือส่งขายให้กับตลาดผลไม้หนองชะอมที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา อีกทั้งเกษตรกรบางส่วนและประชาชนทั่วไปจะเข้ามาซื้อพันธ์ไม้ผลซึ่งเป็นที่ยอมรับในคุณภาพของชุมชนหนองชะอม โดยในพื้นที่ศึกษานั้นส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยมีการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรและประกอบกิจกรรมการค้าที่เกี่ยวเนื่องกับผลิตผลทางการเกษตร โดยอยู่บริเวณริมถนนทางหลวงซึ่งจะมีความสำคัญและมีส่วนแบ่งทางการค้ามากยิ่งขึ้นในอนาคตโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ทำเลที่ตั้ง ความสะดวกสบายในกรมาใช้บริการ ราคา และคุณภาพของสินค้าเป็นส่วนสำคัญ

สำหรับประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งอยู่รอบนอกชุมชน ส่วนใหญ่ได้เข้ามาใช้บริการในพื้นเพื่อจุดมุ่งหมาย ดังนี้

- เพื่อติดต่อการค้าที่เกี่ยวเนื่องกับผลิตผลทางการเกษตร การซื้อขายผลิตผลและกิ่งพันธ์ไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เพื่อเข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างให้กับโรงงานอุตสาหกรรม ร้านค้าพาณิชยกรรม และตามส่วนต่างๆ

5.3.2.2 ประชากรในเขตอิทธิพล

ลักษณะและพฤติกรรมของประชากรในเขตอิทธิพลโดยภาพรวมแล้วมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรในพื้นที่ใกล้เคียง เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วประชากรในจังหวัดปราจีนบุรีมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ซึ่งการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรและผลผลิตที่ได้จะแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ โดยขึ้นอยู่กับสภาพของดินและน้ำในพื้นที่นั้น ๆ ประชากรที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอมนั้นส่วนใหญ่แล้วเป็นการเข้ามาในเรื่องการค้าขายทางการเกษตรและเข้ามาท่องเที่ยวบ้างในพื้นที่เพราะในชุมชนมีถนนสายหลักผ่านที่จะไปยังจังหวัดใกล้เคียงได้ ซึ่งในอนาคตสามารถปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้มีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นทั้งในเรื่องธุรกิจการค้าทางการเกษตรหรือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนของคนในชุมชน พื้นที่ใกล้เคียงและเขตอิทธิพลที่ให้บริการ โดยรวมไปถึงจังหวัดโดยรอบด้วย ซึ่งในอนาคตสามารถแบ่งกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาได้ดังนี้

1) กลุ่มการค้าผลิตผลทางการเกษตร
   - ตลาดสินค้ากลางทางการเกษตร
2) กลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร
   - ศูนย์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร
   - สหกรณ์และชมรมกลุ่มแม่บ้าน
3) กลุ่มท่องเที่ยว
   - ศูนย์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
   - เส้นทางการค้าผลิตผลทางการเกษตร
   - พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่นันทนาการ และสถานที่พักผ่อนของชุมชน

5.4 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต

5.4.1 การกำหนดพื้นที่กิจกรรมในอนาคต

เกณฑ์ในการพิจารณาพื้นที่กิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคตนั้นจะพิจารณาจากสัดส่วนของปริมาณพื้นที่กิจกรรมแต่ละประเภทในปัจจุบันต่อจำนวนประชากรและเกณฑ์ในการพิจารณาการใช้ที่ดินในเขตผังเมืองรวมมาเป็นส่วนช่วยในการประกอบการพิจารณาเพื่อความเหมาะสมและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนในพื้นที่ศึกษาให้มากที่สุด โดยมีบางกิจกรรมที่เป็นการเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง เพื่อพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้มีศักยภาพและบทบาททางด้านเศรษฐกิจทางการค้าผลิตผลทางการเกษตรให้กับชุมชนและจังหวัดมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมแยกแต่ละประเภทดังนี้

จากการศึกษาอัตราส่วนประเภทกิจกรรมของพื้นที่ศึกษาจากจำนวนประชากรที่คาดการณ์ในอนาคตที่จะเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ชุมชนหนองชะอม ซึ่งจะมีประชากรจำนวน 119,136 คน จึงสามารถคำนวณหาความเป็นไปได้ในการพิจารณาอัตรากิจกรรมต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้ดังนี้

- กิจกรรมประเภทที่อยู่อาศัยมีอัตราส่วนเท่ากับ 6.59 %
- กิจกรรมประเภทพาณิชยกรรมอัตราส่วนเท่ากับ 2.16 %
- กิจกรรมประเภทอุตสาหกรรมอัตราส่วนเท่ากับ 2.44 %
- กิจกรรมประเภทสถาบันการศึกษาอัตราส่วนเท่ากับ 1.23 %
- กิจกรรมประเภทสถาบันศาสนาอัตราส่วนเท่ากับ 1.99 %
- กิจกรรมประเภทสถานที่ราชการอัตราส่วนเท่ากับ 2.80 %
- กิจกรรมประเภทสาธารณูปโภค/สาธารณูปการมีอัตราส่วนเท่ากับ 0.37 %
- กิจกรรมประเภทพื้นที่ว่างโล่งและการเกษตรอัตราส่วนเท่ากับ 82.37 %

รวม 100 %

โดยมีรายละเอียดของการคาดการณ์พื้นที่ศึกษาในแต่ละกิจกรรมจากจำนวนประชากรในอนาคต ซึ่งสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

- พื้นที่อยู่อาศัย	141,769.80	ตร.ม.	หรือ	88.60	ไร่
- พื้นที่พาณิชยกรรม	46,468.99	ตร.ม.	หรือ	29.04	ไร่
- พื้นที่อุตสาหกรรม	52,630.88	ตร.ม.	หรือ	32.89	ไร่
- พื้นที่สถาบันการศึกษา	26,547.09	ตร.ม.	หรือ	16.59	ไร่
- พื้นที่สถาบันศาสนา	42,888.96	ตร.ม	หรือ	26.80	ไร่
- พื้นที่สถานที่ราชการ	34,549.44	ตร.ม.	หรือ	21.59	ไร่
- พื้นที่สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ	8,061.42	ตร.ม.	หรือ	5.03	ไร่
- พื้นที่โล่งสาธารณะและการเกษตร	1,795,722.55	ตร.ม.	หรือ	1,122.32	ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับกลุ่มกิจกรรมในแต่ละกลุ่มที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นล้วนเป็นส่วนหนึ่งในการคำนวณหาพื้นที่จากการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตที่ใช้บริการในพื้นที่ ซึ่งจากการหาพื้นที่นั้นเป็นการหาจากการขยายตัวของพื้นที่ที่ยังไม่ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ตามแนวความคิดในการออกแบบ และความเป็นไปได้ในศักยภาพของพื้นที่ในอนาคตและแผนพัฒนาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จึงจัดสรรในส่วนของพื้นที่เพิ่มเติมโดยปรับปรุงพื้นที่เหล่านี้เข้ามาแทนพื้นที่ว่างโล่ง สาธารณะและการปรับปรุงพื้นที่ของเอกชนบางส่วนเพื่อการพัฒนาต่อไปในอนาคต

1) กลุ่มการค้าผลิตผลทางการเกษตร

- ตลาดสินค้ากลางทางการเกษตร

เป็นกิจกรรมที่เสนอแนะเพื่อส่งเสริมธุรกิจทางการเกษตรและการค้าของโครงการเป็นตลาดค้าส่งและค้าปลีกผลิตผลทางการเกษตร โดยรับเอาผลิตผลจากพื้นที่ในชุมชน ในเขตอิทธิพลและเขตการค้าการบริการในพื้นที่โดยรอบ ซึ่งเปรียบเสมือนศูนย์รวมของกิจกรรมของเศรษฐกิจทางการเกษตรในพื้นที่โครงการและของจังหวัดปราจีนบุรี โดยมีพื้นที่ประมาณ 91,200 ตร.ม. หรือประมาณ 57 ไร่

2) กลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร

- ศูนย์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร

เป็นกิจกรรมเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการให้ความรู้กับเกษตรกรที่เข้ามาใช้บริการโครงการในพื้นที่โดยเป็นการให้บริการทางการเกษตรแบบครบวงจร เพื่อพัฒนาคุณภาพและยกระดับสินค้าทางการเกษตรที่นำผลผลิตเข้ามาจำหน่ายในโครงการและพื้นที่อื่น ๆ ให้ได้มาตรฐานโดยนำรายได้สู่เกษตรกรมากยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาความรู้และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชนบทให้ดีขึ้น โดยมีพื้นที่ประมาณไม่เกิน 600 ตร.ม.

- สหกรณ์และชมรมกลุ่มแม่บ้าน

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มีอยู่บ้างแล้วในพื้นที่ เช่น กลุ่มแม่บ้านแต่เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มย่อย ๆ และสถานที่ยังไม่เป็นมาตรฐานและยังไม่เป็นกิจจะลักษณะที่ดีเพียงพอ อีกทั้งยังไม่มีการรวมตัวกันของกลุ่มสหกรณ์ เพื่อเผยแพร่สินค้าและรับประกันราคาสินค้าทางการเกษตร โดยมีพื้นที่ประมาณไม่เกิน 400 ตร.ม.

3) กลุ่มท่องเที่ยว

- ศูนย์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลและเป็นการช่วยส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน โดยมีสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รองรับการซื้อขายสินค้าที่คนในชุมชนได้ทำขึ้นเพื่อเป็นรายได้เสริมอีกทางให้กับคนในชุมชนโดยมีพื้นที่ประมาณไม่เกิน 400 ตร.ม

- เส้นทางการค้าผลิตผลทางการเกษตร

เป็นโครงการที่เสนอแนะขึ้นมาเพื่อรองรับจากโครงการตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร เพื่อที่จะทำให้เป็นเกษตรแบบครบวงจรของการค้าขายผลิตผลที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรในหลายๆรูปแบบ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวและเป็นกิจกรรมเด่นอีกจุดหนึ่งของพื้นที่ เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาใช้โครงการสามารถเลือกซื้อสินค้าทางการเกษตรได้ตลอดเส้นทางหลักที่ตัดผ่านชุมชนตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33

- พื้นที่สวนสาธารณะพื้นที่นันทนาการและสถานที่พักผ่อน

เนื่องจากในชุมชนมีสถานที่ที่เป็นสวนสาธารณะน้อยและเมื่อเพิ่มจากการคาดการณ์ของจำนวนประชากรแล้วก็ยังเพิ่มขึ้นอีกไม่มาก อีกทั้งชุมชนยังไม่มีศูนย์รวมกิจกรรมของคนในชุมชน และพื้นที่ที่เสริมสร้างจินตภาพที่ดีให้กับชุมชนเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ให้กับคนในชุมชนและผู้ที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ศึกษา

โดยรวมแล้วความต้องการการใช้พื้นที่ในอนาคตของชุมชนหนองชะอมเพื่อปรับปรุงให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรนั้นโดยรวมแล้วเป็นการคาดการณ์การหาพื้นที่จากปัจจัยหลายๆด้านเพื่อนำมาประกอบกับการวิเคราะห์และคาดการณ์เพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแนวโน้มการปรับปรุงและพัฒนาของพื้นที่ด้วยโดยเทียบเคียงจากการใช้พื้นที่ในปัจจุบันเกณฑ์พิจารณาการใช้ที่ดินในเขตผังเมืองรวมและการศึกษาจากการใช้พื้นที่ของอาคารตัวอย่างซึ่งนำมาประกอบการพิจารณาและการคาดการณ์หาความต้องการของพื้นที่จึงสามารถสรุปความต้องการการใช้พื้นที่ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.8 แสดงความต้องการพื้นที่ในอนาคต[8]

ประเภทการใช้ที่ดิน	ความต้องการพื้นที่
1. ประเภทที่อยู่อาศัย	193 ไร่—
2. ประเภทพาณิชยกรรม	92ไร่
3. ประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ	32.89 ไร่
4. ประเภทสถาบันการศึกษา	
- อนุบาล	90 ตร.วา/แห่ง
- ประถม	6 ไร่/แห่ง
- มัธยม	25 ไร่/แห่ง
5. ประเภทสถาบันศาสนา	26.80 ไร่
6. ประเภทสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ	26.62 ไร่
7. ประเภทที่โล่งนันทนาการ	12.5 ไร่

5.4.2 สรุปพื้นที่ศึกษาในอนาคต

จากการวิเคราะห์การใช้พื้นที่ทั้งปัจจุบัน การคาดการณ์ในอนาคต และจากโครงการที่เสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ทีให้สามารถทราบถึงจำนวนพื้นที่ที่จะใช้ในกิจกรรมประเภทต่าง ๆ และพื้นที่ที่ใช้ในกิจกรรมที่เพิ่มเติมขึ้นมาในพื้นที่ศึกษาของโครงการโดยมีพื้นที่ประมาณ 92,600 ตรม. ซึ่งเป็นในส่วนของการประมาณพื้นที่ไว้สำหรับส่วนที่เป็นตัวอาคารและกิจกรรมบางส่วนเท่านั้น โดยยังไม่รวมถึงกลุ่มท่องเที่ยวอื่นๆ ที่จอดรถ ทางเดินเท้า เป็นต้น ซึ่งพื้นที่ที่เพิ่มเติมเหล่านี้เพิ่มเติมในส่วนของพื้นที่ว่าง พื้นที่สาธารณะประโยชน์ และพื้นที่ของเอกชน โดยเมื่อสรุปพื้นที่ของโครงการในการปรับปรุงชุมชนให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรแล้วยังคงมีพื้นที่เท่าเดิมคือประมาณ 1,342.87 ไร่ แต่สัดส่วนของพื้นที่ในเชิงพาณิชยกรรมจะมีอัตราส่วนที่เพิ่มมากขึ้นโดยแทนที่พื้นที่ว่างโล่งนอกเหนือจากกิจกรรมอื่น ๆ ของชุมชน

8 ที่มา : จากการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชน

6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา

แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอม ซึ่งเป็นชุมชนหนึ่งในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ซึ่งชุมชนหนองชะอมเป็น 1 ใน 3 ชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาโดยเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเพื่อเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร และเมื่อวิเคราะห์บทบาทของชุมชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งชุมชนหนองชะอมมีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ได้มากกว่าชุมชนอื่น ๆ ซึ่งแนวทางในการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร ในพื้นที่ของชุมชนหนองชะอมในอนาคตโดยได้นำผลของการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน นโยบาย เป้าหมายในการพัฒนา และความต้องการของพื้นที่กิจกรรมต่าง ๆ มาสรุปรวมเป็นแนวความคิดเพื่อการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยตามนโยบาย เป้าหมาย รวมทั้งการออกแบบและวางผังพื้นที่ศึกษาที่คำนึงถึงความสัมพันธ์กับสภาพสังคม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เอกลักษณ์ และกิจกรรมเดิมในพื้นที่ของชุมชน โดยคำนึงถึงระบบภูมิทัศน์ ชุมชนที่เหมาะสมตามหลักการออกแบบชุมชนและมาตรการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การนำแผนและผังต่างๆไปปฏิบัติเพื่อให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้

การนำเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

6.1.1 ส่วนอาคาร

เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงอาคารที่มีสภาพเก่าแก่ทรุดโทรม โดยรวมไปถึงการรื้อถอนให้อาคารได้มาตรฐานสำหรับชุมชน และเสนอแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่ของชุมชนให้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจทางการเกษตร โดยการสร้างจุดศูนย์รวมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและนำเสนอภาพรวมของการออกแบบเพื่อเป็นการสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการปรับปรุงและพัฒนาต่าง ๆ รวมถึงการจัดพื้นที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่มีอยู่เดิมและกิจกรรมต่างๆที่จะเกิดขึ้น โดนได้นำแนวความคิดในการจัดสรรและการเวนคืนที่ดินมาเป็นองค์ประกอบในการปรับปรุงผังและพัฒนาพื้นที่ของโครงการ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อแนวความคิดและการออกแบบให้พื้นที่ของชุมชนเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.2 ส่วนพื้นที่สาธารณะ

ในส่วนของพื้นที่สาธารณะได้มีการนำเสนอให้มีการปรับปรุงสวนสาธารณะเพื่อให้เป็นพื้นที่ที่สามารถมีลักษณะเด่นเป็นที่หมายตาของชุมชนซึ่งยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเอาไว้ได้ รวมทั้งเพิ่มพื้นที่นันทนาการในชุมชนเพื่อให้มีศูนย์รวมของกิจกรรมในชุมชนเพิ่มมากขึ้น และทำการปรับปรุงให้เพิ่มทางเดินเท้าภายในชุมชนบริเวณพื้นที่ที่เป็นกิจกรรมการค้าผลิตผลทางการเกษตร เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละส่วนของพื้นที่ที่ทำการปรับปรุงให้เป็นย่านเศรษฐกิจทางการเกษตร

6.2 แนวทางในการพัฒนาด้านกายภาพ

ในการพัฒนาทางด้านศักยภาพของชุมชน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร โดยเป็นแนวทางเลือกใหม่ให้กับชุมชน โดยได้กำหนดแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนาทางด้านกายภาพที่สำคัญ ดังนี้

1) คำนึงถึงการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมในพื้นที่อย่างมีระบบ โดยมีการจัดลำดับศักย์ที่ดีและสามารถเชื่อมโยงกับระบบโครงข่ายคมนาคมทั้งในพื้นที่ในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัยในด้านการสัญจร และมีความสะดวกในการค้าขายและขนถ่ายสินค้าทางการเกษตร

2) คำนึงถึงการจัดกลุ่มกิจกรรมต่างๆให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาและโครงการที่ได้นำเสนอไว้ในพื้นที่ศึกษาด้วย โดยให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และวางกิจกรรมที่มีแรงดึงดูดสูงให้อยู่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง

3) คำนึงถึงระบบทางเดินเท้า ซึ่งเป็นระบบที่มีความสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบอื่นๆและกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในการปรับปรุงพื้นที่ โดยคำนึงถึงโครงข่ายความสัมพันธ์กับการคมนาคมขนส่ง และการสัญจรของคนในชุมชนและผู้ที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่

4) คำนึงถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ที่สามารถส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศของท้องถิ่น รวมทั้งคำนึงถึงรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ในชุมชนและเอกลักษณ์ของกิจกรรมแต่ละประเภท

5) คำนึงถึงการออกแบบและวางผังที่ไม่ส่งผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมของชุมชน วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ รวมทั้งบริบทรอบข้างของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางการนำเสนอในการปรับปรุงพื้นที่ของชุมชน

เนื่องจากบริเวณพื้นที่ศึกษานี้จะทำการปรับปรุงเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรนั้น ส่วนใหญ่เป็นการใช้ที่ดินประเภทที่พักอาศัย โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรและพื้นที่โล่งว่างอยู่เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณรอบนอกของชุมชนที่ห่างจากถนนทางหลวงแผ่นดินทั้ง 2 สาย และในการปรับปรุงพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ไว้วางเอาไว้ จึงต้องหาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนา แต่เนื่องจากติดข้อจำกัดในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน ทำให้การนำเสนอโครงการการวางผังและปรับปรุงพื้นที่ศึกษาให้มีศักยภาพมากขึ้นต่อไปในอนาคต

ดังนั้นในการออกแบบทางด้านกายภาพนั้น จะนำเสนอการออกแบบเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมของพื้นที่เพื่อให้เกิดภาพรวมระหว่างการใช้ที่ดินกับระบบโครงข่ายคมนาคมให้มีความสัมพันธ์กันและสอดคล้องกับบทบาท วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่จะพัฒนาพื้นที่โครงการให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรในอนาคต

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอแนวความคิดในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมของโครงการต่าง ๆในพื้นที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำเสนอแนวความคิดในการออกแบบและวางผังพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอม

ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายของพื้นที่และระบบโครงข่ายคมนาคม

6.2.1 แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายของพื้นที่

การจัดระบบโครงข่ายของพื้นที่ศึกษา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมบทบาทให้กับย่านธุรกิจการค้า และเพิ่มความสำคัญให้กับพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรของชุมชนให้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นอีกในอนาคต จึงได้นำเสนอแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายของพื้นที่ขึ้น

จึงเห็นได้ว่าจากการสำรวจผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ จะเห็นได้ว่าบริเวณพื้นที่ 2 ฝั่งถนนริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 มีพื้นที่ที่เป็นกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินพาณิชยกรรม (สีแดง)อยู่มากกว่าบริเวณอื่นๆของชุมชน โดยบริเวณนี้เดิมเป็นการประกอบอาชีพที่ค้าขายเกี่ยวเนื่องกับผลผลิตทางการเกษตรเป็นทุนเดิม ซึ่งศักยภาพและองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ของพื้นที่มีความพร้อมที่จะสามารถปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นพื้นที่สำคัญของเศรษฐกิจทางการเกษตรได้หากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยให้บริเวณพื้นที่ศึกษาสามารถเชื่อมต่อทั้งทางด้านโครงข่ายคมนาคมและการเชื่อมโยงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาได้อย่างเหมาะสมทั่วถึงกันทั้งพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ด้านในซึ่งเป็นพื้นที่ห่างถนนสายหลักและมีการทำการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือพื้นที่ติดกับถนนซึ่งอยู่ด้านนอก และกิจกรรมใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้

6.2.2 แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคม

สำหรับการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมในพื้นที่ศึกษา เพื่อให้มีความสัมพันธ์กับระบบการใช้ที่ดินให้มีโครงข่ายที่เป็นระบบมีความสัมพันธ์กับโครงข่ายคมนาคมของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆระหว่างพื้นที่ของกิจกรรมโดยรอบพื้นที่ศึกษากับกิจกรรมในการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจของชุมชน โดยมีแนวคิดในการจัดระบบเส้นทางคมนาคม ดังนี้

1) เส้นทางการคมนาคมเดิมยังคงสภาพไว้ ให้มีระบบโครงข่ายที่ดีและมีขนาดของผิวจราจรตามข้อกำหนดของผังเมืองรวม

2) เส้นทางเดิมที่กำหนดให้มีการขยายผิวการจราจร

3) เส้นทางเสนอแนะเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงให้โครงข่ายเป็นระบบและเกิดความต่อเนื่องที่ดีในพื้นที่โดยสอดคล้องกับการใช้ที่ดินในปัจจุบันและอนาคต

จากการวิเคราะห์พื้นที่ศึกษาในด้านของโครงข่ายโทรคมนาคมในสภาพปัจจุบันของพื้นที่ทำให้ทราบว่าในพื้นที่ศึกษามีเส้นทางสายประธานสำคัญในจังหวัดตัดผ่านคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ซึ่งนอกจากจะเชื่อมชุมชนในจังหวัดแล้ว ยังเป็นเส้นทางระหว่างจังหวัดกับภาค อีกเส้นทางคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดปราจีนบุรีกับจังหวัดฉะเชิงเทรา นอกจากนั้นยังทำหน้าที่เชื่อมโยงระดับอำเภอกับอำเภอและกระจายสู่ถนนสายรองและสายย่อย โดยในอนาคตจากแผนพัฒนาและโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งส่งเสริมบทบาทของชุมชนหนองชะอมให้มีศักยภาพในการปรับปรุงให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร โดยมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงการติดต่อค้าขายและเชื่อมโยงการเดินทางของผู้เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ ดังนั้นเส้นทางหลวงแผ่นดินที่จะเป็นตัวเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษากับจังหวัดใกล้เคียงและภาคตะวันออกนั้นจะเป็นไปได้อย่างสะดวก โดยบูรณะปรับปรุงถนนให้มีการขยายเส้นทางมากขึ้น และจากการวิเคราะห์ในเรื่องปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนาที่ทำให้ทราบว่าถนนสายรองและถนนสายย่อยยังมีปัญหาด้านถนนมีผิวจราจรค่อนข้างแคบ โครงข่ายคมนาคมไม่เป็นระบบ ไม่มีลำดับศักย์ของระบบถนนที่ดี ถนนสายย่อยที่มาเชื่อมต่อกับถนนสายหลักมีขนาดเล็ก

ปัญหาต่าง ๆ ดัง กล่าวควรที่จะมีการปรับปรุง และการวางแผนออกแบบโครงข่ายคมนาคมเพื่อให้เกิดโครงข่ายที่เป็นระบบ มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามลำดับศักย์ของถนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ดี สำหรับรายละเอียดการปรับปรุงและการเสนอแนวการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมดังกล่าว มีดังนี้

1. โครงการบูรณะปรับปรุงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 จากทางแยกหนองชะอมถึงทางแยกไปอำเภอศรีมโหสถ รวมระยะทาง 29 กม.

2. โครงการเพิ่มมาตรฐานทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 จากหนองชะอมจนสุดเขตปราจีนบุรี

3. ปรับปรุงถนนเลียบคลองส่งน้ำซึ่งเป็นถนนเชื่อมโยงพื้นที่ภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงโดยสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งในปัจจุบันเป็นถนนคอนกรีต และปรับปรุงให้เป็นถนนลาดยาง เพื่อการเข้าถึงพื้นที่ภายในได้อย่างทั่วถึง

4. ปรับปรุงถนนและพัฒนาถนนสายรองและสายย่อยให้มีผิวถนนดีขึ้นและขยายเส้นทางให้เชื่อมโยงถึงกันทั้งพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวความคิดในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมภายในพื้นที่โครงการ

6.2.3 แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม

การวางผังของกลุ่มกิจกรรมนั้น ข้อควรคำนึงถึงที่สำคัญคือความเหมาะสมของกิจกรรมแต่ละประเภทที่จะจัดวางลงในพื้นที่ ความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกิจกรรมในพื้นที่เดิมและความสัมพันธ์กับพื้นที่ใกล้เคียง โครงข่ายคมนาคมสามารถเดินทางเข้ามาในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ความเป็นไปได้ในการลงทุน ความสะดวกในการเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ และการจัดวางกลุ่มกิจกรรมโดยไม่ส่งผลกระทบสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้การจัดวางกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่โครงการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงเสนอแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ 3 แนวทาง เพื่อการหาข้อดี-ข้อเสีย และสรุปเลือกแนวทางที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบต่อไป โดยกำหนดแนวความคิดในการวางกลุ่มกิจกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มการค้าผลิตผลทางการเกษตร

- ตลาดสินค้ากลางทางการเกษตร

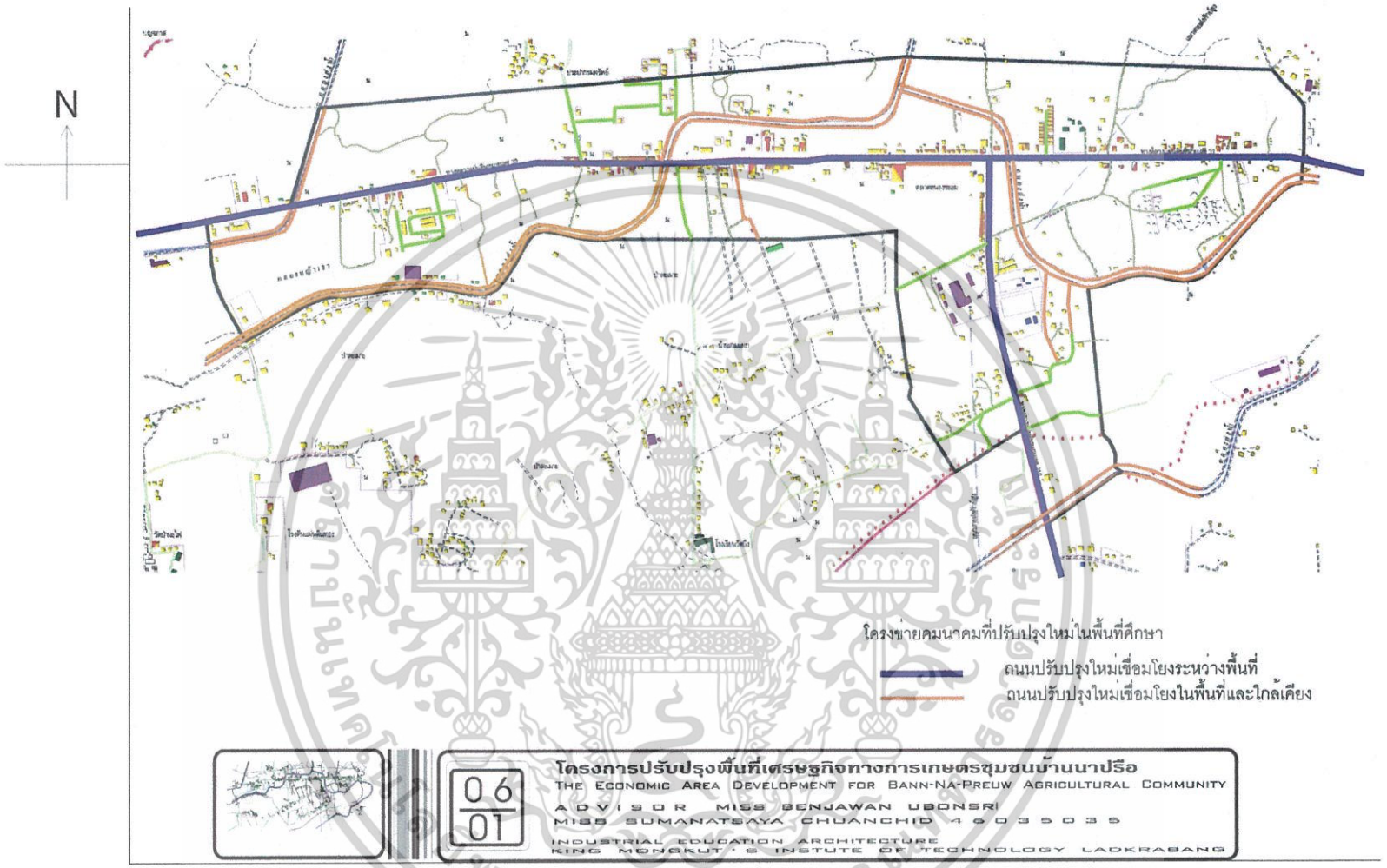
2. กลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร

- ศูนย์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร
- สหกรณ์และชมรมกลุ่มแม่บ้าน

3. กลุ่มท่องเที่ยวและพื้นที่รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- ศูนย์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.1 แสดงโครงข่ายคมนาคมที่ปรับปรุงใหม่ในพื้นที่ศึกษา

- เส้นทางการค้าผลิตผลทางการเกษตร

- สวนสาธารณะ

4. กลุ่มอุตสาหกรรม

- โรงงานแปรรูปผลไม้

จากกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง 4 กลุ่ม จะนำมากำหนดความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มกิจกรรม การกำหนดความสัมพันธ์จะเป็นการวางโครงสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการใช้สอย และสะดวกในการให้บริการ โดยความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ 4 กลุ่ม จะเป็นการจัดกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจทางการเกษตรเท่านั้น โดยกิจกรรมอื่นๆภายในพื้นที่เป็นกลุ่มที่อยู่อาศัย กลุ่มสถาบันราชการนั้นจะไม่กำหนดกลุ่มกิจกรรมให้ เนื่องจากการกระจายตัวของผู้อยู่อาศัยในชุมชนและการประกอบกิจกรรมทางการค้าของคนในชุมชนนั้นเดิมเป็นการประกอบการค้ากับที่อยู่อาศัยจึงคงรูปแบบกลุ่มกิจกรรมเดิมไว้ โดยความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ 4 กลุ่มกิจกรรมดังนี้

- กลุ่มการค้าผลิตผลทางการเกษตร

เป็นกลุ่มที่กำหนดขึ้นเพื่อรองรับการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจ และรองรับการใช้บริการของประชากรในชุมชนและในเขตอิทธิพลที่จะมีเพิ่มมากขึ้นจากการขยายตัวของเมือง และเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้มีความสำคัญมากขึ้น เป็นการสนับสนุนการเกษตรกรรมอีกทางหนึ่ง และเชื่อมโยงกิจกรรมการค้ากับพื้นที่ใกล้เคียงและพื้นที่ในเขตการให้บริการ

- กลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร

กลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรเป็นกลุ่มที่ให้บริการกับประชาชนในพื้นที่และผู้เข้ามาใช้บริการในโครงการ เนื่องจากเป็นการส่งเสริมการทำเกษตรกรรม เป็นกลุ่มที่เสนอเพิ่มเติมเพื่อเป็นการให้บริการและรองรับกับกิจกรรมในกลุ่มแรก เพื่อการให้บริการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและให้การปรับปรุงพื้นทีเป็นไปตามเป้าหมาย

- กลุ่มท่องเที่ยวและพื้นที่รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เป็นกลุ่มกิจกรรมที่มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมขึ้นในพื้นที่เพื่อส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรอย่างครบวงจร โดยให้มีกิจกรรมการค้า การให้ความรู้และสถานที่ท่องเที่ยวทางการเกษตร เพื่อเป็นทางเลือกให้กับคนในชุมชน และผู้เข้ามาใช้โครงการอีกทั้งจัดพื้นที่สาธารณะเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อน พื้นที่นันทนาการ และเป็นศูนย์รวมกิจกรรมแห่งใหม่ของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กลุ่มอุตสาหกรรม

เป็นกลุ่มกิจกรรมที่รองรับผลผลิตจากภาคเกษตรกรรมที่มีในพื้นที่ และรองรับผลผลิตที่มีต่อเนื่องกับการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร และเป็นการขยายตัวของการผลิตในภาคการเกษตร

ในการกำหนดที่ตั้งของแต่ละกิจกรรมในพื้นที่ จะกำหนดเป็นแนวทางเลือก 2 แนวทาง เพื่อวิเคราะห์ถึงข้อดี-ข้อเสีย และสรุปเป็นแนวทางเลือกที่เหมาะสม โดยมีแนวทางความคิดของแต่ละทางเลือกดังนี้

1. แนวทางเลือกที่ 1

กำหนดให้กลุ่มการค้าผลิตผลทางการเกษตรอยู่ในบริเวณพื้นที่ตลาดผลไม้หนองชะอมเดิม โดยให้ตลาดขนานยาวไปกับถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ซึ่งเป็นทางเข้าหลักและขยายขอบเขตของพื้นที่ตลาดมาทางด้านถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ซึ่งเป็นทางเข้าด้านข้างของโครงการ กลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรอยู่ในพื้นที่ของกลุ่มการค้า ส่วนกลุ่มท่องเที่ยวและพื้นที่รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งอยู่บริเวณสองฝั่งของถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 กำหนดให้จัดเป็นสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่สะพานข้ามคลองส่งน้ำก่อนถึงสามแยกหนองชะอมไปจนถึงสะพานข้ามคลองส่งน้ำต่อไปจากพื้นที่โครงการ และกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มอุตสาหกรรม เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งเป็นการเสนอแนะเพิ่มเติมให้อยู่รอบนอกของพื้นที่หลักของกิจกรรมโครงการ

ข้อดี

1. กลุ่มกิจกรรมการค้าผลิตผลทางการเกษตร สอดคล้องกับสภาพพื้นที่เดิมและแนวทางการค้าส่ง รวมทั้งการขยายตัวในสภาพปัจจุบันของพื้นที่ ซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวตามถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33

2. กลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรมีความสัมพันธ์กับกลุ่มการค้าผลิตผลทางการเกษตรและกลุ่มท่องเที่ยว จะเป็นการให้ผู้มาใช้โครงการใช้พื้นที่อย่างเต็มประสิทธิภาพ

3. กลุ่มท่องเที่ยวและพื้นที่รักษาสภาพสิ่งแวดล้อม สามารถเสริมศักยภาพของพื้นที่และเป็นสิ่งช่วยส่งเสริมให้คนเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น

ข้อเสีย

1. ทางเลือกนี้กลุ่มกิจกรรมการค้าใกล้กับแหล่งชุมชนมากเกินไป โดยมีแหล่งที่อยู่อาศัยปิดล้อม ทำให้การขยายตัวต่อไปของโครงการหรือชุมชน จะทำให้พื้นที่แออัดมากเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. กลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรอยู่ใกล้กับพื้นที่กลุ่มการค้า ทำให้ความสัมพันธ์ในการติดต่อน้อยลง

2. แนวทางเลือกที่ 2

สำหรับแนวทางเลือกที่ 2 นี้ กำหนดให้กลุ่มการค้าผลิตผลทางการเกษตรอยู่ริมถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 โดยมีกลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรอยู่ฝั่งตรงข้ามกับกลุ่มการค้า ส่วนกลุ่มท่องเที่ยวซึ่งเป็นการส่งเสริมการค้าที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรให้อยู่บริเวณพื้นที่เดิม คือ ริมถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ทั้ง 2 ฝั่งบริเวณด้านตะวันออกของพื้นที่ชุมชน และกลุ่มอุตสาหกรรมให้อยู่ด้านในของพื้นที่บริเวณใกล้กับคลองส่งน้ำ แนวทางเลือกที่ 2 นี้ สามารถสรุปข้อดี-ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี

1. พื้นที่การค้าใกล้กับแหล่งกิจกรรมการค้าเดิมและมีลักษณะพื้นที่ขนานไปกับแนวข้างของถนนสายหลัก

2. เกิดกิจกรรมการค้าพันธุ์ไม้และขยายเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเป็นบริเวณเดิมที่เคยตั้งอยู่ ทำให้สะดวกต่อการพัฒนาและเป็นที่รู้จักของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงเดิม

3. มีพื้นที่รองรับการขยายตัวในการพัฒนาพื้นที่ต่อไปได้ในอนาคต

ข้อเสีย

1. ความสัมพันธ์ละการเชื่อมโยงของกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่มีความสัมพันธ์กันน้อย

2. ต้องใช้พื้นที่ด้านยาวมากในการทำตลาดการค้าเนื่องจากพื้นที่ด้านหลังติดคลองส่งน้ำ ไม่สามารถขยายตัวตลาดออกทางด้านหลังได้อีก

3. เส้นทางการนำรถเข้าออกจากตลาดผ่านถนนสายหลักเพียงสายเดียว ทำให้การจัดพื้นที่และเส้นทางการเดินรถไม่ต่อเนื่อง

3.แนวทางเลือกที่ 3

แนวทางเลือกที่กำหนดให้กลุ่มกิจการค้าอยู่ขนานไปกับถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 บริเวณฝั่งตะวันตกของชุมชน บริเวณพื้นที่โล่ง โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร โดยจัดให้อยู่ในบริเวณพื้นที่ทางตลาด ส่วนกลุ่มท่องเที่ยวและพื้นที่นันทนาการจัดให้มีสวนสาธารณะอยู่ฝั่งตรงข้ามของตลาด ส่วนกิจกรรมกลุ่มอุตสาหกรรมให้อยู่บริเวณพื้นที่โล่งทางด้านตะวันตกสุดของพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มกิจกรรมทุกกลุ่มสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ทั้งหมด สำหรับแนวทางเลือกที่ 3 นี้สามารถสรุปข้อดี-ข้อเสียได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อดี

1. กลุ่มกิจกรรมทุกกลุ่มอยู่ใกล้กันทั้งหมด และมีความสอดคล้องกับการขยายตัวในสภาพปัจจุบัน ซึ่งมีแนวโน้มไปตามถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33

2. กลุ่มกิจกรรมประเภทอุตสาหกรรมอยู่ใกล้กับตลาดสินค้าเกษตรเป็นการสะดวกกับการซื้อขายสินค้า และเป็นการเชื่อมโยงกันทางธุรกิจ

3. พื้นที่โล่งและพื้นที่สาธารณะสามารถดึงผู้คนเข้ามาใช้บริการภายในกลุ่มกิจกรรมได้มากขึ้น

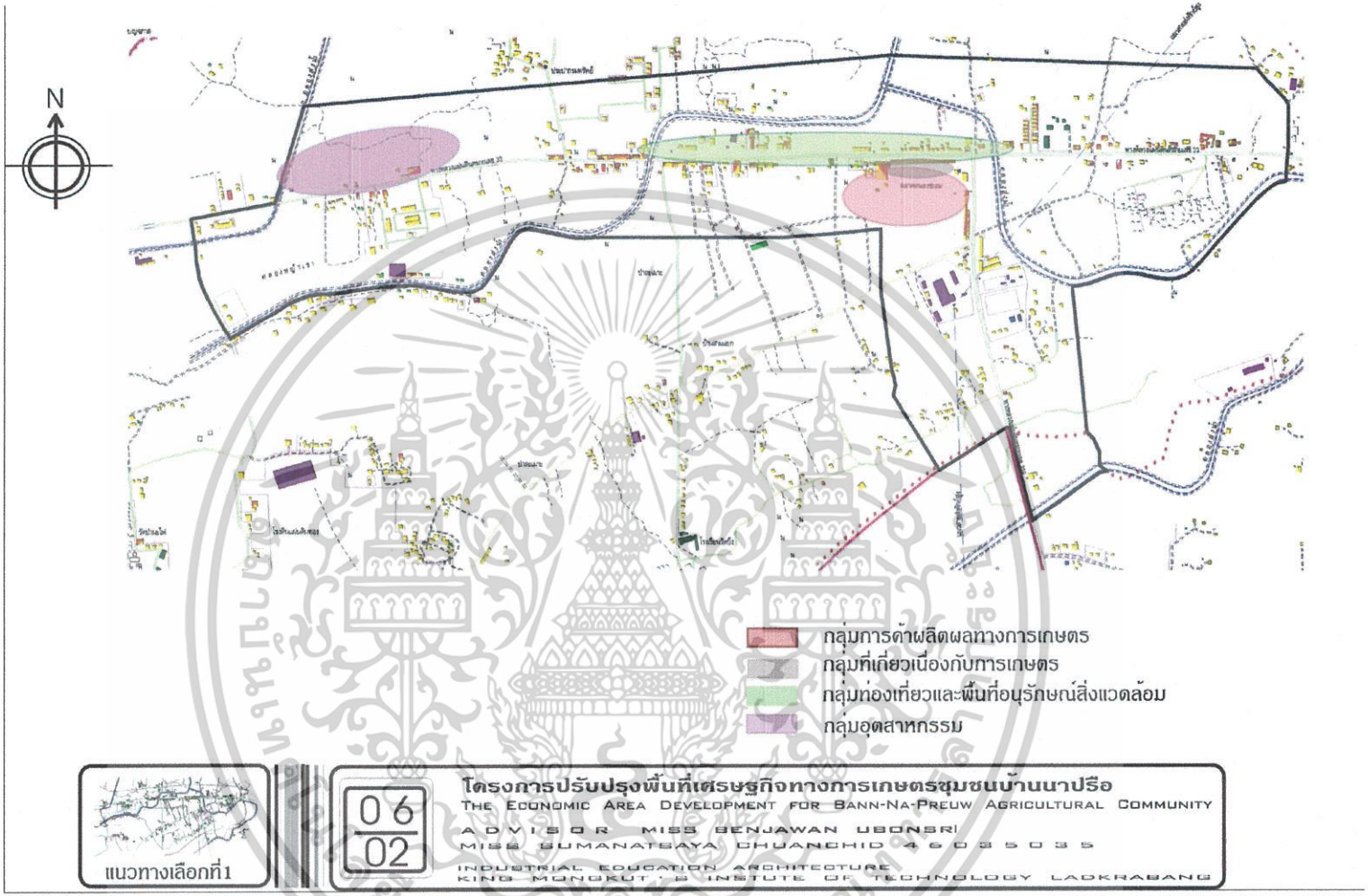
ข้อเสีย

1. กลุ่มกิจกรรมการค้าเกษตรอยู่ไกลกับพื้นที่เศรษฐกิจเดิม และเส้นทางการคมนาคมซึ่ง เป็นจุดศูนย์กลางการคมนาคมสำคัญของชุมชน

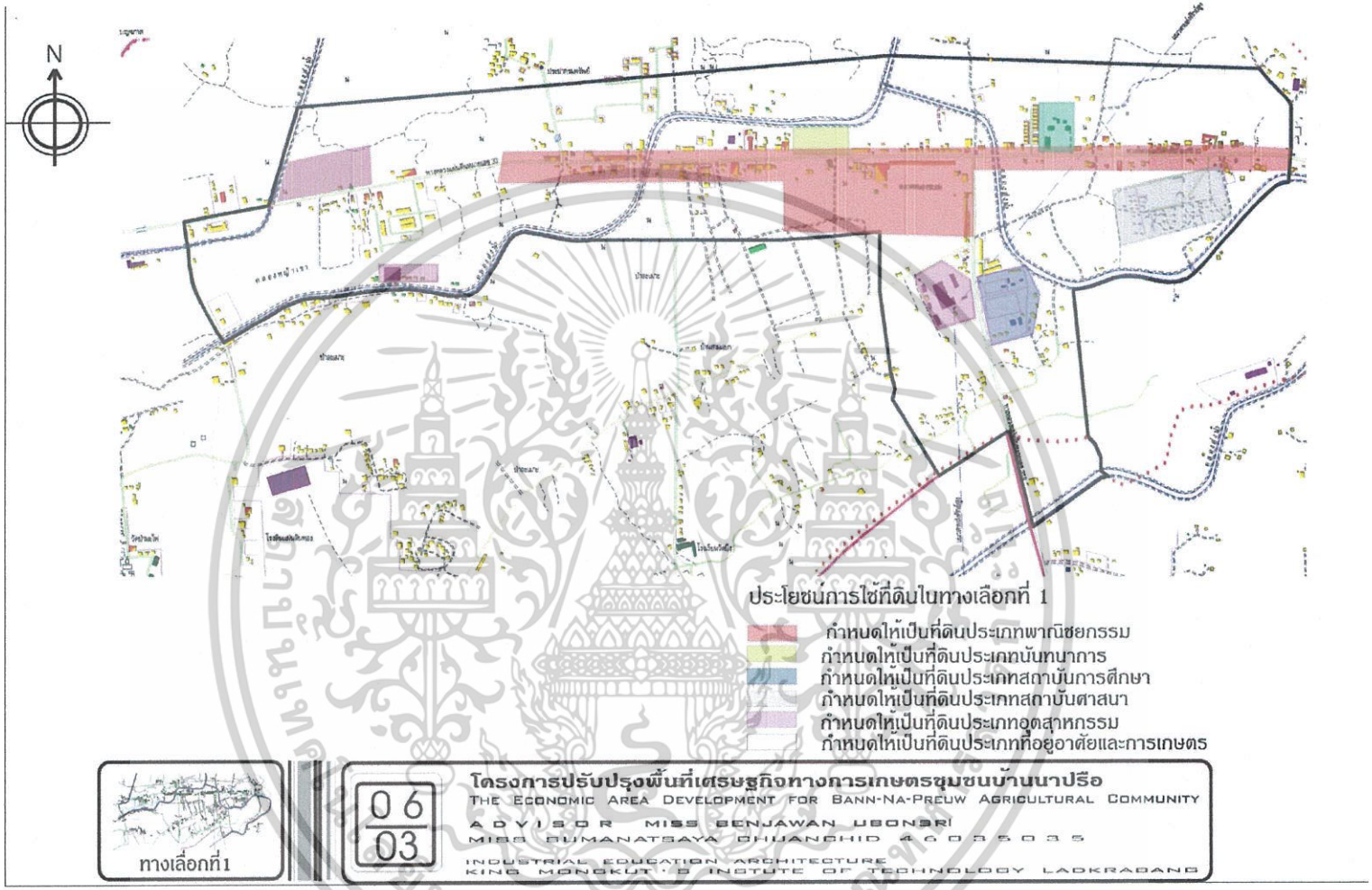
2. กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ใกล้กับพื้นที่แหล่งชุมชนมากเกินไป

3.เส้นทางการคมนาคมสายหลักของพื้นที่สามารถขนส่งสินค้าได้ข้างหน้าทางเดียวคือ บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33

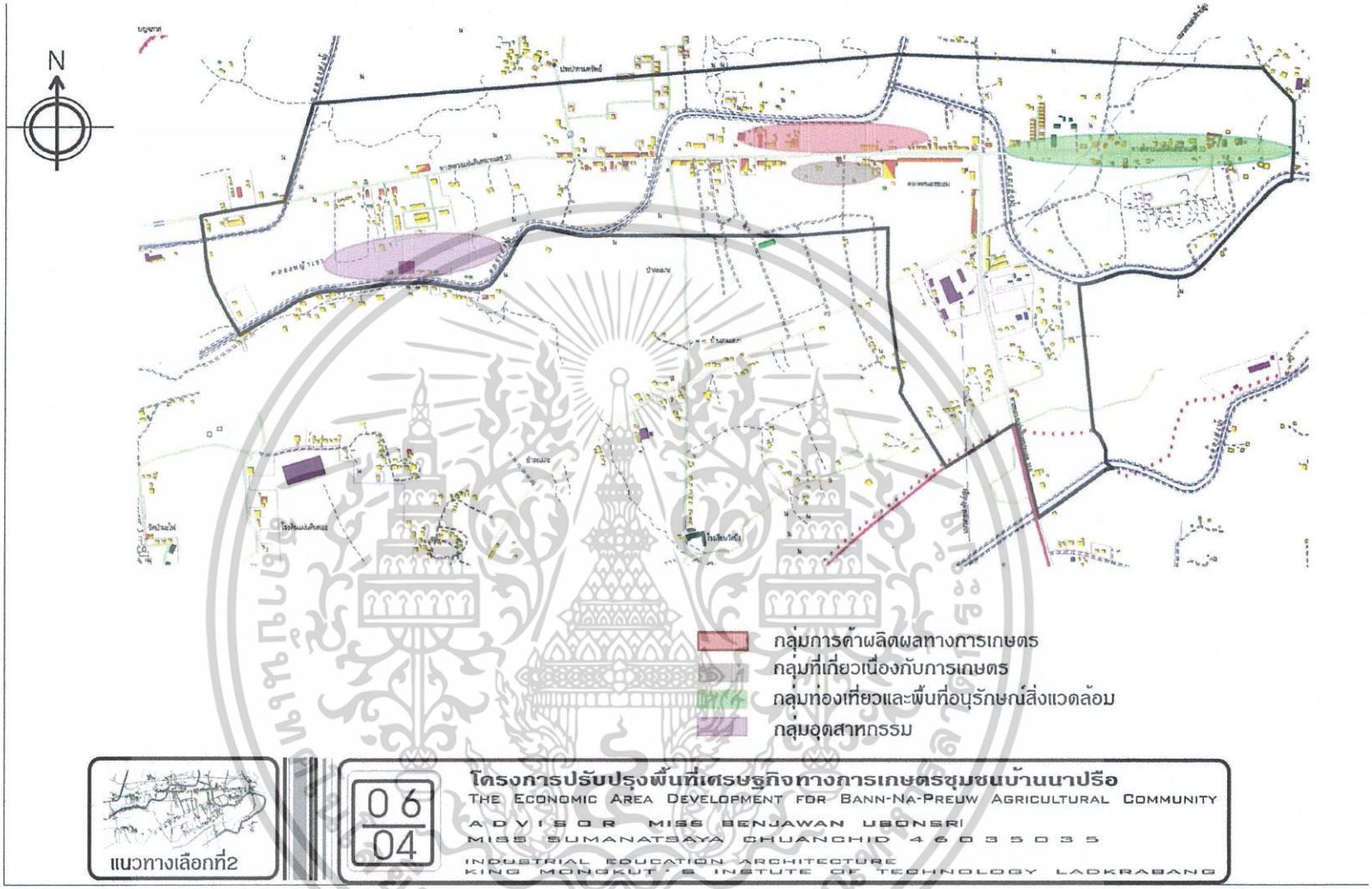
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

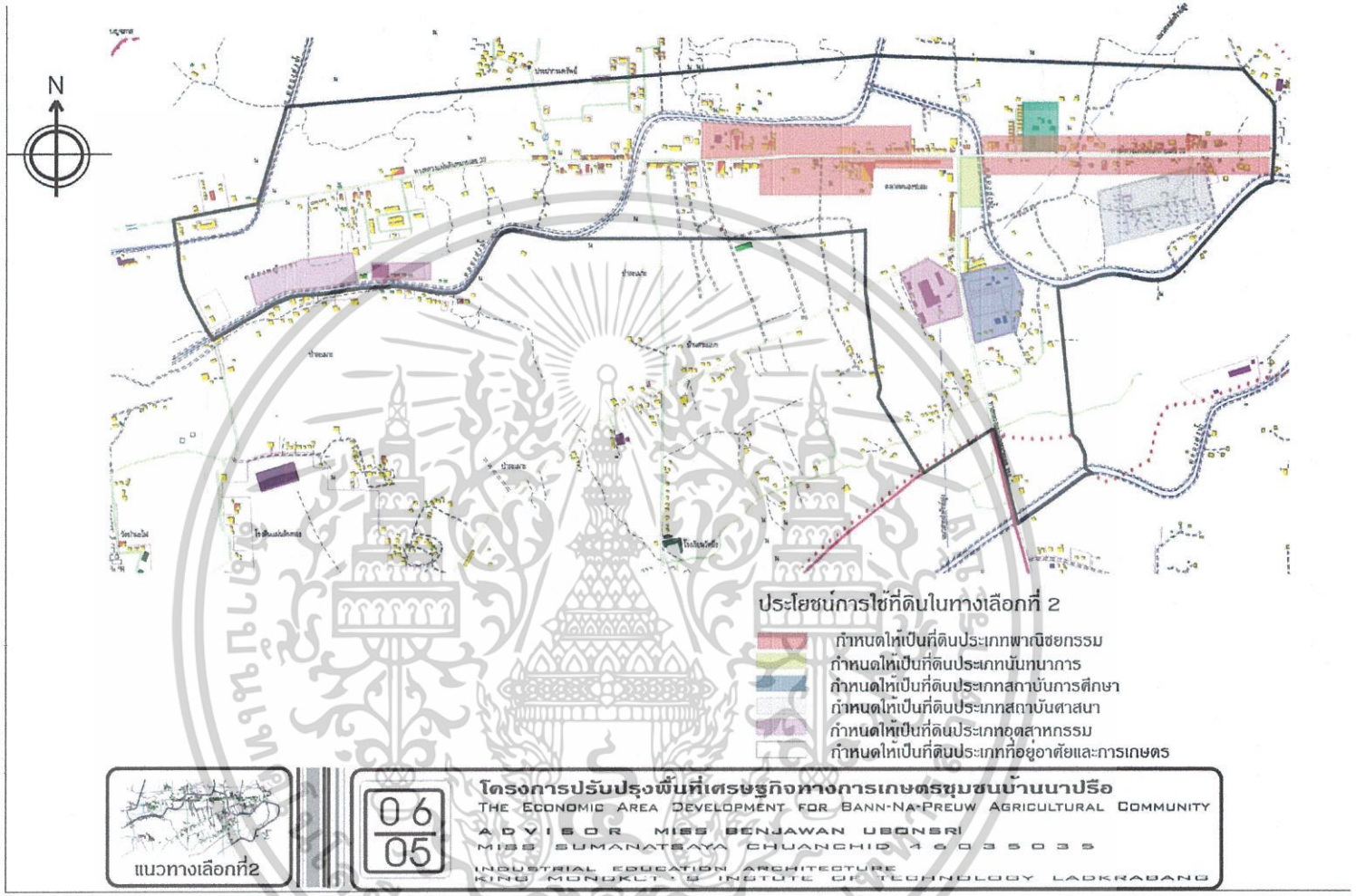
ภาพที่ 6.2 แสดงแนวทางเลือกที่ 1

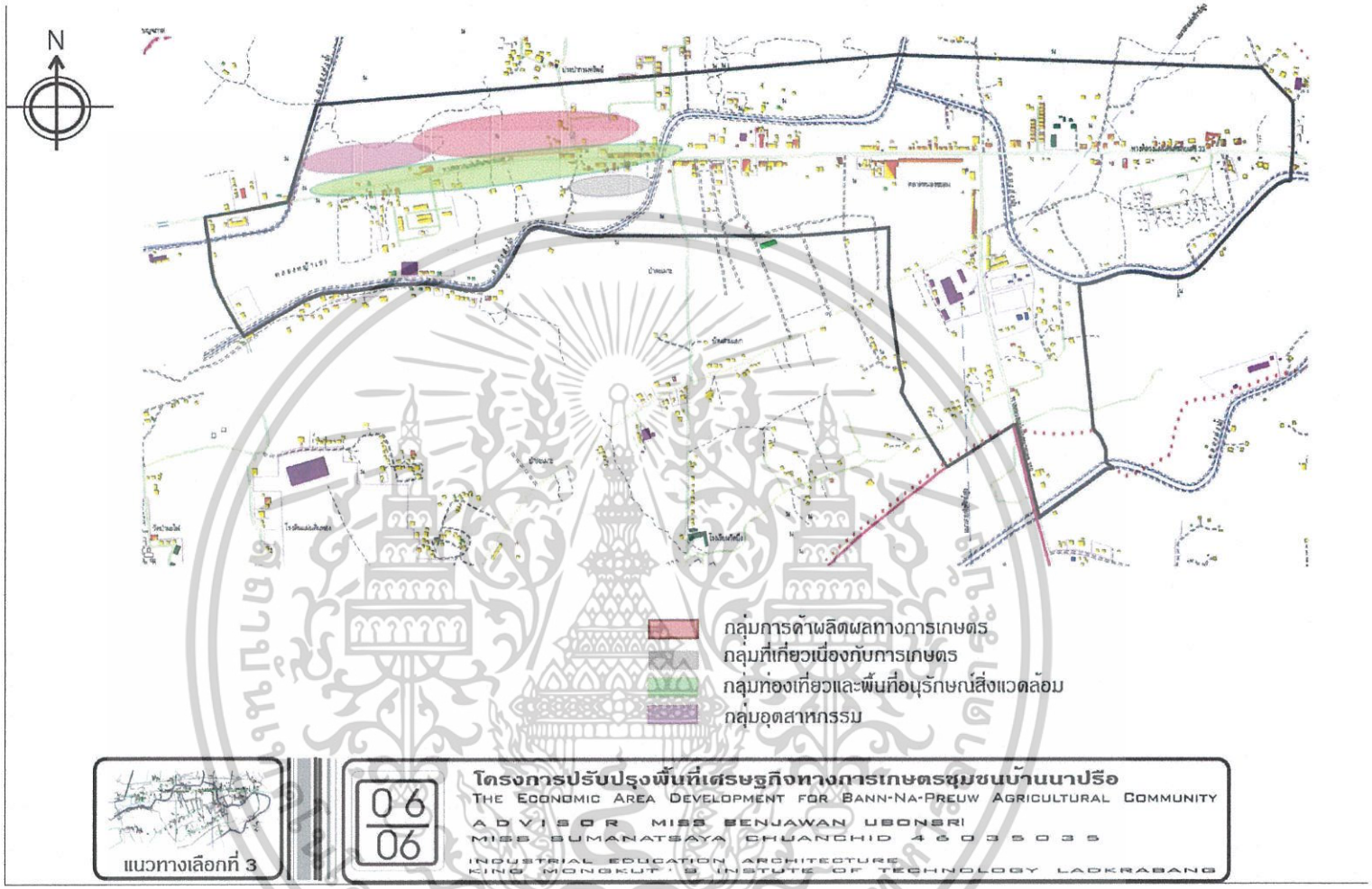
ภาพที่ 6.3 แสดงประโยชน์การใช้ที่ดินในทางเลือกที่ 1

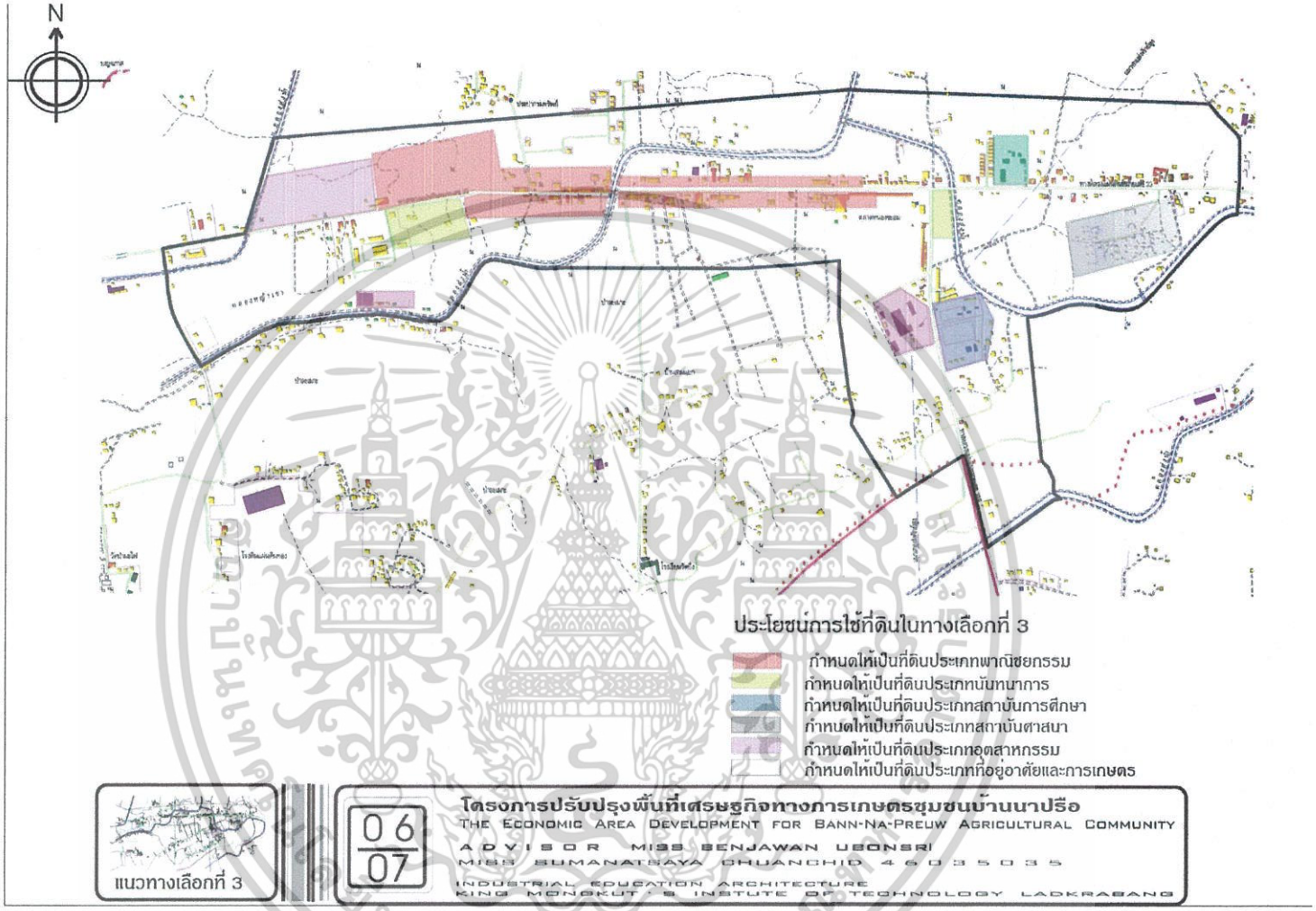
ภาพที่ 6.4 แสดงแนวทางเลือกที่ 2

ภาพที่ 6.5 แสดงประโยชน์การใช้ที่ดินในทางเลือกที่ 2

ภาพที่ 6.6 แสดงแนวทางเลือกที่ 3

ภาพที่ 6.7 แสดงประโยชน์การใช้ที่ดินในทางเลือกที่ 3

การประเมินทางเลือก

การประเมินทางเลือกได้ใช้ปัจจัยในการพิจารณาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเปรียบเทียบโดยการให้ค่าคะแนนตามปัจจัยต่างๆเพื่อเลือกหาแนวทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

ในการประเมินได้ให้ค่าคะแนนดังนี้

A = 4 คะแนน

B = 3 คะแนน

C = 2 คะแนน

D = 1 คะแนน

ตารางที่ 6.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม[1]

ปัจจัย	แนวทางเลือก		
	1	2	3
1.ความสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมเดิม	A	A	C
2.ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรม	A	B	A
3.ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการพัฒนา	A	B	C
4.ใช้พื้นที่รองรับกิจกรรมได้คุ้มค่า	B	A	B
5.การเข้าสู่พื้นที่และระบบการจราจร	A	B	C
6.สร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่	A	B	B
7.ส่งเสริมสภาพแวดล้อม มุมมอง และไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	B	B	B
8.การปรับปรุงพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	C	B	A
รวม	28	26	23

1 ที่มา : จากการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางเปรียบเทียบเกณฑ์ในการคัดเลือกสรุปผลได้ว่า แนวทางเลือกที่ 1 มีความเหมาะสมที่สุด ในการนำไปวางผังและออกแบบในรายละเอียดต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอแนวความคิดในการออกแบบและการวางผังพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอม

ก่อนที่จะถึงขั้นตองการวางผังสำหรับโครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนหนองชะอม ได้กำหนดแนวความคิดบางประการที่จะนำไปใช้ในการออกแบบและวางผังพื้นที่ศึกษา โดยรายละเอียดตามแนวความคิดมีดังต่อไปนี้

6.2.4 แนวความคิดในการกำหนดพื้นที่เปิดโล่ง

พื้นที่เปิด SPACE แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ URBAN SPACE และ OPEN SPACE ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้เป็นแนวความคิดในการออกแบบชุมชนในพื้นที่ศึกษาได้ดังนี้

1. พื้นที่เปิดโล่งภายในเมือง URBAN SPACE

เป็นลักษณะของที่ว่างที่ถูกปิดล้อมด้วยอาคารหรือแนวของต้นไม้ ซึ่งในการวางผังและปรับปรุงพื้นที่ชุมชนหนองชะอมนี้ เป็นพื้นที่ในเขตชนบทซึ่งมีอาคารไม่หนาแน่นมากนัก ส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยอาคารพักอาศัยและมีพื้นที่โล่งในชุมชนมาก จึงไม่ได้นำเสนอแนวทางนี้ในการปรับปรุงพื้นที่

2. พื้นที่เปิดโล่ง OPEN SPACE

คือลักษณะที่เปิดโล่งตามธรรมชาติโดยทั่วไปมีรายละเอียดในการปรับปรุงและพัฒนาดังนี้

- กำหนดให้พื้นที่ริมถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ตลอดสายของพื้นที่โครงการเป็นพื้นที่สีเขียว ซึ่งจัดให้เป็นพื้นที่เปิดโล่งเพื่อป้องกันการรุกล้ำพื้นที่บริเวณริมถนนและจัดให้เป็นแนวทางเดินเท้าบริเวณพื้นที่หลักในกลุ่มกิจกรรมการพัฒนา เพื่อส่งเสริมกิจกรรมในพื้นที่และทัศนียภาพให้กับพื้นที่โครงการ

- กำหนดให้พื้นที่เปิดโล่งตอนกลางของชุมชนริมถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 จัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับชุมชน เพื่อเป็นพื้นที่นันทนาการ ศูนย์รวมชุมชน อีกทั้งยังสร้างสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพที่ดีให้กับพื้นที่ศึกษา

6.2.5 แนวความคิดในการกำหนดทางเดินเท้า

แนวความคิดในการกำหนดทางเดินเท้า กำหนดให้มีระบบทางเดินเท้าที่สามารถใช้เชื่อมต่อระหว่างแต่ละกิจกรรม และทางเดินเท้าที่สามารถเข้าถึงได้ในแต่ละกิจกรรมของโครงการในพื้นที่ศึกษา โดยเชื่อมต่อกับถนนสายหลักคือถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และริมถนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณพื้นที่ที่มีการส่งเสริมเพื่อเป็นศูนย์รวมกิจกรรม เพื่อให้สามารถเดินเท้าไปตามทางเดินริมถนนในพื้นที่ของโครงการได้สะดวก ซึ่งเสริมสร้างบรรยากาศในการเดินเท้าอีกทั้งยังช่วยส่งเสริมกิจกรรมการค้าให้เข้ากันเป็นระบบกับทางเดินเท้า

6.2.6 แนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของเมือง

จากการวิเคราะห์จินตภาพในพื้นที่ศึกษา 5 องค์ประกอบของจินตภาพยังไม่ชัดเจนและไม่สมบูรณ์ ดังนั้นแนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่จึงพิจารณาแก้ไข และปรับปรุงจินตภาพให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นโดยพิจารณาปรับปรุง 5 องค์ประกอบดังนี้

1) เส้นทาง (PATH) กำหนดเส้นทางในระดับต่าง ๆ ดังนี้คือ

- เส้นทางหลัก ได้แก่ ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ซึ่งเป็นถนนแนวเดิมและปรับปรุงจากหนองชะอมจนสุดเขตปราจีนบุรี และถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 โดยบูรณะปรับปรุงจากทางแยกหนองชะอมถึงทางแยกไปอำเภอศรีมโหสถ

- เส้นทางสายรอง ได้แก่ ถนนที่เชื่อมต่อในพื้นที่ของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงจากถนนสายหลักเข้าสู่ในพื้นที่ด้านในของชุมชน

- เส้นทางสายย่อย ได้แก่ ถนนที่ปรับปรุงให้เชื่อมโยงภายในพื้นที่ชุมชนด้านใน เช่น ถนนเรียบคลองส่งน้ำ และถนนที่เชื่อมต่อภายใน

2) ขอบเขต (EDGE) กำหนดให้แนวขอบเขตของพื้นที่ศึกษา คือ แนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 โดยมีสะพานข้ามคลองส่งน้ำเป็นตัวกำหนดขอบเขตของพื้นที่

3) ย่าน (DISTRICT) การกำหนดย่านตามจินตภาพของชุมชนมีความสอดคล้องกับการกำหนดกลุ่มกิจกรรมอยู่แล้ว โดยกำหนดให้เป็นย่านของกิจกรรมหลักๆ ในพื้นที่อยู่ 4 บริเวณ ได้แก่ ย่านการค้าผลิตผลทางการเกษตร ย่านกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร ย่านการบริการและการท่องเที่ยว และ ย่านอุตสาหกรรม

4) ที่รวมกิจกรรม (NODE) มีลักษณะคล้ายกับย่าน โดยมีข้อแตกต่างในการเป็นที่รวมกิจกรรมหลักและรอง ดังนี้

- ที่รวมกิจกรรมหลัก ได้แก่ ตลาดสินค้าทางการเกษตร ศูนย์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร สหกรณ์และชมรมกลุ่มแม่บ้าน

- ที่รวมกิจกรรมรอง ได้แก่ เส้นทางการค้าผลิตผลทางการเกษตรสวนสาธารณะและที่รอรถประจำทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ภูมิสัญลักษณ์ (LANDMARK) เนื่องจากพื้นที่โครงการเป็นพื้นที่ว่างโล่งเป็น ส่วนใหญ่ การกำหนดภูมิสัญลักษณ์จึงสะดวกต่อการกำหนดให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรม ระบบของพื้นที่เปิดโล่ง แนวความคิดในการกำหนดภูมิสัญลักษณ์ที่สำคัญของพื้นที่โครงการสรุปได้ดังนี้คือ

กำหนดให้มีที่หมายตา (LANDMARK) ที่สำคัญของพื้นที่ อยู่บริเวณตอนกลางของพื้นที่ ซึ่งเป็นที่อยู่ใกล้กับตลาดสินค้าผลิตผลทางการเกษตรเพื่อให้เป็นที่หมายตาในการเข้าถึงส่วนสำคัญของกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งสามารถใช้เป็นที่หมายตาจากแนวถนนที่เป็นทางเข้าหลักของพื้นที่

6.2.7 แนวความคิดในการออกแบบระบบการเข้าถึง

ในการออกแบบระบบของการเข้าถึงพื้นที่โครงการแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การเข้าถึงจากภายนอกพื้นที่ และการเข้าถึงภายในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การเข้าถึงจากภายนอกพื้นที่ โดยกำหนดให้มีทางเข้าหลักจากภายนอกพื้นที่ 2 ทางคือ บริเวณถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 บริเวณวัดสุคันธาราม และบริเวณจุดตัดกับสะพานข้ามคลองส่งน้ำทางด้านตะวันตกของพื้นที่ และอีกทางหนึ่งคือบริเวณจุดตัดของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 กับสะพานข้ามคลองส่งน้ำทางด้านทิศใต้

2) การเข้าถึงภายในพื้นที่ โดยเป็นการเข้าถึงจากการเชื่อมต่อของถนนสายรองและถนนสายย่อยภายในพื้นที่มายังศูนย์รวมของพื้นที่กิจกรรมภายในชุมชน และนอกจากนี้ยังมีทางเดินเท้าเพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆในการเข้าถึงโครงการไว้ด้วยกัน

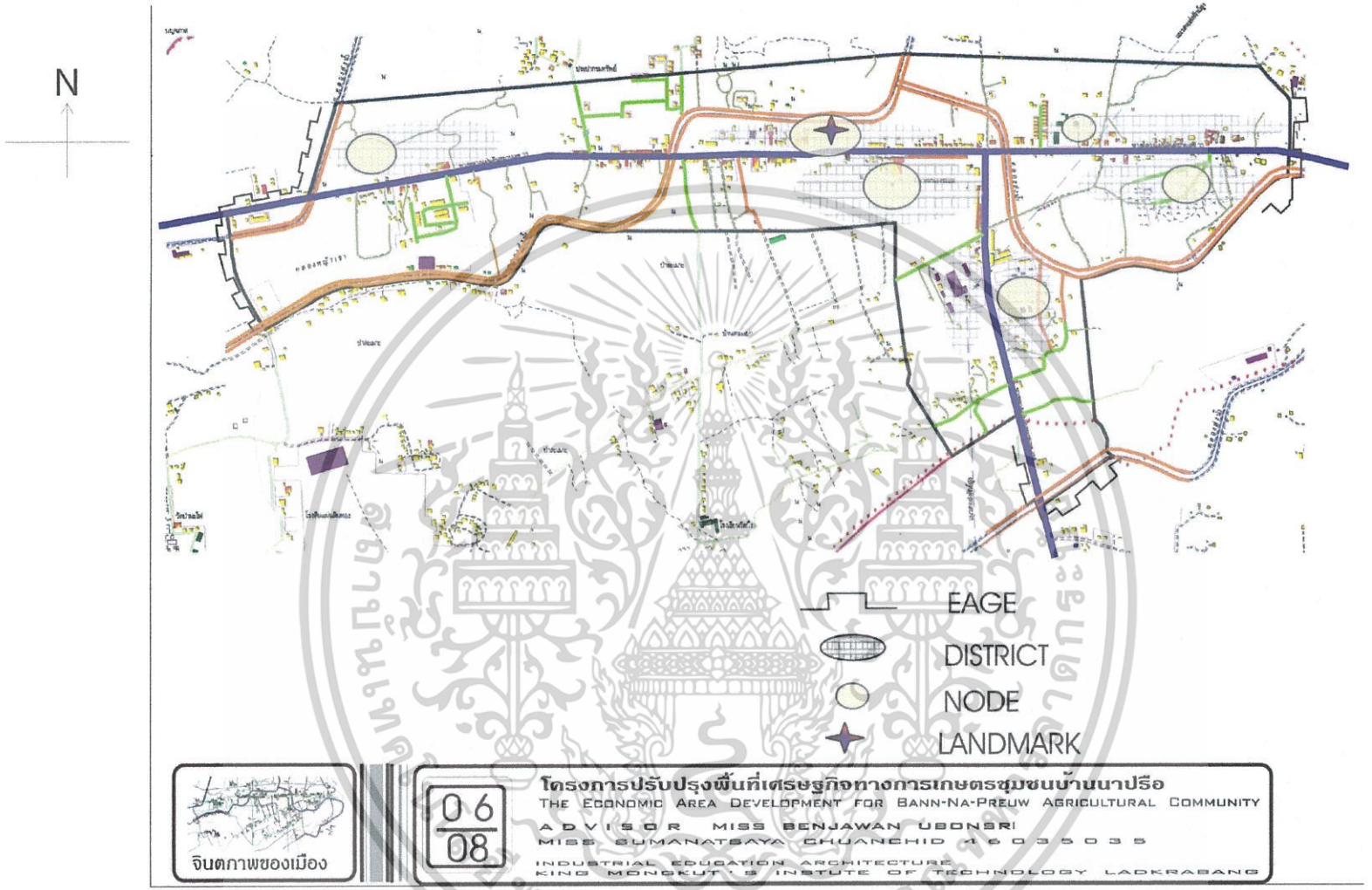
6.2.8 แนวความคิดในการออกแบบบริเวณที่จอดรถ

การออกแบบพื้นที่จอดรถในพื้นที่ของโครงการต่างๆในชุมชนได้กำหนดแนวความคิดในการจัดพื้นที่จอดรถออกเป็น 2 ลักษณะ โดยให้สัมพันธ์กับระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง การจัดวางกลุ่มกิจกรรม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) จอดรถบนถนน กำหนดให้มีการจอดรถเป็นเวลา ในถนนสายหลักและสายรอง

2) การจอดรถในลานจอดรถ โดยจอดกลางแจ้ง ในส่วนของการค้าและกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร เพื่อป้องกันการจอดรถบนริมถนนและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับพื้นที่ ส่วนในบริเวณตลาดสินค้าผลิตผลทางการเกษตร จะจัดเป็นลานจอดรถกลางแจ้งและอาคารจอดรถภายในพื้นที่การค้าของตลาดโดยไม่รวมกับกิจกรรมอื่นๆรอบตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.8 แสดงจินตภาพของพื้นที่

นอกจากนี้การออกแบบบริเวณที่จอดรถยังต้องพิจารณาให้ตำแหน่งของที่จอดรถกระจายครอบคลุมทั่วทั้งบริเวณพื้นที่ของโครงการ แต่ต้องมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งของกลุ่มกิจกรรมและองค์ประกอบอื่นๆ ดังนี้

- ให้ครอบคลุมไปทั่วบริเวณกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการ
- ให้บริเวณที่จอดรถ มีความสอดคล้องกับบริเวณพื้นที่เปิดโล่งและสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก
- พื้นที่จอดรถต้องอยู่ในบริเวณที่รอบกิจกรรม
- ที่จอดรถมีความเชื่อมต่อกับทางเดินเท้าอย่างเป็นระบบ

6.2.9 แนวความคิดในการกำหนดระยะถอยร่นแนวความคิดในการกำหนดระยะถอยร่นเพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นจากการควบคุมระยะถอยร่นอาคารจากแนวเขตถนน โดยพิจารณาจากหลักการที่ว่า ระยะห่างของสิ่งปลูกสร้างจากเขตเส้นทางถนนหรือที่เปิดโล่งจะมีความสัมพันธ์กับความสูงของสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ โดยพิจารณาจากระยะห่างที่แตกต่างกันจาก

- ปริมาณการสัญจรในเขตทางนั้น ๆ
- การปิดล้อมที่ว่าง (ในกรณีที่มีพื้นที่เปิดโล่ง)
- ความสูง และความหนาแน่นของอาคารหรือกิจกรรมบริเวณหรือพื้นที่นั้น

กำหนดระยะถอยร่นออกเป็นระยะต่าง ๆ ดังนี้

1. ระยะถอยร่นจากกึ่งกลางถนนจะต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของเขตทางบนถนนสายนั้น
2. บริเวณวงเวียนกลางของพื้นที่ให้มีระยะถอยร่นโดยรอบจากจุดศูนย์กลางวงเวียนไม่น้อยกว่า 80 เมตร
3. ระยะถอยร่นจากกึ่งกลางถนนไม่น้อยกว่า 100 เมตร

ระยะที่กำหนดนั้นเป็นระยะต่ำสุดที่อนุญาตได้ และสัมพันธ์กับความสูงของสิ่งปลูกสร้างจากระยะถอยร่นนั้นด้วย แต่ถ้าหากมีข้อตกลงพิเศษอื่น ๆ ในอันที่จะสร้างประโยชน์แก่การใช้พื้นที่สาธารณะ เช่น การถอยร่นที่เกินกว่าข้อกำหนดก็อาจพิจารณาให้มีการสร้างอาคารที่สูงกว่าได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.10 แนวความคิดในการออกแบบลักษณะอาคาร

เพื่อใช้เป็นแนวทางอย่างกว้าง ๆ ในการกำหนดลักษณะอาคารให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะกิจกรรมภายในอาคารนั้น จึงได้กำหนดลักษณะอาคารอย่างคร่าวๆไว้ดังนี้

1. อาคารพาณิชย์ มีลักษณะเป็นอาคารแนวยาวระดับต่ำ มีความสูงประมาณ 2 ชั้น

2. อาคารระดับต่ำ มีลักษณะ เป็นอาคารเดี่ยวสูง 1 – 3 ชั้น เช่น อาคารศูนย์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร สหกรณ์และชมรมกลุ่มแม่บ้าน และร้านค้าผลิตผลที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร

3. อาคารพิเศษ มีลักษณะที่รูปร่างต่างออกไปโดยอาจมีลักษณะเป็น อาคารโค้ง อาคารหลายเหลี่ยม หรืออาคารโล่งกว้าง เช่น ตลาดสินค้าทางการเกษตร เป็นต้น

6.3 สรุปภาพรวมการออกแบบ

จากการกำหนดแนวความคิดในการออกแบบกลุ่มกิจกรรมและพื้นที่องค์ประกอบออกแบบด้านต่างๆ แล้วนำมาสรุปเป็นความคิดรวบยอด เพื่อจัดทำผังออกแบบให้พื้นที่ศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะสนองตอบต่อนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ โดยมีความเหมาะสมถูกต้อง ตามหลักการออกแบบและวางผัง

6.3.1 ภาพรวมการออกแบบตามความมุ่งหมายของโครงการ

การปรับปรุงพื้นที่ศึกษาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรหลักของจังหวัดปราจีนบุรีและพื้นที่ใกล้เคียง มีความสำคัญทางด้านการค้า การบริการ การขยายตัวทางด้านการลงทุนและการขยายตัวของเมืองในอนาคต ซึ่งในพื้นที่ศึกษาได้ถูกกำหนดกิจกรรมเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่เพื่อตอบสนองกับบทบาทดังกล่าว โดยได้มีจุดสำคัญในการปรับปรุงพื้นที่ คือ ตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร และนอกจากนี้เพื่อให้พื้นที่เป็นการพัฒนาเกษตรแบบครบวงจรจึงได้เสนอการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร และสหกรณ์และชมรมกลุ่มแม่บ้าน เพื่อให้มีรูปแบบการปรับปรุงและพัฒนาที่สอดคล้องกัน รวมทั้งได้นำเสนอแนวทางการขยายตัวเพื่อรองรับการเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรไว้เพื่อเป็นการรองรับผลิตผลทางการเกษตรที่รองรับจากตลาดกลางทางการเกษตร คือ โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสิค้าเกษตร และนอกจากนี้ในบริเวณพื้นที่ศึกษายังได้พัฒนาเพื่อจัดสร้างสวนสาธารณะสำหรับการส่งเสริมสภาพแวดล้อม การนันทนาการ และการเป็นจุดดึงดูดที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ และพื้นที่รอบนอกที่ต่อเนื่องกับกลุ่มกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3.2 ภาพรวมทั่วไปของการออกแบบ

บริเวณพื้นที่ปรับปรุงเศรษฐกิจทางการเกษตร ชุมชนหนองชะอมมีพื้นที่รวม 1342.87 ไร่ มีถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 (สุวรรณศร) เป็นถนนสายสำคัญที่ตัดผ่านโครงการและใช้เป็นพื้นที่หลักในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ออกแบบโดยใช้ระยะถอยร่นของพื้นที่ในกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ เพื่อเปิดมุมมองให้กับถนนในการเข้าสู่กลุ่มกิจกรรมสำคัญ คือ ตลาดสินค้าทางการเกษตร รวมทั้งออกแบบให้ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 (สุวินทวงศ์) เป็นถนนหนึ่งที่ช่วยแบ่งเบาภาระทางด้านการคมนาคมให้กับถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 เนื่องจากมีเส้นทางการคมนาคมเชื่อมโยงกับหลาย ๆ พื้นที่ใกล้เคียงทั้งภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง และในการออกแบบกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปรับปรุงในพื้นที่ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้มีความสัมพันธ์กับทางเดินเท้าที่ปรับปรุงในพื้นที่กิจกรรม เพื่อเป็นการเชื่อมโยงการเดินเลือกซื้อสินค้าของผู้ที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ ลักษณะการจัดกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการขยายตัวตามแนวขนานไปกับถนนสายสำคัญในพื้นที่ โดยมีแนวโน้มในการพัฒนาขยายพื้นที่กิจกรรมออกไปเรื่อยๆตามแนวขนานของถนน

กลุ่มกิจกรรมหลักของโครงการจะอยู่ขนานไปกับแนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ซึ่งสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องไปตามแนวความยาวเพื่อให้สัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่เอาไว้ซึ่งสามารถเกื้อกูลประโยชน์ในแง่การพัฒนาเศรษฐกิจให้กับพื้นที่ศึกษาและจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้เกิดการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรต่อไปในอนาคต

6.4 แนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและผัง

การนำแผนและผังไปปฏิบัติ IMPLEMENTATION เป็นขั้นตอนที่สำคัญสุดท้ายของการบวนการออกแบบผังชุมชน ซึ่งต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ มีความต่อเนื่องให้ผลตอบแทนที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งภาครัฐบาลและเอกชนผู้ลงทุน แนวความคิดดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของการออกแบบเพื่อสาธารณะประโยชน์ คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐ เอกชน หรือท้องถิ่น และในส่วนของการศึกษาเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร

6.4.1 วาระในการพัฒนา

จากการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตามโครงการที่วางผังและออกแบบไว้ตามความเหมาะสมจึงกำหนดช่วงเวลาในการพัฒนาออกเป็น 4 ระยะ โดยแบ่งเป็นช่วงเวลาละ 5 ปี รวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นช่วงเวลาทั้งหมดในการพัฒนารวม 20 ปี โดยแบ่งลักษณะของการพัฒนาและปรับปรุง คือ ภาครัฐ และภาคเอกชน โดยในส่วนของภาครัฐนั้นได้ดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน การสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ เป็นหลักส่วนภาคเอกชนนั้นดำเนินการในเรื่องกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั่วๆไปของชุมชน

การพัฒนาช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2552

การพัฒนาช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - 2557

การพัฒนาช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - 2562

การพัฒนาช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 – 2567

1. การพัฒนาช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2552

ในการพัฒนาช่วงที่ 1 ส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาทางภาครัฐและแก้ปัญหาชุมชนอย่างเร่งด่วน ในการพัฒนาปรับปรุงการขยายเส้นทางการคมนาคม สาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ ได้แก่การปรับปรุงเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 เพื่อเชื่อมโยงการคมนาคมภายในจังหวัดและการเชื่อมโยงเส้นทางระหว่างจังหวัด นอกจากนี้ยังพัฒนาปรับปรุงขยายถนนและปรับปรุงพื้นผิวถนนเพิ่มเติมในตอนกลางของพื้นที่ศึกษาเพื่อการเชื่อมโยงกับถนนสายหลักของพื้นที่ เพิ่มเติมไฟฟ้าริมถนนทางหลวงและขยายเพิ่มเติมในพื้นที่บริเวณที่มีการอยู่อาศัยของประชาชนในชุมชน รวมทั้งปรับปรุงพื้นที่รกร้างและพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ในส่วนของภาคเอกชนจะเป็นการขอความร่วมมือในการปรับปรุงและพัฒนาร้านค้าและอุตสาหกรรมบริเวณริมถนนให้มีมุมมองที่ดีขึ้น

2. การพัฒนาช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - 2557

ในการพัฒนาช่วงที่ 2 นี้เป็นการปรับปรุงและพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชน โดยภาครัฐจะพัฒนาด้านสาธารณูปโภค และระบบถนนรวมทั้งทางเดินเท้าที่เป็นการปรับปรุงเพิ่มเติมในพื้นที่ศึกษา และจัดแบ่งพื้นที่ในการพัฒนาต่อไปในอนาคต และได้จัดสร้างอาคารซึ่งส่งเสริมต่อการพัฒนาพื้นที่ในอนาคตตามกลุ่มกิจกรรมที่เสนอแนะดังนี้

- สหกรณ์และชมชรกลุ่มแม่บ้าน
- ศูนย์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร
- ที่จอดรถ สวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ

ในส่วนของภาคเอกชนจะเป็นการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งเสริมให้กับการพัฒนาพื้นที่ของชุมชน โดยการสร้างตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร ซึ่งเป็นกาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเจ้าของพื้นที่และตลาดหนองชะอมเดิม เพื่อการปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ชุมชนให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรหลักของจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งเป็นการรองรับผลิตผลทางการเกษตรจากภาคตะวันออก และเป็นการรองรับการเป็นขยายตัวของเมืองและจังหวัดในการพัฒนาทางการเกษตรและอุตสาหกรรมทางการเกษตร

3. การพัฒนาช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2562

ในการพัฒนาช่วงที่ 3 นี้จะเป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากช่วงที่ 2 โดยการพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาในภาคเอกชน เป็นการพัฒนาที่ทำให้สอดคล้องกับบทบาทของพื้นที่ อีกทั้งช่วงเวลาในการพัฒนากับสภาพอาคารในพื้นที่ สำหรับการพัฒนาของภาครับจะเป็นการพัฒนาพื้นที่ร่วมไปกับภาคเอกชนและเป็นการกำหนดพื้นที่จอดรถที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ศึกษาและโครงการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนาสาวสาธารณะต่อเนื่องจากการพัฒนาในช่วงที่ 2 ซึ่งสำหรับการพัฒนาในช่วงนี้คือเป็นการปรับปรุงพื้นที่ริมถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและที่ค่าขายพันธุ์ไม้และผลิตผลที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร โดยเส้นทางการพัฒนาในช่วงแรกจะทำการพัฒนาในช่วงพื้นที่หน้าโครงการและปรับปรุงพื้นที่ค้าขายเดิมให้เชื่อมต่อกับพื้นที่ค้าขายที่ทำการปรับปรุงและพัฒนาขึ้นมาใหม่

4. การพัฒนาช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 – 2567

ในการพัฒนาในช่วงที่ 4 นี้เป็นการพัฒนากิจกรรมการค้าทั้งสองฝั่งของถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 อันเนื่องมาจากกิจกรรมที่มีการพัฒนามาแล้ว มีการใช้ที่ดินให้เป็นเศรษฐกิจทางการเกษตรอย่างครบวงจร ซึ่งเพิ่มอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตรเพื่อรองรับผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่และจากสินค้าในตลาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อให้เป็นการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบและเกิดการหมุนเวียนและส่งต่อผลผลิตทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง และเป็นการรองรับการขยายตัวทางภาคอุตสาหกรรมการเกษตรในระดับจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง

5. สรุปวาระในการพัฒนา

การปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรของชุมชนบ้านนาปรือ ในพื้นที่ชุมชนหนองชะอมนี้ แบ่งวาระในการพัฒนาออกเป็น 4 วาระมีระยะเวลาในการพัฒนาช่วงละ 5 ปี รวมระยะเวลาในการพัฒนาทั้งหมด 20 ปี โดยแบ่งเป็น 4 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.2 แสดงช่วงระยะเวลาในการพัฒนาพื้นที่[2]

ช่วงเวลา	กิจกรรม	หน่วยงาน
1) พ.ศ. 2548 - 2552	1. พัฒนาระบบโครงข่ายโทรคมนาคม 2. พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่รกร้างและไม่ใช้ประโยชน์ 3. ปรับปรุงร้านค้าสองฝั่งถนน	ภาครัฐ ภาครัฐ ภาคเอกชน
2) พ.ศ. 2553 - 2557	1. พัฒนาระบบสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ 2. ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ตามโครงการและจัดสร้าง - สหกรณ์และชมชรกลุ่มแม่บ้าน - ศูนย์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร - ที่จอดรถ สวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ 3. ตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร	ภาครัฐ ภาครัฐ ภาครัฐและเอกชน
3)พ.ศ. 2558 – 2562	1. พัฒนาพื้นที่สองฝั่งถนน - ที่จอดรถ - ทางเดินเท้า - สวนสาธารณะเพิ่มเติมจากการพัฒนาช่วงที่2 2. พัฒนาพื้นที่การค้าที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร	ภาครัฐ ภาคเอกชน
4) พ.ศ. 2562 – 2567	1. อุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร 2. ปรับปรุงขยายพื้นที่เศรษฐกิจ 3. ปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มพื้นที่ตลาดการค้า	ภาคเอกชน ภาครัฐและเอกชน

จากโครงการและแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ซึ่งมีทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชนและความรวมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยส่วนใหญ่ของภาครัฐจะเป็นการพัฒนาในรูปแบบของโครงข่ายโทรคมนาคม สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และปรับปรุงพื้นที่เพื่อเป็นการเตรียมการในการพัฒนาและรองรับการขยายตัวต่อไป

2 ที่มา : จากการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4.2 มาตรการในการพัฒนา

การออกแบบและวางผังชุมชนเมืองในประเทศไทย หรือผังเมืองเฉพาะตามกระบวนการวางแผนพัฒนาเมือง จำเป็นจะต้องมีเครื่องมือหรือมาตรการต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบในการนำผังไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมี พรบ. การผังเมือง พ.ศ 2518 เป็นเครื่องมือหลักในการนำผังไปปฏิบัติ โดยมีกฎหมายอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบ มาตราและข้อกำหนดในการมีองค์ประกอบที่สำคัญแบ่งได้เป็น

1. นโยบายการกำหนดมาตรการ

สภาพการพัฒนาของพื้นที่ศูนย์พาณิชยกรรมใหม่ชุมชนเมืองนครสวรรค์กำหนดให้มีสภาพการพัฒนาในรูปแบบของการพัฒนา (DEVELOPMENT) เพื่อเตรียมรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต

2. กฎหมายที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบในการพัฒนา

กฎหมายที่นำมาใช้นี้มิได้นำมาใช้เฉพาะเจาะจงควบคุมทางด้านผังเมือง แต่กฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีส่วนช่วยส่งเสริมกฎหมายผังเมือง ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมให้เป็นไปตามแผนการออกแบบชุมชนเมืองโดยตรง และการนำมาใช้นั้นจะต้องนำกฎหมายอื่น ๆ มาเป็นส่วนประกอบเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของผังเมืองเฉพาะ มีกฎหมายประกอบที่สำคัญ ๆ คือ

1) พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ เป็นกฎหมายที่ใช้ในส่วนของที่ดินที่เป็นของราชการโดยเป็นที่ราชพัสดุ ซึ่งการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรนั้น ในบางพื้นที่ซึ่งเป็นของราชการ การเข้าไปทำประโยชน์ของเอกชน หรือรัฐเอง ก็จะต้องใช้กฎหมายฉบับนี้ในการควบคุม

2) พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 ในส่วนนี้ รัฐจะใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อการได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ พัฒนาโครงข่ายคมนาคม การเวนคืน เพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสวนสาธารณะซึ่งเป็นสาธารณะประโยชน์ และการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์บริเวณพื้นที่ริมถนน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร การขออนุญาต การควบคุมโครงสร้างของอาคารเป็นสำคัญ เพื่อให้ส่วนประกอบของอาคารเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยและมีความปลอดภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับพื้นที่โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ ในชุมชนหนองชะอมจะใช้พระราชบัญญัตินี้ สำหรับการควบคุมของกฎหมายฉบับนี้ มีผลกระทบโดยตรงในการควบคุมโครงสร้างของอาคาร ขนาด และสัดส่วนของอาคาร รวมไปถึงการใช้สอยประโยชน์ของอาคาร และสิ่งปลูกสร้าง

นอกจากนี้แล้ว ท้องถิ่นจะต้องอาศัยอำนาจตามความของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ที่ให้ท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติของท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นข้อกำหนดพิเศษ และเป็นเครื่องมือที่ใช้ควบคุมในแต่ละท้องถิ่น

4) กฎหมายจัดสรรที่ดิน (ปว. 286)

เป็นกฎหมายที่ควบคุมในเรื่องของการจัดสรรที่ดินเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมการจัดสรรและจัดแบ่งที่ดินที่มีความเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่าง ๆ คือ การใช้ที่ดินเพื่อพักอาศัย พาณิชยกรรม โดยมีจำนวนและขนาดที่ดินที่กำหนดไว้ตามข้อกำหนดประกอบกับการกำหนดมาตรฐานระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ที่จะต้องจัดสร้างโดยนำมาใช้ประกอบร่วมกับ พรบ. การผังเมือง ในส่วนของการออกข้อกำหนดต่าง ๆ และขนาดของแปลงที่ดินของการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม โดยเฉพาะการจัดสรรที่ดินบริเวณตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร และอาคารพาณิชย์ในกลุ่มของธุรกิจการค้า และในกลุ่มธุรกิจการบริการของพื้นที่โครงการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5) ข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนแนวนโยบายในการกำหนดมาตรการในการพัฒนา จึงเสนอข้อกำหนดต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบในการควบคุมให้บรรลุตามเป้าหมายของผังมีรายละเอียด ดังนี้

6.4.2.1 ข้อกำหนดในการควบคุมความหนาแน่นและความสูงของอาคาร

ข้อกำหนดนี้เป็นการกำหนดค่าความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยกับขนาดของแปลงที่ดินและการกำหนดพื้นที่ว่างคลุม มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดสัดส่วนการกำหนดพื้นที่ว่างคลุมดิน (G.A.C) ให้มีปริมาณของพื้นที่เปิดโล่งที่เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มกิจกรรม การกำหนดอัตราส่วนการใช้พื้นที่อาคารกับขนาดของที่ดิน (F.A.R) เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กันกับกลุ่มกิจกรรมบริเวณพื้นที่นั้น

การออกข้อกำหนดทางด้านการควบคุมความหนาแน่นและความสูงของอาคาร ประกอบไปด้วยการกำหนดอัตราส่วนพื้นที่อาคารต่อที่ดิน (F.A.R) และอัตราส่วนพื้นที่อาคารปกคลุมดิน (G.A.C)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4.2.2 ข้อกำหนดควบคุมระยะถอยร่นของอาคาร

ข้อกำหนดนี้เป็นการออกข้อกำหนด เพื่อควบคุมความหนาแน่นของอาคาร โดยถอยร่นของอาคารบนถนนบางสาย อีกทั้งเพื่อเป็นการเปิดมุมมองเข้าสู่พื้นที่โครงการมีลักษณะเป็นที่ว่างเปิดโล่งเป็นแนวยาว (OPEN SPACE CORRIDOR) นอกจากนี้ยังเป็นการควบคุมการใช้ที่ดินบนถนนสายสำคัญ โดยออกข้อกำหนดในการถอยร่นจากถนนสายหลัก โดยห้ามปลูกสร้างอาคารในแนวที่กำหนดเป็นระยะถอยร่น

ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร มีความมุ่งหมายเพื่อ

- ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- ป้องกันการปะปนของการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ต่างประเภทกัน
- รัฐสามารถวางแผนเพื่อจัดบริการสาธารณูปโภคในแต่ละพื้นที่ให้มีความต่อเนื่องและพอเพียง

6.4.2.3 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารนี้ จะถูกกำหนดไว้ใน พรบ. การผังเมือง พ.ศ.2518 ในส่วนของผังเมืองเฉพาะ เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สำหรับพื้นที่ในโครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือในชุมชนหนองชะอม ได้กำหนดการใช้ประโยชนที่ดินขึ้น เพื่อควบคุมกิจการและการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่ให้ปะปนกัน โดยกำหนดเป็นแผนผังและรายละเอียดแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งจำแนกเป็นกิจกรรม พร้อมแนวเขตแบ่งที่ดินออกเป็นประเภทและย่าน ดังนี้

ก. ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ย่าน พ 1 ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรวมทั้งประเภทและชนิดของอาคารตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

1) อาคารที่ประกอบธุรกิจหรือการพาณิชย์และสำนักงานซึ่งมิใช่ห้องแถว และมิได้ใช้ประโยชน์เพื่อประกอบกิจการโรงแรม ตลาด หรือโกดังสินค้า

2) อาคารอยู่อาศัยซึ่งมิใช่ห้องแถว

3) หอพักซึ่งมิใช่ห้องแถว

4) อาคารจอดรถหรือที่จอดรถยนต์

5) อาคารเกี่ยวกับกิจการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ การศึกษา การสาธารณสุข หรือสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ

6) อาคารที่ทำการของราชการ รัฐวิสาหกิจ สมาคม สโมสร มูลนิธิ องค์กรระหว่างประเทศ หรือสถานกงสุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) สิ่งบริการสาธารณะต่าง ๆ

8) สวนหย่อม สนามเด็กเล่น หรือที่โล่งเพื่อนันทนาการอื่น ๆ

ข. ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ย่าน พ 2 ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรวมทั้งประเภทและชนิดของอาคาร ตามที่กำหนด ดังนี้

1) อาคารเพื่อประกอบธุรกิจหรือการพาณิชย์ และสำนักงาน ซึ่งมิใช่ห้องแถว

2) อาคารอยู่อาศัยซึ่งมิใช่ห้องแถว

3) หอพักซึ่งมิใช่ห้องแถว

4) อาคารที่จอดรถยนต์หรือที่จอดรถยนต์

5) ตลาดสด

6) โกดังสินค้า

7) อาคารเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การศึกษา การสาธารณสุข หรือกิจการเพื่อการสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ

8) อาคารที่ทำการของราชการ รัฐวิสาหกิจ สมาคม สโมสร มูลนิธิ

9) สิ่งบริการสาธารณะต่าง ๆ

10) สวนหย่อม สนามเด็กเล่น หรือที่โล่งเพื่อนันทนาการอื่น ๆ

ค. ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ย่าน พ 3 ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรวมทั้งประเภทและชนิดของอาคาร ตามที่กำหนด ดังนี้

1) อาคารเพื่อประกอบธุรกิจหรือการพาณิชย์ และสำนักงาน ซึ่งมิใช่ห้องแถว

2) อาคารอยู่อาศัยซึ่งมิใช่ห้องแถว

3) หอพักซึ่งมิใช่ห้องแถวหรือตึกแถว

4) อาคารที่จอดรถยนต์หรือที่จอดรถยนต์

5) โรงแรม

6) โรงมหรสพ

7) อาคารเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ การศึกษา การสาธารณสุข หรือกิจการเพื่อการสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ

8) สถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์

9) สิ่งบริการสาธารณะอื่นๆ

10) สวนหย่อม สนามเด็กเล่น หรือที่โล่งเพื่อนันทนาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ง. ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ย่าน ล ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรวมทั้งประเภทและชนิดของอาคาร ตามที่กำหนด ดังนี้

1) สวนสาธารณะ สวนหย่อม สนามเด็กเล่น หรือสนามกีฬา

2) สวนป่า

3) ห้องสมุดหรือศูนย์เยาวชน

4) อาคารเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนันทนาการ

5) อัฒจันทร์ หรืออาคารกีฬาในร่ม

6) บ้านพักผู้ดูแลสวนสาธารณะ และสนามกีฬา

7) ป้อมยาม

8) เรือนเพาะชำ

9) สถานีสูบและจ่ายน้ำ หรือ หอถังสูง

10) ร้านอาหาร หรือร้านขายเครื่องดื่ม

11) สังคีตศาลา

12) หอนาฬิกาหรือปฏิมากรรม

13) ศาลาพักผ่อน

14) หอสูงชมวิว

15) สิ่งบริการสาธารณะต่าง ๆ

จ. ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา ย่าน ศษ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรวมทั้งประเภทของอาคารและชนิดของอาคารเพื่อการศึกษา ในระดับอนุบาล ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น

ฉ. ที่ดินประเภทสถาบันราชการ ย่าน สร ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินรวมทั้งประเภทและชนิดของอาคาร ตามที่กำหนด ดังนี้

1) สถานที่ทำการของราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

2) บ้านพักข้าราชการ หรือพนักงาน

3) หอประชุม

4) ส่วนบริการต่างๆ เช่น สโมสร ร้านค้าย่อย ร้านอาหาร หรือร้านขายเครื่องดื่ม

5) สิ่งบริการสาธารณะต่าง ๆ

6) สวนหย่อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4.2.3 กลยุทธ์ในการนำผังไปปฏิบัติ

กลยุทธ์ในการนำแผนออกแบบชุมชนของพื้นที่โครงการ ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเป็นไปได้นั้น กลยุทธ์ที่จะใช้ประกอบไปด้วยสองลักษณะ คือ การควบคุมเชิงลบ (NEGATIVE CONTROL) และการควบคุมเชิงบวก (POSITIVE CONTROL)

การควบคุมเชิงลบ (NEGATIVE CONTROL)

การควบคุมเชิงลบ เป็นการควบคุมในลักษณะที่ต้องปฏิบัติตาม ไม่มีเงื่อนไขที่จะปฏิเสธ สำหรับการทำแผนผังการออกแบบชุมชนเมือง การควบคุมในเชิงลบจะใช้มาตรการทางด้านกฎหมายเข้ามาควบคุม ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

การควบคุมเชิงบวก (POSITIVE CONTROL)

การควบคุมเชิงบวก เป็นการควบคุมในลักษณะของการให้สิทธิพิเศษ เพื่อกระตุ้นให้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ไม่ได้อยู่ในข่ายควบคุม เช่น ให้ความสะดวกรวดเร็วในการขออนุญาต ลดหย่อนภาษี เป็นต้น

การนำแนวทางบังคับในลักษณะการควบคุมในเชิงบวกมาใช้กับพื้นที่โครงการ บริเวณการบริเวณพื้นที่เปิดโล่งด้านหน้าอาคาร หรือการลงทุนในกิจกรรมที่กำหนดในผังโครงการ โดยจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ลงทุนหรือปลูกสร้างอาคารปฏิบัติตามรูปแบบอาคารตามที่เสนอแนะไว้ในผังโครงการ

6.4.2.4 องค์กรในการพัฒนา

ในการนำแผนและผังไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือ องค์กรในการพัฒนา โดยทั่ว ๆ ไปแล้วชุมชนต่างๆ จะมีหน่วยงานของท้องถิ่น ซึ่งได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ เป็นองค์กรในการจัดการ หรือควบคุมให้เป็นไปตามผังเมืองรวม จึงเสนอให้มีองค์กรขึ้นมาเพื่อควบคุมและใช้มาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมโดย คณะกรรมการจะแยกเป็น 2 ฝ่าย คือ

1.คณะกรรมการภาครัฐ

คณะกรรมการภาครัฐ จะแต่งตั้งจากข้าราชการประจำในหน่วยงานของสำนักผังเมือง กรมโยธาธิการ อำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเป็นหน่วยงานที่ควบคุมและประสานงาน ประกอบด้วยบุคคลจากหลายอาชีพเข้ามาดูแลร่วมกันรับผิดชอบทางด้านต่าง ๆ อีกทั้งทำหน้าที่เป็นคณะภรรมการผู้บริหารแผนและผังในส่วนของระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ รวมทั้งกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชน รวมทั้งการจัดสรรเงินงบประมาณในการพัฒนาต่าง ๆ จากภาครัฐ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. คณะกรรมการภาคเอกชน

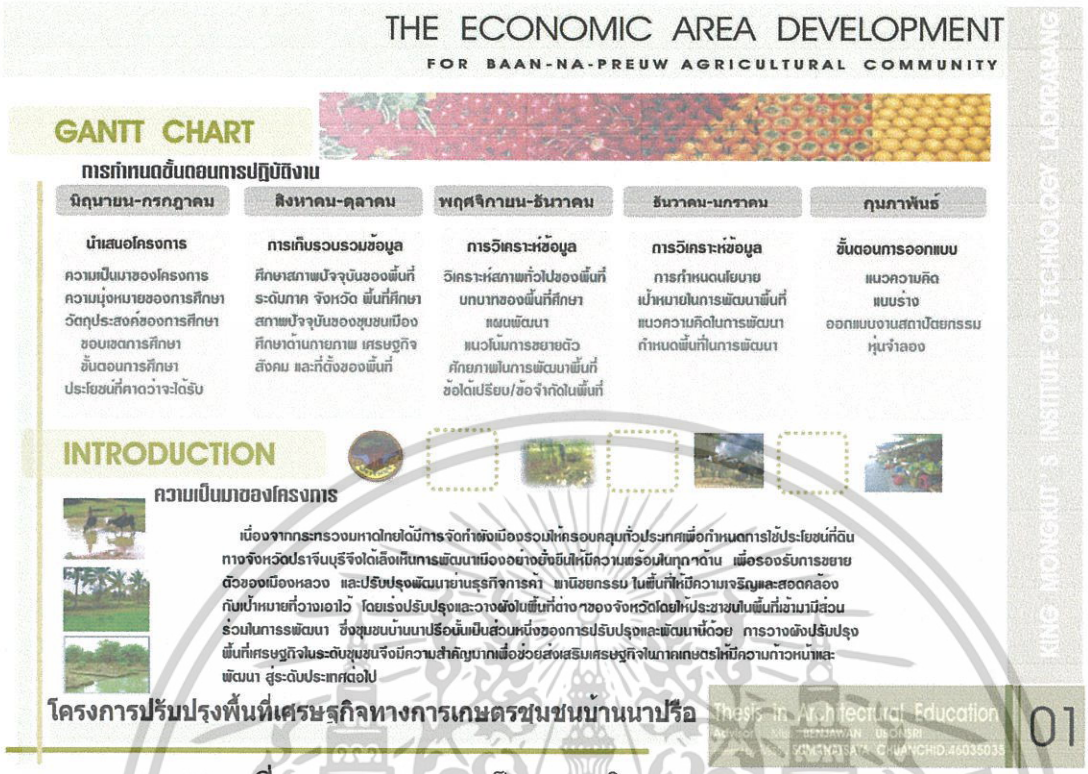
คณะกรรมการภาคเอกชน เป็นกลุ่มเอกชนผู้ลงทุนในรูปแบบของบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ทำหน้าที่บริหารโครงการในส่วนของกิจกรรมที่นอกเหนือจากการทำงานของภาครัฐ รวมถึงการระดมเงินทุน และบริหารโครงการในด้านเศรษฐกิจ

6.4.2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรการในการพัฒนากับองค์กรในการพัฒนา

จากการศึกษาในส่วนขององค์กรพัฒนา พบว่า ภาครัฐจะเป็นองค์กรหลักมีหน้าที่คอยควบคุมมาตรการต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นกฎหมายหรือข้อกำหนดต่าง ๆ ในส่วนการควบคุมผังอีกทั้งภาครัฐจะต้องจัดหา และรับผิดชอบทางด้านการบริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการของพื้นที่ ซึ่งจะเป็นสิ่งชี้นำให้ภาคเอกชนเกิดความต้องการที่จะลงทุน โดยการจัดหาด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการของรัฐนั้น จะใช้งบประมาณจากภาครัฐ ซึ่งบางส่วนเป็นเงินกู้เพื่อพัฒนาเมือง งบประมาณอีกส่วนหนึ่งเป็นงบประมาณส่วนท้องถิ่น และภาษีที่ภาคเอกชนจ่ายให้กับท้องถิ่น สำหรับเอกชนจะมีบทบาทในการพัฒนาในแง่ของเศรษฐกิจมากกว่าของภาครัฐ ซึ่งต้องสอดคล้องระหว่างผลประโยชน์ทางธุรกิจและเงินลงทุน โดยภาคเอกชนจะเป็นผู้ระดมเงินทุนเพื่อการพัฒนา โดยภาครัฐจะช่วยส่งเสริมในด้านการหาแหล่งเงินกู้ การรับรอง ตลอดจนมาตรการในด้านการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ลงทุน เช่น หาแหล่งเงินกู้ ให้ความสะดวกในด้านการติดต่อประสานงานกับภาครัฐ ลดหย่อนภาษี แต่การพัฒนาทั้งหมดนั้นจะต้องสอดคล้องในแง่ของหลักวิชาการทางด้านการออกแบบชุมชนเมือง

การควบคุมในการนำผังไปปฏิบัตินั้น จะควบคุมโดยภาครัฐ ซึ่งเป็นส่วนกลาง โดยกำหนดให้ในการรับผิดชอบส่วนนี้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมผังเมืองรวม ตามที่ได้ระบุในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ในการพัฒนาพื้นที่ของโครงการในแต่ละบริเวณนั้นจะมีองค์กรในการพัฒนาและมาตรการในการพัฒนาที่แตกต่างกัน ซึ่งจะศึกษาเฉพาะเป็นบริเวณ ๆ โดยการควบคุมโครงการทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจนั้นให้เป็นไปตามข้อกำหนดของผังเมืองรวมจังหวัดปราจีนบุรี และผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือที่จะมีขึ้นในอนาคต เป็นข้อกำหนดในการควบคุมให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.9 แสดงความเป็นมาของโครงการ

ภาพที่ 6.10 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

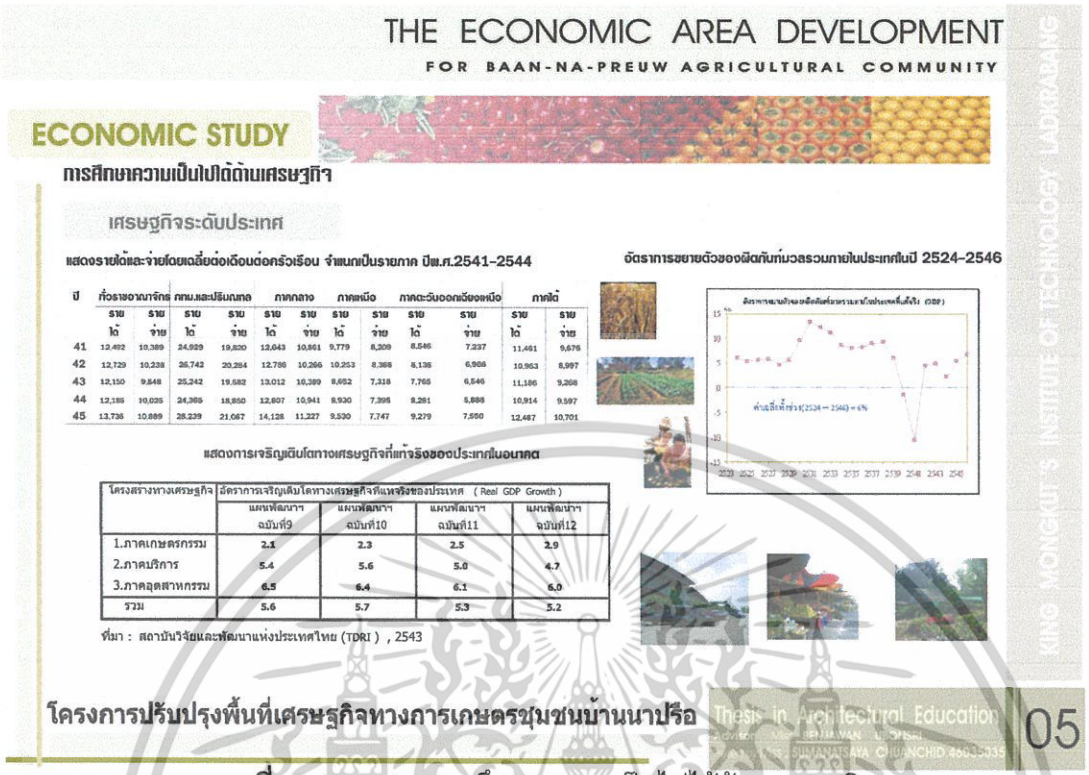

ภาพที่ 6.11 แสดงขอบเขตของการศึกษาปริญญานิพนธ์

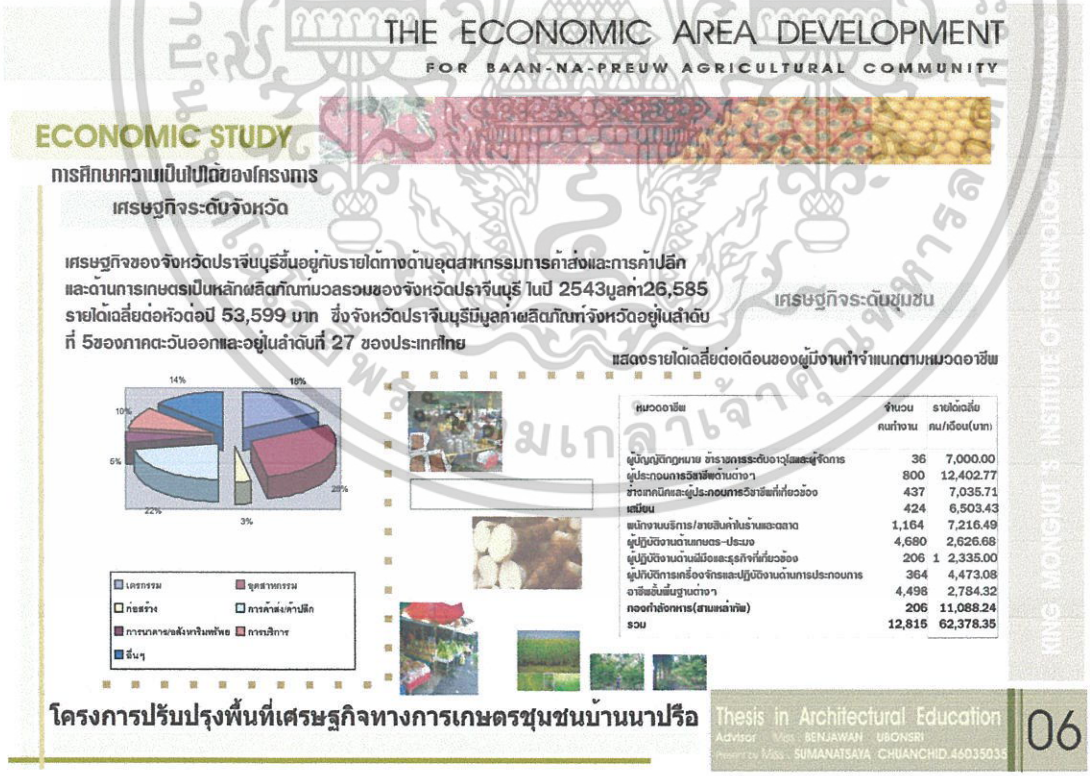

ภาพที่ 6.12 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านนโยบาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

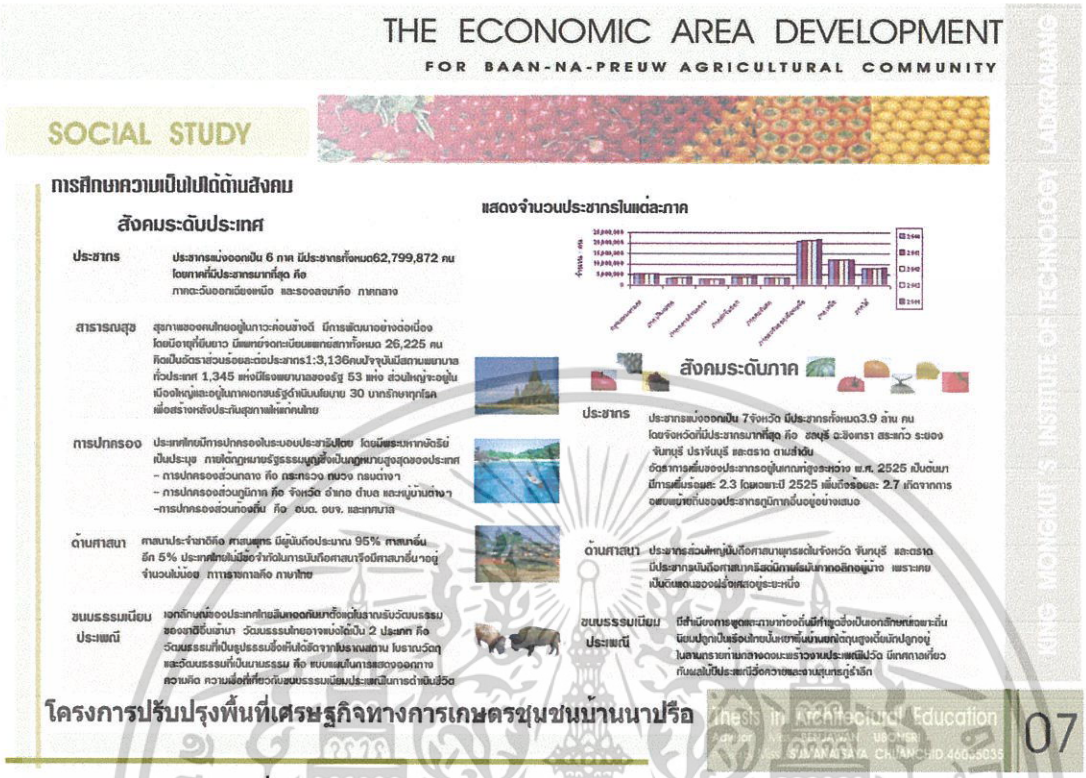
ภาพที่ 6.13 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ

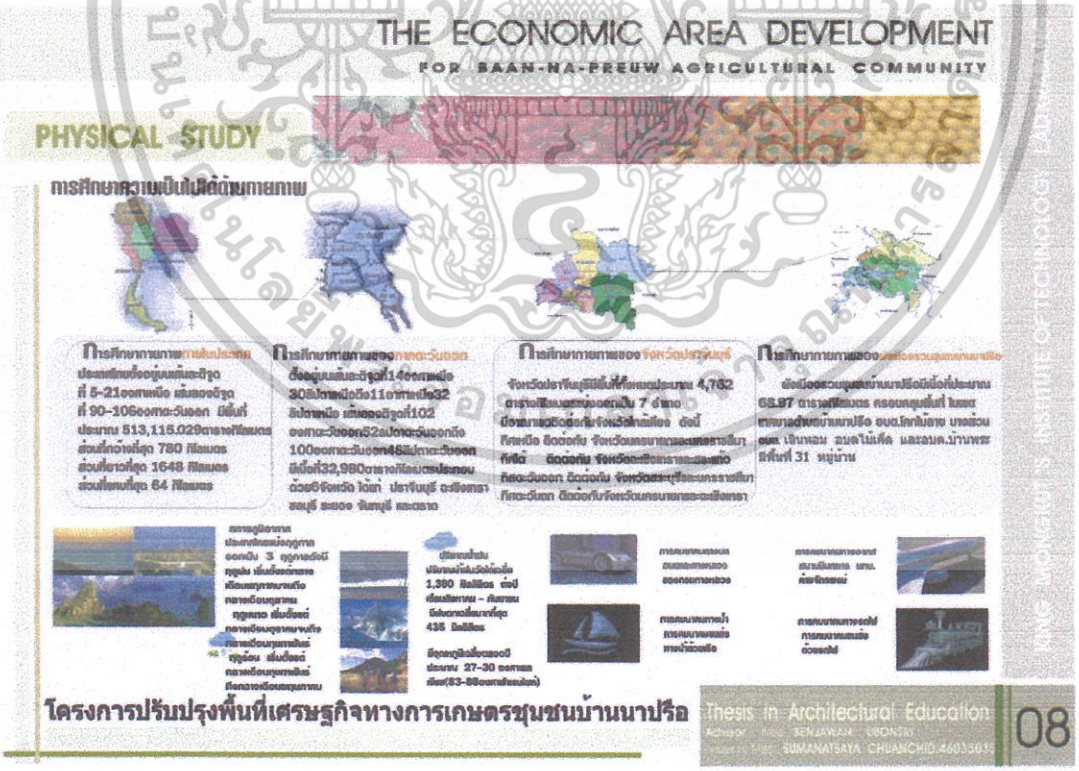
หมวดอาชีพ	จำนวนคนทำงาน	รายได้เฉลี่ย คน/เดือน(บาท)
ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้จัดการ	36	7,000.00
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่างๆ	800	12,402.77
ช่างเทคนิคและผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	437	7,035.71
เสมียน	424	6,503.43
พนักงานบริการ/ขายสินค้าในร้านและตลาด	1,164	7,216.49
ผู้ปฏิบัติงานด้านเกษตร-ประมง	4,680	2,626.68
ผู้ปฏิบัติงานด้านฝีมือและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง	206 1	2,335.00
ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรและปฏิบัติงานด้านการประกอบการ	364	4,473.08
อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ	4,498	2,784.32
กองกำลังอาวุธ(สามเหล่าทัพ)	206	11,088.24
รวม	12,815	62,378.35

ภาพที่ 6.14 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

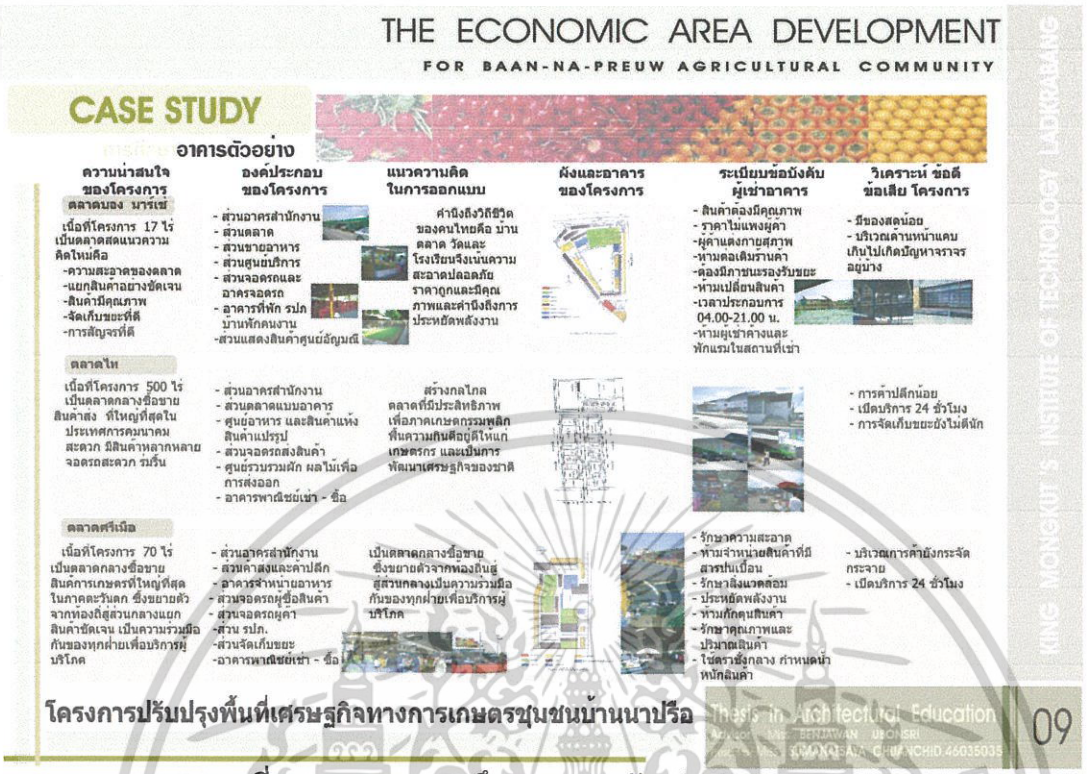

ภาพที่ 6.15 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม

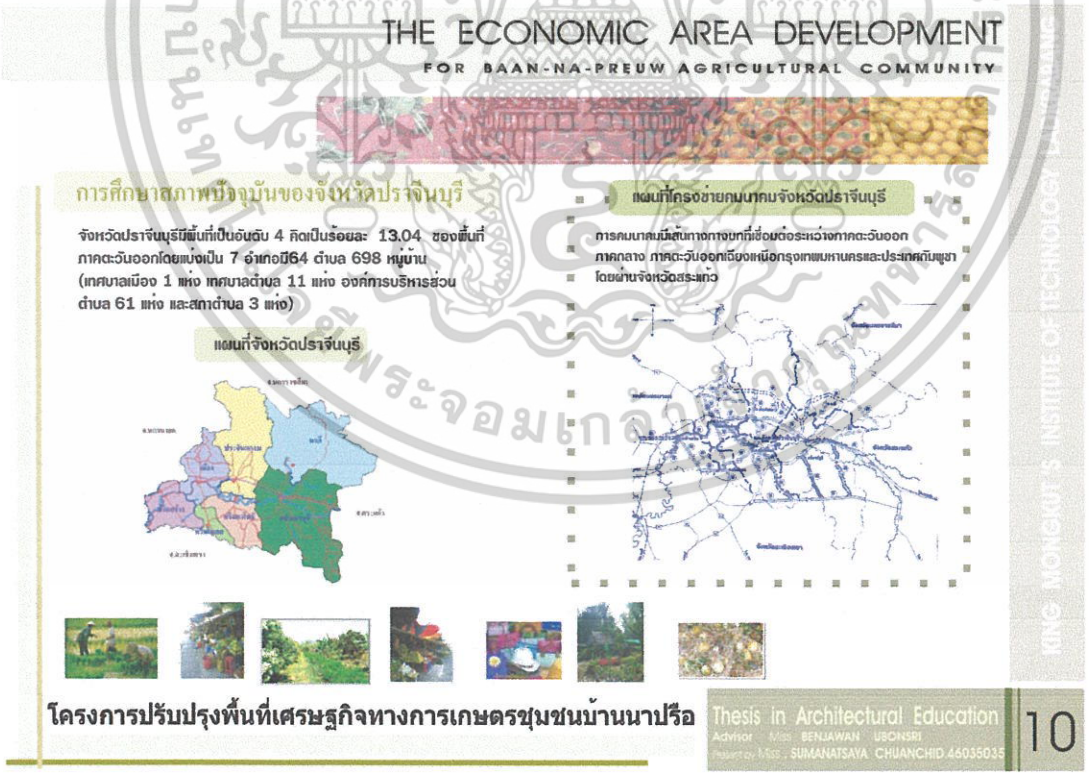

ภาพที่ 6.16 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.17 แสดงการศึกษาอาคารตัวอย่าง

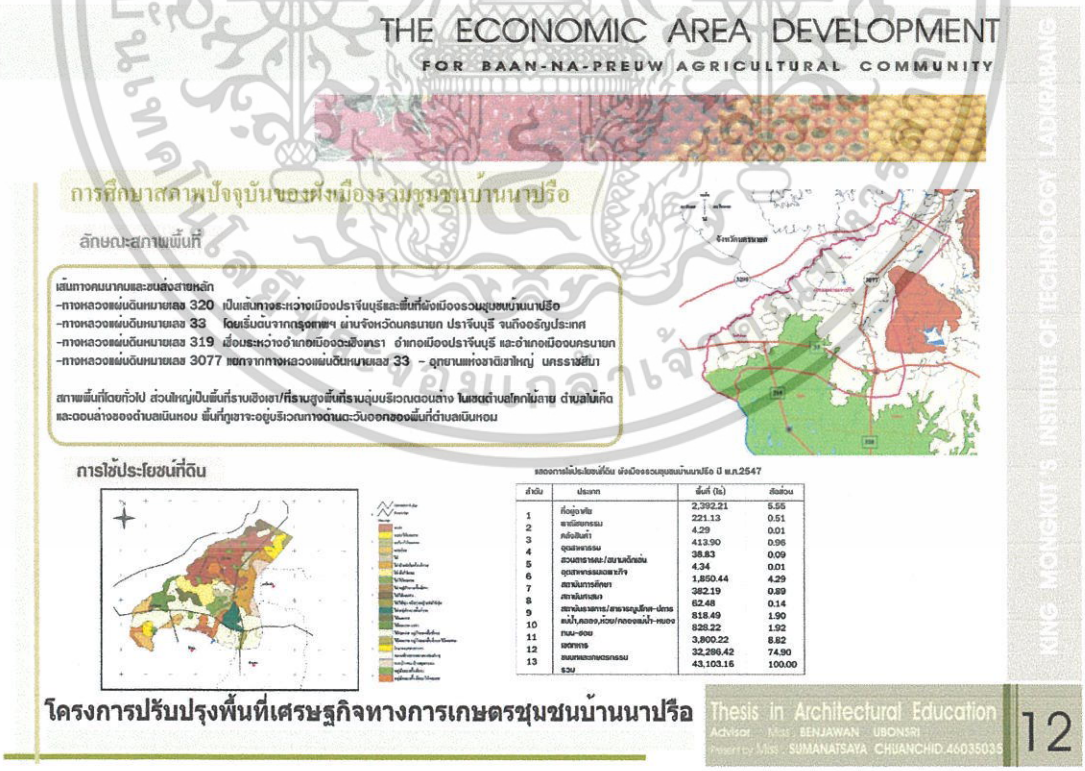

ภาพที่ 6.18 แสดงการศึกษาสภาพปัจจุบันของจังหวัดปราจีนบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.19 แสดงการศึกษาขอบเขตและที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา

ภาพที่ 6.20 แสดงการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE ECONOMIC AREA DEVELOPMENT

FOR BAAN-NA-PREUW AGRICULTURAL COMMUNITY

การศึกษาสภาพปัจจุบันของผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ

สภาพทั่วไปทางด้านสังคม

ประชากร

มีจำนวนประชากร 20,076 คน ความหนาแน่นของประชากร 288.57 คน/ตารางกิโลเมตร หรือ 0.46 คน/ไร่โดยเป็นเพศชาย 9,323 คน เพศหญิง 10,753 คน อัตราส่วนระหว่างเพศ (ชาย:หญิง) เท่ากับ 46.44:53.5 โดยประชากรส่วนใหญ่อยู่ใน Zone A ซึ่งเป็นศูนย์กลางเดิมและอยู่ในชุมชนย่านการค้า ได้แก่ Zone A3 ,A1และA2 รองลงมาเป็นประชากรที่อยู่ใน Zone B2-1 ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ตัดออกมานอกจากนี้เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในZone 9 ต่างๆ

แสดงการคาดประมาณประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ

ปี พ.ศ.	ประชากร	
	ใช้อัตราการขยายตัว 0.44%	ใช้อัตราการขยายตัว 0.47%
2546	20,076	20,076
2551	20,523	20,553
2556	20,979	21,042
2561	21,446	21,542
2566	21,923	22,055

แสดงความหนาแน่นของประชากรในชุมชนหลักในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ

เขตสำรวจ	ประชากร (คน)	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	ความหนาแน่น คน/ตร.กม.	ความหนาแน่น คน/ไร่
A1	2,586	2.63	1,644.99	983.27	1.57
A2	1,600	1.95	1,219.30	820.51	1.31
A3	2,635	2.15	1,342.87	1,225.58	1.96

การศึกษา

สถาบันการศึกษาในพื้นที่วางผัง มีสถานศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 10 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 8แห่ง นอกจากนี้ยังมีสถานศึกษาอีก 2 แห่ง ในพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนศึกษาพิเศษปราจีนบุรี ระดับการศึกษาก่อนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปราจีนบุรี ให้บริการในระดับอุดมศึกษา

ศาสนา

ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือมีศาสนสถาน จำนวน 22 แห่ง เป็นศาสนสถานในศาสนาพุทธทั้งหมด

สาธารณสุข

มีสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ 2 แห่ง ได้แก่อนามัย 2 แห่ง คือ สถานีอนามัยเนินหอม และ สถานีอนามัยโคกไม้ลาย มีคลินิกเอกชน 1 แห่ง และร้านขายยา 1 แห่ง สำหรับให้บริการประชาชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง

โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ

Thesis in Architectural Education 13

Advisor Miss BENJAWAN UBONSRI

Project by Miss SUMANATSAYA CHUANCHID.46035035

ภาพที่ 6.21 แสดงการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านสังคม

THE ECONOMIC AREA DEVELOPMENT

FOR BAAN-NA-PREUW AGRICULTURAL COMMUNITY

การศึกษาสภาพปัจจุบันของผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ

สภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจ

แสดงสัดส่วนของผู้มีงานทำกับการประกอบอาชีพ

อาชีพ	สัดส่วนร้อยละของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด
เกษตรกรรมและการประมง	36.52
อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง	35.10
อาชีพพนักงานบริการ/ขายสินค้า	9.08
รับราชการ	6.24

แสดงลักษณะการประกอบกิจการค้าและบริการ ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ

ลักษณะการค้าจำนวน	สถานประกอบกิจการค้าและบริการ (แห่ง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. ขายปลีก	395	83.94
2. ขายส่ง	6	1.38
3. ขายบริการ	47	10.09
4. ขายส่ง – ปลีก	0	0
5. ขายส่ง – บริการ	0	0
6. ขายปลีก – บริการ	22	4.59
7. ขายส่ง – ปลีก – บริการ	0	0
รวม	470	100.00

กิจการค้าและบริการ

การกระจายตัวของสถานประกอบการกิจการค้าและบริการ มีสถานประกอบกิจการค้าและบริการทั้งหมด 470 แห่งบริเวณที่มีสถานประกอบกิจการค้าและบริการมากที่สุดอยู่ในเขตชุมชนหนองชะอม และ ชุมชนแรศวร จำนวน 157 แห่งซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนเดิมและชุมชนด้านการค้าโดยชุมชนหนองชะอม เป็นชุมชนย่านการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับเมือง อยู่ในพื้นที่ อบต.โคกไม้ลาย และชุมชนแรศวร เป็นชุมชนย่านพาณิชยกรรม อยู่ในพื้นที่ อบต. บ้านพระ และอบต. ไม้ค้อ รองลงมาเป็นบริเวณชุมชนเดิม อยู่ในพื้นที่กรอบกลุ่มเทศบาลตำบลบ้านนาปรือนอกนั้นกระจายตัวอยู่ในบริเวณอื่นๆ

กิจการอุตสาหกรรม

ในเขตพื้นที่วางผังนี้สถานประกอบกิจการอุตสาหกรรมทั้งหมด 125 แห่งมีมากที่สุดในเขตชุมชนหนองชะอม รองลงมาเป็นชุมชนแรศวร และมีในพื้นที่รอบๆชุมชนหนองชะอม โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กประเภทผลิตขนมหวานหมอนรองรองลงมาเป็น ผลิตภัณฑ์ประเภทโลหะ และโรงสีข้าว โรงงานทำขนมจีน แปรรูปหน่อไม้นอกจากนี้ยังมี ผลิตแผ่นคอนกรีต/ผลิตอิฐ ผลิตภัณฑ์จากไม้ยางและผลิตภัณฑ์ยาง และโรงพิมพ์

พาณิชยกรรม

อยู่ที่ศูนย์กลางความเจริญของพื้นที่วางผังอยู่ 3 บริเวณคือ ชุมชนเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ ชุมชนสี่แยกแรศวร และชุมชนหนองชะอม กิจกรรมการค้า ได้แก่ ร้านจำหน่ายสินค้าปิโตรเลียม ร้านขายอาหาร และธุรกิจบริการ

โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ

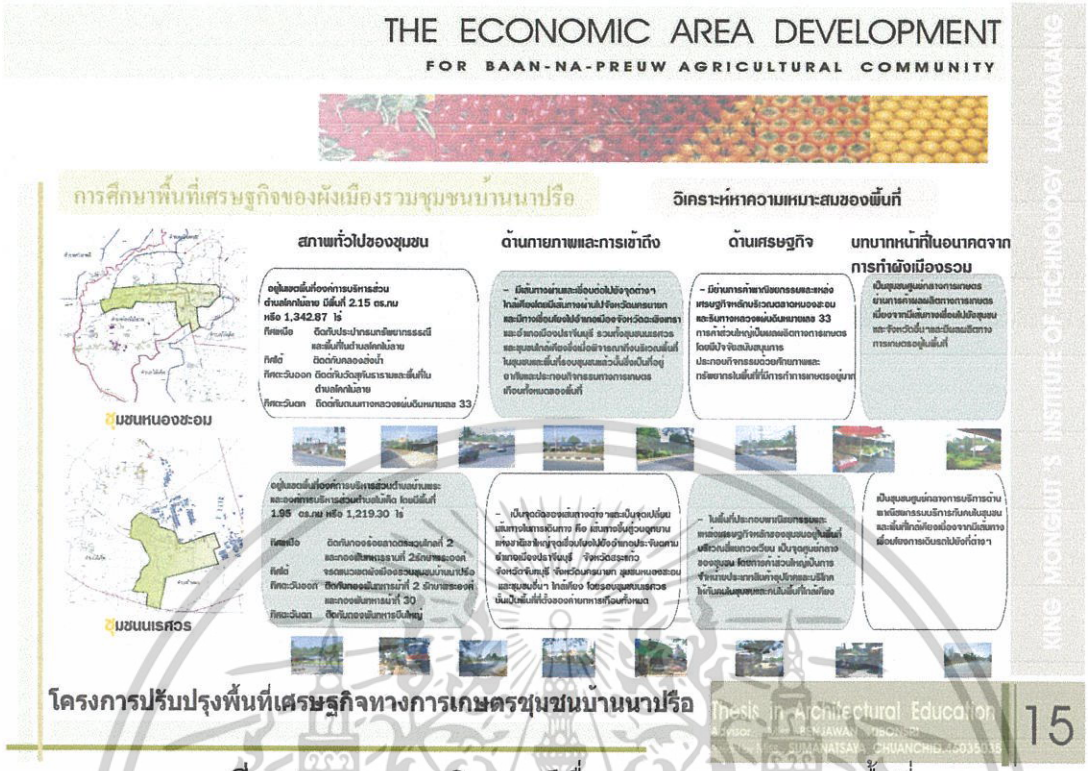
Thesis in Architectural Education 14

Advisor Miss BENJAWAN UBONSRI

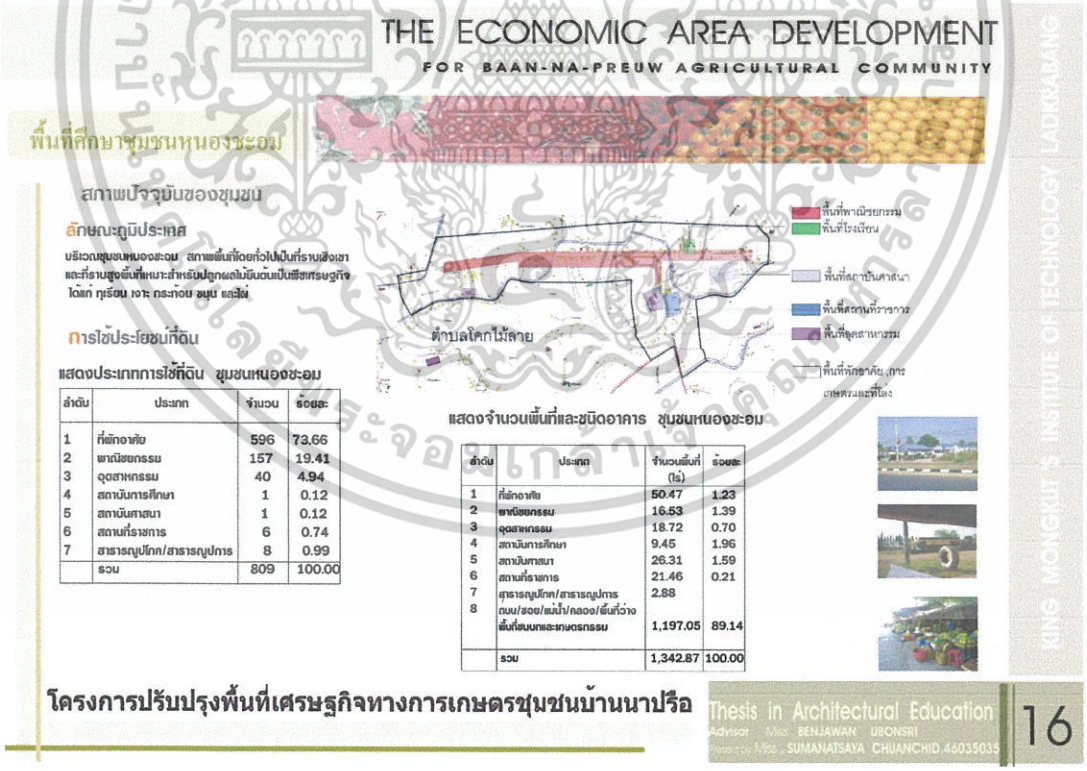
Project by Miss SUMANATSAYA CHUANCHID.46035035

ภาพที่ 6.22 แสดงการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.23 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเหมาะสมของพื้นที่

ลำดับ	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
1	ที่พักอาศัย	596	73.66
2	พาณิชยกรรม	157	19.41
3	อุตสาหกรรม	40	4.94
4	สถาบันการศึกษา	1	0.12
5	สถาบันศาสนา	1	0.12
6	สถานที่ราชการ	6	0.74
7	สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ	8	0.99
	รวม	809	100.00

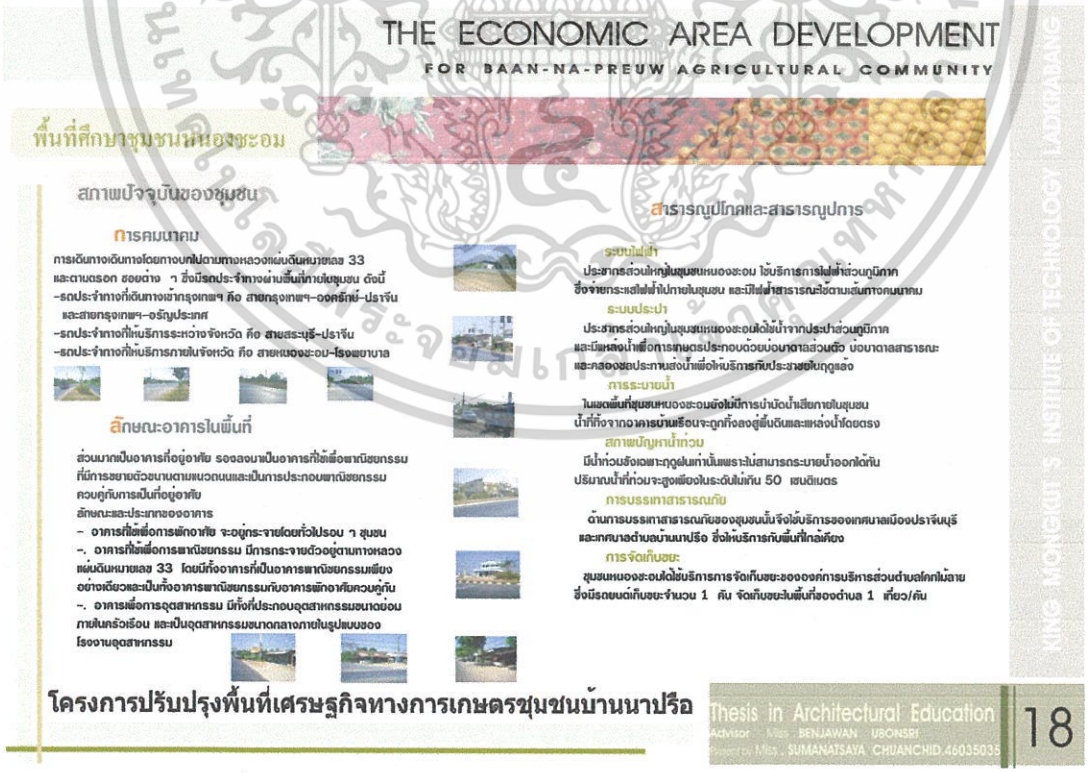
ลำดับ	ประเภท	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
1	ที่พักอาศัย	50.47	1.23
2	พาณิชยกรรม	16.53	1.39
3	อุตสาหกรรม	18.72	0.70
4	สถาบันการศึกษา	9.45	1.96
5	สถาบันศาสนา	26.31	1.59
6	สถานที่ราชการ	21.46	0.21
7	สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ	2.88	
8	ถนน/รอย/แม่น้ำ/คลอง/พื้นที่ว่าง พื้นที่เขนกและเกษตรกรรม	1,197.05	89.14
	รวม	1,342.87	100.00

ภาพที่ 6.24 แสดงสภาพปัจจุบันของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.25 แสดงสภาพปัจจุบันของชุมชน

ภาพที่ 6.26 แสดงสภาพปัจจุบันของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

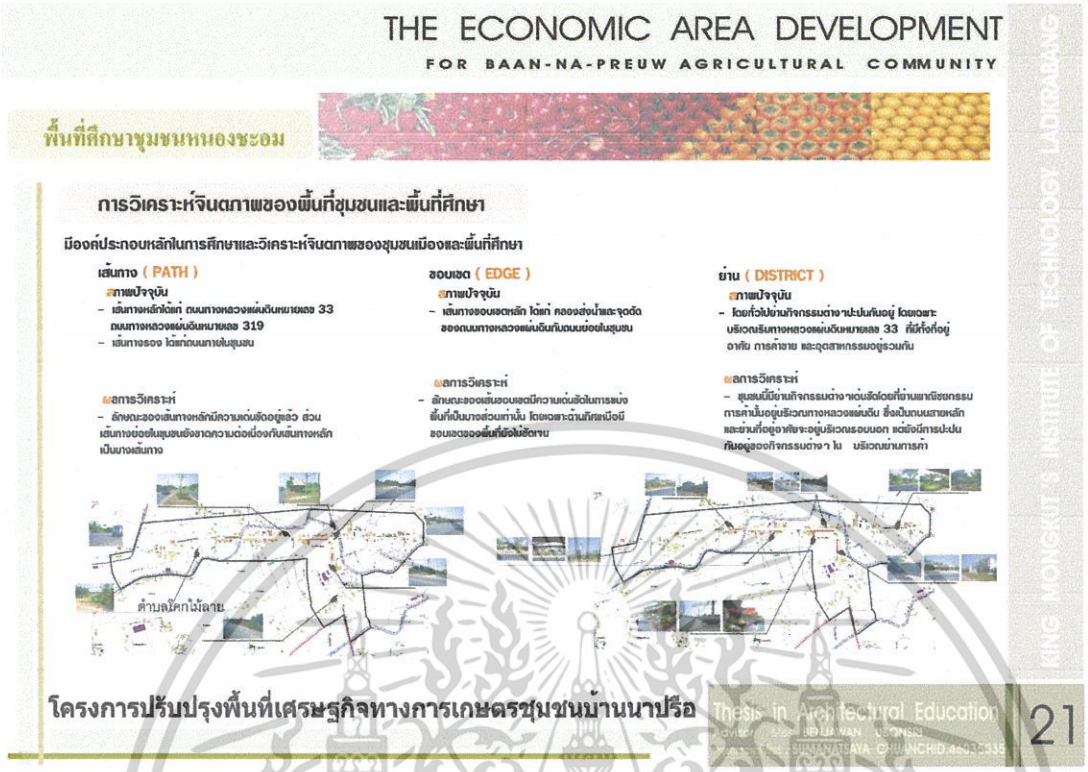

ภาพที่ 6.27 แสดงแนวโน้มการขยายตัวของชุมชน

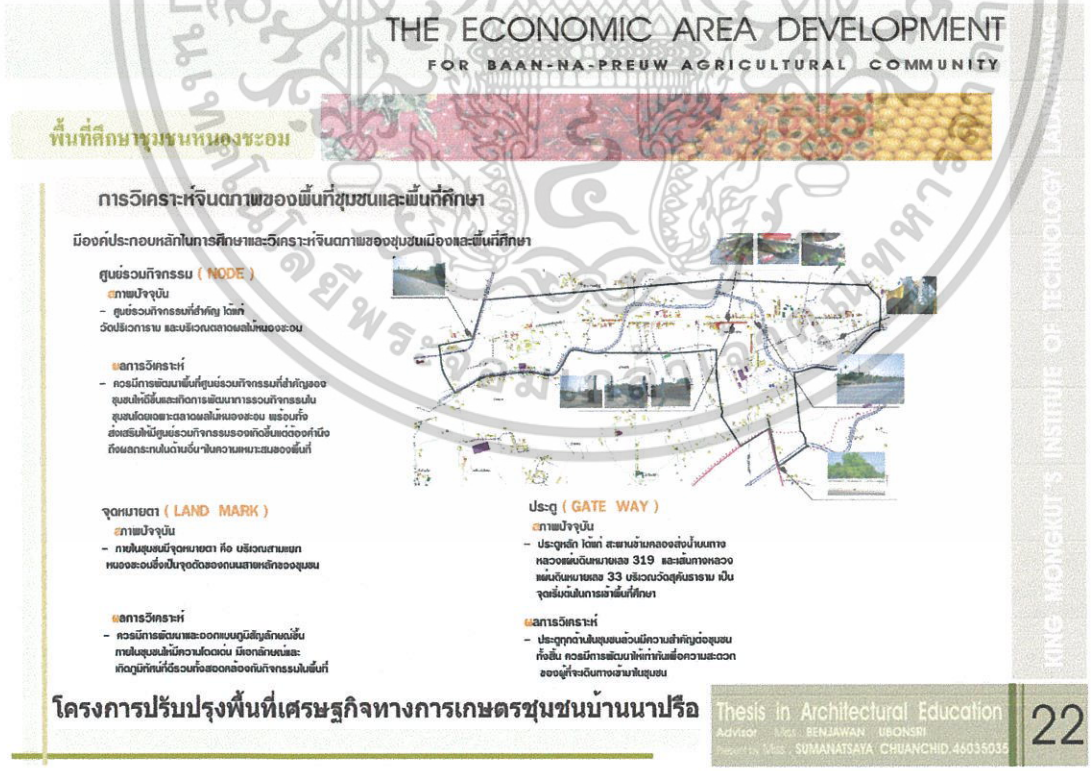

ภาพที่ 6.28 แสดงข้อได้เปรียบและศักยภาพของพื้นที่ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

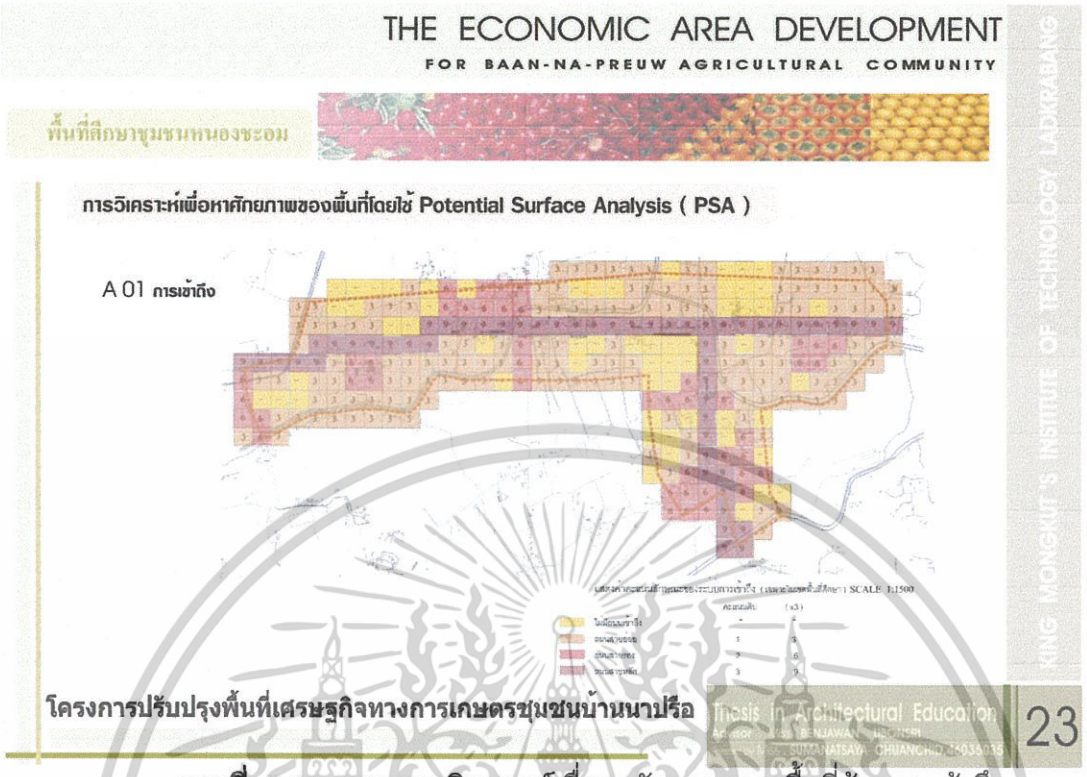

ภาพที่ 6.29 แสดงการวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ศึกษา

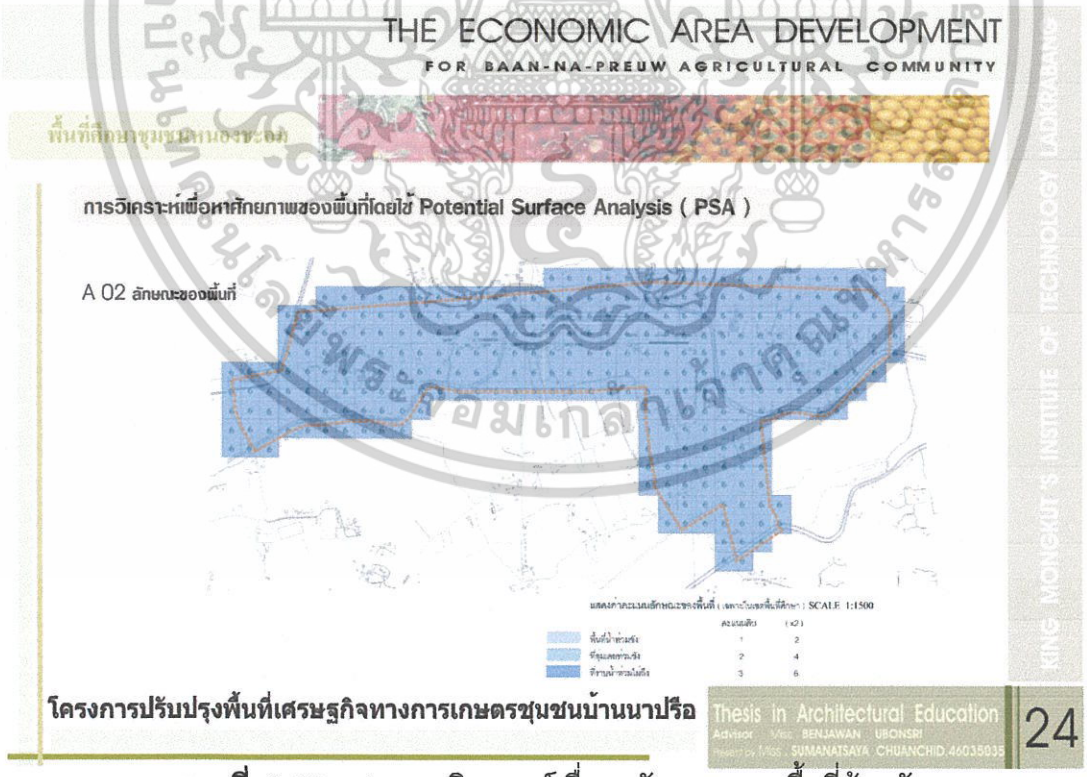

ภาพที่ 6.30 แสดงการวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

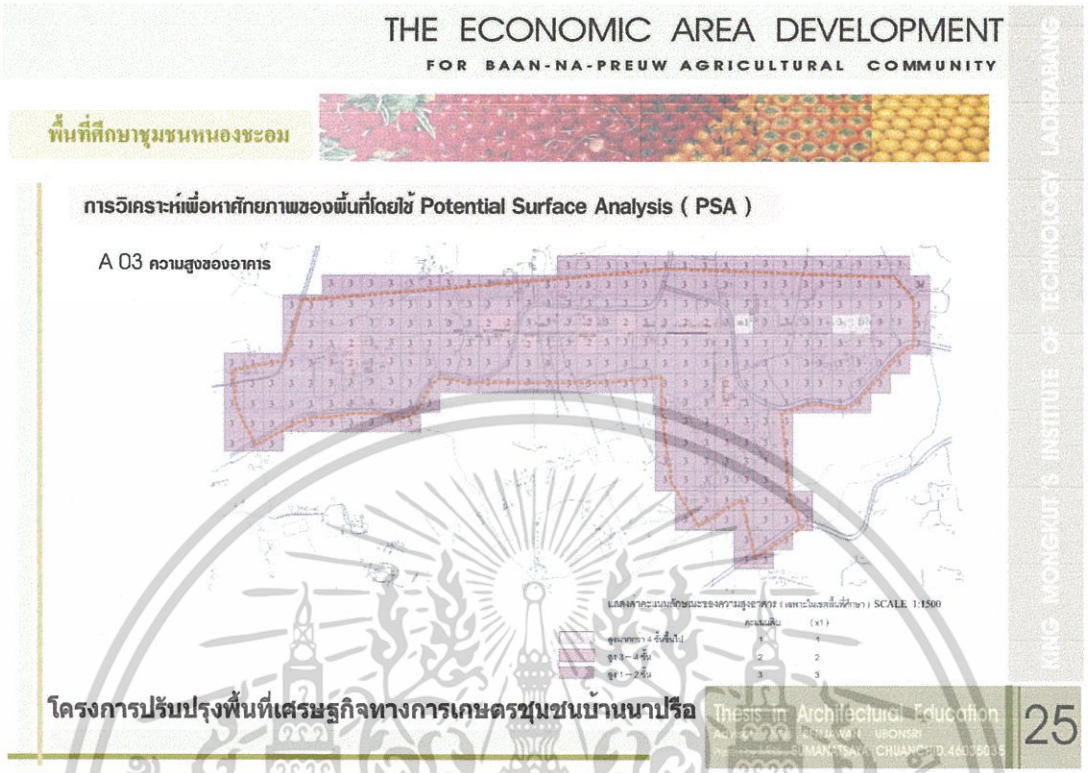

ภาพที่ 6.31 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านการเข้าถึง

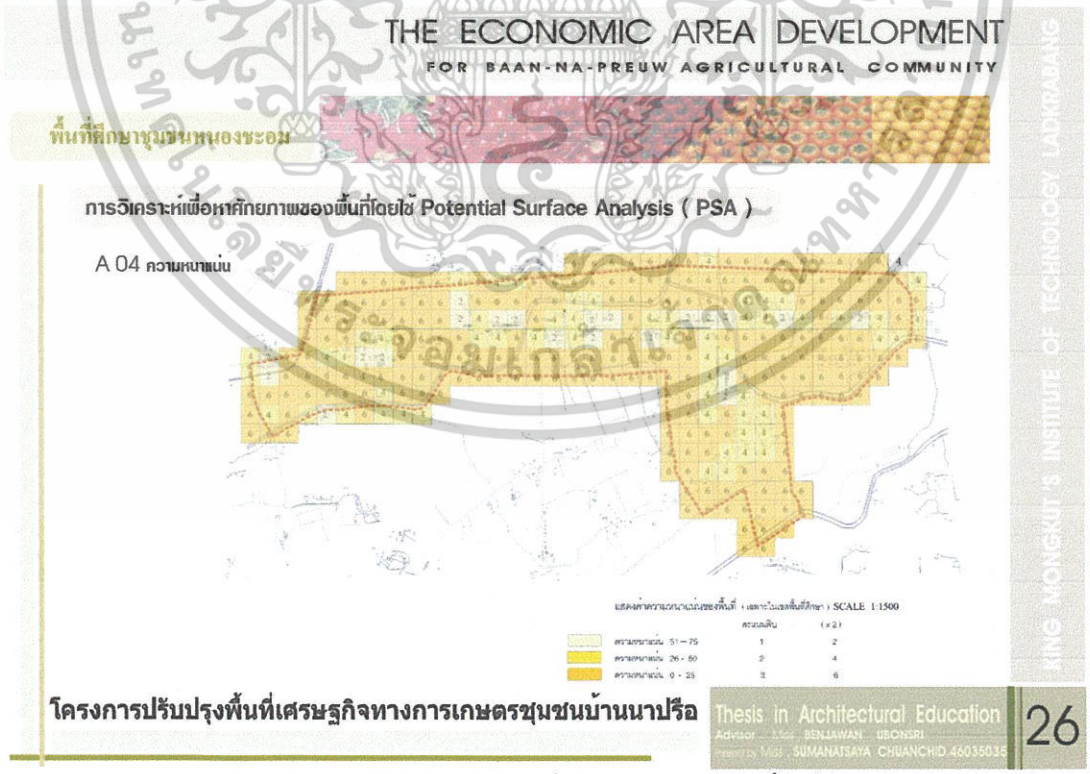

ภาพที่ 6.32 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านลักษณะของพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

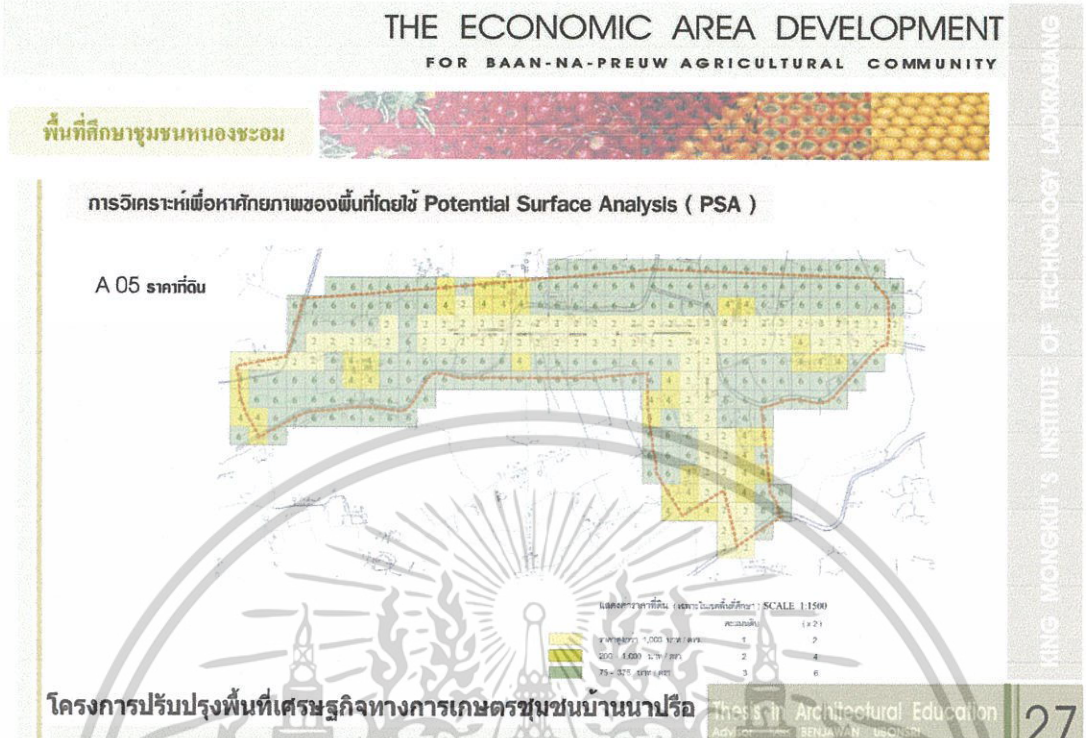

ภาพที่ 6.33 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านความสูงของอาคาร

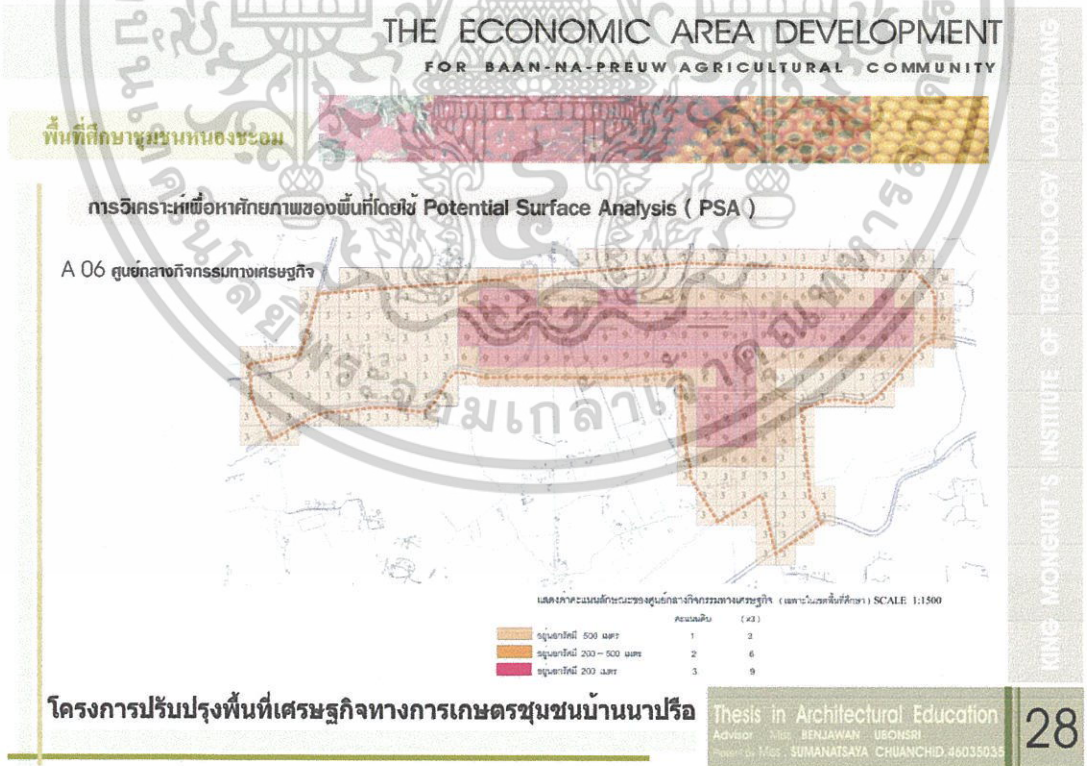

ภาพที่ 6.34 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านความหนาแน่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

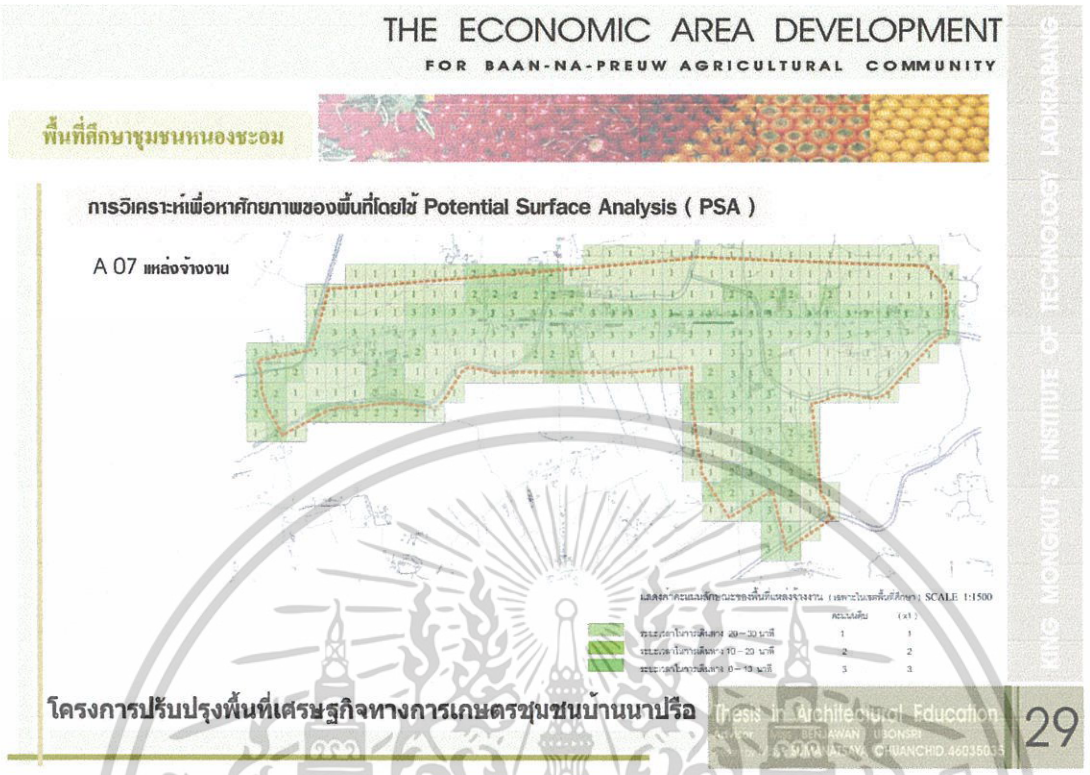

ภาพที่ 6.35 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านราคาที่ดิน

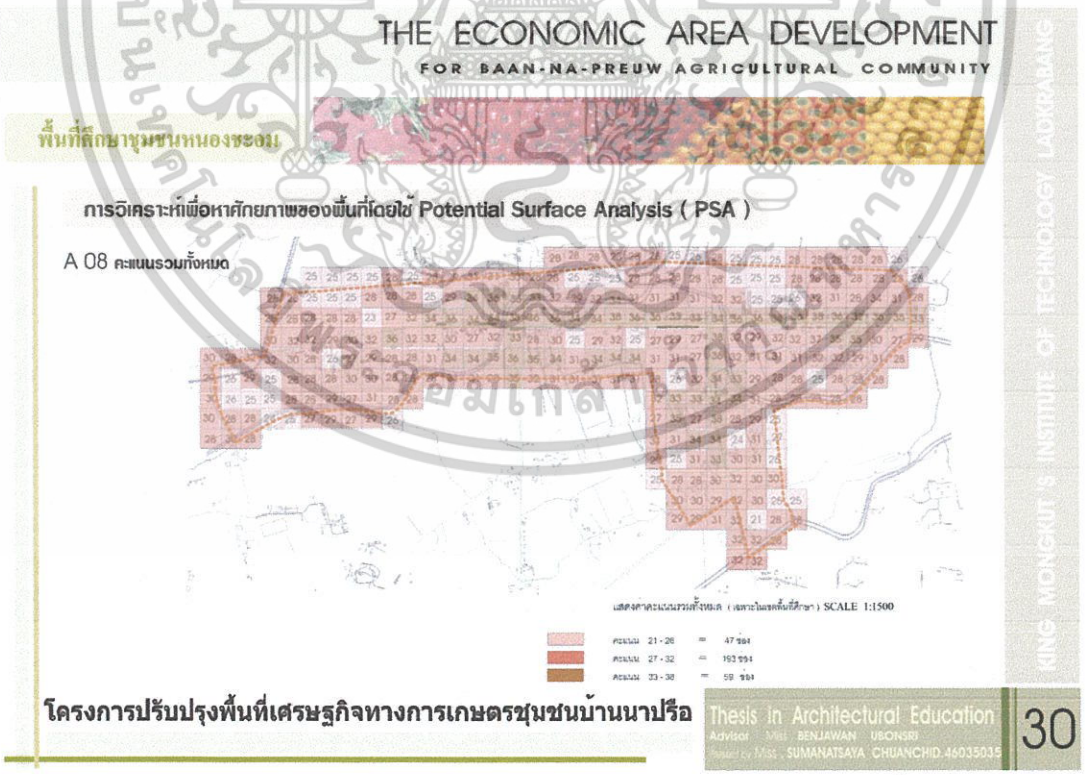

ภาพที่ 6.36 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านศูนย์กลาง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

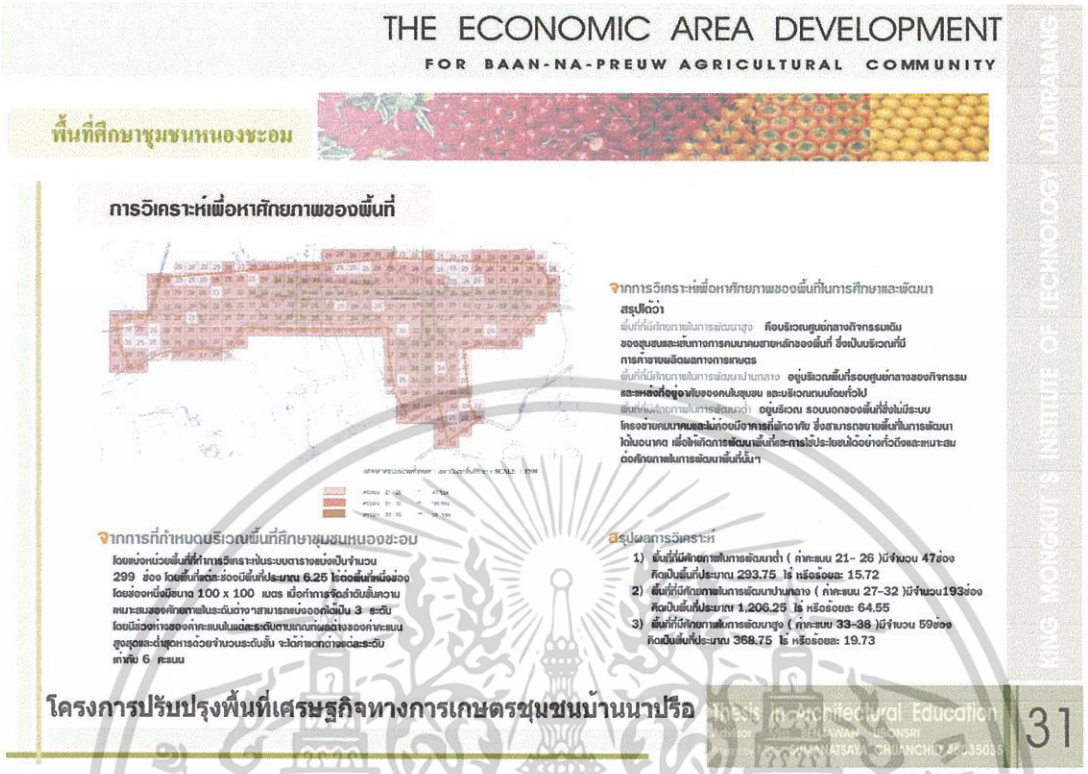

ภาพที่ 6.37 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ด้านแหล่งจ้างงาน

ภาพที่ 6.38 แสดงคะแนนรวมการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.39 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่

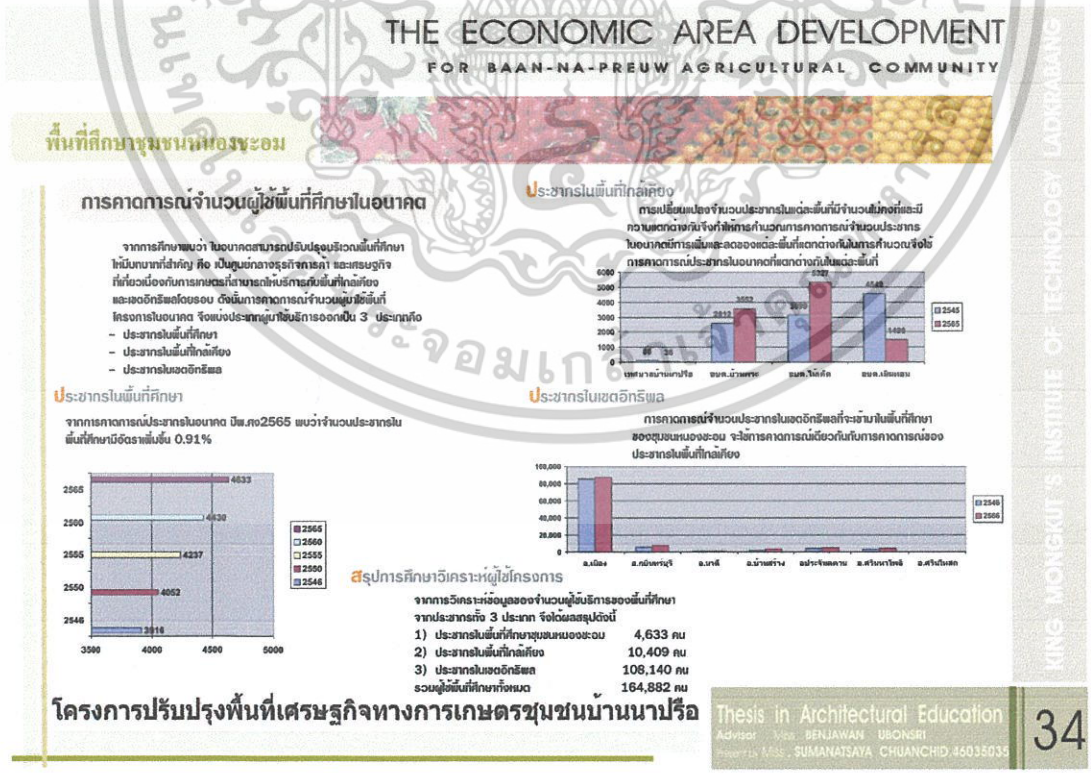

ภาพที่ 6.40 แสดงการวิเคราะห์บทบาทพื้นที่ศึกษาในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.41 แสดงการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา

ภาพที่ 6.42 แสดงการคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.43 แสดงการวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ศึกษา

ภาพที่ 6.44 แสดงการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.45 แสดงแนวทางการพัฒนาพื้นที่ศึกษา

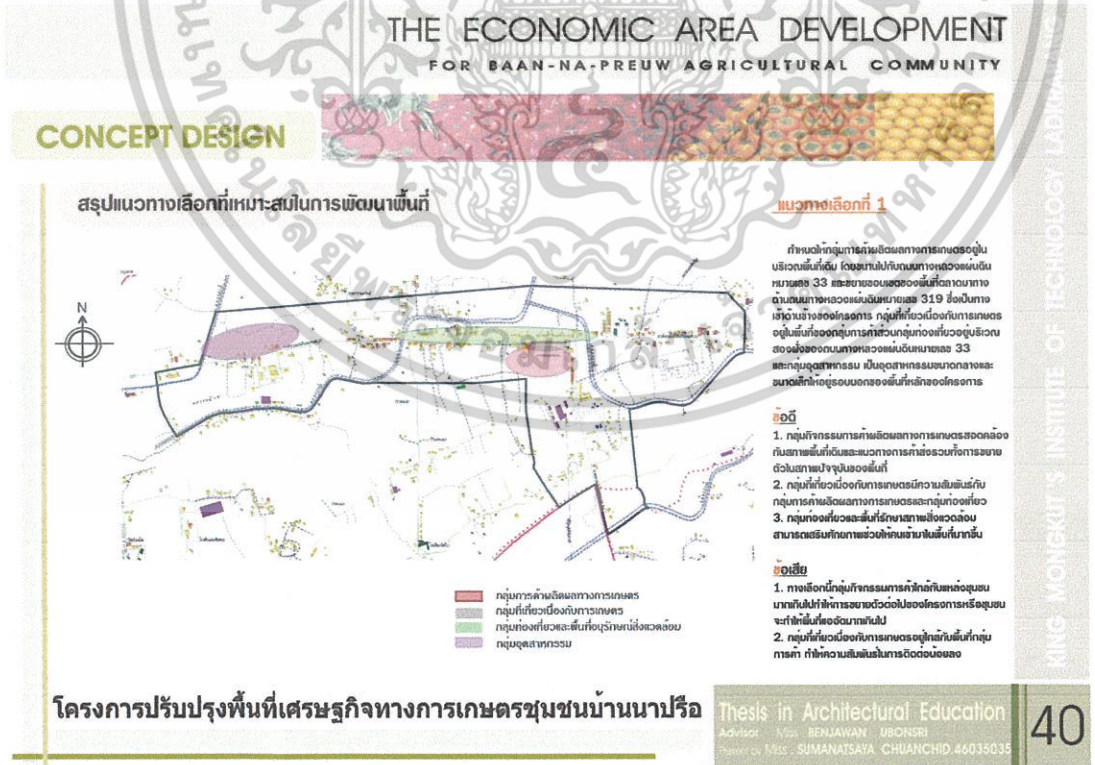

ภาพที่ 6.46 แสดงแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมของพื้นที่ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

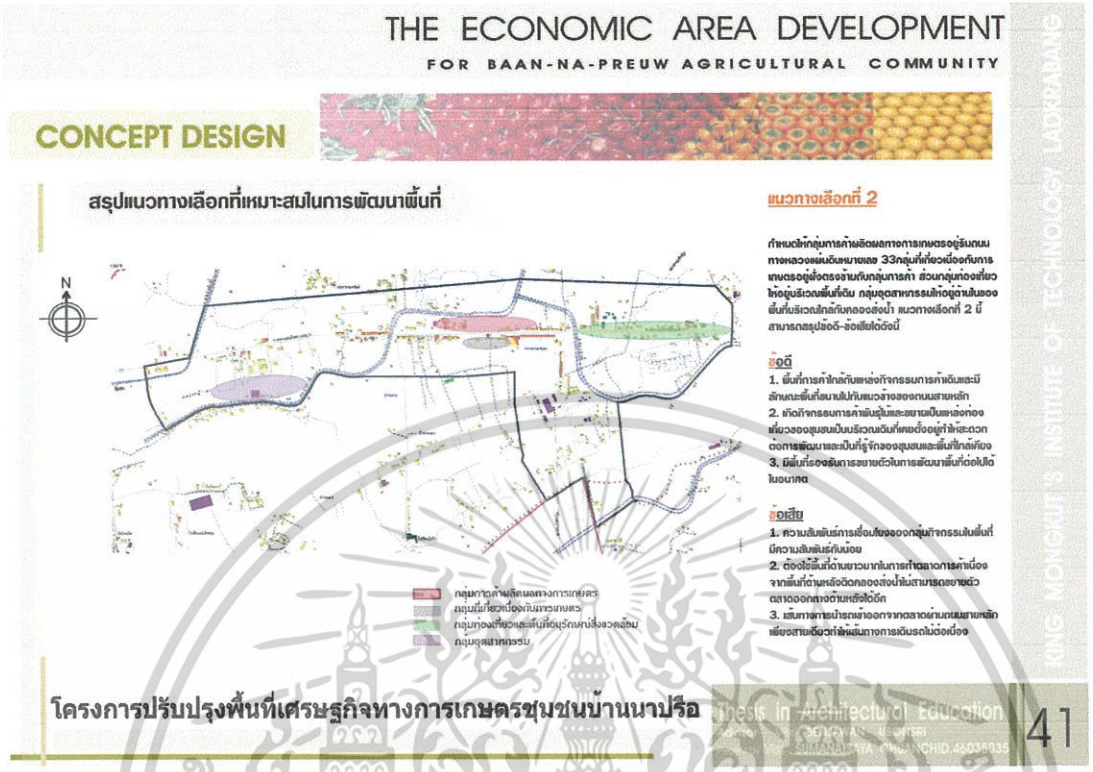

ภาพที่ 6.47 แสดงแนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม

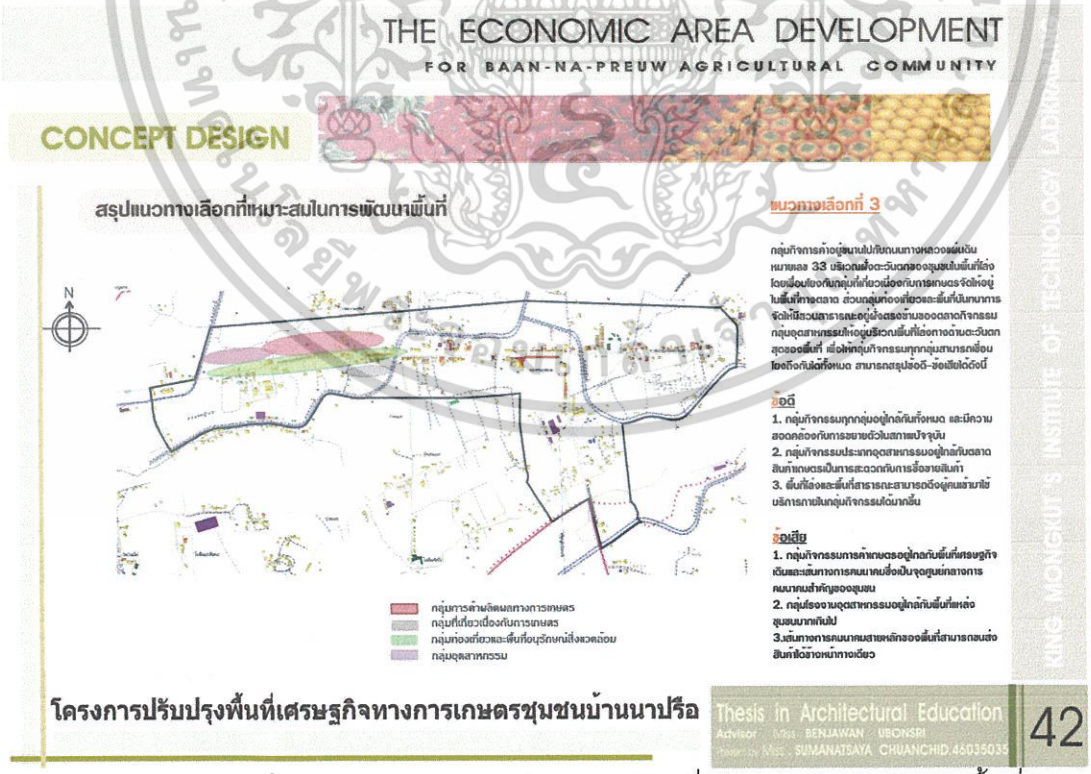

ภาพที่ 6.48 แสดงการสรุปแนวทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.49 แสดงการสรุปแนวทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่

ภาพที่ 6.50 แสดงการสรุปแนวทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัย	แนวทางเลือก 1	2	3
1.ความสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมเดิม	A	A	C
2.ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรม	A	B	A
3.ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการพัฒนา	A	B	C
4.ใช้พื้นที่รองรับกิจกรรมได้คุ้มค่า	B	A	B
5.การเข้าสู่พื้นที่และระบบการจราจร	A	B	C
6.สร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่	A	B	B
7.ส่งเสริมสภาพแวดล้อม มุมมอง และไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	B	B	B
8.การปรับปรุงพื้นที่ที่ให้ประโยชน์รวม	C	B	A
	28	26	23

เกณฑ์ให้คำ A = 4 คะแนน B = 3 คะแนน
C = 2 คะแนน D = 1 คะแนน

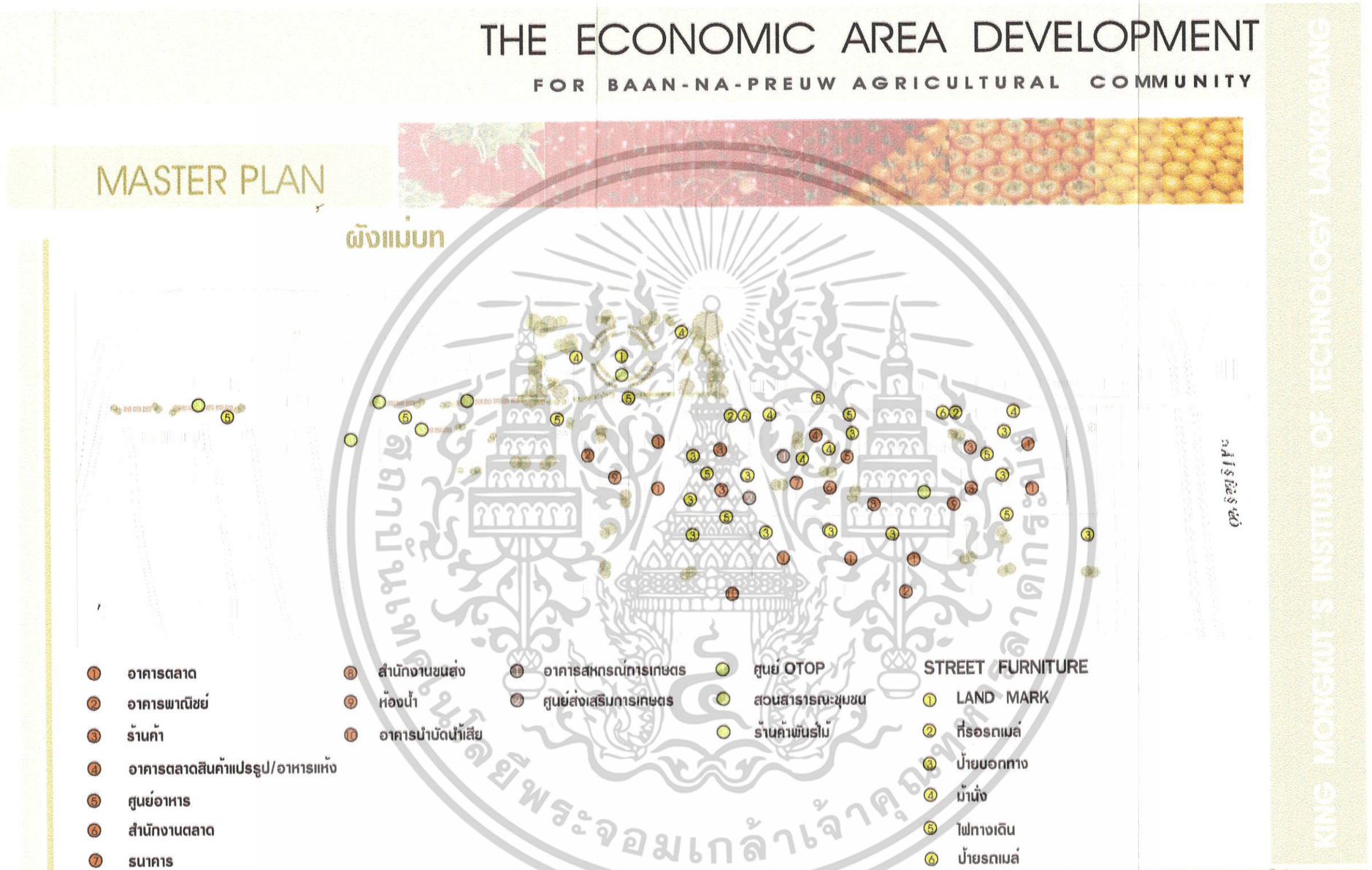
จากตารางเปรียบเทียบเกณฑ์ในการคัดเลือกสรุปผลได้ว่าแนวทางเลือกที่ 1 มีความเหมาะสมที่สุด ในการนำไปวางผังและออกแบบในรายละเอียดต่อไป

ภาพที่ 6.51 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม

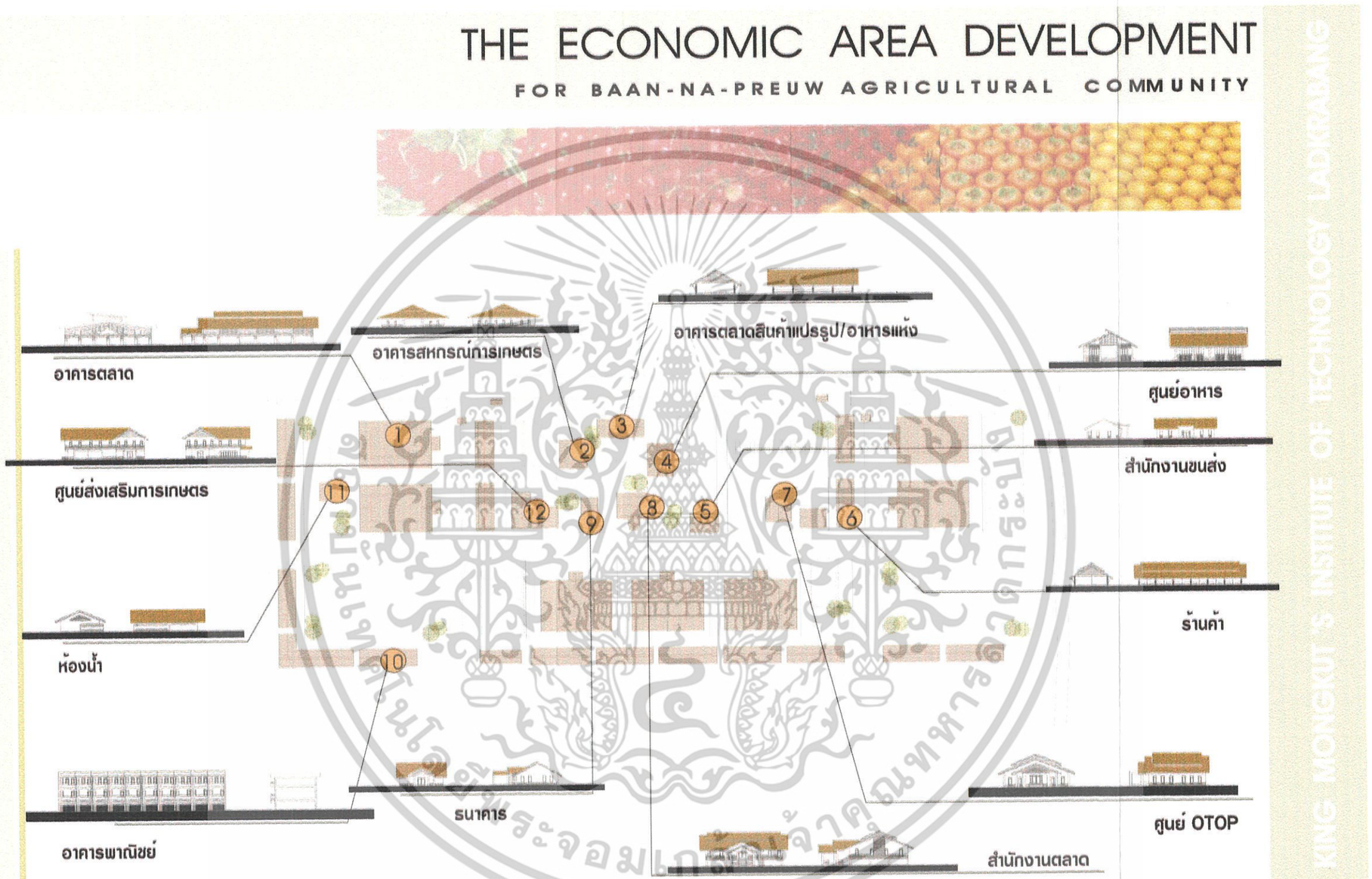
ภาพที่ 6.52 แสดงแนวความคิดในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

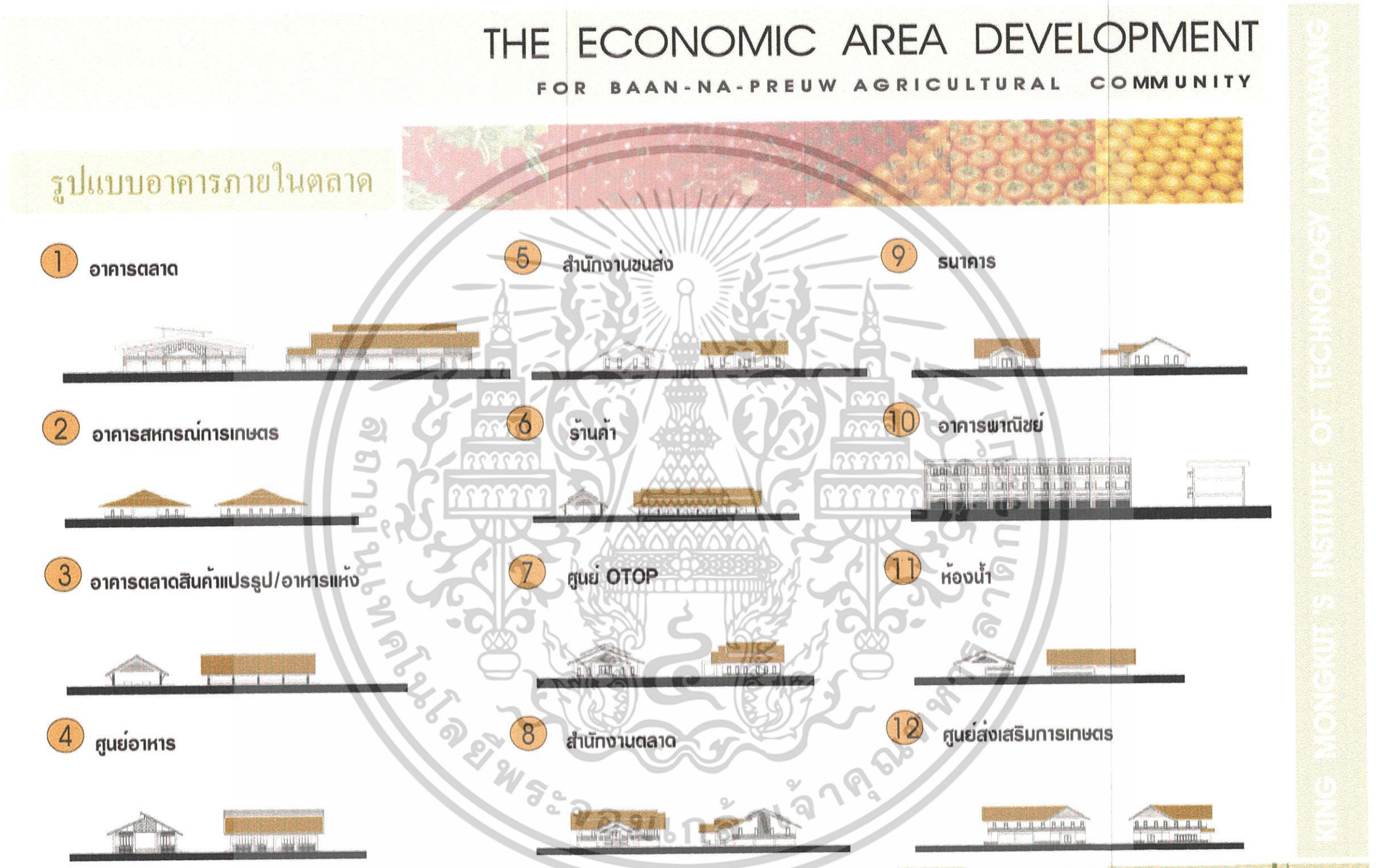
ภาพที่ 6.53 แสดงผังแม่บทของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

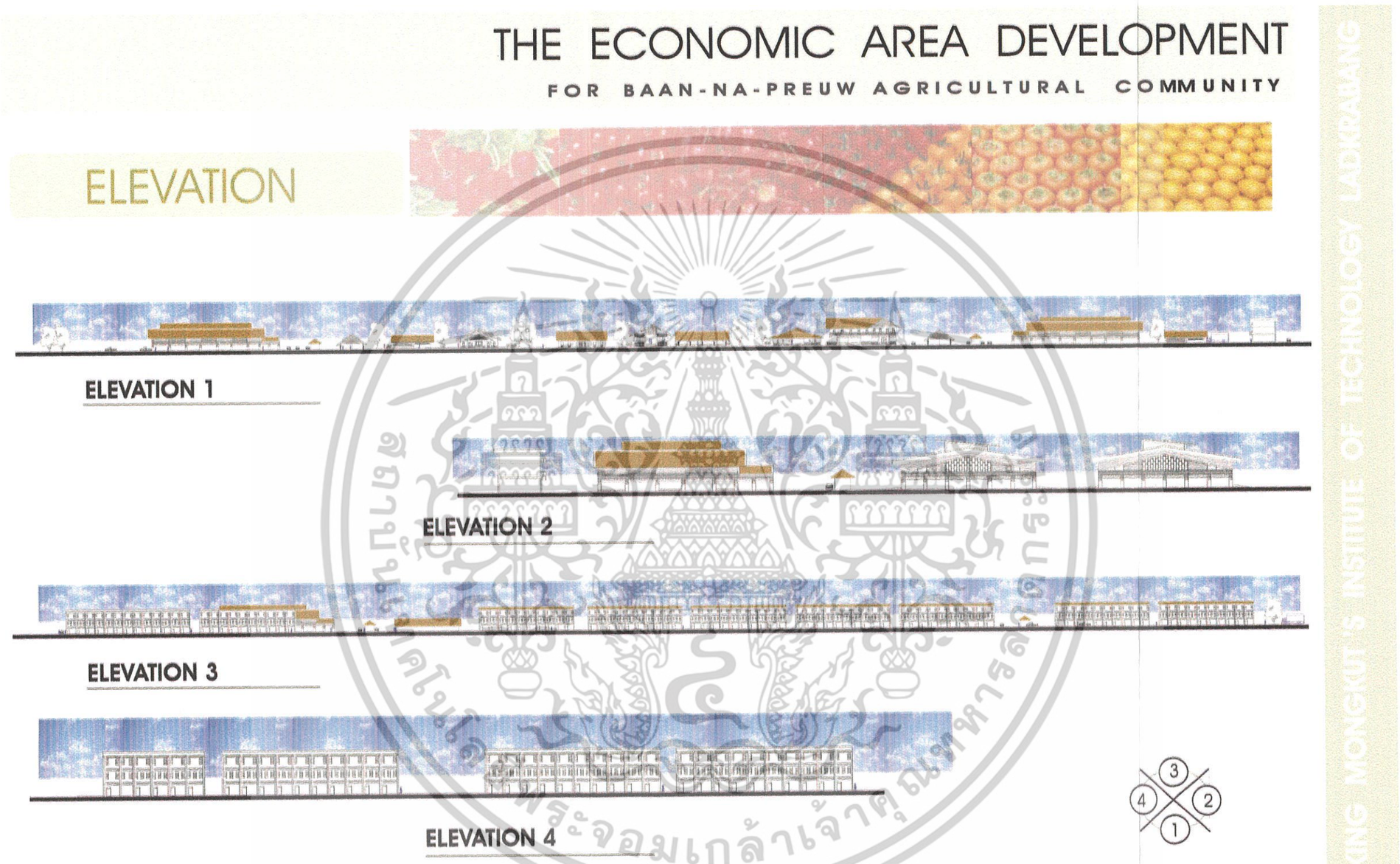
ภาพที่ 6.54 แสดงตำแหน่งอาคารตามจุดต่างๆภายในตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.55 แสดงรูปแบบอาคารภายในตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

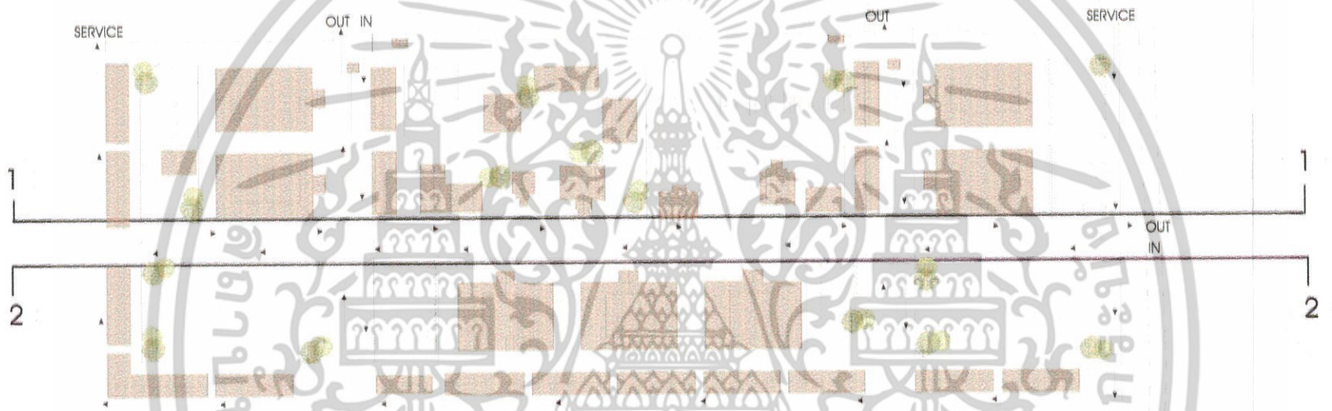
ภาพที่ 6.56 แสดงรูปด้านทั้งหมดของตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE ECONOMIC AREA DEVELOPMENT

FOR BAAN-NA-PREUW AGRICULTURAL COMMUNITY

ELEVATION

ELEVATION 1 - 1

ELEVATION 2 - 2

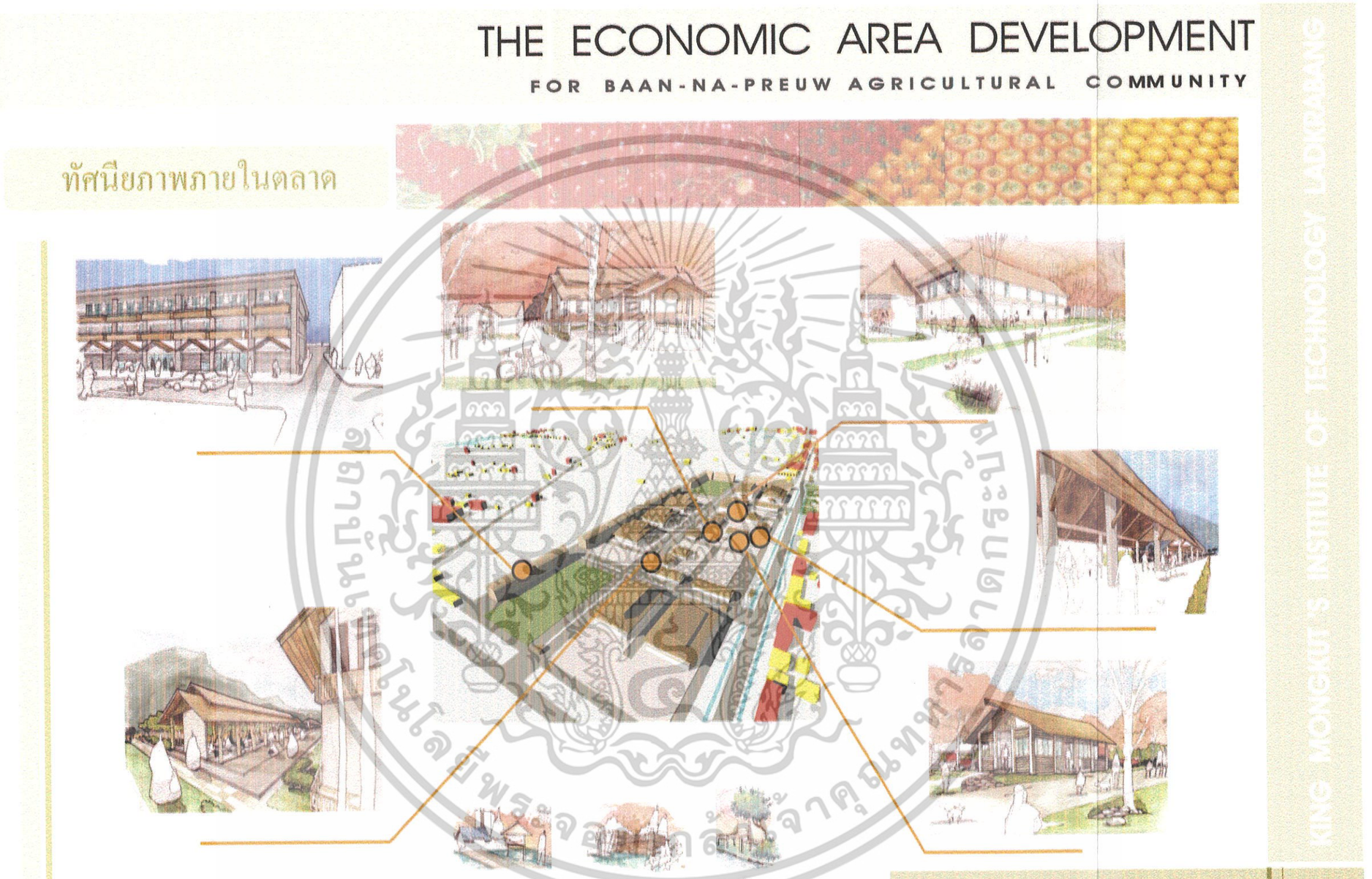
โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ

Thesis in Architectural Education
Advisor : Miss. BENJAWAN UDONSRI
Presented by Miss. SUMANATSAYA CHUANCHID 46035035

49

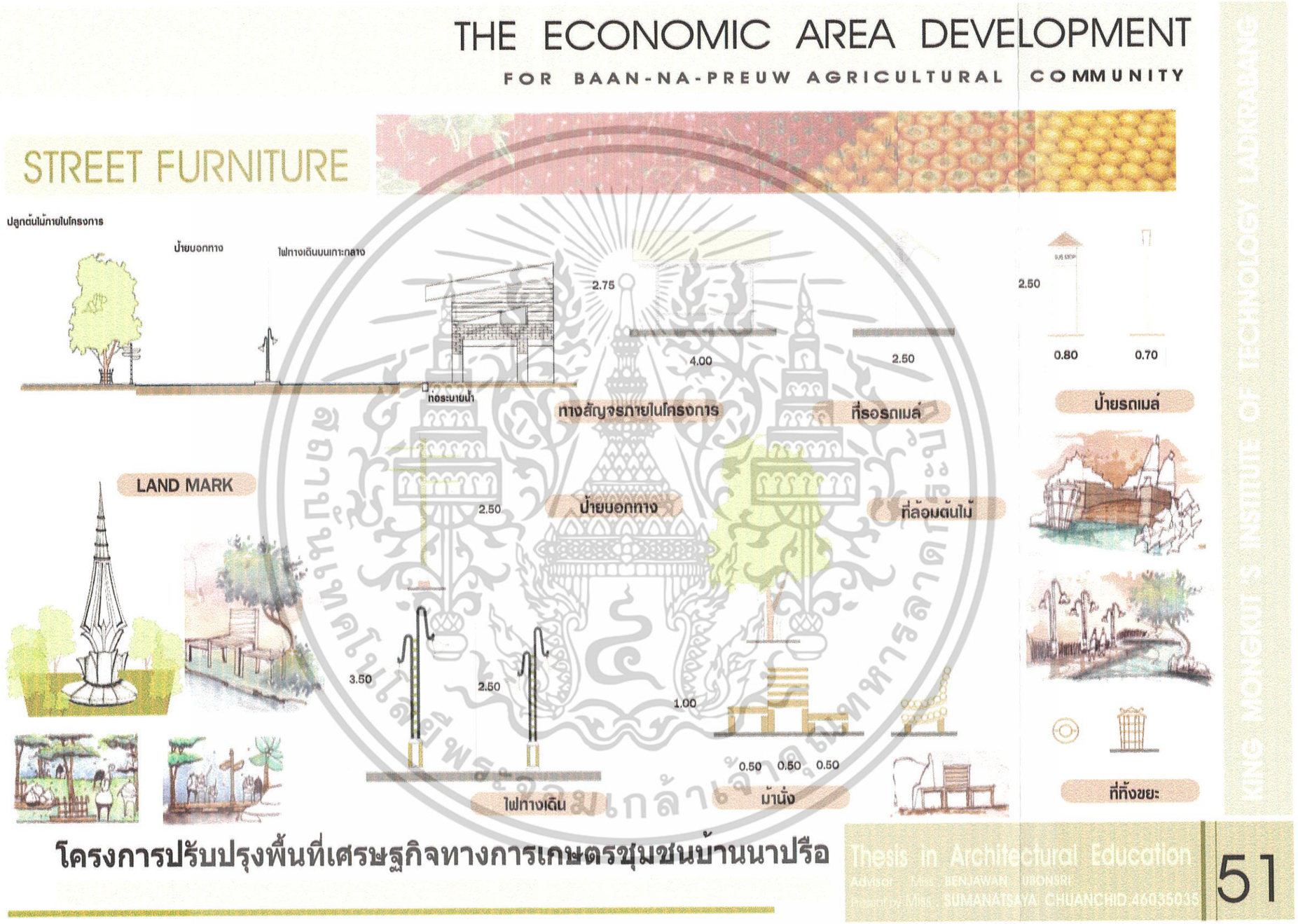
ภาพที่ 6.57 แสดงรูปด้านภายในของตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.58 ทัศนียภาพภายในบริเวณตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.59 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบริเวณผัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.60 แสดงหุ่นจำลองพื้นที่ปรับปรุงและวางผังของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปสาระสำคัญของการศึกษา

การศึกษาโครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งสรุปสาระสำคัญของโครงการจากการศึกษาและวิเคราะห์พื้นที่ศึกษา ซึ่งได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปใน ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ ระดับพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองชะอม และระดับพื้นที่โครงการศึกษา โดยได้ทำการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม กายภาพ รวมทั้งแผนและโครงการพัฒนาต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่โครงการในอนาคต โดยการศึกษาถึงศักยภาพตลอดจนข้อจำกัดของพื้นที่ศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์ศึกษาและสรุปบทบาทที่สำคัญ เพื่อการพัฒนาและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่ศึกษาโดยการกำหนดนโยบาย การวางแผนและดำเนินการออกแบบวางผัง และนำแผนและผังไปปฏิบัติใช้ให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จากการศึกษาบทบาทและปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมและเป็นแนวทางในการปรับปรุงชุมชนหนองชะอมให้เป็นชุมชนที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจทางการเกษตรของผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือและจังหวัดปราจีนบุรี โดยพื้นที่ศึกษาที่จะพัฒนาและปรับปรุงเพื่อเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรในปัจจุบันชุมชนมีพื้นที่ประมาณ 1,342.87 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมกระจายไปตามแนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 (สุวรรณศร) ซึ่งเป็นถนนสายหลักของพื้นที่ศึกษาและเป็นเส้นทางคมนาคมสายสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากนี้ยังมีการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยกระจายอยู่ตามแนวถนนทางหลวงแผ่นดินทั้งสองสายคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 และโดยทั่วไปรอบๆ พื้นที่ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรมและชนบทซึ่งกระจายอยู่รอบพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นแหล่งผลิตสินค้าทางการเกษตรและเป็นรายได้หลักของคนในชุมชนรวมถึงธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับผลิตผลทางการเกษตรที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นส่วนช่วยส่งเสริมในการพัฒนาพื้นที่และเพิ่มศักยภาพของชุมชนให้มีมากขึ้นและเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ศึกษาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร จึงต้องทำการศึกษาถึงปัญหา และผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนและโครงการที่จะเกิดขึ้น เช่น ปัญหาของสภาพพื้นที่ ปัญหาด้านอาชีพและรายได้ของคนในชุมชน ปัญหาด้านภูมิทัศน์ และปัญหาด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งในการวิเคราะห์ถึงปัญหาของพื้นที่ในด้านต่างๆ นี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงชุมชนให้ดีขึ้นต่อไป และในการหาแนวทางการปรับปรุงพื้นที่เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชนจึงจำเป็นต้องทำการหาพื้นที่ที่เหมาะสมกับการพัฒนา โดยการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาจะใช้เทคนิควิธี PSA (POTENTIAL SURFACE ANALYSIS) มาเป็นเทคนิคในการหาศักยภาพของพื้นที่บริเวณที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของภาคตะวันออก และเป็นการรองรับการให้บริการแก่คนในชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง และประชากรในจังหวัดปราจีนบุรี

จากการศึกษาถึงบทบาท ศักยภาพ และปัญหาของพื้นที่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงได้วางแนวทางการแก้ไขและปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรได้ในอนาคต โดยได้วางแนวทางในการพัฒนาในด้านกายภาพ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาในขั้นต่อไป เช่นการจัดระบบโครงข่ายคมนาคม การพัฒนาพื้นที่โดยการจัดกลุ่มกิจกรรมต่างๆ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มการค้าผลิตผลทางการเกษตร กลุ่มที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร กลุ่มท่องเที่ยวและพื้นที่รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กลุ่มอุตสาหกรรม และในการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร ได้จัดวางแนวความคิดของกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการหาข้อดีและข้อเสียของในแต่ละแนวทางเลือก และนำมาสรุปเพื่อหาแนวทางเลือกในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ ผลกระทบ และความสอดคล้องต่อกิจกรรมเดิมของคนในชุมชน เพื่อส่งเสริมต่อการพัฒนาและการวางแนวทางการแก้ปัญหาของชุมชน

ดังนั้นในการวางแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน โดยได้นำผลของการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาของพื้นที่ นโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา รวมทั้งความต้องการพื้นที่ของกิจกรรมต่างๆ นำมาสรุปรวมกับแนวความคิดในการออกแบบและวางผัง โดยนำแนวความคิดต่างๆในการพัฒนา ประกอบไปด้วย แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคม แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ลงในพื้นที่ แนวความคิดในการกำหนดจินตภาพ ฯลฯ โดยได้นำแนวความคิดต่างๆ มาประกอบเพื่อสรุปเป็นผลของการออกแบบและวางผังเพื่อปรับปรุงพื้นที่ศึกษาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตร โดยผลของการออกแบบและวางผังพื้นที่ศึกษาชุมชนหนองขะอม ซึ่งจะนำไปปฏิบัติโดยแบ่งวาระในการปรับปรุงและพัฒนาของโครงการออกเป็น 4 ช่วงๆ ละ 5 ปี คือ ช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2552 พัฒนาระบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงข่ายคมนาคม พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่รกร้างและไม่ใช้ประโยชน์ ปรับปรุงร้านค้าสองฝั่งถนน ช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2557 พัฒนาระบบสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ตามโครงการจัดสร้าง ได้แก่ สหกรณ์และชมรมกลุ่มแม่บ้าน ศูนย์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ที่จอดรถ สวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ และตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร ช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2562 พัฒนาพื้นที่สองฝั่งถนน พัฒนาพื้นที่การค้าที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร ช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – 2567 โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร ปรับปรุงขยายพื้นที่เศรษฐกิจ ปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มพื้นที่ตลาดการค้า รวมระยะเวลาการดำเนินงาน 20 ปี โดยในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่จะใช้มาตรการต่างๆ ในการปฏิบัติ เช่นข้อบังคับ กฎหมาย ข้อกำหนด เพื่อใช้ควบคุมและดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนและผังที่กำหนดเอาไว้ โดยได้อาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนและผังที่กำหนดเอาไว้

7.2 ข้อเสนอแนะ

โครงการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรชุมชนบ้านนาปรือ โดยในการศึกษาการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ได้ให้ความสำคัญในส่วนของการออกแบบวางผัง และการนำแผนและผังไปปฏิบัติ โดยในการศึกษาเบื้องต้นได้ทำการศึกษาเพื่อสรุปถึงบทบาท นโยบายในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนาตามความสำคัญของพื้นที่ จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและการพัฒนาพื้นที่ต่อไป คือ การศึกษาในส่วนของการลงทุนเบื้องต้น (FEASIBILITY STUDY) ของโครงการ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ และเพื่อความสมบูรณ์ในการออกแบบและวางผังโครงการ และเพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าสามารถนำมาใช้กับการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่สำหรับโครงการหรือไม่ ซึ่งในการศึกษาในรายละเอียดต่างๆ ตามข้อเสนอแนะจำทำให้การศึกษาพื้นที่และจัดทำโครงการมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1. การออกแบบด้านสถาปัตยกรรม

ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นส่วนที่นำการวิเคราะห์ และการศึกษาสภาพโดยรอบของพื้นที่มาเป็นส่วนช่วยในการออกแบบ จึงควรทำแนวทางเลือกในการจัดวางกลุ่มอาคารในหลายๆ แนวทางเพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุด และควรคำนึงถึงวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของชุมชน เพื่อสร้างเป็นลักษณะเด่นของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ณัฏฐวรรณ สมรักษ์. "การศึกษาระบบการจัดการตลาดกลางสินค้าเกษตรและประเมินความคิดเห็นของผู้ค้าผลิตผลเกษตรในตลาดไท".ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตร์บัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร) ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร.คณะเทคโนโลยีการเกษตร.-สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2543.

ที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี, สำนักงาน."บัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์". กรุงเทพฯ : สำนักประเมินที่ดินกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง, 2546. (อัดสำเนา).

วชรวรรณ ฤทธิ์จอหอ. "ศูนย์กลางการผลิตและขนส่งสินค้าทางอากาศยานนานาชาติ อู่ตะเภา". ปริญญานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ภาควิชาคณะครุศาสตร์สถาปัตยกรรม. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2544.

โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,สำนักงาน. "รายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผัง ผังเมืองรวมชุมชนบ้านนาปรือ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี". กรุงเทพฯ :กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2547. (อัดสำเนา).

โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ,สำนักงาน. "รายงานการวางผังเมืองรวมจังหวัดปราจีนบุรีให้เป็นเมืองน่าอยู่". กรุงเทพฯ :กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2547. (อัดสำเนา).

สมพล ดำรงเสถียร. "โครงการพัฒนาย่านพาณิชยกรรมใหม่ ชุมชนเมืองนครสวรรค์". วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ .มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2535.

เสน่ห์ ญาณสาร. "ภูมิศาสตร์เมือง". ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถิติจังหวัดปราจีนบุรี, สำนักงาน . “สมุดรายงานสถิติจังหวัดราชบุรี”. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545. (อัดสำเนา).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้